

người tháp
chữ A vào
tên Paris

CỔ NGƯ

cám ơn
kỷ niệm
nuôi em lớn

HAI QUÊ

thử xài trí
thông minh
nhân tạo AI

NGUYỄN NGỌC DUY HÂN

tre'

một thời của sách

TIM NGUYỄN

hay dở, năng lượng mặt trời

TRẦN LÝ LÊ

“phim cúng cụ”

DU UYÊN

WEEKLY MAGAZINE, INC.

Phát hành Thứ Năm hàng tuần tại Dallas-Fort Worth và các vùng phụ cận

Địa chỉ: 3202 N. Shiloh Rd., Garland, TX 75044

Điện thoại: 972-675-4383

Thực hiện

**Nguyễn Trang - Nhật Hoàng
Đinh Yên Thảo**

Biên tập

**Nguyễn Xuân Thiệp
Trần Văn Cát**

Dịch thuật

Bảo Sơn - Phạm H Nghị

Cố vấn pháp lý

Luật sư **Cao Quang Ảnh**
2439 Manhattan Blvd., #302
Harvey, LA 70058

Luật sư đại diện

Arthurine Kamphaus, MBA, J.D.
(Luật sư **Anh Thư**)

1140 E. Pioneer Parkway; Ste. 300
Arlington, TX 76010
Cell: 623-341-8835 . Fax: 817-394-0505

Layout Director

Bảo Huân

Layout & Art Designers

**Đỗ Thọ
Băng Dương - Trần Huyền
Hồ Tú - Nguyễn Hiếu- Lê Mi**

Phụ trách kỹ thuật & website

Trần Huyền - Huỳnh Huy - Đỗ Anh

Hoạ sĩ

**Bảo Huân - Hoàng Tường
CAN - Nguyễn Thẩm**

Quảng cáo

Nancy - H. Oanh - Hương Lan
972-675-4383
817-421-1400

Muốn làm đại diện Trẻ?

Trẻ cần đại diện khắp nơi trong và ngoài nước Mỹ.

Điều kiện dễ dàng, thoải mái.

Xin liên lạc:

972-675-4383
(giờ TX -CT time- xin gặp cô Kim)

email:dallas@trenews.net
website: www.baotreonline.com

Báo Trẻ đã có đại diện và đang phát hành tại các thành phố, tiểu bang:

TRẺ DALLAS

Tel: 972-675-4383
Fax: 972-675-3764
Email: dallas@trenews.net
info@trenews.net
Địa chỉ: 3202 N Shiloh Rd,
Garland TX 75044

TRẺ NORTH CAROLINA

704.550-3103

TRẺ SOUTH CAROLINA

843.353-2288

TRẺ ALABAMA

205.277-6597

TRẺ TENNESSEE

901.300-2399

TRẺ BILOXI-MS

228.205-0337

TRẺ AUSTIN - SAN ANTONIO

Tel: 512-692-6172
210-858-6114
972-675-4383

Fax: 972-675-3764
Email: info@trenews.net

TRẺ HOUSTON

Tel: 281-978-4735
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: 11210 Bellaire Blvd. #143
Houston, TX 77072

TRẺ FLORIDA

Nguyễn Tinh
Tel: 407-948-2012
407-894-5111
407-897-1114
Fax: 407-894-6190
Email: florida@trenews.net
Địa chỉ: 302 S. Graham Ave,
Orlando, FL 32803

TRẺ GEORGIA

Nguyễn Tân
Tel: 770-755-5420
Fax: 404-704-0358
Email: georgia@trenews.net
Địa chỉ: Tre Georgia Magazine
6000 Dawson Blvd, Suite F
Norcross GA 30093

TRẺ LOUISIANA

Tel: 504-324-2090/972-675-4383
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: 3202 N. Shiloh Rd
Garland, TX 75044

Với sự cộng tác của

■ Hoàng Đình Nam ■ Nguyễn Thị Thanh Dương ■ Hải Vân ■ Ngọc Linh
■ Lê Hùng ■ LS Robert Mullins ■ Phạm Thành Châu (VA) ■ Trần Mộng
Tú (WA) ■ Nam Lộc (CA) ■ Tim Nguyễn ■ Như Sao ■ Triều Giang ■
TS Bùi Thanh Liêm (FL) ■ Bùi Quang Tuấn ■ Huy Đạo ■ Gia Bảo ■ Lê
Minh Hải (CA) ■ Tường Năng Tiến (CA) ■ Trưng Dương ■ Tạ Phong Tấn
■ Thị Hạnh (NA-UY) ■ BS Trần Lý Lê ■ Hoàng Nhất Phương ■ Thanh
Dũng ■ Dương Hùng ■ Angie Hồ Quang ■ Thiên Hương ■ Hồ Đắc Vũ
(MA) ■ Andy Nguyễn ■ Đặng Mỹ Hạnh ■ Hoàng Nga ■ Lương Thư Trung
■ Trịnh Thanh Thủy (CA) ■ Đoàn Xuân Thu (ÚC) ■ Trangđài Glassey-
Trảngguyễn (CA) ■ Lê Kung Diễm ■ Đào Duy Hoà (Úc) ■ Huỳnh Thực Vy
(VN) ■ Thanh Tú ■ Sean Bảo ■ Thái Bảo (FL) ■ Phạm Ngũ Yên (TX) ■
Chiêu Ấn (Canada) ■ Việt Phương ■ Trần Vũ ■ Vũ Thị Thanh Mai ■ Ban
Mai (VN) ■ Trịnh Cung ■ Diệu Cô Nương ■ Trang Nguyễn ■ Nguyễn
Hưng Quốc ■ Triệu Minh ■ Phương Nghi ■ Linh Đỗ ■ Hoàng Nam Sơn ■
Hạnh Việt ■ Gió Đông Nội ■ Lưu Vỹ Bửu ■ Hoàng Long ■ Phạm Thị
Hoài (Đức) ■ Hương Giang ■ Hoàng Hương ■ Vũ Hiến ■ Ngân Bình ■
Đào thị Thanh Tuyền ■ Mai Hoàng ■ Đinh Tiến Đạo ■ LS Anh Thư ■ Ian
Bùi ■ Du Uyên ■ Cổ Ngự ■ Cẩm Giang ■ Lê Trung ■ Khánh Trường
■ Lê Hữu ■ Thanh Thư ■ Thạch Thảo ■ Kim Loan (Canada) ■ Hải
Di Nguyen (Anh) ■ Vũ Thành ■ LS Dương Như Nguyễn ■ Vương Mộng
Long -K20 ■ BS Phạm Hồng Sơn (Pháp) ■ Lê Chiêu Giang (CA) ■ Ngô
Nguyễn Dũng (Đức) ■ Đặng Mai Lan (Pháp) ■ Hoàng Vũ ■ Tiểu Lục
Thần Phong (VN) ■ Trần Hoàng Vy (TX) ■ Lưu Huỳnh (VN) ■ Hai Qué

LUU Ý: Tác giả chịu trách nhiệm về nội dung và hình ảnh trong bài viết gửi cho Trẻ, và nội dung không nhất thiết thể hiện quan điểm của TRẺ. (Authors are completely responsible for their articles, including content and any photos. Contents reflect the view of the authors and not necessarily that of Tre Magazine)

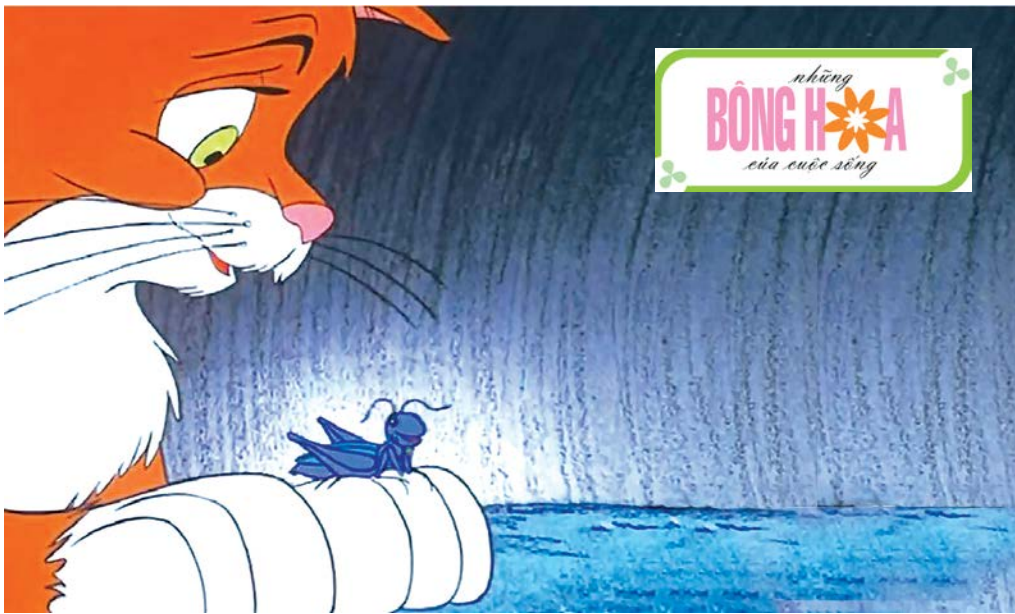
Thân chủ quảng cáo chịu trách nhiệm về nội dung và pháp luật trong quảng cáo của mình.

Mọi thay đổi về quảng cáo những trang bên trong xin gọi trước ngày Chủ Nhật, phần giấy láng (glossy) xin gọi trước một tuần. Ngưng quảng cáo xin báo trước 2 tuần.

Tất cả các mẫu layout, design đều thuộc bản quyền của Trẻ.

mục lục

4	NHỮNG BÔNG HOA CUỘC SỐNG	Như Sao	Truyện con đé ở Quảng Trường Times Square
5	Y TẾ & ĐỜI SỐNG	Triệu Minh	Trị táo bón
6	GHI NHẬN TRONG TUẦN	Vũ Hiến	Nạn nhân của Putin
9		Mộc Mạc	Quả ngọt
10	THẾ GIỚI CỦA ĐỂ MÈN	Trần Lý Lê	Chuyện hay, dở của năng lượng từ mặt trời
13	BẠN CÓ BIẾT	Hoàng Vũ	Một ngày tốt đẹp
14	BÊN LỀ THỂ THAO	Trẻ Sư Tầm	Ai mặc đẹp nhất?
16	BÊN TÁCH CÀ PHÊ	Tim Nguyễn	Một thời của sách
18	PHÚC LỢI XÃ HỘI	Cindy Thu Hoàng	Thay đổi về thu nhập
20		Tám Vạn	Nghệ sĩ tiền phong Cô Năm Sa Đéc
23	MIỆNG NHÀ QUAN	Bánh Bèo	
24	DUYÊN SÀI GÒN	Du Uyên	“Phim cúng cụ”
27	THƯ TÍN	Trẻ	
28	GIAO TIẾP	Minh Hải	Hợp mặt gia đình
29	TRANG PHỤ NỮ	Tiêu Huyền	Bếp núc
30		Cổ Ngư	Người tháp chữ A vào tên PARIS
34		Đào Thị Thanh Tuyền	Cá đuối món nào gia vị đó!
36	MỤC THUẾ VỤ	Nguyễn Đài Thi	
38		Tạ Phong Tần	Rèn chữ
40	GÓC NHIEP ẢNH	Andy Nguyễn	Phát triển tay nghề
42	SOMETHING & ANYTHING	Ian Bùi	Bettlejuice
45	MÈO VẬT	Hoàng Hương	Giữ gìn đồ len và Cashmere
46		Nguyễn Hoàng Quý	Roma - La Mã
49	KIỆN THỨC PHỔ THÔNG	Phượng Nghi	Nơi thờ phượng
50	THỜI TRANG	Điều Cô Nường	Túi xách hợp thời
52	TRANG THƠ	Chinh Yên	
55	SỔ TAY KHÁCH HÀNG	Hạnh Việt	Sản phẩm tốt nhất cho da
56	PHIẾM	Đoàn Xuân Thu	Anh Hai Nổ
58	FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ	Du Face	
59	Ơ RÊ KÀ	Trẻ	Cãi trời
60	PHÔNG VẤN	Hai Quê	Cám ơn kỷ niệm nuôi em lớn
64	THẾ GIỚI QUANH TA	Dương Hùng	Bức tường John Lennon ở Praha
65	NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT	Bảo Sơn	Uống gì khi cao huyết áp
66	TRUYỆN NGẮN	Vidal Martinez - Hồng Đăng lược dịch	Bị chôn sống
70	CÁI NHÀ CỦA TA	Thiên Hương	Hành lang hẹp
72	SẢN PHẨM MỚI	Bảo Sơn	
73	CHUYỆN KHÓ TIN NHƯNG CÓ THẬT	Trẻ sáu tám	
74		Nguyễn Ngọc Duy Hân	Thủ xài trí thông minh nhân tạo AI
77		Tiểu Lục Thần Phong	Một chút cảm nhận
80	TRONG HẦM RƯỢU	Trần Vũ	Y sĩ Nhảy dù đối đầu Việt Cộng
85	BIẾM HỌA	Trẻ	
88	TÀI LIỆU VĂN HỌC	Trịnh Y Thư	Ngô Thế Vinh: nhà văn của một thời bão nổi
92	PHÓNG SỰ VIỆT NAM	Nguyễn Sinh	Mát-xa tại...nhà
96	TÙY BÚT	Lai Thị Mơ	Cô giáo “phản động”
100	MỖI TUẦN 1 CON SỐ	Trẻ sáu tám	
102	ĐỌC BÁO VIỆT NAM	B.Tuyền	
106	SỔ TAY THƯỜNG DÂN	Tướng Năng Tiến	Nị ăn cơm chưa?
111	CÂU LẠC BỘ TIỂU LÂM	Trẻ cười	

Truyện con dế ở Quảng Trường Times Square

NHƯ SAO

“The Cricket In Times Square – Con Dế ở quảng trường Times Square” đã được Giải thưởng Newbery Honor năm 1961, được đánh giá là một tác phẩm kinh điển dành cho trẻ em vượt thời gian.

Đây xin kể chuyện về con dế ở quảng trường Times Square. Con dế có tên Chester Cricket là vai chính trong truyện. Selden cho biết: “Một hôm tôi đạp xe điện ngầm về nhà. Lúc bước xuống ga ở quảng trường, tôi nghe tiếng một con dế gáy, lập tức một cốt truyện hình thành trong đầu tôi chỉ trong vài phút. Một tác giả phải cảm tạ những

giây phút như thế mặc dù chúng xảy ra không thường xuyên lắm.”

Cốt truyện xoay quanh “nhân vật” mang tên Chester Cricket, một con dế có tài âm nhạc, một hôm đến New York trên chuyến tàu từ Connecticut. Nó thậm chí còn đi xe điện ngầm đến quảng trường Times Square. Tại đây, anh bạn Mario Bellini, có người cha đang lo điều hành một tiệm sách báo đang gặp khó khăn về tài chính, đã tìm thấy con dế Chester và mang nó về nuôi cho vui, hy vọng nó sẽ mang điều lành tới cho tiệm. Cha của Mario là Papa Bellini cũng rất hoan hỉ khi có thêm con dế Chester trong nhà. Tại đây, Chester

gặp Chuột Tucker và Mèo Harry. Hai tên này thường lang thang trong thành phố kiếm ăn nhờ những thực phẩm người ta bỏ đi. Chúng đưa Chester đi thăm quảng trường Times Square và Chester tỏ ra vô cùng thích thú. Thế rồi dần dần Dế Chester phát hiện ra tài năng ca hát của mình. Mario bèn đưa chú đi Phố Tàu mua cho chú một cái lồng để ở. Một hôm, Chester gặm mất hai đô la trong quầy tính tiền khiến Mama Bellini - mẹ của Mario - giận muốn đuổi dế đi, nhưng Chuột Tucker đã dùng những đồng tiền đi xin được để cứu Dế Chester và hoàn lại số tiền. Thời gian qua, trong một bữa tiệc vui của 3 đứa - Dế, Chuột và

Mèo - chúng đã vô ý để lửa cháy tiệm báo. Ngọn lửa được dập tắt, nhưng Mama Bellini vô cùng tức giận, bảo Mario đuổi Chester ra khỏi nhà. Tuy nhiên, đúng lúc ấy, Dế Chester cất tiếng hát khúc ca Mama Bellini từng ưa thích, và Mama đã hát theo và rồi Mama thay đổi ý kiến. Rõ ràng Chester có một kỹ ức âm nhạc tuyệt vời khi nó hát những khúc opera kỳ diệu khiến Papa Bellini cũng lấy làm ngạc nhiên thán phục. Về sau nhờ một giáo sư âm nhạc nghe và thích tiếng hát của Chester Cricket đã viết một bài đăng lên tờ “New York Times” nên khách hàng tấp nập kéo đến tiệm báo để nghe Chester trình tấu âm nhạc. Việc buôn bán của gia đình Bellini nhờ đó trở thành phát đạt. Nhưng rồi lòng hoài hương trở dậy, Chester muốn trở về vùng đồng nội của mình. Mọi người đều khuyên can nhưng cuối cùng Mario phải để Chester đi. Đêm hôm ấy, khi trăng lên, Chester cất tiếng ca nào nùng từ biệt Mario và bạn bè, rồi tất cả đưa Chester ra nhà ga lớn để về lại Connecticut, quê nhà của Chester.

Truyện chấm dứt ở đó, và bé Sen ơi, hãy thương yêu và cùng ca hát với Dế Chester nhé.

NS

(THEO TIN INTERNET)

TRIỆU MINH

Trị táo bón

Những giải pháp sau đây sẽ giúp bạn khôi phục lại hệ thống bài tiết của mình tại nhà.

CHẤT XƠ

Chất xơ hấp thụ nước và hoạt động như một cây lau chùi ống nước, chải sạch thức ăn và hạt thải từ các đường trong hệ tiêu hóa. Nó tăng kích thích cho phân, tạo điều kiện cho bắp thịt trong hệ tiêu hóa dễ di chuyển thức ăn. Nên tiêu thụ từ 20 đến 35 gram chất xơ mỗi ngày để duy trì sự bài tiết đều đặn. Thực phẩm chứa nhiều chất xơ bao gồm bran cereal, đậu, đậu lăng, oats, hạt hạnh nhân, barley (lúa mạch), nhiều loại rau, trái cây tươi và khô. Tất cả những thứ đó có thể là những phương thuốc chữa táo bón tại nhà. Nếu đang bị táo bón và tiêu thụ thêm chất xơ, hãy uống nhiều nước hơn bình thường để giữ cho phân mềm và dễ di chuyển.

BẠC HÀ VÀ GỪNG

Cả bạc hà (mint) và gừng đều đã được chứng minh là phương thuốc chữa táo bón. Bạc hà chứa menthol, có tác dụng chống co giãn nên làm dịu bắp thịt trong đường tiêu hóa. Gừng là một loại thảo dược 'ấm' khiến cơ thể tạo ra nhiều nhiệt, có thể giúp tăng nhanh tiến trình tiêu hóa khi bị ứ đọng. Nên sử dụng gừng dưới dạng viên hoặc trà. Trong trà, nước nóng cũng sẽ kích thích tiêu hóa và làm hết táo bón. Trà rễ bồ công anh (dandelion tea) cũng là một thứ thuốc xổ nhẹ và chất lọc độc tố.

HẠT MÈ

Được coi là một trong những biện pháp chữa táo bón tốt nhất. Hợp chất dầu trong hạt mè giúp làm ẩm ruột, giải quyết vấn đề phân khô. Thêm hạt mè vào cereal hoặc salad sẽ làm giảm nhẹ táo bón ngay, hoặc nghiền nhuyễn chúng trong máy xay cà phê và rắc lên thức ăn như gia vị.

MẬT MÍA

Một muỗng canh mật mía đen (blackstrap molasses) trước khi đi ngủ là một trong những biện pháp chữa táo bón hoạt động qua đêm và có thể mang lại kết quả vào buổi sáng. Mật mía đã được nghiền cứu và coi như là một phương pháp thành công để điều trị táo bón nơi trẻ em. Mật mía đen được đun sôi và cô đặc 3 lần, nên nó chứa nhiều vitamin và khoáng chất quan trọng; đặc biệt là magnesium, sẽ giúp giảm bớt tình trạng táo bón.

NƯỚC CHANH

Citric acid trong nước chanh có tác dụng kích thích hệ tiêu hóa và có thể giúp loại bỏ độc tố từ cơ thể, làm hết táo bón. Vắt nước chanh tươi vào một ly nước uống mỗi buổi sáng, hoặc thêm chanh vào trà; thứ nước chua mát này không chỉ là một biện pháp chữa táo bón tự nhiên mà còn giúp bạn uống nhiều nước hơn mỗi ngày. Điều đó sẽ cải thiện sự tiêu hóa của bạn trong dài hạn. Đồng thời, đừng ngần ngại uống nước ấm, vì các chất lỏng ấm hoặc nóng cũng có thể là một phương pháp chữa trị táo bón hữu ích.

Cái chết mờ ám của Alexei Navalny hôm thứ Sáu 16/2 được xem như là đỉnh điểm của một chiến dịch kéo dài của điện Kremlin nhằm tiêu diệt hoặc buộc lưu vong bất kỳ ai tỏ ra là người đe dọa tới chiếc ghế tổng thống của ông Vladimir Putin. Alexei Navalny là nhân vật đối lập cuối cùng ở Nga có đầy đủ uy tín chính trị và được nhiều người đánh giá là một nhà lãnh đạo có tiềm năng.

Nạn nhân của Putin

VŨ HIẾN
ARLINGTON, TX

Phản ứng về cái chết của Navalny ở bên trong nước Nga hầu như im lặng, nơi mà những người bất đồng chính kiến bị coi là tội phạm. Nhiều người dân bày tỏ lòng thương tiếc lặng lẽ mang hoa tới đặt tại các đài tưởng niệm tạm thời ở các thành phố trên khắp nước, trong khi các giới chức an ninh mặc thường phục chờ đêm xuống liền đến thu dọn những bó hoa mang đi vất ở chỗ khác. Cảnh sát Nga bắt giữ khoảng 400 người biểu tình tại một số cuộc tụ tập và tưởng niệm.

Nhân vật Alexei Navalny

Những người quen cho biết, ngay cả khi đau yếu, Navalny, 47 tuổi, vẫn không muốn biểu lộ bất kỳ điểm yếu nào trước con mắt cú vọ của điện Kremlin và ông thường lợi dụng những lần xuất hiện trước công chúng để chế nhạo các giới chức chính quyền. Một đoạn video ghi lại chỉ một ngày trước khi ông qua đời cho thấy ông mỉm cười và trêu chọc vị thẩm phán tòa án về mức lương của ông này, nhưng những người quen biết nói rằng ông Navalny

đang phải chịu đựng nhiều bệnh tật. Các giới chức phương Tây cho biết có thể họ sẽ không bao giờ biết chính xác Navalny chết bởi nguyên do gì.

Tuy nhiên, có một điều chắc chắn: sau cái chết của Navalny, ông Putin không còn phải đối đầu với bất kỳ đối thủ chính trị thực sự nào nữa. Trong khi một số nhân vật từng chỉ trích Putin bị bịt miệng bằng áp lực pháp lý hoặc tài chính, một số khác thì bị bắn hoặc bị đầu độc - hoặc trong một trường hợp đã bị siết cổ bằng dây xích chó.

Đòn bản triệt hạ đối thủ

Các chiêu trò triệt hạ đối thủ đã được Putin sử dụng ngay cả trước khi ông ta làm tổng thống. Năm 1999, khi ấy Putin còn là giám đốc cơ quan an ninh Nga và được tổng thống lúc bấy giờ là ông Boris Yeltsin tin tưởng và yêu cầu tìm cách triệt hạ công tố viên hàng đầu của Nga là Yuri Skuratov, người mà Yeltsin coi là mối đe dọa cho sự nghiệp chính trị của mình.

Putin liền chơi đòn bản bằng cách quay một đoạn video ghi lại hình ảnh một người đàn ông trần truồng nhìn giống Skuratov đang ngủ với 2 gái điếm. Sau đó Putin cho chiếu trên đài truyền hình quốc gia và Skuratov buộc phải từ chức.

Nạn nhân của Putin

Sau khi Yeltsin thôi làm tổng thống và đề cử Putin trong đêm giao thừa năm 1999 làm người kế vị, Putin bắt đầu đối phó với các đối thủ chính trị khác một cách tàn bạo hơn nữa. Từng là đồng minh một thời, ông trù mưu và xe hơi Boris Berezovsky, đã công khai đấu khẩu với Putin chỉ vài tuần sau khi Putin nhậm chức tổng thống. Berezovsky phải trốn sang London sau khi các công tố viên mở cuộc điều tra về tài chính liên quan đến các

công ty của ông này và tịch thu đài truyền hình do Berezovsky làm chủ.

Một tay tài phiệt khác, trù mưu và ngân hàng Mikhail Khodorkovsky, ở lại Nga và bắt đầu gây dựng một phong trào chính trị, được tài trợ bởi công ty dầu mỏ Yukos của ông ta. Các công tố viên điều tra Khodorkovsky về tội lừa đảo, bắt giữ ông ta vào năm 2003 trên một chuyến bay riêng lúc còn đang đậu trên sân bay ở Tây Bá Lợi Á và tịch thu công ty Yukos. Khodorkovsky được ra khỏi nhà tù 10 năm sau đó và cũng đã rời nước Nga sống lưu vong.

Các cựu giới chức Hoa Kỳ và những người chuyên theo dõi hoạt động của điện Kremlin hiện nay vẫn chưa đồng ý với nhau về thời điểm chính xác khi nào các cuộc đàn áp đối thủ của Putin trở thành trò chơi chết chóc và có bao nhiêu cái chết thực sự xảy ra ở bên trong nước Nga và ở ngoại quốc là

do Kremlin gây ra hoặc do tranh chấp cá nhân.

Năm 2003, hai chính trị gia và là thành viên của ủy ban quốc hội Nga đã bị chết mờ ám trong khi đang điều tra về các vụ đánh bom chung cư ở Nga năm 1999 mà ông Putin, khi đó là thủ tướng, lấy đó làm cái cớ để tấn công khu vực đòi ly khai Chechnya.

Một người là Sergei Yushenkov, bị bắn chết bên ngoài căn chung cư của ông ta vào tháng 4 năm 2003. Cảnh sát đổ lỗi vụ giết người là do tranh chấp chính trị trong đảng của ông. Một người khác là Yury Shchekochikhin, chết bất ngờ vào tháng 7 năm đó mà các nhà điều tra Nga mô tả là do bị dị ứng nhưng các đồng nghiệp thì nghi ngờ là bị ngộ độc.

Năm 2006, Quốc hội Nga thông qua một đạo luật hợp pháp hóa các vụ giết người ngoài vòng pháp luật đối với những người Nga bị coi

là cực đoan sống ở ngoại quốc. Các nhà lập pháp Nga lập luận rằng họ chỉ đang cạnh tranh với Hoa Kỳ và Israel bằng cách cho phép các lực lượng đặc biệt của Nga hoạt động chống lại các mối đe dọa từ bên ngoài. Những người chỉ trích, trong đó có cả một số cựu giới chức an ninh Nga, cho rằng đạo luật có thể đưa đến các vụ ám sát chính trị.

4 tháng sau, Alexander Litvinenko, một đàn em thân tín của nhà tài phiệt Berezovsky, đã cùng ông này trốn sang London trước đó, bị ám sát bởi một đặc vụ Nga, là người đã bỏ một lượng nhỏ chất phóng xạ có tên là polonium-210 vào trong trà của ông này tại một nhà hàng ở trung tâm London. Chính phủ Anh cho biết điện Kremlin đứng đằng sau vụ giết người, trong khi Kremlin từ chối dẫn độ đặc vụ Andrei Lugovoi, hiện là một thành viên của quốc hội Nga.

Năm 2013, đến lượt Berezovsky được phát hiện chết trong phòng tắm tại căn nhà riêng ở Anh do bị treo cổ. Các nhà giám định tử thi không đồng ý với nhau trong việc xác định cái chết của ông này là một vụ tự sát hay bị giết. Một cộng sự cũ của Berezovsky là Nikolai Glushkov, người cũng đã trốn sang London sau khi bị tù ở Nga, được

Người dân tưởng niệm Alexei Navalny - GETTY IMAGES

phát hiện chết tại nhà riêng vào năm 2018, do bị siết cổ bằng dây xích chó. Cảnh sát cho biết họ đang truy tìm những người ngồi trong chiếc xe van màu đen đậu gần nhà ông này vào đêm ông ta bị giết. Vụ án hiện vẫn chưa tìm được manh mối.

Cũng trong năm 2018, hai đặc vụ của điện Kremlin đã tìm cách ám sát không thành một cựu điệp viên Nga là ông Sergei Skripal và con gái của ông này bằng một loại chất độc có từ thời Liên Xô tại một thành phố ở miền Nam nước Anh. Vụ ám sát mà thủ tướng Anh lúc đó là bà Theresa May nói rằng gần như chắc chắn đã được lệnh từ một nhân vật cao cấp của chính phủ Nga. Nga phủ nhận mọi trách nhiệm và Anh Quốc đã trục xuất 23 nhà ngoại giao của họ.

Cái giá của đối lập

Theo nhận định của viện nghiên cứu Carnegie Endowment, chương

trình ám sát của Nga dường như có hiệu quả trong việc đe dọa và thuyết phục không chỉ những nhân vật quan yếu mà luôn cả những người Nga bình thường rằng điện Kremlin có thể truy lùng ra họ bất cứ nơi nào. Một điều rõ ràng là kể từ khi Nga xâm chiếm Ukraine vào năm 2022, không một giới chức cao cấp nào của Nga đào tẩu sang phương Tây và công khai tố cáo Putin.

Alexei Navalny là trường hợp ngoại lệ trong số những nhân vật đối lập với Kremlin vì ông tỏ ra không sợ hãi trước những đe dọa và liên tục bị bắt giữ. Navalny trở nên nổi tiếng với tư cách là một blogger chống tham nhũng và sau đó là diễn giả trong các cuộc biểu tình rầm rộ vào năm 2011-2012 chống lại cuộc bầu cử bị cho là có gian lận ở Nga. Việc bị bắt giữ thường xuyên chỉ làm cho tên tuổi Navalny nổi danh hơn.

Những lời đe dọa và luật hà khắc chống lại các cuộc tụ tập và biểu tình của công chúng đã gây nhiều khó khăn và thiệt hại cho các nhà lãnh đạo phe đối lập.

Boris Nemtsov, một cựu phó thủ tướng dưới thời Yeltsin vào thập niên 1990 và là một chính trị gia có sức lôi cuốn, mặc dù gặp nhiều áp lực nhưng vẫn ở lại Nga và tiếp tục tranh đấu trong tư cách đối lập. Ở chốn riêng tư, ông từng bày tỏ lo ngại có thể bị ám sát. Đầu năm 2015, Nemtsov bị bắn chết trong khi đang đi bộ về nhà cùng người bạn gái ngay gần điện Kremlin ở trung tâm thủ đô Moscow.

Sau cái chết của Nemtsov, một cách tự nhiên, Navalny bị đẩy vào vị thế kế thừa vai trò lãnh đạo phe đối lập. Ông thu hút được ủng hộ của giới trẻ nhờ biết sử dụng một cách hiệu quả phương tiện truyền thông xã hội và phá vỡ

sự độc quyền phương tiện phát sóng truyền thông của điện Kremlin, tố cáo Kremlin bằng các cuộc điều tra về tham nhũng và thủ đoạn gian trá của các giới chức cao cấp Nga.

Sau khi thoát hiểm vụ đầu độc trong một chuyến bay ngang qua khu vực Tây Bá Lợi Á năm 2020, ông vẫn đủ bình tĩnh chế nhạo những tay sát thủ của mình. Navalny sau đó được đưa tới Đức để các bác sĩ hồi phục lại sức khỏe và cùng lúc hợp tác với nhóm phóng viên điều tra Bellingcat để điều tra tổ chức đã tìm cách ám sát ông. Sau khi biết được danh tính của tổ chức này, Navalny đã gọi điện cho những kẻ giết người, tự nhận mình là một nhân viên an ninh Nga, khiến một trong số những người này tưởng thật tiết lộ rằng họ chịu trách nhiệm về vụ đầu độc.

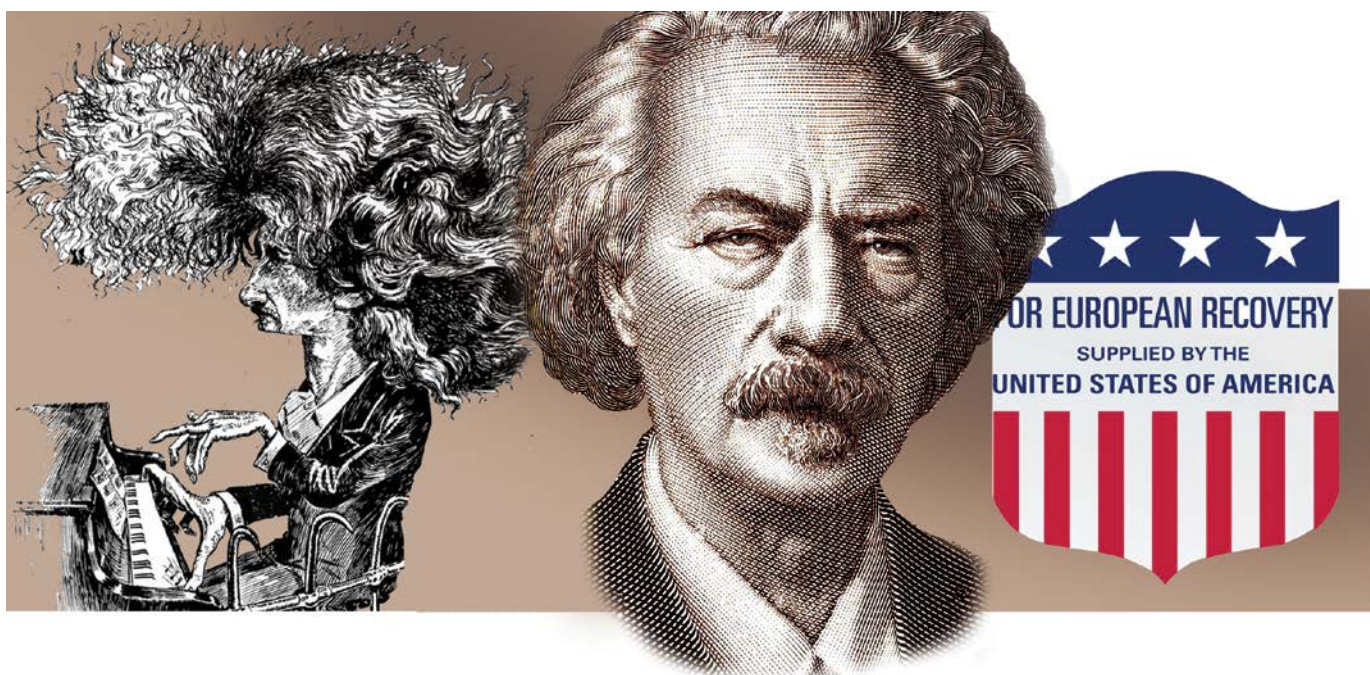
Đầu năm 2021, Alexei Navalny quyết định trở về Nga và đã bị bắt ngay sau khi máy bay đáp xuống phi trường Moscow. Mặc dù biết trước việc này sẽ xảy ra nhưng Navalny đã tuyên bố rằng ông sẽ không biếu cho Putin món quà quý giá là chọn sống lưu vong. Và ông đã phải trả giá quá đắt bằng chính cuộc đời của mình.

VH

Nhà đối lập Boris Nemtsov bị bắn chết ở Moscow - AFP

Quả ngọt

MỘC MẠC

Vào năm 1892 tại Đại học Stanford. Có một cậu sinh viên 18 tuổi, mồ côi đang gặp khó khăn trong việc trả tiền học. Cậu bèn nảy ra một sáng kiến, cùng một người bạn khác quyết định tổ chức một buổi nhạc hội ngay trong khuôn viên trường để gây quỹ cho việc học.

Họ tìm đến người nghệ sĩ dương cầm đại tài người Ba Lan Ignacy J Paderewski. Người quản lý của Paderewski yêu cầu một khoản lệ phí bảo đảm \$2,000 để cho ông biểu diễn. Hai sinh viên Mỹ hào hứng chuẩn bị cho buổi trình diễn.

Ngày trọng đại cuối cùng đã tới, nhưng không may là tổng số tiền bán vé chỉ có \$1,600. Quá thất vọng, hai cậu sinh viên đến chỗ của Paderewski, trình bày hoàn cảnh của mình. Họ đưa Paderewski toàn bộ số tiền bán vé, cùng với tờ cam kết nợ \$400, và hứa rằng sẽ trả số nợ ấy sớm nhất có thể.

“Không”, Paderewski nói - “Cái này không thể nào chấp nhận được.” Ông xé tờ cam kết, trả lại \$1,600 cho hai chàng sinh viên và nói: “Cầm lại 1,600 đô, hãy trừ hết tất cả các chi phí cho buổi biểu diễn, học phí, nếu dư thì mời đưa cho tôi”. Hai cậu sinh viên ấy vô cùng bất ngờ, xúc động cảm ơn Paderewski.

Người nghệ sĩ dương cầm Paderewski sau này trở thành Thủ Tướng của Ba Lan, một lãnh đạo tài năng. Không may chiến tranh thế giới nổ ra, đất nước của ông bị tàn phá nặng nề. Có hơn một triệu rưỡi người Ba Lan đang lâm vào cảnh chết đói mà chính phủ của ông không còn tiền để có thể cứu giúp họ. Paderewski không biết đi đâu để tìm sự giúp đỡ trong cái Châu Âu đổ nát vì chiến tranh. Ông tìm đến Cơ Quan Cứu Trợ Lương Thực Hoa Kỳ để nhờ sự trợ giúp.

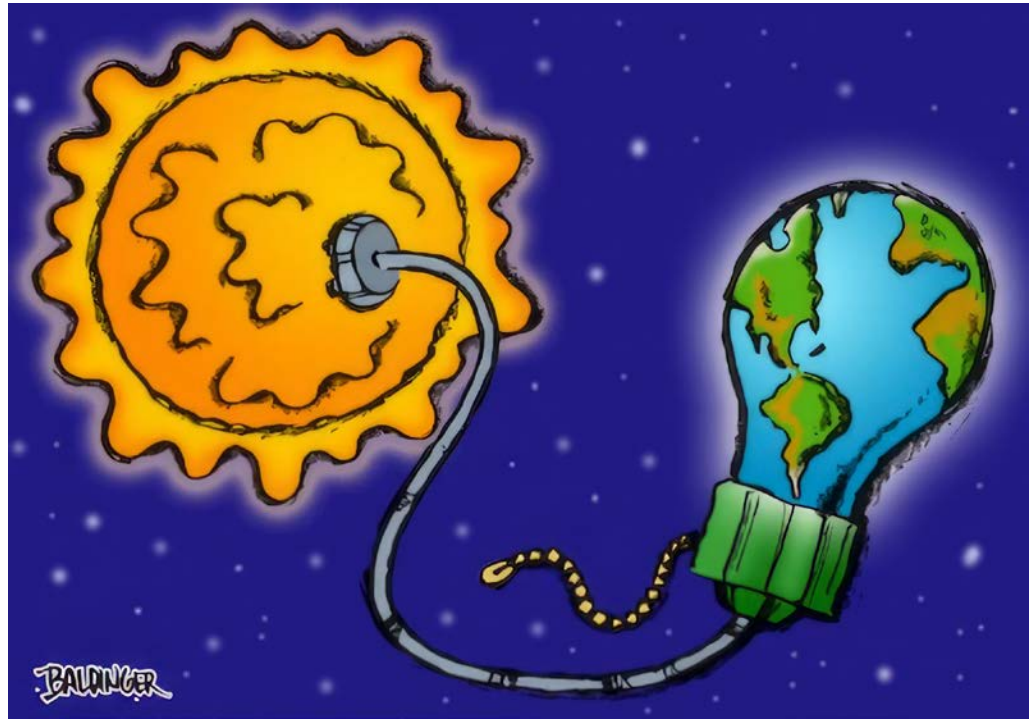
Mỹ nhanh chóng gửi hàng tấn lương thực để cứu giúp những người Ba Lan đang lâm cảnh thảm họa. Người đứng đầu cơ quan đó là Herbert Hoover (sau này trở thành Tổng Thống thứ 31 của Hoa Kỳ).

Ba Lan vượt qua được thảm họa. Thủ Tướng Paderewski quyết định đi sang Mỹ để tự mình cảm ơn Herbert Hoover và nước Mỹ vì đã kịp thời giúp đỡ người dân Ba Lan trong lúc khó khăn. Khi Paderewski chuẩn bị nói câu cảm ơn thì ông Hoover vội cắt ngang và nói: “Ngài không cần phải cảm ơn tôi đâu, thưa ngài Thủ Tướng. Không biết ngài còn nhớ, vài năm trước ngài có giúp đỡ hai cậu sinh viên Mỹ trẻ tuổi được tiếp tục đi học, và tôi là một trong hai chàng sinh viên đó đấy.”

Chuyện hay, đỏ của năng lượng từ mặt trời

Mặt trời cho trái đất ánh sáng và nhiệt năng. “Nhiệt năng” là tên gọi chung cho mọi loại năng lượng xuất phát từ sức nóng. Xin tạm dùng chữ “nhiệt năng” ngắn gọn thay cho “năng lượng [từ] mặt trời” (solar power) trong bài viết ngắn này.

TRẦN LÝ LÊ
ORLANDO, FL.

Nhiệt năng không phải là một khám phá mới lạ nhưng chỉ phát triển rầm rộ từ chục năm nay. Từ năm 2008, cả trăm ngàn cư dân Huê Kỳ đã sử dụng các bảng thu nhiệt (solar panels) tại nhà riêng, phần lớn vì muốn bảo vệ môi sinh và cũng vì những món tiền “lại quả” giúp tiết giảm chi

phí như trang bị bảng thu nhiệt, pin trữ năng lượng ... khi khởi sự dùng nhiệt năng. Chương trình đầu tư của Solar Energy Technologies Office (SETO) từ chính phủ liên bang đã khiến giá cả liên quan đến nhiệt năng mỗi ngày mỗi giảm.

Hấp dẫn như thế nên bá tánh bắt đầu dùng nhiệt năng nhiều hơn. Tuy nhiên, trước khi bắt

đầu, bộ Năng Lượng Huê Kỳ đã trình bày một số chi tiết cần thiết để giúp người tiêu thụ quyết định qua sự hiểu biết.

Hai kỹ thuật chính để thu nhiệt từ mặt trời và biến sức nóng ấy thành năng lượng. Phổ thông nhất là *Photovoltaics*, hay *PV*. Đây là các bảng thu nhiệt mà ta thấy trên các cánh đồng trồng hoặc trên mái nhà. Khi

mặt trời chiếu trên bảng thu nhiệt, *photons* [từ ánh nắng] tạo ra điện trường qua các lớp màng [của bảng thu nhiệt] và thành điện năng. Kỹ thuật thu nhiệt thứ nhì có tên *Concentrating solar power* hay *CSP*; chỉ sử dụng tại các trạm biến điện lớn, *power plant*. *CSP* dùng gương để phản chiếu và cô đọng ánh nắng vào các thụ thể rồi chuyển thành điện năng.

Riêng với tư gia, bảng thu nhiệt thích nghi với mọi khí hậu nhưng đôi khi vẫn không thích hợp với nóc nhà vì mái đã cũ hoặc bị bóng cây che khuất chưa kể những yếu tố khác như kích thước, hình thể và độ dốc của mái nhà. Nói giản dị, hiệu năng của bảng thu nhiệt cao nhất khi mái nhà nằm ở hướng nam với độ dốc 15-40 độ.

The National Renewable Energy Laboratory (NREL) sử dụng đơn vị đo lường PVWatts để ước đoán trị giá của nhiệt năng bao gồm mức năng lượng [từ ánh nắng] và phí tổn trang bị hệ thống nhiệt năng; từ vật liệu đến nhân công. Chỉ số này giúp người tiêu thụ so sánh giá cả giữa nhiệt năng và điện lực qua thời gian. Điện lực do công ty tư nhân cung cấp và tính tiền hàng tháng trong khi nhiệt năng đến từ mặt trời [không tốn tiền] sau khi ta đầu tư một món tiền lớn để trang bị (tiếng Việt ngày

nay gọi là “lắp ráp”?). Tiền điện tùy thuộc vào mức tiêu thụ của mỗi nóc gia (giá điện năng thay đổi theo địa phương) trong khi phí tổn trang bị nhiệt năng tùy thuộc vào các yếu tố như hệ thống thu nhiệt lớn /nhỏ; [hệ thống] này mua đứt hoặc thuê mướn; sản xuất bao nhiêu nhiệt năng (thu nhận bao nhiêu ánh nắng).

Hiện nay, giá nhiệt năng tương đương với giá điện năng và giá cả trang bị hệ thống thu nhiệt đang giảm từ từ vì thị trường sản xuất và trang bị nhiệt năng mỗi ngày một nhiều chưa kể việc giấy phép xin dễ dàng hơn; nhờ có sự cạnh tranh nên giá xuống thấp hơn, dễ chấp nhận hơn cho người tiêu thụ.

Ngoài ra, bộ Năng Lượng Huê Kỳ khuyến khích cư dân sử dụng các món mang nhãn hiệu “EnergyStar”, dùng ít năng lượng hơn so với các món gia dụng đã cũ. Như máy giặt cũ dùng nhiều nước hơn, tiêu thụ nhiều năng lượng hơn để giặt giũ so với các loại máy giặt đời mới.

Nhiệt năng mỗi ngày một phổ thông nên được bán rẻ hơn. Đây là một kỹ nghệ tương đối mới, đang phát triển nên còn ít nhiều trở ngại, khó khăn cho cả người bán lẫn kẻ mua về mặt kỹ thuật cũng như luật lệ.

Khó khăn nhưng không có nghĩa là “không thể” nhất là khi nhiệt năng từ mặt trời, gió và nước là những nguồn năng lượng từ đất trời, không gây ô nhiễm môi sinh như than, dầu và xăng dù những nguồn nhiệt năng cần nhiều đất trống. Theo bài phân tích của Bloomberg News, trại nhiệt năng cần khoảng đất rộng gấp 140 lần để tạo ra lượng nhiệt năng tương đương với một trạm khí thiên nhiên. Và như thế nên ta cần tận dụng mọi khoảng đất trống cho bảng thu nhiệt.

Từ Âu sang Mỹ, các bảng thu nhiệt đang xuất hiện khắp nơi. Như tại Pháp, luật pháp sẽ đòi chủ nhân của các sân đậu xe đặt bảng thu nhiệt, ít nhất là 50% diện tích của sân đậu xe ấy. Chính phủ Pháp ước đoán rằng với các sân đậu xe hiện hành, họ có thể thu về khoảng 11 gigawatts (GW) từ ánh nắng để góp chung với lượng điện năng sử dụng trong nước.

Tại Huê Kỳ, theo Pew Research, 90% cư dân ủng hộ việc sử dụng nhiệt năng và chính phủ đang tính toán chương trình xây cất các trung tâm thu nhiệt rộng lớn đủ để thu góp khoảng 760 - 1,000 GW nhiệt năng thay thế cho điện lực vào năm 2035 (?). Dù ủng hộ nhiệt năng nhưng cư dân Huê Kỳ vẫn băn khoăn và chống đối việc sử dụng đất nông trại,

rừng núi và thung lũng thiên nhiên để đặt bảng thu nhiệt!?

Nguồn đất đai khác có thể sử dụng là các sân đậu xe bao quanh những thành phố lớn tại Huê Kỳ, kể sách này không gặp những chống đối từ cư dân, sân đậu xe vừa che chỗ xe cộ vừa tạo nhiệt năng qua các bảng thu nhiệt. *Nhất cử lưỡng tiện*. Không lạ là bảng thu nhiệt bắt đầu xuất hiện trong một số sân đậu xe của các công ty bán sỉ Target, Walmart tại California và Arizona. Chỗ đậu xe có mái được gọi là “carport”. Theo tổ chức chuyên việc phân tích năng lượng Wood Mackenzie, khoảng 2-3 GW nhiệt năng đã thu góp được từ các *carport* kể trên, đủ để sử dụng cho cộng đồng chung quanh.

Trong bài tường trình năm 2019 của cơ quan U.S. Geological Survey, diện tích các bãi đậu xe trên lãnh thổ Huê Kỳ chiếm khoảng 0.47% (khoảng 13,778 dặm vuông), đủ để đặt bảng thu nhiệt với mức nhiệt năng sản xuất [ước tính] là 3,376 GW, một con số khổng lồ! [Để so sánh, tổng số năng lượng sử dụng tại Huê Kỳ năm 2021 là 1,144 GW]. Cư dân tha hồ sử dụng!?

Các tổ chức nghiên cứu về năng lượng khác cũng đưa ra những con số dù thấp hơn về nhiệt năng qua bảng thu nhiệt tại các sân đậu xe trên đất

Huê Kỳ. Tạm hiểu là chỉ dùng sân đậu xe, ta có thể thu góp nhiệt năng dư thừa [trên mức cần thiết] mà không cần phá rừng, hủy hoại thiên nhiên!

Thế thì ta còn chần chờ chi nữa mà không bắt tay vào việc đặt bảng thu nhiệt để lấy nhiệt năng? Một số lý do khiến chương trình phát triển nhiệt năng còn bò thủng thảng, bạn à! Lý do chính là phí tổn; bảng thu nhiệt, pin dự trữ, trạm chuyển năng lượng, đường dây dẫn điện, nhân công và ... giấy phép chưa kể các thứ lặt vặt khác.

Không phải chủ nhân của sân đậu xe nào cũng muốn đặt bảng thu nhiệt, chính phủ Huê Kỳ chẳng thể nào bắt ép hay đòi tư nhân phải sử dụng đất đai theo ... chính sách, bất kể chính sách ấy có lợi cho xã hội ra sao. Chuyện mua bán, thuê mượn đất sẽ kèm theo một mớ phí tổn nữa. Cho đến khi cư dân dùng nhiều xe điện hơn, cần nhiều các trạm tái nạp năng lượng hơn thì chương trình đặt bảng thu nhiệt tại các sân đậu xe mới nhúc nhích?

Bảng thu nhiệt tại sân đậu xe là chuyện cộng đồng lớn nhỏ, bảng thu nhiệt tại nóc nhà tư nhân là chuyện xem ra dễ dàng hơn? Giá cả “nhẹ nhàng” hơn? Đúng như thế, bạn ạ! Theo tổ chức Wood Mackenzie, phí tổn trang bị để thu góp 1 kilowatt

Một bãi đậu xe được gắn bảng thu nhiệt. NGUỒN: REDDIT.COM

nhiệt năng từ bãi đậu xe [ước tính] là \$2,780 so với \$1,800–2,000 phí tổn trang bị bảng thu nhiệt trên mái nhà tư nhân. Nghĩa là món tiền đầu tư vào nhiệt năng thu góp từ sân đậu xe khá cao, cần rất nhiều năm để lấy lại vốn đầu tư vào chương trình ấy và tất nhiên là không mấy tay đầu tư chịu làm ăn lâu dài như thế chưa kể tại các vùng đất mưa quanh năm, âm u ít nắng, bảng thu nhiệt không mấy hiệu quả.

Việc đặt bảng thu nhiệt tại nhà riêng cũng đi kèm với một số trở ngại. Với các nóc gia thuê mượn hệ thống nhiệt năng, trả tiền thuê hàng tháng và khi hư hỏng cần sửa chữa thì chỉ gọi công ty chủ nhân, xem ra dễ dàng hơn? Thuê mượn hệ thống thu nhiệt qua công ty tư nhân như Spruce

Power (lớn nhất tại Huê Kỳ) cũng có các hệ quả khi dịch vụ sửa chữa, bảo trì không được thi hành đúng thời hạn theo hợp đồng, nhân công bê trễ, ít kinh nghiệm ... chưa kể việc chủ nhà chậm trả tiền thuê mượn, bán nhà cho người khác mà quên chuyển giao hợp đồng thuê mượn hệ thống thu nhiệt mặt trời trên mái nhà.

Với những nóc gia tự đặt hệ thống thu nhiệt thì chủ nhà phải đầu tư một món tiền khá lớn và chỉ thu lại “vốn” sau nhiều năm sử dụng nhiệt năng. Bảo trì hệ thống thu nhiệt hàng năm cũng là một món tiền kha khá.

Như mọi loại sản phẩm / dịch vụ, càng nhiều người sử dụng thì hệ thống thu nhiệt sẽ giảm giá và dễ “mua” hơn.

Nhiệt năng sẽ trở thành nguồn năng lượng chính trong tương lai.

Nói chung, nhiệt năng là loại năng lượng “sạch” và dễ dàng tái dụng, hết lại có vì mặt trời lên xuống hàng ngày như hơi thở của đời sống. Kỹ nghệ liên quan đến nhiệt năng tương đối phôi thai, loại năng lượng này không mấy quen thuộc với người tiêu thụ nên chưa phổ thông. Cho đến khi chính phủ liên bang và tiểu bang đặt ra luật lệ điều hành, Federal Trade Commission kiểm soát cách làm ăn của các công ty buôn bán cũng như cho thuê hệ thống thu nhiệt thì bá tánh sẽ an tâm mà mua bán, sử dụng nhiệt năng như đang sử dụng điện lực như hiện nay?!

TLL

HOÀNG VŨ

Các biên tập viên của tạp chí Reader's Digest chia sẻ ý kiến hay nhất để có một ngày tốt đẹp mà không tốn nhiều công sức. Bạn thử áp dụng xem sao; có thể bỏ qua những mục bạn thấy không hợp. Nhiều ngày tốt đẹp góp lại sẽ tạo thành một cuộc đời hạnh phúc.

1

Uống mỗi sáng một ly nước để bổ sung nước cho cơ thể khi bắt đầu một ngày mới.

2

Mỗi ngày, hãy để ít nhất 10 phút dành riêng cho những người thân yêu mà bạn sống cùng.

3

Lập danh sách việc bạn cần làm một cách cụ thể, không nói chung chung. Sẽ dễ khởi sự khi danh sách bắt đầu bằng 'Lập dàn ý cho bản báo cáo' hơn là chỉ nói 'Viết báo cáo'.

4

In ảnh bạn có trên điện thoại làm quà tặng sinh nhật. Ngày nay, những bức ảnh in là một món quà hiếm có.

5

Gọi điện thoại cho cha mẹ; các ngài muốn nghe tiếng bạn. Một ngày nào đó bạn sẽ không thể làm được điều này nữa.

3 KỶ - KỶ 1

Một ngày tốt đẹp

6

Cuộc đời quá ngắn ngủi, tội gì phải đi những đôi giày không thoải mái.

7

Cắt sẵn trái cây và rau củ, giữ trong tủ lạnh để có một bữa ăn nhẹ dễ dàng và tốt cho sức khỏe khi bạn đói.

8

Cố gắng làm những việc mang lại cho bạn niềm vui nhất ít nhất một lần một tuần.

9

Trả bills ngay khi nhận được.

10

Nếu bạn bè có hỏi chuyện về bản thân bạn thì sau khi trả lời, hãy luôn hỏi thêm câu hỏi về họ.

11

Thực hiện vài lượt 'thở kiểu vương góc' mỗi đầu hoặc cuối ngày và bất cứ khi nào cảm thấy căng thẳng: Hít vào 4 giây - giữ hơi 4 giây - thở ra 4 giây - và ngưng 4 giây.

12

Tập thể dục loại gì cũng tốt. Năm phút đi bộ vẫn tốt hơn là không đi chút nào.

13

Làm việc ở văn phòng? Vào lúc 3 giờ chiều, một cuộc trò chuyện thân mật với đồng nghiệp của bạn là một nguồn năng lượng tốt.

14

Thiết lập chuyển khoản tự động (automatic transfer) vào trương mục tiết kiệm dự phòng đúng ngày bạn lãnh lương. Bất cứ số tiền bao nhiêu cũng được.

15

Hãy ngửi mùi những bông hoa thơm.

16

Luôn bắt chuyện với nhân viên cửa hàng tạp hóa.

17

Mua kem chống nắng và sử dụng; đó là món tiền đáng tiêu.

18

Tận dụng ngày trong tuần: Dùng để dành những thứ chén đĩa đẹp nhất của bạn cho những ngày cuối tuần hoặc những dịp đặc biệt.

19

Điều đầu tiên vào buổi sáng là tập thể dục, bởi vì ngay cả khi bạn không đạt được điều gì khác trong ngày thì bạn cũng đã hoàn thành được một điều.

20

Đặt một chậu rosemary (hương thảo) trên bậu cửa sổ. Dùng nó trong các món khoai tây sẽ rất ngon.

(còn tiếp)

Thời xưa, tennis là một môn chơi quý tộc, các đấu thủ ra sân tươm tất, áo quần ủi phẳng lì và gần như độc nhất màu trắng. Phái nữ lưng thụng với đồ nghề linh kỉnh gồm mũ rộng vành, cổ cao, áo lót, váy lót, dài tay và váy chạm đất ... Ngày nay thì các cô mặc thoải mái. Tuần này, để thay thế những trò chơi mùa Đông lạnh ngắt, mời bạn chiêm ngưỡng những tay vợt nữ được cho là có “gu” mặc đẹp ...

Ana Ivanovic

cao 1.84 mét, là tay vợt người Serbia, từng xếp thứ 1 thế giới năm 2008. Cô cũng là đồng hương của tay vợt số 1 thế giới Novak Djokovic.

Ana Ivanovic không chỉ có vóc dáng đẹp, mà còn sở hữu một khuôn mặt khả ái và phong cách thân thiện.

Ai mặc đẹp nhất?

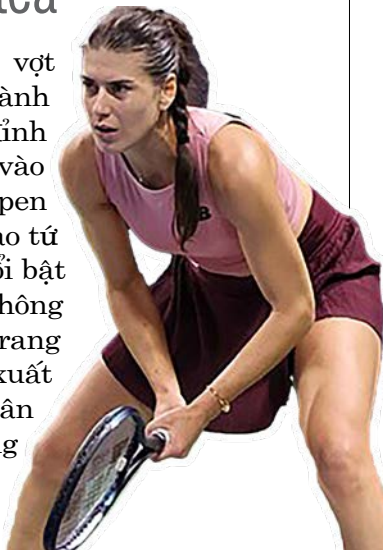
Caroline Wozniacki

cao 1.75 mét, là tay vợt nổi tiếng người Đan Mạch (Denmark), vô địch Australian Open 2018. Ngoài tiếng mẹ đẻ, cô có thể nói thông thạo tiếng Ba Lan, Anh, và Nga. Cô là gương mặt đại diện cho COMPEED, ROLEX, DANSKE INVEST, ORIFLAME, PROACTIV, SONY ERICSSON

Sorana Cirstea

cao 1.76 mét, là tay vợt người Romania. Thành tích khá khiêm tốn, đỉnh cao của Cirstea là vào đến tứ kết French Open 2009 và một lần lọt vào tứ kết US Open. Điều nổi bật nhất của Cirstea không phải ở tài năng mà trang phục, mỗi lần cô xuất hiện đều làm cho sân banh trở nên rực sáng với những kiểu áo hấp dẫn và trang nhã ...

Maria Sharapova

cô gái Nga có chiều cao 1.88 mét này ngoài việc sở hữu một vóc dáng như người mẫu lại là một tay vợt khá “hăng máu” trên sân. Cô thắng 5 giải Grand Slam và là một trong những người trẻ nhất trong lịch sử đoạt cúp Wimbledon.

Ngày này năm xưa...

29-2

1952

29-2-1952 Dick Button (Mỹ) giành chức vô địch World Men's Figure Skating Championship (Trượt băng nghệ thuật nam thế giới) lần thứ 5 liên tiếp. Cuộc tranh tài lần này được tổ chức tại Paris năm 1952.

1-3

1938

Ủy ban Thương mại Liên bang (Federal Trade Commission) ra lệnh cho PGA (Professional Golfers' Association) và 8 nhà sản xuất của Mỹ chấm dứt hành vi ấn định giá bán golf sau khi nhận được 305 đơn tố cáo của người chơi bị "chặt chém".

29-2

1964

lực sĩ bơi lội Dawn Fraser (Úc) phá vỡ kỷ lục thế giới của chính mình ở cự ly 100 mét với 58.9 giây tại Sydney, và sau đó lượm tiếp 3 huy chương vàng nữa tại Thế vận hội Tokyo 1964.

TIM NGUYỄN
GARLAND, TX.

Sài Gòn, những năm cuối thập niên 50 và 60 ... Thời đó, tóc của Tim còn xanh chứ không bạc trắng như bây giờ, và lòng còn náo nức, mơ mộng viễn vông. Thứ Bảy và Chủ Nhật, cũng như bao người trẻ khác, Tim thích dạo phố, thường đi một mình, đôi khi với một người bạn trai, chứ hồi đó đã có bồ đâu mà bảo cùng nhau dung dăng dung dẻ (chứ không như em khi thì đi với bạn trai khi thì với người yêu). Đi dạo phố một mình có những cái thú, như ngồi ở Lạc Sơn uống ly cà phê và thả tâm trí tới những khung trời mơ ước hoặc ngắm nhìn những người đẹp đi qua. Hồi ấy, một trong những cái thú nữa của Tim khi đi bát phố là ghé vào các nhà sách lớn như Xuân Thu hoặc Khai Trí, và các quán sách nhỏ như quán sách của bà Lưu trên đường Lê Lợi, chỗ gần nước mía Viễn Đông. Ghé vào những nơi ấy và ở lại rất lâu, lật qua những cuốn sách mà mình từng yêu quý, có khi mua một hai

Một thời của sách

cuốn về đọc. Một cuộc đi bát phố như thế có thể nói là đầy đủ và hạnh phúc. Và qua nhiều năm, tủ sách của Tim đã chất đầy những tác phẩm giá trị của các văn gia, thi sĩ, triết gia ... ở nhiều nơi trên thế giới.

Thế nhưng, sách vở cũng như con người đã phải chịu bao đắng cay, khổ nhục của cuộc đời. Tháng Tư 1975 đổ ập xuống số phận mỗi người. Những cuộc bát phố như trên không còn nữa. Và sách cùng người bị vùi dập hoặc đi lang thang bụi đời. Đây, chúng ta nghe tác giả Nguyễn Văn Lục kể lại nỗi niềm của sách và người ở một thời đại đầy bạo lực, bóng tối và sự ngu dốt ấy: “Bởi vì sách vở thời ấy, số phận nó như số phận người. Nó cũng phải trốn chạy, chui rúc, ẩn náu. Chúng cũng rơi vào cảnh mồ côi cha mẹ, cảnh lạc đàn, cảnh tan nát, cảnh tan hoang mất còn. Vận người dân miền Nam thế nào, vận chúng như thế. Đứa may trốn thoát. Tôi có đứa cháu trai, hồi đó, 6,7 tuổi. Khi đi di tản năm 1975, cháu chỉ mang cặp sách của cháu và nhật một cuốn sách giáo khoa tâm lý học tôi viết thời đó. Sang sau vài năm, cháu đưa lại cho tôi. Kể cũng mừng và cũng buồn cười. Đứa yếu tử thì làm môi cho cuộc phần thư. Đứa không may làm giấy gói xôi buổi sáng. Đứa bất hạnh làm giấy chùi đít. Đó là cuộc trốn chạy vô tiền khoáng hậu mà những kẻ đi truy lùng chỉ là các trẻ con lên 12, 13 tuổi. Các cháu ngoan bác Hồ. Họ xô những đứa trẻ con vô tội đó ra đường. Chúng quàng khăn đỏ hô hoán, reo hò như trong một vụ đi bắt trộm, hay đi bắt kẻ gian. Chúng lục soát tận tình, chúng đánh trống, chúng hát hò như một

cuộc ra quân của một đoàn quân chiến thắng. Gia đình nào cũng sợ hãi cái quang cảnh đó nên kẻ mà phải hy sinh đầu tiên chính là sách vở. Sách vở gì cũng sợ nên sách gì cũng phải tẩu tán. Sách vở bằng tiếng Anh, tiếng Pháp, mặc dầu chúng là người ngoại quốc, mặc dầu chả dính dáng gì đến chuyện chính trị hay chiến tranh Việt Nam, chúng cũng chịu chung số phận. Tôi cũng có khá nhiều sách vở bằng tiếng Pháp, nhưng tôi biết rằng, trước sau gì tôi sẽ không bao giờ dùng đến chúng nó nên lôi ra bán ve chai mà không thương tiếc. Sách nhỏ bán trước, sách lớn bán sau, cuối cùng là bộ Bách Khoa tự điển bằng tiếng Anh tuân tự rơi vào tay các ông bà bán ve chai. Ở nơi ấy, chẳng mấy khi mà Aristotle gặp được Kant. Cũng chẳng ai ngờ được Bui Giáng gặp mặt được Heidegger.”

Sau 1975, kể như không còn gì. “Phong trần đến cả sơn khê / Tang thương đến cả thơ kia vẫn này...” Ai cũng sợ. Người người âu lo. Đã có thời gian đêm không dám ngủ nhà, ngày lang thang nơi công viên, góc phố. Còn sách? Có những cuốn sách bị đốt. Có những cuốn bị quẳng vào đồng rác. Đa số vào tay những người buôn ve chai để rồi chúng sẽ chạy ra các vỉa hè, trốn chui trốn nhủi. Riêng Tim đã phải đem thả trôi sông mấy cuốn như *Chúa Đã Khước Từ*, *Giờ Thứ 25*, *Người Lữ Hành Cô Đơn*, *Quần Đảo Goulac*, *Quần Vương* v.v. Cùng số phận lạc loài nhưng đỡ bi thảm hơn, đó là những bộ sách như *Chiến Tranh Và Hòa Bình*, *Anh Em Nhà Karamazov*, *Lịch Sử Văn Minh Thế Giới*, *Zarathoustra*,

Đã Nói Như Thế, Tuyển Tập Văn Chương Nhi Đồng (An Anthology of Children Literature), Sử Ký Tư Mã Thiên... chúng được bán cho những gánh ve chai đi ngang nhà

Trong cuộc đổi dời của sách vở, những kẻ được hưởng lợi nhiều nhất và lấy làm hân hoan thích thú, đó là đám nhà văn miền Bắc theo chân bộ đội vào “giải phóng” thành phố Sài Gòn. Những Thanh Thảo, Nguyễn Duy, Tế Hanh, Trần Mạnh Hảo ... lần đầu tiên được nhìn thấy những vùng chân trời khác với biết bao kỳ hoa, dị thảo. Do nhiều năm sống dưới chế độ ngu dân, bưng bít những ông bà nhà văn này choáng ngợp khi thấy rừng sách vở của Miền Nam. Mà ở những ngày đầu “phỏng dái” ấy, sách bày bán trên vỉa hè lại quá rẻ. Thế là mỗi người dăm ba cuốn, các vị mua về tha hồ trao nhau đọc. Và từ đó trí óc được mở ra, khao khát những điều mới lạ, những cuộc viễn du khai phá. Hình như nhà phê bình trẻ tuổi Thanh Sơn có lần phát biểu: *Nếu không có sách vở và hơi thở sáng tạo của miền Nam thì không có Nguyễn Huy Thiệp, Dương Thu Hương, Phạm Thị Hoài ... sau này.* Ngẫm ra, điều nhận xét đó có phần sự thật của nó.

Tối đây, người ta thấy rõ: 20 năm xây dựng Xã Hội Chủ Nghĩa của miền Bắc rõ ràng là con số không to tướng. Đám cán bộ văn công của Hà Nội chỉ là những con ve. Sách vở của miền Bắc có gì ngoài mấy cuốn *Thép Đã Tôi Thế Ấy, Con Đường Đau Khổ, Ruồi Trâu, Tuổi Thơ Mãi Mãi Cùng Ta, Đất Vỡ Hoang ...* Trong khi đó, sách của Miền Nam vô cùng phong phú và đa dạng. Sách mà theo báo cáo của Ban Chấp Hành Trung Ương Đảng tại kỳ họp thứ nhất của Quốc Hội, ngày 26 tháng 6, năm 1976 là thứ cần phải đấu tranh

Một góc chợ sách cũ Đặng Thị Nhu sau năm 1975

quét sạch, vì đó là những tàn dư Mỹ đã gieo rắc ở miền Nam. *"Đó là thứ Văn Hoá nô dịch, lai căng, đồi trụy, cực kỳ phản động ..."* Thế nhưng, thời gian trôi qua, những lời kết án vu cáo bồi nhọt hết sức bỉ ổi nói trên đã nhanh chóng tan như lớp bọt trên đầu sóng. Cát bay vàng lại ra vàng. Giá trị của sách miền Nam ngày càng được khẳng định. Trong khi nền văn học của Miền Bắc là thứ văn học đồng phục, bị động, nghèo nàn với những sách vở lưa thưa và chưa định hình, thì sách báo miền Nam cũ vẫn có mặt trong đời sống mà chưa có kế thừa và thay thế. Nó thật sự sinh động và làm cho đời sống có thêm ý nghĩa và an ủi. Sách cũ của Miền Nam quả là cái gì đó quý giá. Do đó, tác giả Nguyễn Văn Lục đã mạnh dạn kết luận: *"Sách cũ (Miền Nam) đối với tôi là một ám ảnh mời gọi tìm về. Trong đó đặc biệt có truyện sưu tập tài liệu triết cũ. Cũng từ những sách cũ đó mà trước đây tôi lớn lên, được nuôi dưỡng và phát triển về trí năng mỗi ngày."*

Nếu cơm gạo miền Nam cho tôi lớn lên thì sách miền Nam nuôi dưỡng tôi thành người thông tuệ. Đi truy lùng lại sách cũ là tìm lại một phần bản thân tôi vậy."

Quả đúng như thế. Sau ngày đi tù về, Tim với chiếc xe đạp cà tàng và cái túi dệt cho đúng kiểu cách của thời đại, đi lang thang qua những nẻo phố ngày xưa, cuối cùng không biết đi đâu bèn ghé vào các quán sách cũ dưới bóng những cây sao trên đường Hồng Thập Tự, chỗ gần công trường Ngã Bảy. Không riêng gì Tim này mà cả Thanh Tâm Tuyền, Nguyễn Đình Toàn, Nguyễn Trung Dũng... cũng trên những cuộc hành trình tương tự. Bây giờ không còn những cuộc bát phố như ngày xưa nữa, mà là những cuộc đi bụi, rất va-ga-bông, rách rưới. Ở những cuốn sách cũ ấy, Tim gặp lại cả một thời với bầu khí nồng say đặc biệt. Chủ những quán sách cũ ấy phần lớn là những người hiểu biết, có một số nhà văn, nhà nghiên cứu, nhà giáo chế độ cũ tham gia và họ nắm được cái chìa khóa của nhu cầu và cái gu của người đọc. Họ tìm ra giữa những kẻ hở để thấy được trong hàng tấn sách báo thải loại, cái nào là thứ hàng có giá trị, những cuốn sách nào xứng đáng tồn tại. Một cách nào đó, chính những nhà giáo, nhà văn, những kẻ bán sách lề đường đã góp công “gìn vàng giữ ngọc”, bảo tồn văn hóa Miền Nam.

Với Tim tôi, sách vở đã là một phần của đời mình. Cho nên khi bỏ Sài Gòn ra đi, cái mà Sao Khuê mang theo là màu hoa phượng dưới mái trường xưa và một ít sách của Miền Nam cũ tìm mua lại được ở chợ sách. Còn đó, trước mặt Tim, trên kệ sách, những tác phẩm từng ăn ngủ với mình, làm nên tâm cảm mình và thời đại.

TN

LỜI GIỚI THIỆU: Cindy Thu Hoàng là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang, hiện đang làm việc tại Texas Health and Human Services Commission (HHSC) là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình với các dịch vụ về thực phẩm, chăm sóc sức khỏe, an toàn và thảm họa bao gồm các chương trình Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid, Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP). Cô tham gia nhiều hội đoàn và có chương trình về Phúc Lợi Xã Hội trên radio và TV tại Dallas. Cô mong muốn được giúp đỡ đồng hương qua việc giải đáp các thắc mắc trong lãnh vực phúc lợi xã hội của tiểu bang.

Mọi thắc mắc xin gửi câu hỏi về: bientap@trenews.net

CINDY THU HOÀNG
DALLAS

Thay đổi về thu nhập

HỎI

Thưa chị, tôi được biết là đầu tháng 2/2024 mức thu nhập của chương trình phúc lợi xã hội đã được tăng lên, tháng vừa qua tôi có xin chương trình bảo hiểm cho con tôi nhưng đã bị từ chối vì mức thu nhập lương của tôi quá mức, vậy hiện giờ mức thu nhập đã được tăng tôi có thể làm đơn xin lại phải không? Và xin chị cho tôi biết mức thu nhập để có thể xin bảo hiểm cho trẻ em hiện giờ là bao nhiêu? Cảm ơn chị nhiều.

TRẢ LỜI

Xin thưa, trong tháng 2/2024 mức thu nhập của gia đình để xem xét đáp ứng cho chương trình bảo hiểm (Medicaid) đã tăng lên và sẽ theo lứa tuổi.

Mức thu nhập của gia đình có trẻ em từ 1-5 tuổi như sau:

Gia đình có... trẻ em	Thu nhập
1 người	\$1808
2 người	\$2453
3 người	\$3099
4 người	\$3744
5 người	\$4390
6 người	\$5036
7 người	\$5681
8 người	\$6327
9 người	\$6972
10 người	\$7618

Mức thu nhập của gia đình có trẻ em từ 6-19 tuổi như sau:

Gia đình có... trẻ em	Thu nhập
1 người	\$1670
2 người	\$2266
3 người	\$2862
4 người	\$3458
5 người	\$4055
6 người	\$4651
7 người	\$5247
8 người	\$5844
9 người	\$6440
10 người	\$7036

Nếu thu nhập quá mức của chương trình bảo hiểm Medicaid thì sẽ có chương trình Chip (The Children's Health Insurance Program), cũng là bảo hiểm (nhưng không theo lứa tuổi),

và khi đáp ứng được chương trình này thì phải đóng tiền 1 lần, từ \$35-\$45 tùy theo mức thu nhập của mình.

Mức thu nhập của chương trình Chip như sau:

Gia đình có... trẻ em	Thu nhập
1	\$2523
2	\$3424
3	\$4325
4	\$5226
5	\$6128
6	\$7029
7	\$7930
8	\$8831
9	\$9732
10	\$10633

Thu nhập này là chưa trừ thuế và căn nộ bảng lương hiện tại của mình khi đăng ký. Chương trình bảo hiểm sẽ không xem xét về tài sản của gia đình.

Chương trình Chip phải trả tiền như sau:

- Doctor visit (đi bác sĩ) từ \$5-\$25 tùy theo bác sĩ thường hay bác sĩ đặc biệt.
- Inpatient hospital care (per admission) mỗi lần vô nhà thương phải trả từ \$35-\$125.
- Tiền thuốc từ \$5-\$35 tùy vào loại thuốc nào.
- Non-emergency ER visit (cấp cứu) \$75.

Khi hồ sơ bị từ chối vì thu nhập cao, mình có thể nộp đơn xin lại mỗi tháng. Khi được chấp nhận, chương trình sẽ có hiệu lực trong 12 tháng. Khi sắp hết hạn có thể nộp đơn xin lại trước 2 tháng.

Mời bạn ghé thăm Facebook của Trẻ Tre Magazine

nơi bạn có thể đọc bài, xem tranh
biếm họa, bình luận, đối thoại với
các độc giả khác...

Năm Sa Đéc là nghệ danh của bà Nguyễn Kim Chung (1907-1988), nghệ sĩ nổi tiếng trong nhiều lãnh vực nghệ thuật, từ hát bội cho đến cải lương, thoại kịch và điện ảnh. Bà là vợ của cây bút sừ khảo nổi tiếng và sưu tầm đồ cổ Vương Hồng Sển (1904-1996).

Chân dung cô Năm Sa-Đéc

TAM VAN
ĐỨC QUỐC

Nghệ sĩ tiên phong Cô Năm Sa Đéc

Cô Năm Sa-Đéc

Vì say mê hát bội, ông Hương Cả Nguyễn Duy Tam ở Sa-Đéc lập gánh “Thiện Tiên Ban” và đặt tên cho cô con gái út là Kim Chung để nhớ đến tên tuổi cô đào hát bội Năm Chung nổi tiếng ở Mỹ-Tho. Với lòng đam mê ca hát cộng với khả năng thiên phú và sẵn có gánh hát nhà, cô Năm đã không phụ lòng thân phụ, từng bước đi lên và vững chắc trên bước đường nghệ thuật với nghệ danh Năm Nhỏ.

Cái tên Năm Nhỏ (để phân

biệt với cô Năm Chung) không còn xa lạ với khán giả say mê hát bội. Nhắc đến cô, khán giả nhớ đến những vai tuồng vang bóng một thời như Đào Tam Xuân (tuồng Đào Tam Xuân), Lữ Phụng Tiên (trong tuồng Phụng Nghi Đình), Hồ Nguyệt Cô (tuồng Tiết Giao đoạt ngọc), Tô Ánh Tuyết (tuồng Mạnh Lệ Quân) v.v.

Chia tay với sân khấu hát bội, cô Năm chuyển qua cải lương vào năm 1934. Ở lãnh vực mới và với nghệ danh mới, cô Năm Sa-Đéc (giống như các bạn đồng nghiệp đã ghép tên

quê hương xứ sở của mình vào nghệ danh như cô Ba Trà-Vinh, cô Ba Bến-Tre, cô Năm Cần-Thơ, cậu Mười Út Trà-Ôn) nhanh chóng gặt hái thành tựu mới ở các gánh hát đại ban như Huỳnh Kỳ, Trần Đắc, Song Phụng, Phụng Hảo, Thanh Minh Thanh Nga ... Dù là tuồng tích cổ xưa, màu sắc hay tình cảm xã hội, cô Năm đều ca diễn xuất sắc. Những vai tuồng như Địch Thanh, Đổng Trác không thể “làm khó” được cô và đặc biệt vai bà Phan Lợi trong vở hát “Đoạn tuyệt” trên sân khấu Thanh Minh Thanh Nga

được xem là vai diễn mẫu mực “thật và đẹp” cho các thế hệ nghệ sĩ sau này. Ở sân khấu thoại kịch và điện ảnh, cô Năm gặt hái được nhiều thành công khiến cho báo chí và khán giả khen tặng là “tài danh tinh sắc lưỡng toàn”.

Trái với con đường nghệ thuật thành công rạng rỡ, cô Năm đã trải qua đời sống tình cảm lận đận, chìm nổi. Sau vài mối tình trong cuộc đời nghệ sĩ rày đây mai đó, cô sống với ông Đặng Ngọc Chấn, từng là Đốc phủ sứ. Quan niệm “xướng ca vô loại”

đã khiến cho cuộc tình này lâm vào ngõ cụt dù 2 người đã có với nhau một trai là Nguyễn Ngọc Đăng (1939-2005). Sau lần gãy đổ, cô Năm đưa con lên Sài-Gòn và đi thêm bước nữa với ông Vương Hồng Sển vào năm 1947. Con trai Vương Hồng Bảo (1950-1998) là kết quả của mối tình nghệ sĩ đẹp đẽ này. Dù đã bước qua 2 lần đò nhưng cô Năm chưa từng được mặc áo cô dâu.

Đầu thập niên 70, quán bánh bao và hủ tiếu «Ông Cả Cẩn» ở góc đường Nguyễn Tri Phương trưng bảng hiệu với bức chân dung khổ lớn của cô Năm Sa-Đéc. Hở ra mới biết, con trai của người yêu cũ thời son trẻ của cô Năm là chủ nhân của quán ăn này. Do hiểu biết, quý trọng tâm tình của cha mình và cũng xuất phát từ tấm lòng ái mộ tài năng nghệ thuật của cô Năm nên ông xin

Cô Năm Sa-Đéc và ông Vương Hồng Sển

được làm con nuôi và xin luôn cái tên nghệ sĩ của cô làm thương hiệu để quán ăn được quảng bá rộng rãi hơn.

Vì tham gia vào chương trình “Thép Súng” của đài truyền hình số 9 nên sau ngày 30 tháng Tư năm 1975, cô Năm bị cấm hát. Mãi đến khi văn nghệ miền Nam được “cởi trói”, cô Năm mới được mời góp mặt trong vài bộ phim điện ảnh. Cũng nhờ cơ hội này mà cô được theo chân đoàn làm phim về thăm xứ sở quê nhà ở Nha-Mân, Sa-Đéc. Cuốn phim sau cùng được quay ở Đồng-Tháp-Mười đầy nắng lửa và muối mòng đã vắt kiệt sức của người nghệ sĩ lão thành. 2 ngày sau đó, cô trở về Sài-Gòn và qua đời vào ngày 26.01.1988. Đám tang cô Năm được tổ chức đơn sơ, chỉ có hàng xóm và các đồng nghiệp bên điện ảnh đến tiễn đưa lần cuối. Vì không được quản ở Hội Nghệ Sĩ trên đường Cô Bắc và không được chôn cất nơi nghĩa trang nghệ sĩ ở Gò-Vấp nên ông Vương Hồng Sển đưa cô về an táng nơi quê nhà Nha-Mân với mấy dòng thơ khóc biệt:

*Trăm năm dầu lỗi hẹn hò
Chén cơm Bà-Chiếu, con
đò Sóc-Sa*

(Sóc là Sóc-Trăng, Sa là Sa-Đéc).

TV

Một cảnh trong vở tuồng
“Đoạn tuyệt” trên sân khấu
Thanh Minh Thanh Nga

VÉ ĐI VIỆT NAM

TUẦN LỄ TỬ

29-02-2024 - 06-03-2024

TÊN HÃNG	STOP	TẠI	GIÁ TIỀN
CATHAY PACIFIC	2	LAX, HKG	\$1.318
CATHAY/AMERICAN	2	LAX, HKG	\$1.340
CHINA AIRLINES	2	LAX, TPE	\$1.448
ASIANA AIRLINES	2	SFO, ICN	\$1.689
CHINA SOUTHERN	2	LAX, CAN	\$1.703
EVA/CATHAY	2	SEA, TPE	\$1.866
CHINA AIRLINES	2	SEA, TPE	\$1.973
ANA/EVA	2	DEN, NRT	\$2.009
KOREAN AIR	2	DTW, ICN	\$2.190

*Giá vé thay đổi trong ngày
*Mỗi tiểu bang có giá khác nhau

TỈ GIÁ HỐI ĐOẠI

NGOẠI TỆ	VIỆT NAM
ĐÔ LA MỸ	\$24,420 VN ĐỒNG
EURO	\$25,943 VN ĐỒNG
ĐÔ LA CANADA	\$17,774 VN ĐỒNG
ĐÔ LA ÚC	\$15,717 VN ĐỒNG
YEN NHẬT	\$158.40 VN ĐỒNG
TIỀN US	NGOẠI TỆ
1 USD	150,419 YEN NHẬT
	0.92372 EURO
	0.78874 BẢNG ANH
	1.35017 CANADA
	0.88068 THỤY SĨ

Ngày nay trong lịch sử

1/3/1936

Ngày 1 tháng 3 năm 1936, là ngày hoàn tất đập Hoover Dam.

VÀI CON SỐ VỀ ĐẬP HOOVER DAM

- Ngăn con sông Colorado, nằm ở biên giới giữa các tiểu bang Arizona và Nevada của Hoa Kỳ.
- Được xây dựng giữa năm 1931 và hoàn tất năm 1936 trong khi diễn ra cuộc Đại suy thoái ở Mỹ.
- Hoover Dam là tên của Tổng thống Mỹ Herbert, tổng thống thứ 31 của Hiệp Chúng Quốc Hoa Kỳ, người quyết định cho xây dựng đập.
- Có 4,000 công nhân xây dựng công trình này, 112 người tử vong do tai nạn, trong đó có Thanh tra công trình là JG Tierney, và người tử nạn cuối cùng là Patrick Tierney, con trai của JG Tierney.

2/3/1968

Ngày 2 tháng 3 năm 1968, là ngày sinh của tài tử Daniel Craig.

VÀI THÔNG TIN VỀ TÀI TỬ DANIEL CRAIG

- Daniel Craig sinh ngày 2 tháng 3, 1968 tại Chester, Anh quốc
- Nổi tiếng sau phim "Layer Cake" và phim "Lara Croft" đóng cùng với Angelina Jolie.
- Nổi bật sau phim "Road to Perdition", con trai của ông trùm mafia (do Paul Newman đóng), diễn chung với Tom Hanks, Clive Owen - trong vai sát thủ.
- Craig trở thành tài tử thứ 6 trên thế giới thủ vai James Bond trong loạt phim điệp viên 007 gồm "Casino Royale" (2006); "Quantum of Solace"(2008); "Spectre" (2015); "No Time to Die" (2021); "Skyfall" (2012)

LỜI GIỚI THIỆU: Những phát biểu của những người lãnh đạo, đôi khi được xem là chân lý, lời vàng thước ngọc. TT Nguyễn Văn Thiệu nổi tiếng với câu “Đừng nghe những gì CS nói, mà hãy nhìn những gì CS làm”. Lãnh đạo CSVN cũng phát biểu rất nhiều, được dân mạng xem như “thước đo” về khả năng của họ. Mời bạn theo dõi chọn lọc của Bánh Bèo...

Trong khi đa số con dân Sài Gòn không thuộc tên các lãnh đạo thành phố vì họ không phải do dân bầu và bạn mưu sanh, thì:

Nguyễn Văn Nên
Bí thư Thành ủy TP.HCM

Ông Đỗ Hữu Ca (cựu Giám đốc Công an Hải Phòng) đã bị bắt vì lừa 35 tỷ VND tiền chạy án giùm tội phạm, ông Ca đã từng chỉ huy đoàn cưỡng chế đất của ông Đoàn Văn Vươn, và cho là “một trận đánh đẹp”:

Các lãnh đạo CSVN rất an tâm giữa thời buổi suy thoái, vì có sẵn tài năng “không chịu phát triển”, nên Việt Nam luôn đứng sẵn ở đáy vực chờ các nước khác...

Hơn 800 tờ báo nhưng chỉ có một ông tổng biên tập, đã vậy ổng còn hay nói nhảm:

Phạm Minh Chính
Thủ tướng CSVN

Nguyễn Mạnh Hùng
Bộ trưởng bộ thông tin - truyền thông CSVN

BẢO HUÂN

“Phim cúng cụ”

DU UYÊN
SÀI GÒN, VN

Chắc ở Việt Nam chỉ có khái niệm “phim cúng cụ”, nếu loại phim này nổi tiếng ra toàn cầu, có thể từ điển Oxford sẽ có từ “phim cúng cụ” như đã từng với áo dài, bánh mì, phở ... Vậy “phim cúng cụ” là gì?

“Phim cúng cụ” chính xác là “phim nhà nước”: Phim do nhà nước đặt hàng, bỏ tiền (thuế) ra đầu tư. Mục đích chính của loại phim này ở Việt Nam là để tuyên truyền cho nhà cầm quyền chứ không phải để dân coi và giải trí hay học hỏi. Bởi nặng tính tuyên truyền mà đầu được đầu tư lớn nhưng đa số “phim cúng cụ” chủ yếu được sản xuất xong, chiếu trong một số sự kiện tuyên truyền hoặc kỷ niệm

“rồi ‘cất kho’”. Khán giả như người chết, “phim cúng cụ” như “gà khỏa thân” trên bàn thờ, ngắm cho vui mắt chứ không ăn nổi, ăn cũng thấy không có mùi vị gì, vì loại phim này xưa giờ nổi tiếng dở. Dở từ nội dung tới kỹ xảo, thậm chí là diễn viên đóng cũng dở. Dẫu không ít “phim cúng cụ” được đầu tư hàng triệu đô la Mỹ, chứ không phải là ít ... 20 năm trước, năm 2004, đạo diễn Đặng Nhật Minh

cũng lên tiếng về “Lời ai điếu cho một nền điện ảnh công chức”, trong đó ông viết: “Xã hội VN bước vào cơ chế thị trường đã gần 20 năm mà điện ảnh VN thực chất vẫn là một nền điện ảnh bao cấp, những người làm việc trong ngành điện ảnh, kể cả đội ngũ sáng tác đều là những công chức ăn lương nhà nước. Họ làm được phim hay thì Nhà nước được nhờ, nền điện ảnh được nhờ, mà làm không tốt, không hay thì

đành chịu; đã là người trong biên chế nhà nước thì đến 60 tuổi họ mới về hưu, còn không thì cứ phải giao phim cho họ làm”. - Hết trích.

“Người nhà nước” luôn có góc nhìn và lý lẽ riêng của họ, khác biệt với số đông nhân loại, bởi vậy mà “phim nhà nước” cũng khác biệt, thậm chí là dị biệt, tới nỗi đa số “phim cứng cựa” âm thầm ra rạp rồi lặng lẽ rút lui, chẳng màng tới chuyện quảng bá. Chính những người làm ra những bộ phim này cũng không tự tin với sản phẩm của họ. Vậy mà gần đây, một bộ “phim nhà nước” bỗng nổi rần rần do “khán giả Hà Nội khóc từ đầu phim tới cuối phim”, “cháy vé liên tục, khán giả Sài Gòn đặt vé hoài không được”, “nhu cầu đặt vé tăng cao khiến web của rạp phim bị sập”... đó là phim “Đào, phở và piano”. Theo báo trong nước: “Đào, phở và piano” lấy cảm hứng từ cuộc chiến 60 ngày đêm

Khán giả Hà Nội khóc lút rạp khi coi phim “Đào, phở và piano”
- NGUỒN: BAOMOI.COM

Khán giả Hà Nội khóc từ đầu tới cuối phim 'Đào, phở và piano'

Z News ☆ 20/2/2024 236 liên quan Gốc

Trung tâm Chiếu phim Quốc gia trở thành điểm đến của nhiều người bởi sức hút từ phim 'Đào, phở và piano'. Nhiều khán giả chia sẻ không khỏi xúc động sau khi xem bộ phim.

vào cuối năm 1946, đầu năm 1947 của quân dân Hà Nội. Nội dung xoay quanh mối tình lãng mạn, nông nản của anh tự vệ (Doãn Quốc Đam) và cô tiểu thư Hà thành (Cao Thùy Linh), qua đó tôn vinh cái đẹp và cốt cách tinh thần của người Hà Nội xưa ...”

Tuy rần rần và có vẻ “hot”, nhưng rất đông người tôi quen biết đang ở Hà Nội lẫn Sài Gòn đều tuyên bố không coi phim trên, bởi lý do là coi xong mà rui có dở cũng không dám... chê, sợ bị cho là “phản động”. Tương tự như những người tôi quen biết, nhiều người tôi không quen biết cũng

có suy nghĩ đó. Chủ một “fanpage” dành cho giới trẻ trên mạng xã hội Facebook, sau khi đi coi phim về cũng hoang mang lên bài hỏi: “Xem Đào, Phở và Piano xong giờ chê thì có bị chửi không mọi người?” Sau câu hỏi rất e dè trên, người này nói thêm: “Yêu nước thì có thừa! Nhưng không cho chê thì thôi chứ để nói khen phim này thì không. Ở đây không bàn về nội dung phim vì mình tôn trọng lịch sử dân tộc. Nhưng về diễn viên, cách quay, góc máy, mạch phim, kỹ xảo, thoại... thì không khen nổi ý.” Đã rào trước đón sau rất “kỹ” như vậy mà chủ câu hỏi trên vẫn bị nhiều người tấn công, cho là “không yêu nước”. Có lẽ, ở Việt Nam, yêu nước là “yêu nhà nước” và yêu

Khán giả trên mạng không dám chê vì sợ bị chửi, sợ bị cho là phản động - NGUỒN: FACEBOOK

luôn “phim nhà nước”.

Bị ó ép đủ đường, nhưng tiếng nói chân thật cũng ngoi ngóp thở giữa muôn vàn “họng súng”. Tôi tìm đồ mắt, cũng thấy được vài bài review không khen quá đáng bộ phim trên, tuy chê cũng rất rụt rè. Đây là bài review phim *Đào, Phở và Piano* làm tôi cảm thấy hay và tin nhất: “*Tác giả Lê Võ Châu Anh - Đào, Phở và Piano: Chê thì thương, mà tán dương thì giả dối.*”

Mình đã mua được suất vé 19h40 ngày 19-02 trước đó mấy ngày, trước khi trang web của NCC sập, mình đã háo hức, đã chờ đợi, đã đọc 7749 bài báo tán dương phim trên mạng và có một niềm thắc mắc, sao báo nào cũng chỉ có mấy cái hình poster và 2 ông trai với 2 cô (chắc là á đào) mà tuyệt nhiên không có thêm hình nào khác (khi mình nghe đồ rằng phim phục dựng bối cảnh chiến tranh) thì phải đẹp lắm, phải có nhiều thứ để show ra lắm, sao lại chẳng có gì, cho đến khi thực sự coi phim ...

Đúng là nó chẳng có gì để show ra thật. Không chỉ thế, nó còn là nỗi thất vọng chán chường của mình khi ra khỏi rạp. Mình bảo với các bạn: phim như một bát phở bò thập cẩm các thể loại, như một màn cosplay (hóa trang) của các diễn viên trong một quán cafe phục dựng đồ nát và kể

những câu chuyện của người thứ 3 chứ không phải câu chuyện của chính họ.

Mình đã phải ôm đầu, và phải bật lên thành tiếng “cái gì nữa vậy” mỗi khi bắt phở và thứ âm thanh cùng ánh sáng ám ảnh đó vang lên. Mình cảm thấy đau đớn không phải vì nhân vật, vì câu chuyện, mình đau đớn vì phải chịu đựng trong suốt thời lượng phim, vì nhìn thấy những đồng tiền trôi đi thật vô nghĩa. Từ từ, mình sẽ kể về nỗi ám ảnh của mình đã trải qua.

- Theo mô tả trước khi xem, phim lấy bối cảnh trận chiến Đông-Xuân 60 ngày đêm từ cuối năm 1946 đến đầu năm 1947. Khi xem mới vỡ lẽ, phim lấy bối cảnh chứ không phải kể về, phim chỉ kể về cái ngày cuối cùng trong 60 ngày đó mà thôi - 17-02-1947. Ngơ ngác bật giữa lần 1.

- Thứ 2, lúc vừa vào rạp, mình được chứng kiến cảnh bắn nhau oanh tạc 2 bên, súng bắn âm âm. Trong khoảng 3s đầu tiên mình thực sự kiểu: wow, đầu tư ghê, đã ghê. Và chỉ có 3s ngắn ngủi đó thôi, cảm xúc của mình tụt dần cho đến các giai đoạn chán nản mệt mỏi các thể loại. Mình đã xem rất nhiều cảnh bắn nhau của nhiều phim, và một cảnh bắn nhau đúng nghĩa nó không chỉ đơn thuần là máu, là đồ nát, là đạn, nó phải có câu chuyện. Tức là,

như 1 trận bóng, người xem họ phải có thể đoán định được tỷ số, được tình hình, được câu chuyện đang căng lên hay dẫn ra. Nhưng không, người xem chỉ thấy các diễn viên chạy đi chạy lại “pằng chú”, ngói đổ âm âm, khói lửa tan hoang. Giây phút đó mình đã cảm thấy chẳng lành khi nhớ lại lời của bạn mình: phim có tất cả nhưng lại chẳng có gì.

- Thứ 3, bối cảnh. Bối cảnh trông giả trân đến mức mình ko thể cảm nhận được bất kỳ không gian nào là thật, kể cả cảnh bãi hoang ở Nghi Tâm. Thực lòng mình thấy bối cảnh y hệt mấy cái phim trường chụp ảnh cưới nhưng nó theo concept đồ nát ý. Mình nghĩ đoàn phim có thể tận dụng nó làm địa điểm check-in cũng có vẻ hợp lý, chứ không nên đưa lên phim nữa. Bối cảnh bất hợp lý đến mức mình cảm nhận nó còn không đúng tỷ lệ thực tế, các nhân vật trông hoàn toàn to lớn trước khung hình và cảnh vật chung quanh.

- Thứ 4, mọi thứ cứ được làm quá lên một cách không cần thiết. Mình không thể tả được cảm giác khi nhìn thấy ông họa sĩ trong dáng vẻ phiêu diêu để vẽ lá cờ, và lá cờ ấy để cuộn các chiến sĩ hy sinh. Mình cảm thấy mình như có thù với chú Trần Lực khi lại một lần nữa đặt dấu

hỏi chấm nét diễn đấy để diễn tả cái gì? Sự lạc quan trong cuộc chiến? Trước những cái xác? Xong rồi một đoàn người đứng ngay ngắn xếp hàng trong dáng vẻ mặc niệm, âm thanh bi tráng vang lên không lời được một cái cảm xúc nào. Mình cảm thấy không gian y hệt cảnh hội nghị cuối năm, thực sự. Mình nên bật khóc khi đã bật cười trước cảnh đó? Và, làm quá lên không phải 1, 2 lần đâu, mà là toàn bộ bộ phim.

- Thứ 5, bát phở bò ám ảnh. Nói thế nào nhỉ, bát phở bò xuất hiện tầm 4, 5 lần gì đó, mỗi lần nó xuất hiện y hệt như quảng cáo Phở Hà Nội gói ăn liên ý, bát phở phát ra ánh sáng trắng như từ thiên đường, kèm thứ âm nhạc khó hiểu. Được cái mỗi lần nổi nhạc cả rạp lại cười. Nó có lẽ là cái gây ức chế nhất đối với mình. Nó không những không ổn, mà mình thấy nó hơi hợ, nó khó hiểu, nó như một cái mớ thập cẩm hỗn độn ai muốn quảng vào thì quảng, ai xem được thì xem.

- Thứ 6, nhân vật năm 1946 (sau nạn đói năm 1945) nhưng béo hơn cả mình. Cán nặng của diễn viên luôn là cái gây bàn tán nhất, và mình cảm tưởng diễn viên nước nhà chưa bao giờ chịu giảm cân để đi diễn. Lại quay lại câu nói ở trên, diễn viên cosplay trong bối cảnh một quán cafe phục

dựng đồ nát.

- Thứ 7, các cảnh nói tiếng Pháp không có vietsub, làm mình hoang mang tự hỏi người Hà Nội giờ đây biết tiếng Pháp hết à? Còn Pháp thuộc nữa đâu mà nói tiếng Pháp không sub?

- Thứ 8, xây dựng nhân vật. Đọc 7749 bài review thì bảo là nhân vật không có tên, rằng là chàng trai, cô gái, là ông họa sĩ, là cha xứ, là cậu bé đánh giầy, là ông bà bán phở, là họ đại diện cho người Hà Nội. Làm sao có tên được khi nhân vật còn không có một cuộc đời được đặt trong bối cảnh xã hội ý? Nhân vật trong phim cứ đi đi lại lại mà không có câu chuyện gì, hoặc câu

chuyện không để làm gì. Họ cứ nói mấy lời sáo rỗng yêu nước y hệt một cuộc hội nghị. Chiến sự mù mịt tự dựng cô gái quay lại lấy đàn, rồi đàn, rồi các anh tự vệ hạ đàn, rồi bị lính Tây bắn vỡ đàn, rồi đau khổ vì cây đàn đã chết (tại sao lính Tây bắn, là 1 cuộc phục kích, hay 1 cuộc bắn chơi cũng không rõ, mấy anh Tây xuất hiện chỉ để cho cây đàn vỡ). Cha xứ rạch tay lấy máu để cho ông họa sĩ vẽ cờ lên tường chẳng để làm gì (không phải khích lệ lòng dân, không phải an ủi chiến sĩ, không phải lá cờ để cắm lên mốc ranh giới, chỉ là lá cờ trong tổng thể bức tranh của ông họa sĩ).

Mình nhớ có một đoạn

đối thoại trong phim "Hồng Hà nữ sĩ": "Ngọc thể này cũng là của thiệp và các con, chàng phải giữ gìn cẩn thận". Vâng, nhưng trong "Đào, Phở và Piano" thì cái thân xác không màng đó không phải để giành độc lập, chỉ là để thỏa mãn lý tưởng. Là một người lớn lên trong gia đình liệt sĩ - mình nghĩ hẳn người làm phim này chưa từng có người thân tham gia chiến tranh. Một lần nữa, sự làm quá và cố tỏ chất nghệ thuật trong phim khiến mình cảm thấy chán nản và chịu đựng.

Cuối cùng thì, thứ đọng lại lớn nhất trong mình có lẽ cảnh hát ả đào quay

lưng, nhìn ra bầu trời mù mịt là cái khung cảnh đẹp đẽ nhất mình có đối với bộ phim này... Điều khiến mình quan ngại nhất, đó chính là khi "Đào, Phở và Piano" được chiếu rộng rãi toàn quốc sau các sự kiện cháy vé và các thông tin bên lề như một sự kiện đáng chú ý kia, liệu khán giả xem xong có bị thất vọng, chán nản và mất hẳn niềm tin vào thể loại phim "cúng cụ" này không? Và liệu nếu phim không làm đủ tốt với lý do thiếu kinh phí, thì biết trước sẽ không tốt làm ra để làm gì?

Hanoi, 20-02-2024"

DU

NGÀY 25-2-2024

Đào Thái Bình

Nhà tôi có nuôi một lũ chó, toàn loại chó lông dài và thay lông rất nhiều, 2 con Keeshond, 2 con Samoyed, 1 con Chow Chow, 1 con Shetland sheepdog, nội cắt lông chắc đủ cung cấp cho một nhà máy dệt :) Nay đọc bài "Chiengora - lông chó trong kỹ nghệ vải vóc" thích ghê luôn. Khi nào nghe người nào rao mua lông chó, chắc tui giàu to, hi hi...

(bài "Chiengora - lông chó trong kỹ nghệ vải vóc" của Trần Lý Lê đã đăng tại: <https://baotreonline.com/van-hoc/the-gioi-cua-dem/chienhora-long-cho-trong-ky-nghe-vai-voc.baotre>)

NGÀY 27-2-2024

Khoa Khanh Ng.

Tự truyện của Kim Nguyễn thật xúc động, mộc mạc và truyền cảm. Mặc dầu tôi sang Mỹ diện H.O. nhưng tôi quen biết nhiều bạn bè vượt biên bằng thuyền. Một số trải qua những bi kịch khốc liệt nên quyết định chôn giấu quá khứ trong lòng... Có lần bạn tôi ghé thăm gặp tôi đang coi bộ phim Titanic, người ấy yêu cầu tôi chuyển kênh, bảo đến bây giờ vẫn bị ám

ảnh, không muốn xem cảnh sông nước. Tôi còn nhớ có lần phim "Sully" Tom Hanks đóng vai phi công đáp máy bay xuống sông Hudson, phim lúc đó đang nổi, nhóm bạn tôi cũng nhất quyết không ra rạp. Điều đáng tiếc là con cháu họ không hề hiểu sự cảm ảm, sự hy sinh, mất mát của thế hệ trước. thậm chí ngậy thơ tin vào sự tuyên truyền của CSVN...

(Các bài viết của Kim Nguyễn đăng tại mục Trong Hầm Rượu do Trần Vũ phụ trách, bài mới nhất "Pulau Bidong hòn đảo bao dung" đã đăng tại <https://baotreonline.com/van-hoc/trong-ham-ruou/pulau-bidong-hon-dao-bao-dung.baotre>)

NGÀY 24-2-2024

Mạch Lan

Hôm rồi về Florida chơi, được người bạn tặng cho cuốn báo Xuân Trẻ Florida. Trên chuyến bay, tôi xem mê mãi, đến nổi ông ngồi bên cạnh hỏi mày đọc gì mà chăm chỉ vậy, có thể tắt đèn cho tao ngủ chút được không. Tôi chưa thấy tờ Xuân nào trình bày mỹ thuật và giá trị như Trẻ, đặc biệt tôi yêu thích 2 trang Biếm Họa....

Bạn đọc có thân nhân trong và ngoài nước Mỹ muốn nhận báo Trẻ FREE hàng tuần (bản PDF), đầy đủ bài vở.

Xin email đến:

baotrehaingoai@gmail.com

(trừ những vùng Trẻ đang phát hành báo in: TX, FL, GA)

Suy Đi Ngẫm Lại

Móng sư tử

Sau đây là một câu chuyện có thật về cách ứng xử của Tổng thống Abraham Lincoln: Vào thời gian đầu trong cuộc Nội chiến ở Hoa Kỳ, người cố vấn của Lincoln khuyên ông nên từ bỏ trang trại Fort Sumter và tài sản thuộc các tiểu bang miền Nam, vì e ngại những tài sản này sẽ khiến mọi người nghi ngờ lý tưởng giải phóng nô lệ của ông. Khi nhận được lời khuyên ấy, ông trả lời bằng một câu chuyện:

“Trong một khu rừng nọ có một con sư tử đem lòng yêu con gái của người thợ rừng. Một hôm, nó quyết định đến gặp cha của cô gái để xin hỏi cưới cô. Khi sư tử đến, cha cô gái nói rằng ông không thể đồng ý vì răng nanh của sư tử dài quá, móng vuốt lại nhọn, có thể làm tổn thương con ông. Sư tử về mài răng và nhổ hết móng vuốt, tự tin quay trở lại nhà người thợ rừng. Người thợ rừng nhận thấy rằng sư tử giờ đây đã hết nguy hiểm nên lập tức hạ nó.”

Lincoln ngừng một lát rồi nói tiếp: “Số phận tôi cũng sẽ giống như con sư tử đó, phải không?”.

NGỌC DUNG (sưu tầm)

MINH HẢI

Họp mặt gia đình

Họp mặt gia đình thường diễn ra vào dịp Tết nhất, kỵ giỗ, sinh nhật, tốt nghiệp ...

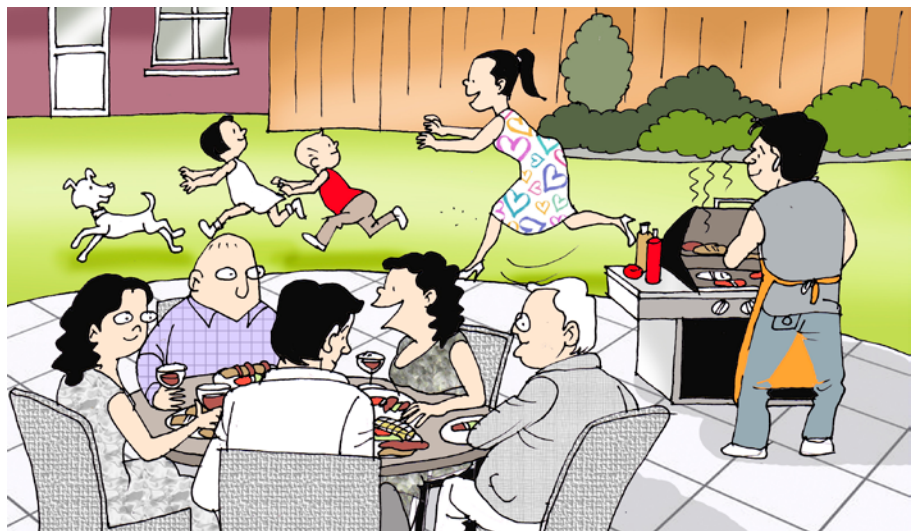
Gia đình nói ở đây là gia đình mở rộng, có thể bao gồm nhiều thế hệ. Nếu quá đông, như gia đình họ Lê năm nào ở Dallas này, thì có thể tổ chức ở nhà hàng. Còn nếu như chỉ gồm một số gia đình sống gần nhau thì có thể tổ chức họp mặt trong một bữa cơm chung. Những đề nghị gợi ý sau đây nhằm giúp các bạn có một cuộc họp mặt không quá căng thẳng mà lại còn thoải mái nữa.

■ Để họp mặt ăn uống chung nhiều gia đình thì nên phân rõ trách nhiệm. Chẳng hạn ai sẽ đứng ra lo bữa ăn, ai đảm nhận việc bày bàn và tiếp đón khách. Đương nhiên người chủ xị (thường là chủ nhà) phải lo phần lớn công việc nấu nướng các món ăn, chỉ cần có thêm một hai người phụ bếp. Trường hợp này bạn cũng nên chia sẻ việc bếp núc, bày bàn ăn - hoặc cũng có thể tự mình mang đến một món để đóng góp.

■ Trong việc tổ chức, bạn nên làm theo ý người chủ xị, về hình thức buổi họp mặt. Có thể bà chị của bạn tự nguyện lo đủ các thứ. Trong khi người dì Lily đưa ra ý kiến làm một potluck, mỗi người hay gia đình được mời sẽ mang theo một món tự chọn. Trong khi chú Lee thì muốn đưa tất cả tới một nhà hàng quen thuộc trong vùng. Cách nào thì bạn cũng không được quên phần đóng góp của mình. Tốt hơn hết là bạn nên góp tay vào bữa tiệc để mọi người được ăn ngon và vui vẻ.

Chúng ta sẽ bàn tiếp trong kỳ tới nha các bạn.

MH- THEO ETIQUETTE

BẢO HUÂN

BẢO HUÂN

Tâm tình ADAM

Bà vợ dạo này tìm được đâu cái kênh YouTube nấu nướng nên tối ngày ham trở tài trong bếp. Mừng vì cái hobby đáng đầu tư cho dạ dày của bà. Lúc đầu còn nhẹ nhàng, tui phụ hết phần rửa chén, lau chùi bếp. Nhưng khi bà thử qua mấy món phức tạp thì tui chính thức bị nắm đầu làm phụ bếp. Hết bị sai lấy đồ, rửa nọ kia rồi cắt thái, ... trong lúc bà vận tạp dễ. Có món bà bày ra tới mấy tiếng và bắt đầu giọng điệu ra lệnh phụ bếp. Tui cự thì bà nói nấu thì hết hai tiếng, mấy thứ lặt vặt dọn dẹp của tui chỉ mất nửa tiếng thôi mà còn không biết điều, chỉ biết hưởng thụ thành quả. Tui ăn có bao nhiêu, bà mẹ thì tự nấu chứ đừng kéo tui làm sous-chef phó bếp kiêm chân sai vặt.

Comments

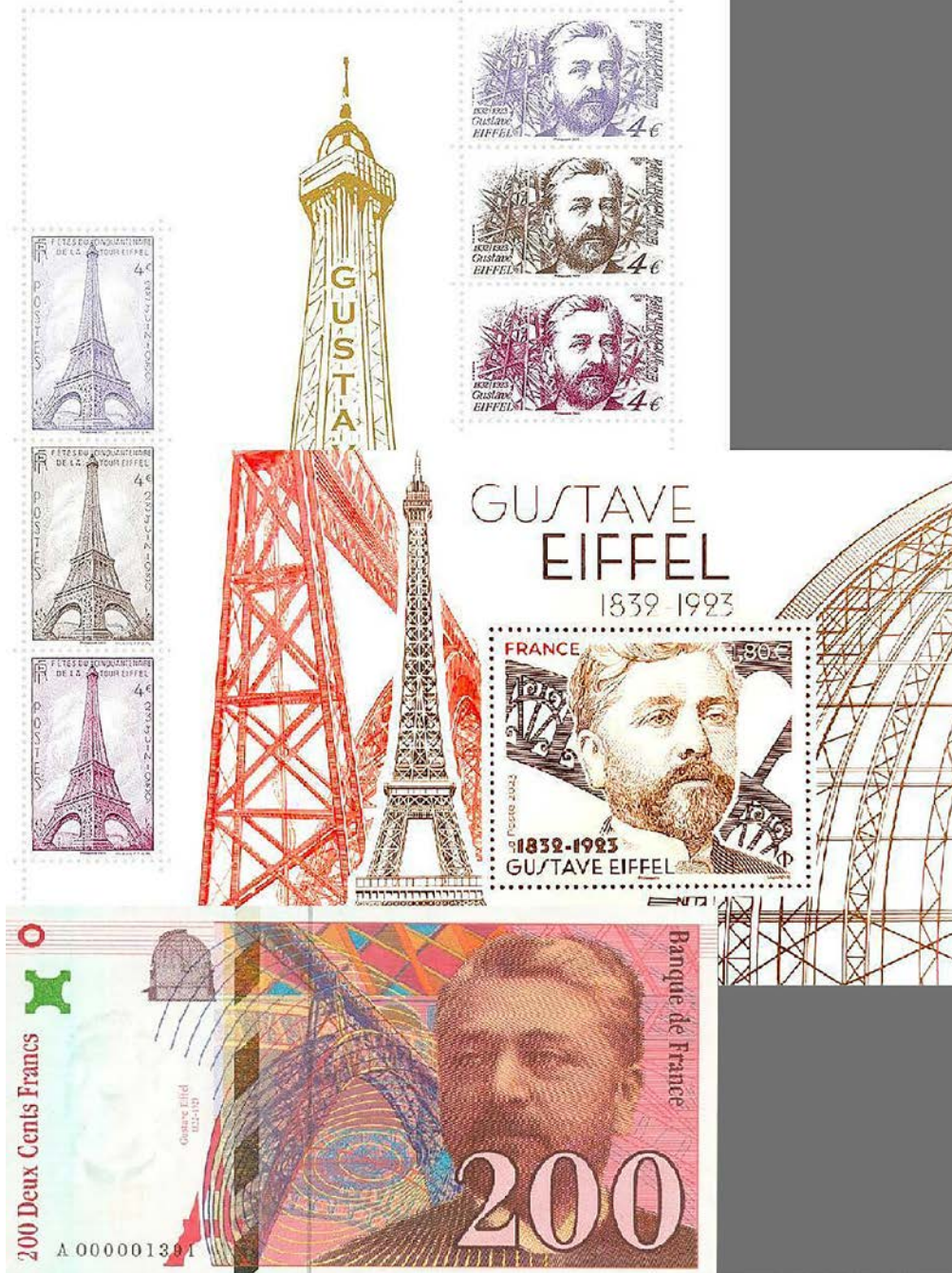
@XÃNHÀTRÔNG – Ông chồng coi mấy show ẩm thực, bắt đầu khoe khoang mấy công thức nấu ăn. Ông nấu dở tệ mà còn khoái chế, thật lúc thì khô hay dai, gia vị và nguyên liệu thì chẳng ăn nhập gì với nhau ... mà lúc nào cũng tỏ ra sành sỏi “ăn phải chấm cái này, thêm chút này nó mới hợp ...” Xong món nào là up clip liền, bày biện thì có đẹp mắt nhưng nuốt có ngon đâu. Kêu nấu món thường để ăn thì vùng vằng nói không đủ hấp dẫn để câu view.

@MỘTBẾP – Tui nấu ngon, bị cái ông chồng món tây ta thứ gì cũng rưới nước mắm, tương ớt vô ăn, nhất là món cà-ri, mì Ý ông cũng động nước mắm, tương ớt. Tức muốn chết, món nào cũng không nếm mà chỉ lo xịt nước mắm xì dầu, mà tui có nấu lạt quá đâu. Cái miệng tạp tạp của ông chỉ có mặn chát, cay sè chứ mù mùi vị.

@TÓCBÓNGĐÈN – Ngồi nhậu rôm rả, chuyển sang tán dóc đề tài vợ nấu ăn. Ông bạn kêu ở nhà vợ chỉ giỏi nấu mì ăn liền, tôi hòa theo nói món gà của vợ khô như bìa các-tông. Đang vui thì bà vợ tôi xẹt ngang nghe thấy. Bạn bè về rồi thì bà nổi cơn tam bành, nói nấu cho ăn còn không biết ơn, thích nói chuyện tào lao xàm xí, chê này nọ đó. Rồi bà đình công bếp núc. Mấy tuần bị ăn đồ ngoài riết ngán, nhớ cơm vợ nấu. Sai lầm lớn là đừng bao giờ mở miệng chê vợ, đôi mồm miệng là một chuyện mà còn đau đầu nhưnách nữa.

@VÌĐÓLAEM – Tự dưng ông chồng chuyển hệ đời ăn chay mà tuổi còn sung mãn. Chuyện là ông không đụng tay vô bếp. Tui thử nấu vài món chay giả mặn nhưng khó nuốt, nhất là món gà chay. Nấu chay, nấu mặn làm tui mệt dữ mà ông còn chê lên chê xuống. Chay lại còn ham ngon đủ mùi vị, kiểu ông là ăn chay ngủ mặn á.

Tiền & tem có in hình Eiffel

CỔ NGŨ
THIAIS, PHÁP

Nhắc đến nước Pháp, người ta nghĩ đến thủ đô Paris. Nhắc đến Paris, người ta lại nghĩ đến tháp Eiffel. Thật vậy, từ rất lâu, chữ A trong tên của thủ đô nước Pháp đã được tượng hình hoá bằng những nét phác họa của ngôi tháp thanh thoát này.

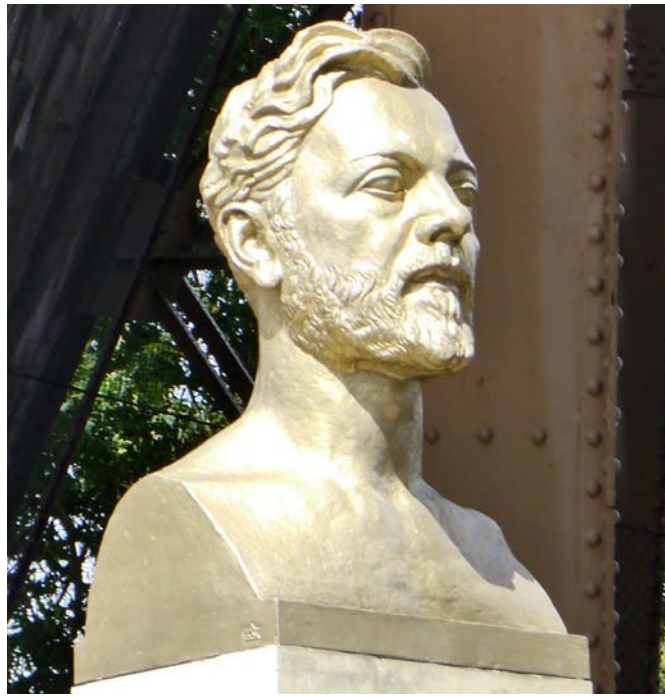
Gần như ai cũng biết tháp Eiffel do công ty của ông... Eiffel xây. Nhưng, ông ấy là ai? Gustave Eiffel sinh tháng 12/1832 tại Dijon (Pháp) và mất tháng 12/1923 tại Paris. Họ khai sinh của ông là “Bonickhausen dit Eiffel”, nhưng lúc 45 tuổi, ông xin bỏ phần họ gốc Đức, chỉ giữ lại chữ Eiffel mà thôi. Năm 1855, sau khi tốt nghiệp kỹ sư École Centrale de Paris, ông khởi nghiệp trong 2 ngành luyện kim và xây dựng các công trình bằng kim loại, đặc biệt về thép. Ở tuổi 26, ông chịu trách nhiệm cho công trình lớn đầu đời: xây cây cầu dài 510 m dành riêng cho xe lửa ở thành phố Bordeaux. Từ đó, công ty của ông liên tiếp thực hiện những đề án liên quan đến hệ thống đường sắt, nhà ga, cầu, hải

Người tháp chữ A vào tên PARIS

*Don't just stand there with your Eiffel Tower smile.
Tell me you love me, and tell me in French*

JAROD KINTZ

đăng, sườn, vòm các công trình kiến trúc tại Pháp và nhiều nơi trên thế giới: Hung Gia Lợi, Thổ Nhĩ Kỳ, Catalogne, Thụy Sĩ, Bồ Đào Nha, Bỉ, Phần Lan, Estonie, Algérie, Ai Cập, Madagascar, Brésil, Việt Nam ... Họ tên của ông gắn liền với ngọn tháp cao nhất thủ đô Paris, từng được mệnh danh là “người đàn bà sắt”, nhưng ít ai biết đến việc công ty của ông cũng đã thực hiện việc đúc cốt sắt cho một người đàn bà khổng lồ nổi tiếng khác: pho tượng Nữ thần Tự Do tại New-York, cũng như sự trùng tu cầu Trường Tiền bắc qua sông Hương (có tên cũ là cầu Mây, Sắc, Thành Thái, Clémenceau rồi Nguyễn Hoàng) và việc thiết kế phân khung sườn bằng kim loại cho Bưu điện trung tâm của Sài Gòn. Cũng nên thêm ở đây, sau khi Gustave Eiffel ngừng hoạt động trong ngành xây dựng, công ty đổi tên thành Levallois-Perret và đã xây cầu Mống (còn có tên gọi khác: Arc-en-ciel) bằng thép kiên cố, bắc

Tượng bán thân Gustave Eiffel đặt dưới chân tháp

Thế Chiến và gần 10 tháng gián đoạn vì đại dịch Covid-19 vừa rồi, mỗi năm, ngôi tháp này tiếp đón chừng 7 triệu người đến viếng thăm.

Nhận được huy chương cao quý Bắc Đẩu bội tinh ngay sau khi xây xong tháp, nhưng Gustave Eiffel đã không tránh khỏi búa rìu dư luận. Ngay khi mới khởi công xây dựng, hơn 50 thân hào, nhân sĩ, trí thức, văn nghệ sĩ nổi tiếng thời bấy giờ đã lên tiếng phản đối bằng cách gửi thư đến giám đốc công trình. Trong thư ngỏ in trên báo Le Temps đề ngày 14 tháng 2 năm 1887, có đoạn viết : “...Ngọn tháp lồ bích cao chót vót này, tựa một ống khói đen khổng lồ của nhà máy, sẽ chiếm lĩnh bầu trời Paris, và bằng sức nặng cục mịch của mình, đè bẹp Notre-Dame, Sainte-Chapelle, tháp Saint-Jacques, điện Louvre, vòm điện Invalides, Khải Hoàn Môn, tất cả những công trình kiến trúc của

qua kênh Bến Nghé, nối liền quận 1 và Khánh Hội (quận 4 bây giờ) của Sài Gòn. Hiện nay, một số công trình của Eiffel đã được công nhận là di sản thế giới hoặc di tích lịch sử của quốc gia.

Riêng về tháp Eiffel, được xây dựng chỉ trong 26 tháng, từ 01/1887 đến 03/1889, cho kịp dịp khai mạc Hội chợ đầu xảo hoàn vũ (Exposition universelle) tổ chức tại Paris đầu tháng 05/1889. Trước sự kinh ngạc của

dân chúng thủ đô, từ 4 chân trụ, được tính toán để lắp ghép khít khao đến từng cm, ngôi tháp “mọc” thêm 12m mỗi tháng để đạt đến chiều cao 312m khi khánh thành. Chỉ riêng trong năm 1889, đã có gần 2 triệu người hiếu kỳ đến thăm tháp. Từ đó đến nay, theo ước tính, khoảng 300 triệu người từ khắp nơi trên thế giới đã đổ về để có thể thực hiện giấc mơ “ôm ấp nhân tình ở ngọn Eiffel”*. Trừ 2 trạn Đại

Vài công trình của Gustave Eiffel tại Việt Nam: Cầu Trường Tiền-Huế, Cầu Mống Sài Gòn

chúng ta bị sỉ nhục, bị thu nhỏ và sẽ biến mất trong cơn ác mộng này. Rồi trong suốt 20 năm nữa, chúng ta sẽ thấy chiếc bóng bở ỉn như vết mực của cây cột bằng kim loại ghê tởm này tiếp tục đổ dài xuống khắp thủ đô...” Báo chí cũng không tha, với những bài viết có tựa đề giật gân: “Chưa xây xong, tháp sẽ đổ và đè chết cả ngàn người”, “Lên đến đỉnh tháp, khách viếng thăm sẽ chết ngạt”, “Thảm họa xảy ra khi tháp sẽ bị lún sâu xuống đất”... May mắn thay, những lời gièm pha kia đã không cản được quyết tâm của Eiffel, hợp đồng ban đầu giữa công ty của ông và thành phố Paris rồi cũng

Tượng Nữ thần Tự Do & tháp Eiffel bên sông Seine

không thực hiện: sau 20 năm, toà tháp không bị đổ bỏ (dù đã có kẻ rắp

tâm giả mạo hồ sơ để bán nó cho các cơ sở thu gom phế liệu!), ngược lại, từng

được sử dụng để làm đài quan sát quân sự, trạm phát sóng truyền thanh, truyền hình, nơi đặt phòng thử nghiệm khí tượng cùng một số nghiên cứu khoa học khác, cũng như đang được website TripAdvisor xếp hạng 5 trong 10 địa điểm thu hút khách du lịch nhất thế giới. Mặt khác, vào ngày khánh thành, “ống khói đen khổng lồ của nhà máy” lại khoác một lớp sơn đỏ tươi rực rỡ, như để sẵn sàng chào đón những ngày hội hoa đăng sắp đến. Trong suốt hơn 130 năm, sau nhiều lần chuyển màu sơn từ

trẻ

NHẬN IN SÁCH

NHẬN
IN ẤN | THIẾT KẾ | MINH HỌA

CÁC LOẠI SÁCH

VỚI SỐ LƯỢNG THEO YÊU CẦU

TỪ 50 CUỐN TRỞ LÊN
BÌA CỨNG HAY MỀM

MUỐN BIẾT CHI TIẾT, XIN ĐIỆN THOẠI

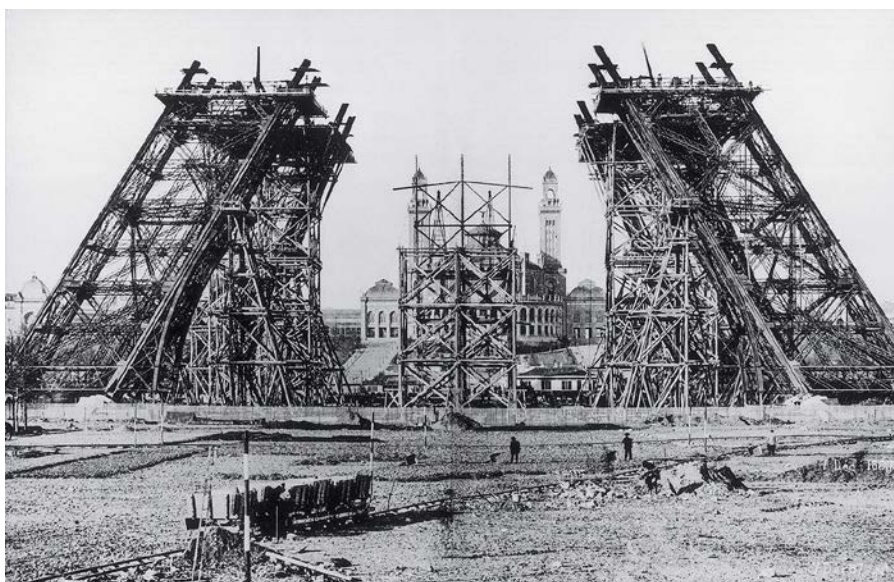
972.675.4383

Email: info@trenews.net

đỏ son sang đỏ nâu, vàng nghệ, cam nâu, vàng nâu, cho đến màu “nâu Eiffel” đặc trưng, ngôi tháp này sẽ lại sắp thay màu áo trong vài năm sắp tới. Đó là ban ngày. Về đêm, tháp Eiffel lộng lẫy với dàn đèn chiếu từ chân đến đỉnh, soi rõ từng góc cạnh đan xen và thông thoáng như đặng-ten của công trình đặc sắc này. Từ loại đèn dùng hơi đốt soi dáng tháp ngày khánh thành đến đèn led hiện đại của thế kỷ XXI, thêm đèn pha trên đỉnh như một ngọn hải đăng, thêm kỹ thuật đèn nhấp nháy như một cây thông Giáng Sinh khổng lồ, những năm gần đây, được trang bị hệ thống đèn rọi từ mặt đất đặt chung quanh tháp, Eiffel có thể đổi màu cho phù hợp với các sự kiện đang diễn ra: đỏ rực mừng Tết âm lịch, nửa xanh dương nửa vàng như màu cờ Ukraine, hồng để ủng hộ chương trình chống ung thư vú... Vào dịp Quốc khánh 14 tháng 07, Eiffel

Tháp Eiffel trong khi xây dựng

về đêm chính là cái đỉnh của các buổi hoà nhạc và bắn pháo bông, trở thành biểu tượng, không chỉ riêng Paris, mà còn chung cho cả nước Pháp nữa!

Thật ra, Gustave Eiffel chỉ là người thực hiện. Chính 2 kỹ sư của công ty ông đã trình dự án dựng nên toà tháp này, Émile Nouguier và Maurice Koechlin, cùng với bản phác hoạ của kiến trúc sư Stéphane Sauvestre. Vì vậy, về sau, Eiffel

được đánh giá là một doanh nhân, thầu khoán thành đạt, giỏi tính toán, kiên quyết “dám nói dám làm”, hơn là một kỹ sư đầy tài năng như thuở mới bước chân vào ngành xây dựng.

Qua đời ở tuổi 91, ông không tái hôn dù vợ mất rất sớm, khi Eiffel mới ngoài 40. Ông bà có 5 mặt con, họ đều ít nhiều thừa hưởng được từ bên nội sự trường thọ, nên gia đình ông thuộc loại “con đàn cháu đống”, điều hiếm

thấy nơi các gia đình Pháp sống nơi phố thị. 100 năm sau ngày mất, cuộc đời và sự nghiệp của ông vẫn tạo được nguồn cảm hứng cho nhiều thế hệ nối tiếp. Ngoài bộ phim màn ảnh rộng “Eiffel” của Pháp sản xuất năm 2021, không ai có thể kể hết tên những bộ phim, vở kịch, quyển truyện, bài thơ, bức ảnh có nhắc đến tên ông, đến các công trình do ông và cộng sự xây dựng, nhất là ngôi tháp sừng sững giữa trời phía tả ngạn thủ đô, ngày đêm soi bóng dòng Seine:

*Vén áo tháp cổ cao
ngông*

hương đứng giữa Paris

mắt sao trời đơn lạc...

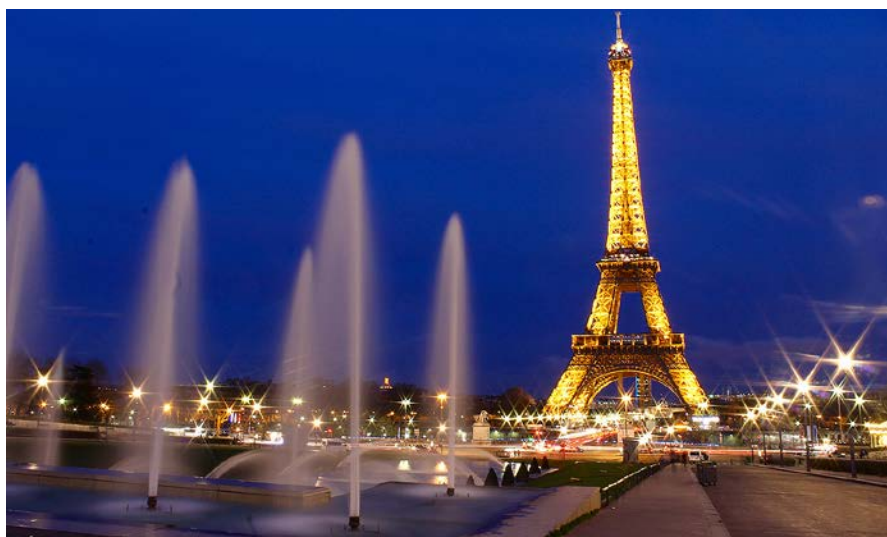
(“DE LA TOUR” - HOÀNG XUÂN SÓN)

CN - THIAIS 02.2024

* lời bài hát “Kể chuyện đi xa” của nhạc sĩ Phạm Duy

TÀI LIỆU THAM KHẢO :

https://fr.wikipedia.org/wiki/Gustave_Eiffel

Tháp Eiffel về đêm

Cá đuối là loài cá tương đối đặc biệt vì xương của chúng không giống như xương cá bình thường mà là những đốt sụn có thể nhai được. Thịt cá đuối săn, dai, ngon và thơm, dễ ăn. Cá đuối có thân hình dẹt do các vây bành rộng ra. Người đánh bắt cá đuối, khi tiếp xúc với chúng rất phải thận trọng vì có một số loại cá có gai ở phần đuôi gây đau nhức khi bị đâm trúng.

ĐÀO T. THANH TUYẾN
SAIGON, VN

Cá đuối

món nào gia vị đó!

Ngày còn nhỏ tôi thường xách giỏ theo Mẹ đi chợ, hình ảnh còn lưu mãi đến giờ là những con cá đuối bông to bằng cái nia, da lưng màu xám đen có hoa văn lấm chấm, da bụng màu trắng, hai ba người khiêng bồng cái bạch trên nền xi măng. Bà bán hàng cầm con dao sắc lẹm rạch bụng cá hai đường chữ thập thật ngọt, sau đó bà móc ra một lá gan to bằng cỡ viên gạch bồng bỏ vào rổ, để dành thêm “khuyến mãi” cho ai mua phần cá được thêm miếng gan nhỏ. Gan cá đuối ăn rất

ngon và bổ. Mẹ tôi kể, ngày xưa người nhà quê thường lấy gan cá đuối *thắng* ra mỡ để tào nồi canh. Dưới bàn tay dao thốt điều luyện của bà bán hàng, con cá đuối thật to nhanh chóng được *xả* ra thành từng miếng hình tam giác, óng ánh tươi xanh, sắp gọn trên tràng chờ khách đến kỳ kèo, trả giá.

Mùa rộ cá đuối khoảng từ tháng Giêng đến hết tháng Ba âm lịch. Tuy nhiên, lác đác quanh năm cũng có. Cá đuối đầu nhỏ, sống nép mình sát dưới cát nên da bụng có màu trắng, phần da lưng rất dày tùy theo

loại cá mà có hoa văn hay không. Cá đuối vô bờ ăn cá con. Với những người chuyên lặn bắt cá thì cá đuối là một trong những loài cá bị săn bắt nhiều nhất. Khi gặp nạn cá đuối bơi rất nhanh.

Có nhiều loại cá đuối. Cá đuối điện có hình dáng như cây đàn ghi-ta, nếu đâm chúng bằng xiên sắt, tay người sẽ bị tê rần như điện giật. Ở vùng biển Phan Thiết có nhiều cá đuối ó, dạng như chim, đây là loại cá đắt nhất do thịt của chúng rất ngon; ngoài ra còn có cá đuối én, cá đuối bông, cá đuối sen... Người đời đặt tên chúng thông qua hình

dáng bên ngoài.

Còn có một loại cá, thịt của chúng cũng giống như cá đuối là cá nạng, một số nơi người ta gọi là cá đuối nạng. Tên gọi là do trên đầu chúng có 2 cái nạng, trên 2 cái nạng này có đôi mắt. Đây là loại cá lớn, thường sống ngoài khơi xa. Người ta kể rằng, có con nạng kích thước 6 – 8m có thể húc lật ghe đang neo. Trong Bảo tàng Hải dương học ở Nha Trang, có mẫu vật một con cá nạng rất lớn, bằng cỡ cái giường 1.6m, trên đầu con cá có hai cái nạng cong ra ngoài, dính trên đó là hai con mắt lồi thật to.

Hiện nay cá đuối ít đi nhiều do người ta khai thác (tàu) già cào nên khó tìm thấy lại cảnh bà bán hàng xoay trở với con cá đuối thật to, bàn tay nhẹ nhàng lấy miếng gan ra ngoài sao cho không bị dập nát. Do cá đuối hiếm nên người ta dần cũng quên chúng, có người cả đời không hề biết ăn cá đuối. Đến mùa mà chỉ thấy ở chợ lác đác vài phần cá đuối đã làm sẵn bày trên tràng, gặp khách thích ăn người bán tha hồ nói thách!

Thỉnh thoảng đi đường, tôi thấy có người bán cá đuối (đã xẻ thịt) bày ra trên tấm bạt, nhưng cần lưu ý chọn mua cá đuối phải thật tươi, mới ngon.

Tính chất đặc biệt của cá đuối còn ở chỗ thịt không tanh. Ngày xưa Mẹ tôi chỉ loanh quanh vài món như: nấu chua với bắp chuối, xào lăn, um với nghệ; và ngon nhất, có thể nói là nấu cà ri, món một thời tuổi thơ của chúng tôi bởi Mẹ tôi thường nấu món này hơn.

Mỗi lần làm cá đuối, Mẹ tôi hay đọc bài về:

“No lòng phỉ dạ là con cá cơm

Không ướp mà thơm là con cá ngát

Liệt bay thoăn thoắt là con cá chim

Hụt cẳng chết chìm là con cá đuối ...”

Cá đuối nấu cà ri

Nguyên liệu để nấu món

cà ri cá đuối không cầu kỳ chỉ cần có cà tím làm đồ màu. Cá đuối mua về rửa sạch, lóc bỏ phần da lưng, cắt từng miếng vuông cỡ bằng cái hộp quẹt, ướp bột cà ri và gia vị (muối, chút xíu đường, tiêu, hành ...), nếu muốn cay nữa thì thêm ớt. Để khoảng 15 phút cho thấm, xong bắc lên bếp xào qua cho thịt săn và thấm gia vị, sau đó thêm nước vào nồi. Cà tím cắt xéo thành từng miếng to hơn miếng cá cũng được xào sơ cho cà thấm dầu mỡ, rồi vớt ra. Khi nước cá sôi bỏ cà tím vào, đập vung, chờ chín, nêm nếm vừa ăn.

Hồi đó, cá đuối nấu cà ri là món rẻ tiền mà rất ngon, có thể ăn với cơm hay bún. Người nhà quê thích nấu món này, vì được mang tiếng là nấu cà ri, tỏa mùi thơm phức giống như nhà có tiệc! Nếu ăn với bún phải có rau diếp gồm xà lách, rau thơm, bắp chuối... Tất cả được thái sợi thật mỏng.

Bỏ bún vào tô, múc 1 vá nước dùng có thịt cá đuối và cà tím. Vắt tí chanh, rắc thêm chút tiêu, chan thêm xíu nước mắm nguyên chất. Gắp một gắp rau bỏ vào tô, đảo lên rồi xì xì xụp. Bảo đảm ăn 1 lần khó quên!

Cá đuối um

Nguyên liệu để um cá đuối gồm có chuối chát, khế, măng chua. Cá làm

sạch cắt miếng (có thêm gan cá mới ngon), ướp gia vị, bột nghệ, hành, ớt ... Tao cá qua dầu cho thơm, săn thịt, xong cho chuối chát, khế vào để riêu lửa cho cá thấm gia vị. Cuối cùng cho nước vào nồi, chờ sôi, nêm nếm lại, và nêm hành ngò, lá lốt, rau ngổ... Món cá đuối um này ăn với cơm hay với bún đều ngon!

Lẩu cá đuối

Cái đặc biệt của cá đuối là tùy theo món mà những loại rau, gia vị đi theo nó khác nhau.

Nồi nước lẩu cá đuối thường phải có vị chua, dạng như canh chua (có thể nấu với lá giang hay với me ...). Phải tao cá qua dầu cho săn thịt, thơm, thấm gia vị. Sau đó, rau ăn kèm với lẩu là rau muống chẻ, đậu bắp, giá, bắp chuối ... Ăn với bún hay mì sợi, mì gói ... rất ngon.

Cá đuối là món ăn đặc trưng tùy theo vùng miền. Nếu ở miền Trung, người Nha Trang thích ăn cá đuối nấu cà ri, lẩu cá đuối; người Bình Định lại thích món cá đuối um, xào lăn với nghệ hay nấu canh chua; thì người miền Nam lại thích cá đuối kho cà-ri nước dừa, bằng cách ướp cá với gia vị, bột cà ri, rồi kho với nước dừa để ăn với cơm trắng ...

Đây là nét khác biệt của loại cá này, vừa rẻ tiền, bảo đảm chất dinh

dưỡng, lại ngon!

Với cá đuối nấu chua thì dứt khoát rau nộm phải có bắp chuối thái sợi.

Cá đuối nướng

Một lần tôi ăn món này ở Đà Nẵng. Hôm đó chỉ là nướng với muối ớt. Thịt cá đuối săn và ngọt, vị cay nhẹ của muối ớt vừa đủ để có thể chấm với mắm ớt chua ngọt và ăn kèm rau sống, ăn một miếng muốn ăn thêm miếng nữa.

Bạn tôi bảo còn có món cá đuối nướng nghệ miếng cá có màu vàng ươm và thơm nồng mùi gia vị gồm có: nghệ, lá gừng, ớt ... Miếng cá đuối chín giòn, ăn không mê thì thôi chứ!

Khô cá đuối

Gần đây tôi thấy trên mạng có rao bán nhiều loại khô cá đuối, họ hướng dẫn cách ăn chỉ cần ngâm nước chút xíu xong nướng lên, lấy chày giã cho tơi rồi xé mịn. Khô cá đuối chấm với nước mắm me mới đúng điệu. Có vài loại như: khô cá đuối ó sao, khô đuối hắc cây ...

Trên đây là những món cá đuối tôi đã được ăn hay biết. Sau này, tôi thấy thực đơn trong các nhà hàng, quán nhậu có các món như cá đuối chiên giòn, chiên/xào/kho sả ớt, hấp hành, nấu mẻ ...

BTPT

ENROLLED
AGENT

Mục Thuế Vụ

NGUYỄN ĐÀI THI

Cô Nguyễn Đài Thi là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General). Cô có bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Với hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô Đài Thi đã từng kiểm toán (audit) thuế doanh nghiệp và cá nhân. Khi làm việc cho Bộ Tổng Thanh Tra Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thi rất rành rẽ về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Cô thường xuyên chia sẻ các đề tài thuế vụ qua các đài radio và TV tại Dallas. Trẻ hân hạnh được cùng cô Đài Thi cộng tác để hướng dẫn đồng hương về luật thuế liên bang và giải đáp các vấn đề rắc rối với Sở Thuế. Độc giả ở khắp nơi có thể gửi thư bưu điện hoặc email cho tòa soạn Trẻ, ghi chú "Mục Thuế Vụ".

Email: bientap@trenews.net

Nhắn tin (text only) câu hỏi đến

469-328-3453

hoặc gửi thư về tòa soạn:

**3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044**

HỎI: Thưa cô Đài Thi, thật may mắn khi tôi tìm thấy mục Thuế Vụ của cô trên báo Trẻ. Nhờ cô giải thích giúp trường hợp gia đình tôi.

Tôi đã định cư ở Mỹ hơn 4 năm. Tôi bán tài sản ở Việt Nam sang đây mua được một căn nhà để ở và hùn hạp với người em họ mua một building nhỏ có cây xăng và vài phòng cho thuê.

Do bất đồng nội bộ, tôi đã bán nhà, và người em đồng ý trả lại tôi phần hùn cây xăng của tôi. Hiện nay tôi đang mua nhà ở một thành phố khác. Căn nhà trước đây tôi ở và đã bán có lời thì tôi không phải đóng thuế vì đó là nhà tôi ở. Nhưng khi tôi thoái vốn từ cây xăng thì nghe nói phải bị đóng thuế rất cao. Bạn tôi khuyên tôi nên đầu tư vào một kinh doanh khác thì sẽ không bị đóng thuế, nhưng tôi muốn mua nhà cho thuê. Hai cách đầu tư này có khác gì nhau không cô? Xin cô cho tôi vài lời khuyên. Cảm ơn cô và chúc cô năm mới mạnh khỏe.

ĐÁP: Thưa ông, ông nói đúng là số tiền lời do bán căn nhà ông đã ở trước đây thì không phải đóng thuế. Số tiền lời được miễn thuế là 250,000 đô la cho người độc thân và 500,000 đô la cho vợ chồng. Và ông phải ở nhà đó ít nhất 2 năm.

Riêng về số vốn ông đã ứng ra để hùn hạp mua cây xăng, thì lời khuyên của ông bạn ông không đúng nhé. Nếu số vốn ông lấy lại cũng y như số vốn ông đã bỏ ra trước đây, thì không phải đóng thuế đồng nào. Nếu ông thoái vốn cao hơn

vốn ứng ra, thì phải đóng thuế trên phần khác biệt. Ví dụ như trước đây ông bỏ vốn 100,000 đô, sau này ông thoái vốn cũng 100,000 đô, thì không phải đóng thuế. Nếu thoái vốn được 150,000 đô, có nghĩa là ông có lời 50,000, thì phải đóng thuế trên khoản lời 50,000.

Nếu ông thoái vốn có lời thì ông không thể tránh thuế bằng cách đầu tư vào kinh doanh khác, vì ông không hội đủ điều kiện. Thứ nhất là số tiền thoái vốn đã vào tay ông. Thứ nhì là có lẽ đã hết hạn đầu tư vì ông chờ hơi lâu.

Để hội đủ điều kiện tránh thuế khi bán một kinh doanh có lời, thì khi bán phải có *title company* hoặc một dịch vụ trung lập đứng ra làm giấy tờ và giữ số tiền bán được. Số tiền này không được chuyển vào tay ông.

Trong vòng 45 ngày ông phải tìm được một kinh doanh mới và dịch vụ *title* phải ghi rõ địa chỉ và giá mua. Chờ đến ngày 46 là quá trễ, xem như ông không hội đủ điều kiện. Ngoài ra, giá mua của kinh doanh mới phải cùng giá hoặc cao hơn giá bán của kinh doanh cũ.

Sau đó ông có thêm 135 ngày nữa để kết thúc thủ tục mua kinh doanh mới. Chờ đến ngày 136 là xem như ông mất cơ hội miễn thuế.

Nói chung, ông có tổng cộng là 180 ngày, tính từ ngày ông bán kinh doanh

cũ, để kết thúc giấy tờ mua kinh doanh mới. Dịch vụ *title* sẽ chuyển thẳng số tiền họ đã giữ của ông qua cho người bán. Còn thiếu bao nhiêu thì ông trả thêm.

Còn nói về loại đầu tư nào được miễn thuế, thì luật thuế cũng khá dễ dãi, miễn sao là kinh doanh và đầu tư cùng loại là được, chẳng hạn như bán bất động sản thì đầu tư vào bất động sản chứ không đầu tư vào xe cộ tàu bè được. Bất động sản bao gồm building thương mại như cây xăng hoặc văn phòng cho thuê, nhà cửa cho thuê, đất đai, đất nông nghiệp. Vì vậy, ông có thể bán cây xăng và mua nhà cho thuê hoặc đất đai, vì tất cả đều là bất động sản.

HỎI: Xin chào cô Nguyễn Đài Thi, chúc cô và gia đình một năm mới bình an, mạnh khỏe và hạnh phúc. Tôi có câu hỏi về thuế mong cô giúp đỡ.

Vợ chồng tôi đang sống ở tiểu bang Florida, mỗi tháng lãnh tiền hưu được 2,900 đô la. Hàng tháng đều có trả tiền nhà mortgage. Năm 2023 chúng tôi có rút 11,000 đô từ quỹ hưu trí IRA. Tôi có gửi

hồ sơ thuế cho người khai thuế thì họ nói tôi không phải khai, họ bảo rằng dưới 15,000 đô thì không cần khai. Tôi có dò hỏi thêm vài nơi khác thì có người nói phải khai. Tôi lo lắng phân vân không biết đúng sai thế nào. Mong được sự giúp đỡ và chỉ dẫn của cô. Cám ơn cô nhiều.

ĐÁP: Xin thưa, người khai thuế của ông bà nói đúng. Tổng số thu nhập trong năm của ông bà dưới mức phải bị đóng thuế cho nên ông bà không cần phải khai thuế cho năm 2023.

Luật thuế khá dài dòng và rắc rối, cho nên ông bà hỏi kỹ càng là một điều tốt. Nên tham khảo với những người có kinh nghiệm chuyên môn về thuế để tránh được phiền toái.

Sẵn đây tôi cũng xin kể là tôi có nghe nhiều độc giả nói rằng họ thường nghe bạn bè bàn luận về thuế, người này xúi thế này người kia xúi thế nọ, đồn rằng ông này khai thuế giỏi lấy tiền về nhiều, bà kia khai thuế nhiều mảnh khốc hơn, càng nghe họ lại càng bị rối thêm hoặc có khi sau này bị kiểm thuế (audit)

thì mới biết mình đã khai thuế sai hoặc không hợp lệ gì đó.

Luật thuế rành rành rõ ràng về cách báo cáo thu nhập cũng như cách khấu trừ thuế hợp lệ. Nếu các dịch vụ khai thuế khai đúng luật thì hầu như kết quả cũng tương tự như nhau chứ không khác nhau nhiều đâu. Mong rằng quý độc giả chọn người khai thuế có kinh nghiệm và lương tâm.

HỎI: Tôi là độc giả của báo Trẻ ở tiểu bang North Carolina. Vợ chồng chúng tôi đã về hưu từ lâu, tôi 73 tuổi và vợ tôi 72. Trước đây khi còn đi làm thì khai thuế có lấy được tiền thuế về. Nhưng từ khi tôi về hưu thì không bao giờ lấy lại được tiền thuế về. Tiền thu nhập của vợ chồng tôi khoảng 51,000 đô la. Tiền lời nhà băng cũng không có bao nhiêu, nhưng tiền cho các hội từ thiện thì có năm lên đến hơn 10,000 đô. Tôi tự khai thuế lấy, dùng Turbo Tax Delux, như vậy là có đúng không chị? Hay là tôi đã khai thiếu sót điều gì? Cảm ơn chị nhiều.

ĐÁP: Xin thưa, tôi rất phục ông bà tự khai thuế. Trường hợp thuế thật

đơn giản như của ông bà thì cũng nên mua software như Turbo Tax để tự khai, để mình có dịp học hỏi thêm về thuế của mình. Trường hợp thuế rắc rối hơn một chút thì nên tìm người chuyên nghiệp.

Theo như những con số ông đưa ra thì tôi thấy ông khai đúng chứ không thiếu sót gì cả. Sở dĩ ông không lấy tiền về được có lẽ vì ông không đóng thuế trước trong năm. Hầu như đa số tiền thuế lấy về được là tiền thuế của mình đã đóng trước trong năm. Lúc ông còn đi làm thì hãng/sở đã trừ thuế từ tiền lương của ông, cho nên cuối năm khai thuế ông lấy lại được.

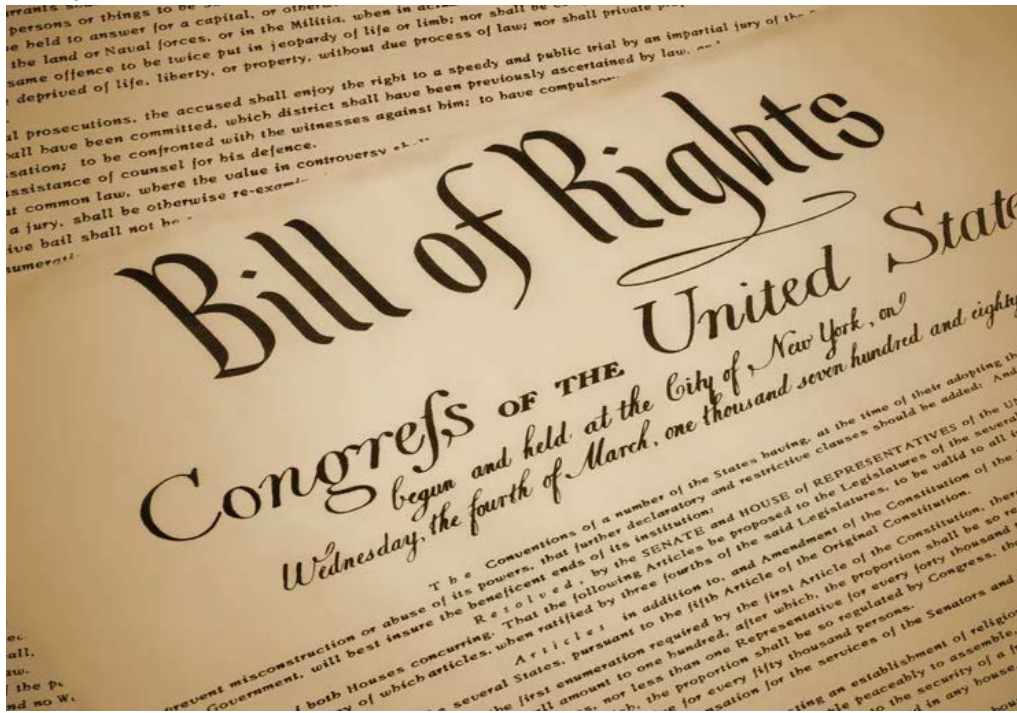
Còn bây giờ đã về hưu thì tiền hưu ông lãnh trọn, hoặc nếu chính phủ có trừ thuế ra thì trừ rất ít. Cho nên tiền thuế đóng trước không có để mà lấy lại.

Số tiền 10,000 đô ông cho hội từ thiện thì không có lợi thuế cho ông vì ông không được trừ thuế thêm đồng nào cả, vì luật thuế tự động cho ông bà được khấu trừ 30,700 đô la rồi.

NĐT

Bản chép lại của Tuyên ngôn Nhân quyền Hoa Kỳ, ghi lại 10 sửa đổi đầu tiên của Hiến Pháp Hoa Kỳ. GETTY IMAGES/LEEZSNOW.

Rèn chữ

Dự luật Quốc hội số 446 (sửa đổi Mục 51210 của Bộ luật Giáo dục tiểu bang California, được Thống đốc ký phê chuẩn ngày 13 Tháng 10 năm 2023, có hiệu lực thi hành từ Tháng 1 năm 2024 trên tất cả các trường tiểu học ở tiểu bang California) bắt buộc tất cả học sinh tiểu học phải học cách dùng bút và học viết chữ bằng tay (Handwriting.)

TẠ PHONG TẦN
ORANGE COUNTY, CA

Trong văn bản luật không nói học sinh phải luôn luôn dùng chữ viết tay và không được gõ chữ in trên bàn phím máy tính thay thế, nên tôi nghĩ rằng học sinh vẫn được dùng chữ in (của máy tính) trong những môn học khác, ngoại trừ môn Handwriting.

Dự luật Quốc Hội 446 (do cựu giáo viên tiểu học Sharon Quirk-Silva bảo trợ) yêu cầu hướng

dẫn viết tay cho 2.6 triệu học sinh California từ lớp Một đến lớp Sáu, tức các bé khoảng từ 6 đến 12 tuổi. Các chuyên gia cho biết việc viết tay giúp tăng phát triển nhận thức, khả năng đọc hiểu và kỹ năng vận động bàn tay, ngón tay tinh xảo, cùng nhiều lợi ích khác.

Nếu sau này, trẻ học chuyên sâu về lịch sử, khảo cổ, văn hóa, văn học cổ đại ... thì trẻ (lúc này đã lớn) sẽ nhận thấy giá trị của việc được học cách

viết và chữ viết tay tuyệt vời như thế nào. Nhất là khi trẻ đọc được các tài liệu lịch sử và thư từ gia đình viết tay của các thế hệ trước.

Cá nhân tôi đang ấp ủ một đề tài nghiên cứu tìm kiếm, chứng minh, trả lại sự thật cho công chúng biết về một số nhân vật trong sử Việt, nhưng tôi chưa làm được, vì tôi không đọc được chữ Nôm và chữ Pháp, mà những tài liệu có thể chứa đựng sự thật lịch sử ấy đều được các tiên bối viết bằng chữ Nôm và chữ Pháp. Cậm cụi tra từ điển từng chữ thì biết đời nào mới xong. Bản dịch cũ phần lớn bị thất lạc, bị tiêu hủy sau ngày 30 Tháng 4 Đen, còn bản dịch mới xuất bản ở quốc nội (dưới áp lực của Ban tuyên giáo và đảng cộng sản) thì tôi rất là “nửa tin nửa ngờ” tính chân thực của bản dịch.

Vì hiện nay tôi đã biết “công thức 7 - 3” trong tuyên truyền, nhồi sọ của Đảng Cộng sản VN. 7 là viết chân thực 7 phần (nội dung sự kiện) mà ai cũng biết rõ, 3 là lồng vô 3 phần nội dung bịa đặt, bóp méo, xuyên tạc có lợi cho việc nâng cao vai trò, vị trí của Đảng Cộng sản, hạ thấp, vu khống cho “người bị cộng sản ghét.” Độc giả tin 7 phần “thực” thì sẽ tin luôn 3 phần “hư” dối trá kia là “thực.” Vậy là Đảng Cộng sản đã “tẩy não” thành công.

Tôi đưa thí dụ trên để

quý độc giả rõ thêm việc đọc được bản gốc tài liệu quan trọng đến nhường nào. Do đó, dạy học sinh tiểu học ở Hoa Kỳ học chữ viết tay cũng quan trọng như vậy. Thủ hình dung bọn trẻ sẽ thích thú và vui như “khám phá kỳ quan” khi chúng tự đọc được ảnh bản gốc Hiến Pháp Hoa Kỳ viết vào năm 1787? Thậm chí, chúng có thể tự mình tạo ra một bản Hiến Pháp copy mới với giấy trắng đẹp, mực đậm rõ ràng hơn và giống như bản gốc.

Biết viết chữ bằng bút có một lợi thế mà máy tính không làm được, đó là người viết có thể tạo ra cho mình một hệ thống ký tự “viết tắt” chỉ người viết hiểu, và viết rất nhanh. Nó không phải là hệ thống chữ tốc ký mà thời xưa ai làm nghề thư ký, báo chí đều phải học. Chữ tốc ký thì bất kỳ ai đã học qua môn tốc ký đều đọc được bản viết của người khác, không có gì bí mật. Thời tôi đang học ở trường đại học luật tôi đã “chế” ra cho mình “ký tự lạ” để ghi bài thật nhanh trong khi giảng viên đang thao thao bất tuyệt trên bục giảng. Hệ thống “ký tự lạ” của tôi bao gồm chữ Việt, Nga, Trung, Toán, Sinh, Hóa, gộp chữ, gộp từ (theo quy tắc của tôi.) Bạn học tôi mỗi lần nghỉ học và mượn tập ghi của tôi chép lại bài đều nhanh chóng trả lại. Tôi

Ảnh chụp bản viết tay Hiến Pháp Hoa Kỳ (17 Tháng Chín, 1787.) GETTY IMAGES/STOCKPHOTO.

hỏi “Chép rồi hả, nhanh dị?” Nó trả lời “Chữ mày nhìn sơ qua thì đẹp, viết rõ ràng, sạch sẽ, nhưng tao đọc không hiểu gì hết. Thôi tao mượn của đứa khác.” Tôi mừng thầm trong bụng nhưng không nói ra. Nó đọc được chữ tôi, rồi nó “ngâm” từ sáng tới chiều hoặc hơn nữa để chép bài thì tôi lấy cái gì mà học? Phải nói cho rõ ràng là thời điểm này học luật là ngành học rẻ tiền nhất trong các ngành ở đại học, sinh viên không cần mua bất cứ sách nào khác ngoài sách in văn bản luật (giá rẻ) vì có quy định sách luật được “trợ giá” và nhà xuất bản không phải trả tiền bản quyền tác giả. Vì vậy tôi không có cuốn sách nào khác đọc tham khảo, mở rộng.

Tôi đi học ở trường Quận Cam mấy năm nay và tôi nhận thấy đa số bạn học của tôi đều viết chữ rất xấu. Giáo viên lớn tuổi phần lớn viết chữ nếu không đẹp cũng dễ coi, một số ít giáo viên cũng

viết xấu tệ.

Người Nam kỳ thời Pháp thuộc ai cũng được rèn chữ ở bậc tiểu học. Cứ nhìn chữ viết trên các loại giấy khai sanh, chứng từ mua bán, bằng khoán đất ... nét chữ hơi nghiêng qua bên phải, nét trục thẳng bằng, cứng rắn, mạnh mẽ, nét hoành mềm vừa phải, đơn sơ, thoải mái là y như rằng đó là các cụ thời Pháp. Người Nam kỳ gọi lối viết này là “kiểu chân phương”. Chân là rõ ràng từng nét, phương là mỗi ký tự vuông đều đặn, thẳng, ngang thoải mái, không gập khúc. Tôi chưa được nhìn thấy bản viết tay của các cụ Bắc kỳ cùng giai đoạn ấy nên tôi không có nhận xét.

Sau này, thế hệ của tôi đi học ở trường với các giáo viên “lưu dụng” cũng được dạy viết chữ y như vậy. Khi học lên các lớp trên, tôi tự lược bớt một số nét hoành nhưng chữ viết của tôi vẫn giữ trên nền tảng ấy.

Chữ viết của các thế hệ

“xã hội chủ nghĩa” ngoài Bắc thì tôi chia làm hai kiểu.

Kiểu thứ nhất rơi vô thế hệ tầm cỡ tôi và nhỏ hơn một chút, viết theo lối “chân phương” nhưng “biến dạng”, nét bút không thẳng, không thoáng, nét đưa ra thường đột ngột bị rụt lại, cong queo, méo mó, và rất nhiều “râu ria,” “dây nhợ” ngoằn ngoèo. Khi tôi còn đôi mươi, tôi không hiểu tại sao người Bắc “xã hội chủ nghĩa” có kiểu viết chữ rụt rè, co cụm ấy. Sau này tôi “ngộ” ra rằng lúc nhỏ tôi thường nghe người lớn nói “Chữ là người, coi chữ viết biết tánh người”, có lẽ kiểu chữ co rút đó nó phản ảnh tâm tư người dân miền Bắc thời ấy: rụt lại, gò ép, thu mình, tự vệ, uốn éo “theo thời thế” và xun xoe khi cần.

Kiểu thứ hai là “chữ cải cách giáo dục.” Kiểu này thì miễn bàn, nhìn nó xấu nhứt trong các kiểu chữ viết tay. Tôi nhận thấy nó mất đầu mất đuôi, ngây ngô, đơ cứng, gò ép, rời rạc từng ký tự. Nếu viết kiểu ấy thì sẽ viết rất chậm.

Tôi thấy hình chụp văn bản cổ Châu Âu viết bằng bút lông ngỗng, ngòi bút sắc nét, chữ chân phương rất hào sảng, sang trọng, quý phái. Hy vọng là các giáo viên dạy viết chữ bằng tay cho trẻ tiểu học ở Cali sẽ hướng dẫn cho các bé viết theo kiểu ấy.

TPT

LỜI GIỚI THIỆU: Andy Nguyễn là một nhiếp ảnh gia chuyên nghiệp. Anh từng đoạt những giải thưởng nghệ thuật nhiếp ảnh quốc tế từ 2009 đến 2012. Nhiều tác phẩm của anh được đăng tải trên những tạp chí chuyên đề nổi tiếng như: National Geographic, Birder's world Magazine, BBC Wildlife Magazine, Nature's Best Photography Magazine và The Cornell Lab of Ornithology website.

Phát triển tay nghề

Trở thành một nhiếp ảnh gia lành nghề là một hành trình đòi hỏi sự cống hiến, luyện tập và sẵn sàng học hỏi và phát triển. Cho dù bạn mới bắt đầu hay đang muốn nâng trình độ nhiếp ảnh của mình lên một tầm cao mới, thì có một số bước chính bạn có thể thực hiện để phát triển kỹ năng và mở rộng tầm nhìn sáng tạo của mình. Hãy cùng khám phá một số chiến lược hiệu quả nhất để phát triển với tư cách là một nhiếp ảnh gia, những chiến lược này đã giúp ích cho hành trình cá nhân của tôi.

Làm chủ thiết bị của bạn

Hiểu biết thiết bị máy ảnh của bạn là điều cần thiết để tạo ra hình ảnh hoàn hảo. Dành thời gian để tìm hiểu về cài đặt máy ảnh, ống kính và các thiết bị khác. Thử nghiệm với các cài đặt và kỹ thuật khác nhau để khám phá những gì phù hợp nhất với phong cách chụp ảnh của bạn. Thực hiện điều này sẽ giúp ích cho bạn gặp những khoảnh khắc quan trọng, vì không có gì khó chịu hơn việc

không thể chụp được ảnh vì khung cảnh hoặc điều kiện trước mắt bạn xảy ra và biến mất nhanh hơn mức bạn có thể tìm cách chỉnh những thông số. Ví dụ: nếu bạn muốn trở thành một nhiếp ảnh gia chụp các sự kiện hoặc đám cưới, thì điều này sẽ rất quan trọng và cũng sẽ giúp bạn tránh việc trông có vẻ thiếu chuyên nghiệp trước mặt khách hàng khi loay hoay tìm

cách sử dụng các công cụ

Nghiên cứu về bố cục

Bố cục là nền tảng của nhiếp ảnh tuyệt vời. Tìm hiểu về quy tắc một phần ba, đường dẫn mắt, tính đối xứng và các kỹ thuật bố cục khác. Phân tích công việc của các nhiếp ảnh gia bậc thầy và nghiên cứu cách họ sử dụng bố cục để tạo ra những bức ảnh hấp

dẫn. Bây giờ, bạn có thể đang đọc nội dung này và nói, “Nhưng Andy à, tất nhiên rồi, không có gì mới ở đây cả,” và mặc dù bạn đứng ở một mức độ nhất định, nhưng điều thực sự quan trọng là có thể tạo ra một cú chụp hấp dẫn bất kể tình huống nào. Điều này chỉ có thể thực hiện được khi bạn luyện tập, xem lại, luyện tập nhiều hơn và lặp lại, lặp lại. (H1)

Luyện tập thường xuyên

Giống như bất kỳ kỹ năng nào, nhiếp ảnh cũng cần phải luyện tập. Hãy tạo thói quen chụp ảnh thường xuyên, ngay cả khi chỉ chụp vài phút mỗi ngày. Thử thách bản thân để thử những môn học và kỹ thuật mới, đồng thời đừng ngại mắc lỗi – tất cả đều là một phần của quá trình học tập. Cũng giống như bố cục trong tiêu đề trước, việc thực hành tất cả các thể loại nhiếp ảnh sẽ giúp bạn hiểu biết đầy đủ hơn về nghề, khả năng, những hạn chế của bạn và hơn thế nữa, phong cách chụp ảnh mà bạn tự nhiên hướng tới hơn những phong cách khác.

[H2]

Tim kiếm phản hồi

Phản hồi từ các nhiếp ảnh gia khác có thể là vô giá để cải thiện kỹ năng của bạn. Tham gia cộng đồng nhiếp ảnh trực tuyến hoặc câu lạc bộ máy ảnh địa phương nơi bạn có thể chia sẻ tác phẩm của mình và nhận được những lời phê bình mang tính xây dựng. Hãy cởi mở với những phản hồi và sử dụng nó như một cơ hội để phát triển và cải thiện. Bạn có thể có con mắt tự nhiên để có được một bức ảnh ấn tượng, nhưng những chỉnh sửa nhỏ đây đó thực sự có thể cải thiện hình ảnh và điều này là tốt nhất khi bạn nhận được phản hồi trong quá trình thực hiện. Tuy nhiên, hãy nhớ rằng phản hồi nên được tiêu hóa thay vì nuốt chửng mà không cân nhắc, hoặc tệ hơn nữa là phun ra ngay lập tức vì sai lầm. Tất nhiên, có những lúc phản hồi có thể sai và đây là lý do tại sao điều quan trọng là phải có được nhiều quan điểm khác nhau trong quá trình thực hiện.

Nghiên cứu công việc của người khác

Dành thời gian để nghiên cứu tác phẩm của các nhiếp ảnh gia khác, cả đương đại và lịch sử. Tìm kiếm nguồn cảm hứng ở nhiều thể loại và phong cách khác nhau, đồng thời phân tích điều gì khiến hình ảnh của họ

thành công. Hãy chú ý đến bố cục, ánh sáng và kỹ thuật kể chuyện và xem bạn có thể hoặc đã sử dụng cách tiếp cận tương tự như thế nào. Có rất nhiều bức ảnh đáng kinh ngạc để xem, ngoài ra còn có một số bức ảnh tầm thường để xem, trong đó bạn có thể thấy những lỗi mà chúng đã mắc phải, vì vậy bạn có thể tránh chúng trong bức ảnh của riêng mình.

[H3]

Thử nghiệm với các phong cách khác nhau

Đừng ngại bước ra ngoài vùng an toàn của bạn và thử nghiệm các phong cách chụp ảnh khác nhau. Hãy thử sức mình với chụp ảnh phong cảnh, chụp ảnh chân dung, chụp ảnh đường phố v.v. Khám phá các thể loại khác nhau sẽ giúp bạn khám phá phong cách độc đáo của riêng mình với tư cách là một nhiếp

ảnh gia.

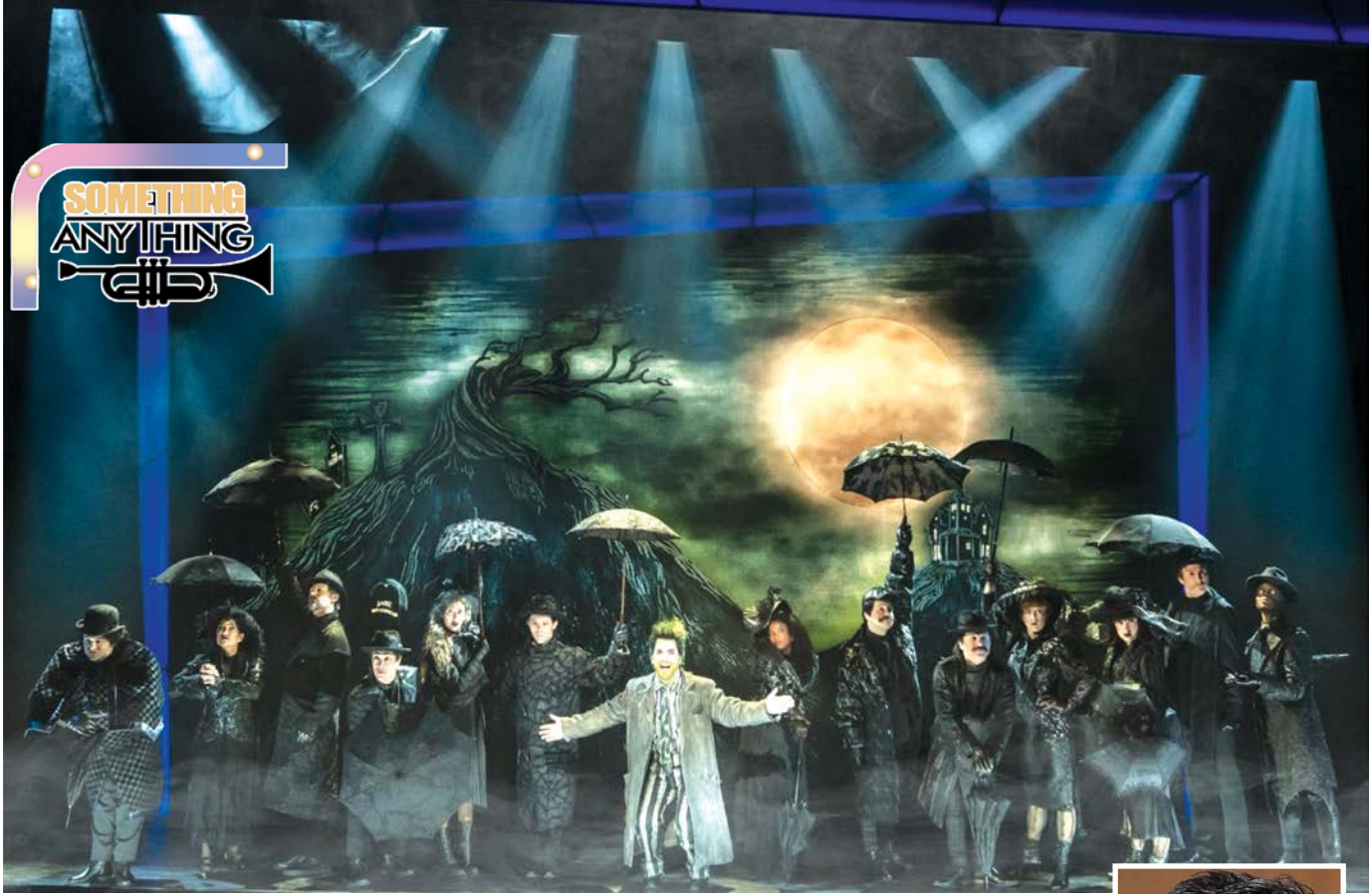
Học từ thất bại

Thất bại là một phần tất yếu của quá trình học tập. Đừng để những thất bại làm bạn nản lòng – thay vào đó, hãy coi chúng như những cơ hội để học hỏi và phát triển. Phân tích những sai lầm của bạn và tìm ra những gì bạn có thể làm khác lần sau. Hãy nhớ rằng ngay cả những nhiếp ảnh gia thành công nhất cũng phải đối mặt với rất nhiều thất bại, và tôi đã gặp rất nhiều thất bại. Tôi nhìn nó giống như đi xe đạp, chắc chắn, bây giờ chúng ta có thể đạp một chiếc, nhưng không phải lúc nào cũng như vậy. Sự khác biệt mà tôi cảm nhận được với nhiếp ảnh là nó là một môn học nhiều mặt mà một khi chúng ta biết những kiến thức căn bản, nó sẽ tiếp tục thách thức chúng ta nhiều lần nữa trong tương lai.

Duy trì cảm hứng

Cuối cùng, đừng quên duy trì cảm hứng và duy trì niềm đam mê nhiếp ảnh của bạn. Đắm mình trong tác phẩm của các nghệ sĩ khác, dành thời gian hòa mình vào thiên nhiên và tìm kiếm những thể nghiệm mới giúp khơi dậy khả năng sáng tạo của bạn. Hãy nhớ rằng sự phát triển của một nhiếp ảnh gia là một hành trình suốt đời và luôn có điều gì đó mới mẻ để học hỏi và khám phá. Theo dõi một số nhiếp ảnh gia đường phố ngay cả khi bạn không thích chụp ảnh đường phố, vì chẳng hạn, có thể có một kỹ thuật họ sử dụng mà bạn chưa từng cân nhắc trong thể loại của riêng mình. Cách tiếp cận này cũng rất tốt để giúp tránh tình trạng kiệt sức hoặc cản trở sáng tạo.

AN

Beetlejuice

Năm 1988, phim 'Beetlejuice' ra đời và ngay lập tức trở thành một trong những tác phẩm hài kinh điển, đưa tên tuổi đạo diễn Tim Burton lên hàng thượng đẳng. Bao nhiêu thập niên trôi qua, nó vẫn thu hút được các thế hệ khán giả mới. Nhưng phải đợi 40 năm sau câu chuyện ma gậy cười này mới được chuyển thể sang nhạc kịch. Lần đầu tiên đến Dallas, 'Beetlejuice: The Musical' đang làm mưa làm gió tại phòng

VÉ. ẢNH: MATTHEW MURPHY/BROADWAY DALLAS

IAN BÙI
DALLAS, TX

Cốt truyện xoay quanh nhân vật nữ tên Lydia. Vừa mất mẹ, Lydia bị trầm cảm và muốn chết để được gặp lại mẹ mình. Ở một nơi khác trong thành phố, cặp vợ chồng Adam và Barbara đang sống với nhau vui vẻ thì bỗng bị điện giật chết bất đắc kỳ tử trong nhà. Vong hồn của họ lớn vồn trên căn gác attic, không chịu siêu thoát. Thế rồi nhà của họ bị bán. Người mua không ai khác hơn bố của Lydia, tên là Charles. Nhờ đó mà Lydia mới được dịp tiếp xúc với ma.

Isabella Esler trong vai Lydia (MATTHEW MURPHY/BROADWAY DALLAS)

Giữa hai cảnh đời trái ngược treo căng ngổn đơ bỗng xuất hiện một con ma tên là Betelgeuse (tên ngôi sao sáng nhất trong chòm Lạp Hộ, tức Orion), bị người đời đọc trại ra thành Beetlejuice. Hắn là một con ma tinh ranh, quỷ quái. Mặc dù không ai thấy mình, nhưng Beetlejuice có thể hiện nguyên hình nếu có người sống nào đó gọi tên hắn 3 lần. Vì vậy hắn bày ra kế hoạch dụ dỗ cặp vợ chồng Adam và Barbara nhất ma chủ nhân mới của căn nhà, lừa sao cho họ gọi tên Beetlejuice 3 lần để hắn có thể trở lại dương trần. Tất nhiên muốn là một chuyện, làm được hay không là chuyện khác!

Justin Collette trong vai Beetlejuice (MATTHEW MURPHY/BROADWAY DALLAS)

Là một người bị trầm cảm, sống lơ lửng trong một thế giới nửa âm nửa dương, Lydia phát hiện cô có khả năng nhìn thấy được vong hồn người đã chết. Cô bắt gặp Adam và Barbara đang “sống” vất vưởng trên căn gác và họ thành bạn. Lydia bèn nhờ họ giúp cô đi tìm mẹ mình trong cõi âm, qua một quyển sách tên là “Cẩm nang cho người vừa qua đời” mà chỉ người chết mới có thể mở ra và đọc được. Adam và Barbara vì muốn giữ căn nhà của mình nên sẵn sàng đồng ý giúp Lydia nhất ma người chủ mới. MATTHEW MURPHY/BROADWAY DALLAS

Thấy Lydia là con môi béo bở, Beetlejuice liền giở trò chiêu dụ cô hồng lừng gạt sao cho Lydia gọi tên mình 3 lần. Đây là mấu chốt chính của câu chuyện và là cái nền cho hầu hết những pha hài hước trong vở kịch. Người đóng vai Beetlejuice, Justin Collette, là một diễn viên hài thượng thặng. Anh từng được đề cử giải Tony năm 2019, và điều đó thực sự không có gì đáng ngạc nhiên khi ta xem anh ta diễn. Phải công nhận nó nhuyễn như và vô cùng thuyết phục khiến khán giả cứ phải lăn ra mà cười. MATTHEW MURPHY/BROADWAY DALLAS

Dàn diễn viên phụ cũng xuất sắc không kém. Đặc biệt ấn tượng là 2 người đóng vai Charles (bố của Lydia) và Delia (bồ của Charles sau khi vợ mất). Phát hiện căn nhà mình mới vừa mua bị quỷ ám. Charles và Delia muốn một thầy phù thủy đến để trục xuất vong hồn của vợ chồng Adam và Barbara. Màn “exorcist” này cũng là tiền đề cho những trận cười thiếu điều bề rạp. Ông bà mình nói, “Lời vui khó hát, điệu buồn dễ hay.” Hài kịch là một trò chơi không phải dễ, lạng quạng là rơi ngay vào cái bẫy của những câu hài sáo mòn. Phải cho điểm ‘Beetlejuice’ là ít ra nó cũng tránh được những kiểu hề bình dân, rẻ tiền. Song thỉnh thoảng nó cũng hơi quá đà khi đụng chạm đến chính trị hay sex.

Sarah Litzinger trong vai Delia, và Jesse Sharp vai Charles. (MATTHEW MURPHY/BROADWAY DALLAS)

Năm 2019 ‘Beetlejuice’ được đề cử tổng cộng 8 giải Tony Awards. Tuy không thắng giải nào, nhưng xem ‘Beetlejuice’ ta có thể nhận ra ngay thế mạnh của nó nằm ở: dàn dựng sân khấu, trang phục, và ánh sáng. Màn các hồn ma vũ múa (trong hình) là một trong những cảnh đáng nhớ nhất của vở này. Chỉ tiếc là so với nhiều vở nhạc kịch khác thì phần nhạc của ‘Beetlejuice’ tương đối thường, không có gì khai phá. Nó vẫn vừa đủ để được xem là nhạc kịch, nhưng nó thiếu một hai bài ca “chủ lực” ai cũng nhớ, cũng thuộc - kiểu như “Memory” trong ‘Cats’, hay “I Don’t Know How to Love Him” trong ‘Jesus Christ Superstar.’

Những con ma biết múa hát (MATTHEW MURPHY/BROADWAY DALLAS)

Lâu lắm rồi mới được đi xem một vở nhạc kịch vào một đêm giữa tuần mà lại đông nghẹt khán giả như vậy. Chúng tớ ‘Beetlejuice’ có một lượng fan rất lớn. Không những vậy, nhiều người - già có trẻ có, còn chịu khó diện quần áo sọc trắng sọc đen bắt chước nhân vật chính. Làm nhớ những lần đi xem nhạc kịch của Disney - như Aladdin, Frozen ... bao giờ cũng thấy các bậc cha mẹ sắm sửa áo vía cho con cái sao cho giống nhân vật. Ai dè giờ mới biết nhiều người tuy già đầu nhưng trái tim vẫn còn xanh tươi. Xem xong ra về trong bụng vẫn còn ưng, và mơ tiếp một ngày nào đó Việt Nam cũng sẽ phát triển được bộ môn nhạc kịch để sánh với người ta. ẢNH: BROADWAY DALLAS

Giữ gìn đồ len và Cashmere

HOÀNG HƯƠNG

Để quần áo làm từ len, Cashmere có độ bền đẹp lâu, cần lưu ý một số điều sau trong khi làm sạch và bảo quản:

■ Đọc kỹ hướng dẫn sử dụng cho món đồ trước khi làm sạch. Nên dùng nước tẩy dành riêng. Không dùng thuốc tẩy (chlorine bleach) ngay cả khi hoà loãng vì sẽ làm len bị ố vàng vĩnh viễn, mất màu, sợi len xơ và yếu.

■ Nên giặt quần áo len, Cashmere sau khoảng 7 đến 10 lần mặc (nếu có thể) hoặc chỉ giặt sau một mùa. Vì cho dù có nhẹ nhàng và cẩn thận đến đâu thì quần áo cũng bị hư hại đôi chút sau mỗi lần giặt. Dùng khăn ẩm lau ngay vết dơ sau khi dùng sẽ giúp giữ đồ sạch lâu hơn.

■ Cả len và Cashmere đều sẽ bị hư hại ở nhiệt độ cao. Nên dùng bàn ủi hơi (steamer) để làm phẳng. Nếu dùng bàn ủi thông thường, cần lộn đồ từ mặt trong ra ngoài và dùng một miếng vải đặt lên trên. Chườm nhiệt độ thấp và ảm lên mặt trên của miếng vải không quá 10 giây mỗi lần.

■ Trữ đồ len, Cashmere ở nơi khô mát. Những nơi có nhiều hơi nóng và độ ẩm như tầng áp mái (attic) hay tầng hầm (basement) có thể làm hư hại đồ. Tránh đựng đồ trong hộp hay túi nhựa vì chúng giữ độ ẩm và làm tăng nguy cơ nấm mốc, đổi màu.

■ Không nên treo quần áo len và Cashmere vì sẽ khiến đồ bị dãn, biến dạng.

■ Ngừa các loại côn trùng (moths và silverfish) vì chúng đẻ trứng và gặm nhấm các sợi len bằng cách đặt túi thảo mộc chứa oải hương, bạc hà, hương thảo hoặc đinh hương.

DALLAS BLOOMS: A PICTURE'S WORTH A THOUSAND WORDS

24/2 tới 8/4. Trưng bày hoa xuân với trên 500,000 hoa đủ loại. Khu vui chơi cho trẻ em và gia đình, picnic, sở thú nhỏ, kể chuyện, trình diễn nhạc...

Địa điểm: The Dallas Arboretum and Botanical Garden, 8525 Garland Rd, Dallas TX 75218. **Giá vé:** \$13-\$22.

THE CITY OF CARROLLTON PRESENTS TEXFEST

2/3. Lễ hội mừng ngày Texas Independence Day. Có bán beer, thức ăn, trình diễn nhạc, games, đồ thủ công, đồ vui, và quà lưu niệm

Địa điểm: Historic Downtown Carrollton, 1100 Wlm Sst, Carrollton TX 75006.

Giá

vé: miễn phí.

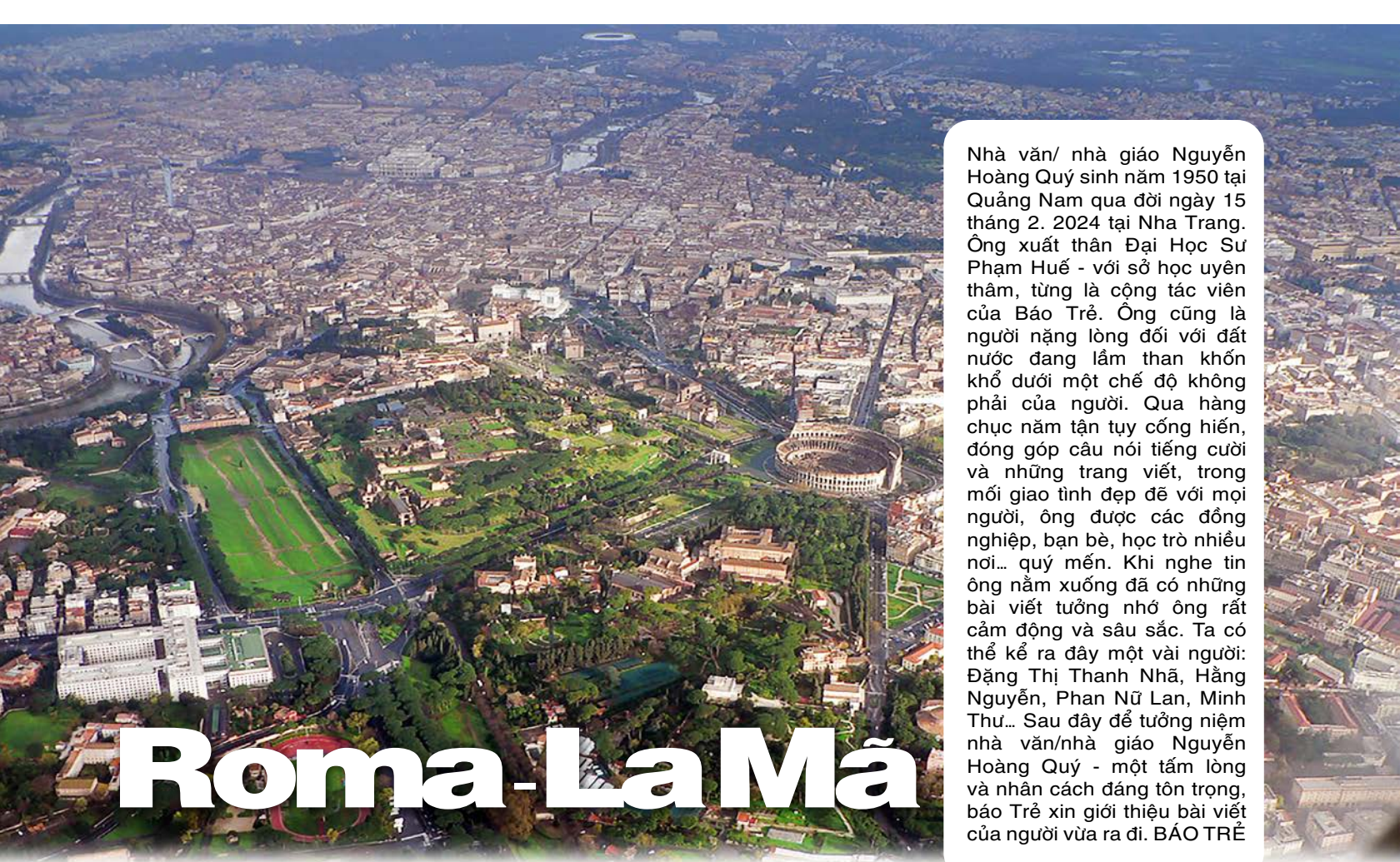

FUNBOX: THE WORLD'S BIGGEST BOUNCE PARK

1/3 tới 2/6. Khu vui chơi dành cho trẻ em với 10 khu vực gồm Tumble Temple, Marshmallow Mountain, Gumball's Gallop... toàn bộ có diện tích 25,000 sq làm bằng nhựa thổi phồng lên

Địa điểm: Stonebriar Center, 2601 Preston Rd, Frisco TX 75034.

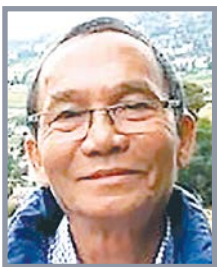
Giá vé: \$19-\$24

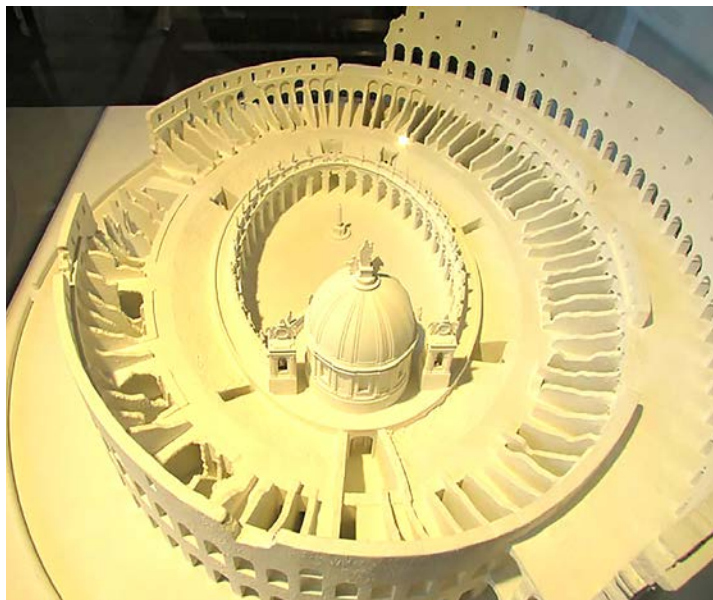
Roma-La Mã

Nhà văn/ nhà giáo Nguyễn Hoàng Quý sinh năm 1950 tại Quảng Nam qua đời ngày 15 tháng 2. 2024 tại Nha Trang. Ông xuất thân Đại Học Sư Phạm Huế - với sở học uyên thâm, từng là cộng tác viên của Báo Trẻ. Ông cũng là người nặng lòng đối với đất nước đang lâm than khốn khổ dưới một chế độ không phải của người. Qua hàng chục năm tận tụy cống hiến, đóng góp câu nói tiếng cười và những trang viết, trong mỗi giao tình đẹp đẽ với mọi người, ông được các đồng nghiệp, bạn bè, học trò nhiều nơi... quý mến. Khi nghe tin ông nằm xuống đã có những bài viết tưởng nhớ ông rất cảm động và sâu sắc. Ta có thể kể ra đây một vài người: Đặng Thị Thanh Nhã, Hằng Nguyễn, Phan Nữ Lan, Minh Thứ... Sau đây để tưởng niệm nhà văn/nhà giáo Nguyễn Hoàng Quý - một tấm lòng và nhân cách đáng tôn trọng, báo Trẻ xin giới thiệu bài viết của người vừa ra đi. BÁO TRẺ

Hồi vào tiểu học tôi đã làm quen với các con số và phép tính cộng, trừ, nhân, chia. Lên lớp trên, biết thêm các số La Mã. Cái tên “La Mã” ngày ấy không gợi lên một ý nghĩ gì. Cho đến khi học môn Sử Địa, thủ đô Roma phiên âm thành La Mã, rồi “đế quốc La Mã,” tôi mới gắn tất cả những từ, những khái niệm đó với nhau để thành cái biết sau này. Đi Roma/ La Mã, một kinh đô có tuổi đời hơn 28 thế kỷ này, với tôi là một hạnh phúc lớn!

NGUYỄN HOÀNG QUÝ
VIỆT NAM

Mô hình colosseum
trong bảo tàng

Đấu Trường La Mã (Colosseum)

Khi dạy Lịch sử cổ đại lớp 10 sau 1975, trong bài “*La Mã cổ đại*” có nói đến Đấu Trường La Mã (*Colosseum*) là nơi thi đấu giữa các võ sĩ giác đấu (với nhau hoặc với thú dữ). Cứ ngỡ là nơi này cũng chỉ là một sân khấu lộ thiên bình thường. Đến thăm mới thấy đây là một công trình khổng lồ được đưa vào sử dụng từ năm 80 sau CN này có sức chứa lên đến 60,000 người. Colosseum có 2 vòng tường, tường ngoài cao

tương đương một ngôi nhà 15 tầng (48m), dài 189m và rộng 156m. Có tận mắt chứng kiến những khối đá xây tường, những cây cột đồ sộ ở đây người ta mới kinh ngạc về trí tuệ trong việc thiết kế và xây dựng ở một thời đại chưa có máy móc

Tác giả và gia đình tại Colosseum

Tòa Thánh Vatican

Ở Vatican có 3 nơi để du khách chiêm ngưỡng: Bảo tàng Vatican bao gồm cả Nhà nguyện Sistina (Cappella Sistina), Khu vườn Vatican (Giardini del Vaticano) và Vương Cung Thánh Đường Thánh Phê Rô (Basilica S. Pietro).

Bảo tàng trưng bày hiện vật cổ đại Ai Cập và Cận Đông, Bình cổ Etruscan, Hy Lạp La Mã cổ đại, Cổ vật Kitô giáo, Nghệ thuật thế kỷ 12-18, thế kỷ 19-21... Chừng như du khách dành nhiều thời gian nhất cho Nhà nguyện Sistina là nơi trưng bày các bích họa của Michelangelo mà nổi tiếng nhất là bức “Ngày Phán xét cuối cùng” và đây cũng là nơi khách đông đảo nhất, nhìn ngắm lâu nhất. Để giữ sự trang nghiêm nơi tôn kính này, có bảng cảnh báo bên ngoài và khách luôn được nhắc giữ im lặng, không được chụp hình.

Phải trở ra ngoài xếp hàng rồng rắn qua kiểm tra an ninh rồi khách mới được vào Vương Cung Thánh Đường Thánh Phê Rô. Có rất nhiều nơi để chiêm ngưỡng trong đó có mộ phần của Đức Thánh Cha Jean Paul II.

Không thể nào diễn đạt hết lòng kính ngưỡng của mình trước những gì được nhìn thấy nhưng lòng vẫn thầm cầu mong cho thế giới bình an và dân mình thoát khỏi hiểm họa mất nước đang cận kề.

NHQ - 01/10/2019

Vương Cung Thánh Đường Thánh Phê rô (Basilica S. Pietro).

Nhà Nguyện Sistina với các bích họa của Michelangelo, nổi tiếng nhất là bức “Ngày Phán xét cuối cùng”

Mỗi tôn giáo đều có nơi riêng biệt để thờ phượng và cử hành các nghi lễ. Những không gian đó có thể tùy theo kích thước lớn nhỏ hoặc mục đích mà được đặt tên khác nhau. Phật giáo có thiền đường, thiền viện, đạo tràng, tu viện, chùa, quốc tự... Công giáo có chapel, church, cathedral, basilica, shrine ... Loạt bài sau đây xin được tìm hiểu sơ lược về sự khác biệt của một số nơi thờ phượng.

Nơi thờ phượng

NHIỀU KỲ - KỲ 1 - CHAPEL

Chapel (tiếng Latin: cappella; tiếng Việt: nhà nguyện; nguyện đường) là nơi cầu nguyện và thờ phượng của Thiên Chúa giáo, thường tương đối nhỏ. Thuật ngữ này được dùng để chỉ một số nơi như:

1. Hầu hết các nhà thờ (church) lớn - ngoài bàn thờ chính ở gian giữa - đều có một hoặc nhiều bàn thờ phụ, nếu chúng chiếm một không gian riêng biệt thì thường được gọi là chapels. Lady chapel (nhà nguyện kính Đức Mẹ) là một loại phổ biến trong số này. Nổi tiếng nhất ở Mỹ là Basilica of the National Shrine of the Immaculate Conception ở Washington D.C. có trên 80 chapels để tôn kính Đức Mẹ của nhiều sắc dân khác nhau, đặc biệt là Our Lady of Lavang (Nguyện đường Đức Mẹ La Vang) của Việt Nam.

Nguyện đường Đức Mẹ La Vang ở Washington D.C.

2. Chapel là nơi thờ phượng, không chỉ dành riêng cho người theo đạo Chúa mà đôi khi liên tôn giáo, là một phần của tòa nhà, hoặc tàu bè, đã có một số mục đích chính khác, chẳng hạn như trường học, bệnh viện, cung điện hoặc ngôi nhà quý tộc lớn, lâu đài, doanh trại, nhà tù, nhà quản, nghĩa trang, sân bay, tàu quân sự hoặc thương mại, khu nghỉ ngơi và ngay cả các sòng bài (nhiều cặp uyên ương đã làm lễ cưới tại chapel ở một casino Las Vegas).

Chapel Christ the King tại một trường đại học

3. Vì lý do lịch sử, chapel cũng thường là thuật ngữ được các giáo phái độc lập sử dụng cho những nơi thờ phượng của họ ở Anh và đặc biệt là ở xứ Wales, ngay cả khi chapel có quy mô lớn và trong thực tế, hoạt động như một nhà thờ giáo xứ.

Chapel (trái) tại dinh Tổng thống Brazil

4. Chapel là nơi thờ phượng nhỏ, được một nhà thờ hoặc tu viện xây dựng làm những địa điểm phụ, như ở những vùng sâu vùng xa; thường không có giáo sĩ thường trú.

Chapel tại một khu nghỉ ngơi

5. Những nơi thờ phượng thuở sơ khai của người Thiên Chúa giáo thì hiện nay thường được gọi là chapels, vì chúng không phải là những tòa nhà riêng mà là những căn phòng dành riêng trong một tòa nhà.

Chapel Capel Salem ở xứ Wales

Các chapels không liên kết với một giáo phái cụ thể nào thường được coi là một phần của tổ chức phi tôn giáo như bệnh viện, sân bay, trường đại học hoặc nhà tù. Nhiều cơ sở quân sự có chapels cho quân nhân sử dụng, thường dưới sự lãnh đạo của một tuyên úy quân đội.

Túi xách hợp thời

■ **Túi xách lười** (slouchy bag) năm nay casual, thoải mái, mềm mại hơn. Dễ mang với đồ casual, đi phố, thể thao, hợp mang hàng ngày. Thay thế thú vị cho túi thắt lưng (belt bag) hay túi đeo chéo nhỏ. Có nhiều size, cả những túi da slouchy với màu sắc, kết cấu texture khác nhau.

■ **Túi xách dệt** (woven handbag) không lỗi mốt, đa dạng, linh hoạt với nhiều kiểu dáng, kích cỡ nhất hiện thời. Bởi texture dệt nên túi xách rất khác biệt, không chỉ dệt rơm, lá cọ rafia mà cả da, vải ... với màu be, đen, nâu, cam, xanh ... Dễ là món đồ sưu tập bởi kiểu dáng và style kinh điển.

■ **Đối nghịch** kiểu túi lười là túi **structured** cấu trúc với nhiều kích cỡ. Thường lớn hơn, có tay cầm, hợp với đồ diện, trang nhã như jean tối màu, áo blouse, giày cao gót hơn là đồ casual như giày sneaker. Túi structured nhỏ dễ đẹp với váy hay quần shorts mùa hè.

■ **Sắc tay ban ngày** (daytime clutch) là lựa chọn thú vị chứ không chỉ là sắc tay đi chơi tối. Thường lớn hơn kẹp bằng tay được, chất liệu casual hơn. Thiết kế kiểu phong bao envelope hay pouch túi đựng đồ, độc đáo trong phong cách hàng ngày, dễ mang từ ngày đến tối.

■ **Kiểu túi tròn** (circular bag) thịnh hành với mùa xuân hè với nhiều chất liệu đa dạng. Không chỉ cầm tay mà đeo chéo cũng nhỏ gọn, đẹp. Có nhiều kiểu tương tự của túi tròn như túi lưới liềm, túi bán nguyệt. Chi tiết hoa trở lại trên túi xách, không chỉ hoa văn bề mặt mà cả những hoa 3D cỡ lớn, những chi tiết vòng vải, ngọc trai hình hoa trên túi. Có thể lựa túi có cánh hoa nhỏ nhấn ấn tượng dễ mang.

■ **Xu hướng rất mới năm này là màu xanh băng** (ice blue) đồng hành với tông màu xanh dương khác và xanh denim. Túi xách màu xanh băng hay xanh denim dễ hợp với nhiều trang phục, dễ là món phụ kiện nổi bật cho bộ đồ trung tính hay đeo đi biển. Họa tiết da rắn, cá sấu năm nay thịnh hành hoặc trung tính sắc nâu hay xám hay texture dập nổi màu xanh lá neon hay xanh băng.

■ **Túi tote rộng rãi sang kiểu quiet luxury** còn thịnh hành hơn. Phù hợp với lối sống di chuyển và cần mang nhiều món đồ. Không phải chỉ chất liệu canvas thường mà rất nhiều màu sắc, chất liệu, kết cấu texture khác. Lớn, nặng nhưng không lố, tiện dụng đi trip.

Thơ

Chinh Yên

Nhà thơ Chinh Yên tên thật Nguyễn Danh, sinh năm 1940 ở Huế.

Trước năm 1975, ông là một sĩ quan cấp úy của quân lực VNCH thuộc ngành Tâm lý chiến. Sau ngày mất nước, ông cũng bị “tập trung cải tạo”. Trong đời sống cũng như trong tù CS, ông đã mấy lần toan tự tử nhưng không thành. Theo Nguyễn Thanh Châu ghi nhận: Sau những năm tháng bị nhục hình, lúc được trả về, ông hoàn toàn như mất trí. Sang Mỹ, ông phải vào nằm bệnh viện tâm thần tại BOSTON. Đã lâu không liên lạc được với gia đình ông nên chẳng rõ tin tức, chỉ mơ hồ là ông đã nhắm mắt đi vào cơn trường mộng. Sinh thời, CHINH YÊN thường đăng thơ, truyện trên những tạp chí văn học miền Nam như VĂN, KHỎI HÀNH... Ngoài ra ông còn có một tập thơ mang tên ĐÓN CA được xuất bản vào năm 1963.

CHINH YÊN sáng tác không nhiều nhưng có không ít bài thơ hay. Chẳng hạn, bài thơ **ÚNG CHIẾN ĐỌC THƠ NGUYỄN BÌNH KHIÊM** là một ví dụ. Trong bài, ông đã kết hợp thành công những câu thơ có hơi hướm cổ xưa như “Hiền sĩ có trăng treo ngoài ngõ” với giọng nói đời thường có hơi giễu cợt “Để lâu lâu ngắm nghĩa đỡ buồn”. Đọc thơ ông ta cảm thấy nổi xao xuyến u hoài, tiếng thở dài đối với thân phận con người nhưng đượm nhiều tố chất đồng phương. (NTC)

Chinh Yên với Sao Khuê vốn là chỗ quen biết thân tình. Cùng quê, cùng khóa 16 năm 1963 Thủ Đức (khóa này có cả Mai Trung Tĩnh, Huy Phương, Ngô Kha... đều đã ra đi). Mãn khóa, cùng được bổ nhiệm về Cục Tâm Lý Chiến, thỉnh thoảng gặp nhau trao đổi chuyện trò, thơ văn.

Sau đây là một số bài thơ của Chinh Yên. Chúng ta cùng đọc lại để cảm thương cho một tài năng mệnh bạc. **SAO KHUÊ**

ngủ

*Nằm xuống đây nhắm mắt và ngủ
Ngủ và quên ở chốn non ngàn
Chim động lá giạt mình tỉnh dậy
Bóng theo hình tiếp tục lang thang*

đời sống

*Dưới cây nhân sinh
Ta ngồi ngáp vặt
Dưới cây hạnh phúc
Ta ngủ lúc nào
Dưới cây đau khổ
Ta bình tỉnh dậy
Cười khan đời đời ...*

hãy như ta

*Niềm vui nào rộn rã
Trong trái tim đã lửa
Hãy như ta, tên cảm tử quân
Ôm nỗi buồn như ôm trái phá
Hãy như ta, tên giang hồ
phiêu bạt
Lượn quanh tử sinh
Trên thân xác ổ gà
Trái tim lóc cóc
Hãy như ta, kẻ dưng chân
chôn cũ
Vỗ lên mô bằng hữu
Nghêu ngao khúc quân hành
Với tay nhỏ tóc bạc
Tình cờ trên tóc xanh ...*

một chút lạc quan

Không sao cả. Rồi thế nào chiến tranh cũng chấm dứt

Chuyến xe lửa đầu tiên sắp khởi hành
Viên sếp ga đã già
Phát cờ thật ngọt
Mà lệ ứa chẳng hay

Chào mừng ngành hỏa xa khói than và dầu nhớt
Chào mừng những con mắt ngái ngủ trong chuyến
tốc hành

hai ngày một đêm từ Nam ra Trung

Chào mừng những cô nàng bán hàng rong và hàng
chạy

Những tay lạng tử bảm bụi đường xa

Chào mừng những con đường Việt Nam lấp xong
hầm hố

Những con đường nối liền bùng binh Saigon với lối
mòn

độc đạo trên rừng

Chào mừng những con đường gồng mình chịu đựng
những

chuyến xe phong trần chạy hai mươi bốn giờ một
ngày không nghỉ

Những con đường láng như da mặt

Soi bóng trăng đêm hè

Những con đường trèo ngược lên núi

Chịu cơ hàn lẫn gió cùng sương

Những con đường xuôi về duyên hải

Trút bụi giang hồ

Xuống lòng biển mặn

Không sao cả. Rồi thế nào chiến tranh cũng chấm
dứt

Chào những con sông Việt Nam qua cơn bão táp
Đám lục bình trôi nổi truân chuyên

Những con sông chảy ra biển Đông

Ngó con kinh ngư nó vẫy vùng

Chào những con sông tạt vô thị xã

Vỗ mạn thuyền gợn sóng lăn tăn

Những con sông không chịu rời làng nước

Mê giang hồ và mê luân cô lái đến ốm tương tư

Những con sông chịu nghe cây đa dạy nghĩa thủy
chung

Mặc thây những con cá đớp môi gã ngứa

Chào mừng những con sông không bao giờ cạn

Dù bến có mòn bờ có lở

Không sao cả. Rồi thế nào chiến tranh cũng chấm
dứt

Chào mừng rừng núi Việt Nam chưa thành bình
địa

Rặng Trường Sơn dài hơi chạy việt dã từ Bắc vô
Nam

Rừng có buồn trợ trụ thì cây kia mọc lại mấy hồi

Rừng núi có buồn vì chim biếng hót thì suối kia
nhã nhạc thiên thu

Rừng núi có buồn vì không muông thú thì người
chăn chiên sẽ tới

cùng đàn cừu và cây sáo

Ánh sáng và bóng tối ngày và đêm sẽ chơi trốn bắt
trên chồi mới nhú

Đàn cừu sẽ đuổi theo tiếng sáo

Tiếng sáo sẽ đuổi theo áng mây

Và áng mây sẽ biến thành giấc mộng đêm hè

Không sao cả. Rồi thế nào chiến tranh cũng chấm
dứt

...

Ta nuôi hy vọng như lão bộc

Giữ hoài hoài một chút lạc quan ...

(Trích một đoạn trong bài RỒI THẾ NÀO CHIẾN TRANH CŨNG
CHẤM DỨT)

tre® design & print

Nhận thiết kế & in ấn

- **Bussiness card**
- **Brochures**
- **Gift card**
- **Envelop**
- **Postcards**
- **Thực đơn nhà hàng Menu**
- **Banners**
- **Window Perf**
- **Posters...**

972-675-4383 - 214-909-4430

Email: baotreprint@gmail.com

SPECIAL

**20%
off**

Nhận in

**SÁCH | QUẦN ÁO
VẬT LƯU NIỆM**

Địa chỉ: 3202 N.Shiloh rd, Garland TX 75044

NHẬN: CHECK | CREDIT CARD | VISA MASTER | MONEY ORDER

thiết kế đẹp mắt | rõ ràng | sang trọng

Không loại serum hay kem nào có thể thay đổi làn da ngay lập tức. Tuy nhiên, một số sản phẩm dành riêng cho các loại da cụ thể có thể giúp bảo vệ, làm sạch và điều trị làn da đặc biệt của bạn. Sau đây là 5 sản phẩm được các chuyên gia của tạp chí Prevention thử nghiệm, xếp hạng tốt nhất cho da khô, da nhạy cảm, da dầu và da “bình thường”.

Sản phẩm tốt nhất cho da

1

Sữa dưỡng thể tốt nhất
(Best Body Lotion)

**Kiehl's Creme de Corps
Soy Milk & Honey
Whipped Body Butter**
(\$45, kiehls.com)

Chứa shea butter và jojoba butter, có khả năng dưỡng ẩm rất tốt, hấp thụ vào da rất nhanh và không gây nhờn hay dính.

2

Kem chống nắng mặt tốt nhất cho da dầu
(Best Face Sunscreen for Oily Skin)

Elta MD UV Sheer Broad-Spectrum SPF 50+ (\$34, eltamd.com)

Có 15% zinc oxide, chống mồ hôi và chống nước tới 80 phút, tuyệt vời khi chơi thể thao. Cũng chứa hyaluronic acid, có tác dụng dưỡng ẩm.

3

Điều trị cổ tốt nhất cho da khô
(Best Neck Treatment for Dry Skin)

Revision Skincare Nectifirm Advanced (\$154, tại revisionskincare.com)

Có chất chống oxy hóa và peptides để giúp cải thiện lớp ngoài da cổ. Rất tốt cho da khô, và phù hợp với mọi loại da.

5

Điều trị mụn tốt nhất cho da nhạy cảm
(Best Acne Treatment for Sensitive Skin)

Cetaphil Gentle Clear Triple-Action Acne Serum (\$14, target.com)

Serum dạng gel này trị mụn đồng thời dưỡng ẩm và làm dịu da. Không có mùi, và có tác dụng chống khô, kích ứng, thô ráp, căng, và là hàng rào bảo vệ da yếu.

4

Kem chống lão hóa tốt nhất cho da khô
(Best Anti-Aging Cream for Dry Skin)

Neutrogena Rapid Wrinkle Repair Regenerating Anti-Wrinkle Retinol Cream + Hyaluronic Acid (\$28, tại neutrogena.com)

Chứa retinol giúp làm mờ nếp nhăn, làm đều màu da; có axit hyaluronic để cấp nước cho da; không có parabens hay thuốc nhuộm để gây ngứa da khô. Hấp thụ nhanh, cung cấp nhiều độ ẩm.

Anh Hai Nổ

ĐOÀN XUÂN THU
MELBOURNE

Cách đây 30 năm, năm 1995, hồi mới qua Úc, tui tình cờ quen anh Hai Nổ, một ‘cu li’. Hai Nổ vì ảnh thứ hai tên Nổ. Chớ không phải là hay nổ; đưng đầu nổ đó. Ca đêm 12 tiếng, ảnh ‘clean’ phòng sơn của hãng xe Ford. Lương cao gấp hai lần lương cu li lắp ráp, ca ngày 8 tiếng. Kiếm tiền nhiều, Hai Nổ lại khoái nhậu. Mới qua, thấy tui có cái dít không, ảnh lấy làm tội nghiệp tui lắm lắm. Cuối tuần, Hai Nổ hay vác thùng VB (Victoria Bitter) 24 lon tới nhà tui. Beer Úc không thua gì beer Mỹ, beer Đức. Em yêu tui xào cho đĩa thịt bò bún tàu đậu phộng. Thịt bò Úc ngon có tiếng trên thế giới. Làm cu li, tưởng Hai Nổ dốt, tui có phần khi dễ.

Nhưng tui giữ kín trong bụng, không nói ra; vì ảnh luôn mang beer tới. Một hôm cuối tuần, đổi không khí, hai thằng ra ‘pub’. Lần đầu nghe Hai Nổ nổ tiếng Anh bồi ‘no star where’ giòn giã như súng AK 47 của tên đao phủ Hoàng Phủ Ngọc Tường nổ ở Huế hồi Tết Mậu Thân năm 1968. Tui ngạc nhiên há hốc mồm ra. Nước miếng nhều tùm lum hai bên mép? Tui hỏi bí quyết? Thì Hai Nổ nổ: “Muốn như dân khoa bảng cấp đầy mình thì coi ti vi Úc mỗi ngày” Tui cãi lại: “Nghe không hiểu thì làm sao nghe?” Ảnh sừng cổ lên, chê tui ngu như bò. Ảnh nói: “Coi truyền hình là học cái cử chỉ: buồn vui, giận hờn, thương ghét của mấy em Úc. Rồi nghe cái giọng xuống trầm,

lên bổng. Nó hỏi cái gì, ở đâu, làm cách nào? Hoặ ‘yes’ để tán đồng hay ‘no’ để từ khước. Thả dề, rủ đi ăn tối mà em ‘say no’ thì dất con dê kiếm cây so đũa khác. Rượt theo hoài, coi chừng lính bắt mình: tội sách nhiễu tình dục. Lúc nói tiếng Úc, mình cũng lập trình y hệt vậy. Chừng 50 năm, chú mây sẽ giỏi tiếng Anh thầy chạy như anh mây đây”

Còn muốn học tiếng Úc tục tũu, bậy bạ, chửi thề tá lả, chuẩn bị đời ‘homeless’ vì thua cờ bạc thì học trên giường với con vợ thổ dân xấu hoác.

Còn muốn học tiếng Anh tiểu lâm mạn thì đi ‘pub’ nhậu, dẫu chai beer tốn tới 9 đô la. Đến để nghe thằng Mái Cò (Michael) phang ngang bữa củi, trên không kính trời; dưới không nề đất. Chửi tưới hột sen từ thủ tướng Úc trở xuống.

Nhưng Mái Cò, mặt gà mái, không dám chửi vợ; chỉ dám xỏ xiên thôi. Mái Cò chở con Su (Sue), bông Lily, vợ của nó về quê chơi. Su làm mặt giận không nói một câu. Xe qua một đàn heo, Mái Cò bắt chuyện: “Phải bà con của em đó không?” Su gục gặc cái đầu xù lông nhím: “Phải! Bà con bên chồng!”

Rồi tuần sau, hai vợ chồng nó đi xem triển

BÁO HUÂN

BẢO HUÂN

lãm tranh. Con Su nó nói: “Cha nào vẽ con heo nái này sao mà xấu hoác?” Mái cô quay lại nói: “Đâu phải là bức tranh. Nó là cái gương soi mặt đó!”

Bữa sau, Hai Nổ báo hung tin: Mái Cô nằm phòng cấp cứu trong bệnh viện, tui vào thăm. Mặt Mái Cô xúc đầy thuốc đỏ; môi sưng chù vù. Má nó nhìn còn hồng ra, hướng chi tui?

Rồi băng đi một năm, gặp lại Hai Nổ, tui xỏ tiếng Anh nhát cho ảnh hết dám chê tui ngu như bò. Tốn tiền đi nhậu chừng một năm thôi là tui đã giỏi bằng 4 năm mài đũng quần trên giảng đường đại học.

Hai Nổ hỏi: “Ủa chú mày học ở đâu mà khá quá vậy?” Tui nói trong ‘pub’. Tiện thể khoe cái vốn tiếng Anh chưa đầy cái lá mít, tui kể cho ảnh nghe vài cái ‘jokes’. Mai Cô đang ngồi nhậu trong

pub cũng xúm lại nghe tui giễu dỏ.

“Sau gần 50 năm chung sống, một buổi tối nọ, đang nằm trên giường, đột nhiên con vợ thấy tay của chồng mình bắt đầu rờ rẫm theo cái cách mà đã lâu rồi anh ta không làm. Nhột nhột, em cảm thấy ‘đá đá’ quá khi những ngón tay như chuối ngự ở trên cổ rồi từ từ xuống. Sau đó, anh vuốt ve cái vai rồi dừng lại ngay chóc cái rún sâu hun hút giữa cái bụng của em. Sau đó, anh lại đặt tay mình lên bên trái, lần xuống bên hông em, nhẹ nhàng lướt qua mông và xuống tận bắp chân em. Sau đó, anh tiến lên đùi em, dừng lại ở phần trên cùng của chân em. Anh tiếp tục làm như vậy ở bên phải em, rồi đột ngột dừng lại, lăn người ra và thở phào mãn nguyện. Bị vuốt ve kích thích nên khá là phấn khích; em hỏi, giọng dê mê: ‘Honey!

Thật tuyệt vời! Tại sao ‘babe’ dừng lại?’ Chồng trả lời: Anh đã tìm được cái ‘remote control’ của cái ti vi rồi.’

Chuyện thứ hai: bà con ai cũng biết: Tín đồ Công Giáo, Tin Lành kiêng không làm việc vào ngày Chủ Nhật! Ai theo đạo Do Thái sẽ kiêng không làm việc từ tối thứ Sáu cho đến tối thứ Bảy. Nên có chuyện rằng: “Một ông thác mắc: “Liệu tù ti tú tí; dú dí vô cung ngày Chủ Nhật có phải là tội lỗi hay không? Ông ta bèn đến gặp một vị linh mục để hỏi ý kiến. Sau khi tham khảo Kinh thánh, vị linh mục nói: “Nè con! Sau khi nghiên cứu kỹ lưỡng, cha khẳng định rằng quan hệ tình dục là làm việc, do đó con không được phép làm vào ngày Chủ Nhật!”

Ông ta nghĩ: “Linh mục không có vợ thì làm sao biết quan hệ tình dục là gì?” Thế nên, ông đến gặp một mục sư, người

được quyền có vợ. Ông nghĩ mục sư chắc có kinh nghiệm về chuyện này. Vị mục sư trả lời: “Quan hệ tình dục hẳn nhiên là làm việc nên không được phép làm vào ngày Chủ Nhật!”

Không hài lòng với câu trả lời, ông bèn kiếm hỏi một giáo sĩ đạo Do Thái, một người theo truyền thống và có kiến thức cả hàng ngàn năm. Vị giáo sĩ suy nghĩ khá lâu rồi nói: “Nè con! Chắc chắn chuyện quan hệ tình dục không phải là làm việc; nó là chuyện chơi thôi!”

“Thưa giáo sĩ, làm sao ông có thể chắc chắn nó là chuyện chơi khi nhiều người khác nói với con đó là làm việc?”

Vị giáo sĩ đạo Do Thái trả lời: “Là chuyện chơi nên vợ tui giành làm. Nếu cho rằng quan hệ tình dục là làm việc, thì vợ tôi đã để cho em giúp việc làm việc đó cho tui rồi.”

DXT

DU FACE

LTS: Facebook là một mạng xã hội (social networking service) phổ biến rộng và có tầm ảnh hưởng rất lớn trên thế giới ngày nay. Ngoài khía cạnh giải trí, xả stress, giao lưu, lưu giữ nhật ký... Facebook còn được sử dụng như một phương tiện hiệu quả trong những cuộc cách mạng làm thay đổi tình hình thế giới. Hiện nay Facebook là một trong những lối thoát quan trọng để những trí thức, nhà báo, văn nghệ sĩ có khuynh hướng tự do đang sống tại Việt Nam cất lên tiếng nói của họ.

“FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ” chọn lọc và giới thiệu với quý độc giả những ý kiến (comment) dí dỏm, tếu táo của cư dân trang mạng này và giữ nguyên văn cách thể hiện của họ.

Chúng tôi xin phép các tác giả trên Facebook được trích lại và chân thành cảm ơn.

BBT Trẻ

Một bản chỉ đường chỉ có ở VN: Đừng hỏi, cứ đi thẳng là xuống... sông

TỪ FACEBOOK NGUYEN QUACH

Xả lợi giả vẫn thiêng nhưng cúng tiền giả thì bị mắng là điên...

TỪ FACEBOOK KIM LIEN

Cổng vào “Phường văn minh đô thị” quá trời “chương ngại vật”

TỪ FACEBOOK HOAI ANH NGUYEN

“CSGT (cảnh sát giao thông) phía trước, bà con cần thận!”

TỪ FACEBOOK PHUONG LAM

“Hãy cho tôi một điểm tựa, tôi sẽ nhắc bổng trái đất lên” là câu nói nổi tiếng của Archimedes (287-212 trước Công Nguyên). Ông là một nhà toán học, nhà vật lý, nhà phát minh huyền thoại người Hy Lạp. Hình của Archimedes được in ở mặt trước của Huy chương Fields, giải thưởng danh giá được coi là “Nobel Toán học” (vì giải Nobel không bao gồm lĩnh vực toán học), được Hiệp hội Toán học quốc tế (IMU: International Mathematical Union) trao 4 năm một lần cho những nhà nghiên cứu nổi bật.

Ờ-rê-ca (Eureka, nghĩa tiếng Việt là “tìm ra rồi”) là một giai thoại nổi tiếng về cách ra đời của “lực đẩy Archimedes” và của mục.. này.

Cải trời

Quạt máy là một trong những phát minh sử dụng điện quan trọng nhất mọi thời đại. Nó là viên gạch xây nên các công nghệ tiên tiến khác - Trung tâm công nghệ Edison đã mở đầu bài viết về lược sử chiếc quạt điện như vậy.

Nguồn gốc của quạt điện được tạo ra theo cơ chế hoạt động giống như quạt kéo ở vùng Trung Đông vào đầu thế kỷ 19 - đó là một hệ thống gồm một cái khung làm bằng vải bạc kết nối với một sợi dây dẫn kéo tới và lui tạo ra luồng gió. Sau cuộc cách mạng công nghiệp vào cuối thế kỷ 19, các nhà máy thủy lực đã tạo ra một loại quạt dẫn động bằng đai. Một trong những người tạo ra quạt máy đầu tiên là Omar-Rajeen Jumala vào năm 1832. Ông gọi phát minh của mình là máy quạt ly tâm, hoạt động giống như máy bơm không khí. Các loại quạt ly tâm này được sử dụng rất thành công ở trong các nhà máy vào năm 1832-1834.

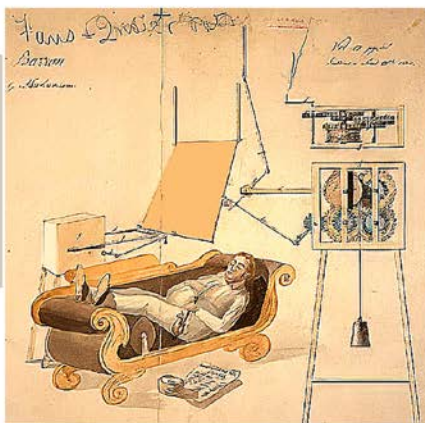
Khi Thomas Alva Edison và Nikola Tesla phát hiện ra nguồn năng lượng điện cho toàn thế giới vào cuối thế kỷ 19 và đầu thế kỷ 20 thì các loại quạt chạy bằng cơ học đã cải tiến thành quạt điện. Giữa năm 1882 đến năm 1886, kỹ sư người Mỹ Schuyler Wheeler là người đầu tiên ứng dụng dòng điện để tạo nên một sản phẩm giúp con người chống lại cái

nóng của thời tiết vào năm 1886, đó là chiếc quạt điện đầu tiên.

Cũng trong khoảng thời gian này, các nhà phát minh đã thêm tính năng cho phần cánh quạt có thể tự xoay quanh trục để thay vì đứng im, giúp mở rộng phạm vi làm mát. Cấu tạo lồng sắt ban đầu chủ yếu là để bảo vệ phần cánh quạt đất tiền, song càng về sau các thanh đan của lồng càng được làm khít hơn để tránh tai nạn cho người sử dụng.

Năm 1882, Philip Diehl đã giới thiệu đến chiếc quạt điện trần và Diehl được xem là cha đẻ của chiếc quạt điện hiện đại ngày nay.

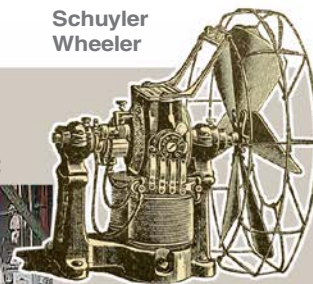
Vào thập niên 1920, do có sự cải cách và mặt tiến bộ công nghiệp trong sản xuất nên đã hạ giá quạt để nhiều gia đình có thể sử dụng. Đến năm 1930, nghệ thuật trang trí quạt ra đời (Quạt hình Thiên nga). Trong năm 1950, các loại quạt được sản xuất và sơn đủ loại màu sắc bắt mắt. Khi máy điều hòa không khí ra đời vào năm 1960 là lúc đánh dấu cho sự kết thúc thời hoàng kim của quạt điện... Tuy nhiên đến ngày nay, nhiều gia đình ở Việt Nam vẫn chưa thể có quạt điện, thậm chí là chưa có điện để dùng được quạt điện nói chi đến máy điều hòa không khí nên vẫn không cải trời được!

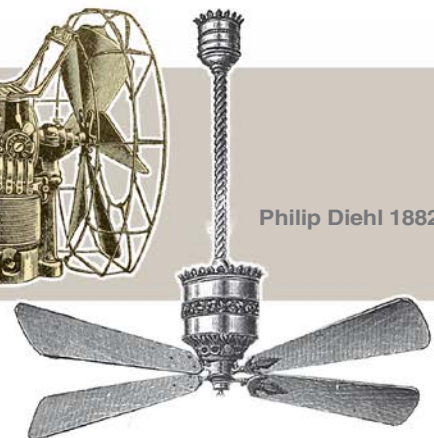
Omar-Rajeen Jumala 1832

Schuyler Wheeler

Philip Diehl 1882

Cám ơn kỷ niệm nuôi em lớn

Mười mấy năm nay, mỗi khi Tết đến, bà con cô bác trên dưới cả ngàn người tụ về rạp hát Opéra de Massy, ngoại ô Paris, dự hội Tết do Tổng Hội Sinh Viên Việt Nam tại Paris (nói tắt Tổng Hội) tổ chức. Trước để vui xuân với những gian hàng Tết, sau xem văn nghệ, một chương trình kéo dài khoảng 4 tiếng.

HAI QUÊ
PHÁP

C hương trình này quy tụ sự tham gia của trên dưới 60 thanh thiếu niên và nhi đồng, chia làm nhiều màn nhưng luôn được dàn dựng trên một trục dẫn chính: tuổi trẻ Việt Nam sinh trưởng ở Pháp tìm về nguồn cội.

Đặc biệt, cho hoạt cảnh thiếu nhi, từ việc tập

hợp các «diễn viên nhí» đến việc tìm chủ đề, xâu các mảng ca, múa, kịch, thành một chuỗi mạch lạc, và tập dợt cho các cháu đến việc chuẩn bị trang phục, đạo cụ, hình ảnh làm phong nền cho sân khấu đều do chị Nguyễn Thị Tố Lan đảm trách.

Vì chị chỉ muốn âm thầm làm việc nên

nhiều đề nghị phỏng vấn đã không thành. Năm nay, nhân kỷ niệm 60 năm thành lập Tổng Hội (1964-2024), chúng tôi cố thuyết phục chị chia sẻ việc làm tràn đầy nhiệt huyết, hầu mong ngọn lửa cho một tình yêu chung sẽ tiếp tục được giữ lâu và chuyên xa hơn nữa.

HỎI: Chị bắt đầu đảm nhiệm "show thiếu

nhi" cho văn nghệ Tết năm nào? Cái duyên nào đã đưa chị vào vai trò này?

ĐÁP: Thời sinh viên, Hoàng và Lan đã từng đến sinh hoạt với Tổng Hội. Khi 2 con đầu lòng lên tiểu học, vì nghĩ rằng các cháu ngoài việc học nên có sinh hoạt cộng đồng và để các cháu có bạn Việt, hiểu biết văn hóa Việt, tiếp tục nói tiếng Việt, vợ chồng Lan đưa các cháu đến với Tổng Hội. Năm ấy (2005), các cháu được chị Phương Khanh, một trong những trụ cột của Tổng Hội dạy hát và diễn màn Em Bé Quê. Năm sau, chị Khanh nhờ Lan lo màn thiếu nhi và Lan đã nhận lời.

Lần đầu tiên ấy, Lan tập cho các cháu diễn màn Thăng Bờm.

HỎI: Chị có thể kể những tưởng tích đã dàn dựng?

ĐÁP: Lan chọn đề tài lịch sử và những truyền cổ tích có ý nghĩa, nói lên lòng yêu nước, quý trọng ông bà tổ tiên, yêu thương cha mẹ, anh em. Các cháu đã diễn Lạc Long Quân- Âu Cơ, Sơn Tinh Thủy Tinh, Thạch Sanh-Lý Thông, Tấm Cám, sự tích Trầu Cau, Phù Đổng Thiên Vương, Đinh Bộ Lĩnh, Hai Bà Trưng, Bà Triệu, Ngô Quyền, Trần Hưng Đạo, Lê Lợi, Nguyễn Trãi, Quang Trung ... Năm nay, Lan chọn Hội Nghị

Diên Hồng vì muốn nói đến sự đoàn kết, «vua tôi một lòng », tất cả các thế hệ cùng nỗ lực chống ngoại xâm. Riêng với Tổng Hội, năm nay mừng 60 năm thành lập, từng đó tuổi đời là nhờ sự đồng lòng của nhiều thế hệ tiếp nối nhau giữ lửa.

HỎI: Xin chị chia sẻ một vài niềm vui và khó khăn trong những năm tháng dẫn dắt các cháu.

ĐÁP: Vui nhất là nhìn thấy các cháu bé tí, lần đầu đến tham gia văn nghệ bổ ngữ, rụt rè nhanh chóng trở nên tự tin, kết bạn với nhau, ngày càng thân thiết và cứ như vậy mà lớn lên mỗi năm, trở thành

thiếu niên, thanh niên, tiếp tục hoạt động và quan tâm đến nguồn cội.

Khi còn nhỏ, các cháu được tập hát tiếng Việt, chúc Tết, múa, đóng kịch ... Lớn hơn, tiếp tục các màn dành cho «các anh chị lớn». Một nhóm các cháu lớn đảm trách luôn màn múa, tự tìm nhạc Việt (từ nhạc dân ca, tiên chiến đến hip-hop). Với nhóm lớn nhất này, Lan chỉ theo dõi, cố vấn. Ngoài văn nghệ ra, nhiều cháu muốn học nấu món Việt, tìm hiểu thêm về phong tục tập quán quê cha đất tổ. Một số khác muốn biết chuyện gì đang xảy ra bên nhà, và muốn lên tiếng cho tự do, dân chủ. Nhiều cháu đã gia nhập

Tổ Lan mặc áo dài, đứng ngoài cùng, bên phải - ẢNH PTH

Cô Tố Lan đang tổng dợt màn chúc Tết với các cháu, 18.02.2024 - ANH HO

vào ban chấp hành. Khi các hội đoàn ở Paris tổ chức «Lễ vinh danh 70 năm cờ vàng», các cháu tham gia rất hăng hái.

Lan cũng vui khi được gặp gỡ, kết bạn với phụ huynh của các cháu. Trong lúc sửa soạn, tập dợt, cảm tưởng như đây là một đại gia đình. Rồi đến ngày trình diễn, càng vui thêm khi thấy khán giả đến xem rất thích thú. Ông bà, cha mẹ, cô chú đều hãnh diện vì thấy con cháu mình và tuổi trẻ Việt Nam dù sinh trưởng ở Pháp vẫn lưu luyện quê nhà. Đó là một niềm an ủi lớn lao.

Về khó khăn thì các phụ huynh phải chịu khó đưa đón con mỗi chiều Chủ Nhật, tập dợt liên tục nhiều tháng. Nhiều bố mẹ về nhà tiếp tục giúp các con tập dợt trong tuần.

Phân Lan cũng vậy, trong vòng 4 tháng, phải vội vã rời bữa cơm trưa với đại gia đình để đi tập. Từ tháng Chín, phải suy nghĩ tìm chủ đề, viết kịch bản, tìm nhạc cho phù hợp với câu chuyện, sắp xếp vũ điệu, tìm hình ảnh minh họa, v.v. Lan tìm được bộ Sử Việt Bằng Tranh (soạn giả Bùi Văn Bảo-nhà xuất bản Quê Hương-Toronto) ở Thư Viện Diên Hồng nên nhờ đó có nhiều tranh để minh họa cho các hoạt cảnh. Khi không đủ thì Lan tự vẽ. Trang phục phần đông là gom góp của hội nhưng lâu lâu cũng phải may thêm. Đạo cụ thì tự làm khá nhiều như kết hoa, làm diều, cung kiếm, rồng, voi, trâu bò... Cũng may, Lan được phụ huynh giúp nhiều.

Cách làm việc thì phải tập dợt theo từng nhóm,

từng độ tuổi, thật vững rồi mới ráp vào. Làm việc với trẻ con thì vui nhưng phải kiên nhẫn vì tính tình mỗi cháu mỗi khác, hơn nữa, mùa đông trời lạnh, các cháu dễ đau ốm, vắng mặt.

HỎI: Chị có nghĩ các cháu bé hôm nay theo chị múa hát tiếng Việt một khi trở thành bố mẹ sẽ tiếp tục dạy con cháu chúng nói tiếng Việt, đọc sử Việt, nghe cổ tích Việt ?

ĐÁP: Lan hy vọng như vậy. Chắc chắn các cháu sẽ không nhớ được hết những gì Lan giải thích nhưng các câu chuyện đó sẽ đi vào ký ức. Một khi lớn lên, các cháu đã có sẵn chút vốn để tìm hiểu tiếp. Một số bé ngày xưa đến múa hát cho Tổng Hội bây giờ đã trở thành những bậc phụ huynh đưa các con đến sinh hoạt. Thật

đáng mừng!

HỎI: Ngoài trọng trách "bầu show", chị còn là một trong những giọng solo chính của chương trình văn nghệ Tết. Xin chị kể tên một số bài đã hát. Các ca khúc này được chọn lựa với sở thích cá nhân, một cách ngẫu nhiên hay có cân nhắc cho phù hợp với tình hình thời sự, chính trị trong nước?

ĐÁP: Lan từng hát Mẹ Việt Nam Ôi, Chúng Con Vẫn Còn Đây (Nguyễn Ánh 9), Tình Ca (Phạm Duy), Đêm Chôn Dâu Vượt biển (Châu Đình An), Người Di Tản Buồn (Nam Lộc), Một Đồi Áo Mạ Áo Em (Trần Tử Thiêng), Ai Về Xứ Việt (Phan Văn Hưng), Triệu Con Tim (Trúc Hồ), Anh Là Ai (Việt Khang), Con Đường Tự Do (Việt Khang). Những bài này được chọn để minh họa cho một trong

những màn kịch. Đồng thời, bản thân Lan cũng rất thích hát nhạc quê hương và tranh đấu cho Tự Do, Nhân Quyền.

HỎI: Qua Pháp từ bé, ngày giờ này, sự thấm nhập ngôn ngữ và văn hoá nơi trú quán đã vượt xa sinh quán nhưng chị vẫn yêu tiếng Việt, văn hoá Việt và kiên trì truyền lại cho con cháu tình yêu đó. Có phải nhờ ảnh hưởng của thân mẫu, cô Phạm Thị Nhung, cựu giáo sư Việt văn trường Gia Long?

ĐÁP: Lan qua Pháp năm tám tuổi rưỡi (1975). Được bố mẹ dạy dỗ và khuyến khích nói tiếng Việt, Lan lần lượt theo học các lớp Việt văn của thầy Phúc ở trường trung học Louis-le-Grand và cô Mai ở Institut Franco-Vietnamien. Bố mẹ Lan cũng muốn các con tìm đến với cộng đồng Việt Nam. Vì vậy, Lan đã đi sinh hoạt tại một số hội đoàn như Thư Viện Diên Hồng, Hội Ái Hữu Orsay, Tổng Hội ... Cho tới bây giờ, gia đình vẫn luôn cổ vũ Lan sinh hoạt trong vai trò dẫn dắt con cháu.

Bác sĩ Tố Lan trên sân khấu Tổng Hội - ẢNH TL

Sống ở Pháp từ nhỏ nên đương nhiên Lan rất quan tâm đến tình hình xã hội Pháp và làm được gì thì làm. Nhưng Lan vẫn thấy mình cũng cần quan tâm và làm gì đó cho cộng đồng và quê hương Việt Nam. Người Việt trong nước hiện giờ vẫn không được nói điều họ muốn nói. Bản thân mình có điều kiện hơn, có thể giúp họ lên tiếng, mình nên lên tiếng.

HỎI: Là một bác sĩ, thời giờ đối với chị rất quý, vì sao không dành để nghỉ ngơi mà lại miệt mài lo "việc chú bác"? (cười)

ĐÁP: (cười) Siêng việc chú bác, nhưng không nhắc việc nhà đâu nhé! Lan cũng dành nhiều thì giờ cho gia đình lắm. Nhưng ngoài công việc và gia đình ra thì Lan thấy hoạt động cộng đồng đem lại nhiều niềm vui. Đó là đời sống Lan chọn. Rất may là Hoàng và các con đều có máu văn nghệ và cũng thích hoạt động hội đoàn như Lan.

HQ

(*) Cảm ơn kỷ niệm nuôi em lớn: thi từ Du Tử Lê

Bức tường John Lennon ở Praha

Bức tường John Lennon là công trình tại Thủ đô Praha, Cộng hòa Séc. Nơi đây được trang trí bằng các hình tranh phun sơn phỏng theo các sáng tác, ca từ và hình ảnh của cựu thành viên ban nhạc The Beatles, John Lennon. Hiện tại, bức tường nằm trong khu Velkoprevorské Náměstí, thuộc khu Phố nhỏ Praha. Nội dung trên bức tường ngày nay chủ yếu đề cao các thông điệp tình yêu và hòa bình.

Bức tường này vốn nằm khuất trong một khu phố nhỏ gần Đại sứ quán Pháp tại Tiệp Khắc. Kể từ thập niên 1960, rất nhiều bài thơ tình cùng tranh vẽ đã được viết lên đây. Tuy nhiên, kể từ sau vụ ám sát John Lennon vào năm 1980, nơi đây dần trở thành khu vực tưởng niệm Lennon.

Năm 1988, bức tường John Lennon thậm chí còn là nguồn cơn của phong trào phản đối chế độ cộng sản dưới thời Gustáv Husák. Sau thất bại của cuộc cải cách dân chủ Mùa xuân Praha, chính phủ cộng sản mới thành lập tiếp tục gây nên nhiều sự bất bình. Thanh niên Séc bắt đầu tập trung quanh khu vực Cầu Karl và thường xuyên đụng độ với cảnh sát. Phong trào này thậm chí được đặt tên là “Phong trào Lennon”. Hình ảnh và từ ngữ trên bức tường thường xuyên bị thay đổi trong thời gian này.

Ngày 17 tháng 11 năm 2014 nhân kỷ niệm 25 năm ngày Cách mạng Nhung, toàn bộ bức tường đã bị một nhóm sinh viên sơn trắng và

Bức tường John Lennon ở Praha - NGUỒN NOURSPOT

ghi dòng chữ “wall is over” (tạm dịch “không còn bức tường nào nữa”). Dòng Chiến sĩ Toàn quyền Malta khởi kiện nhóm sinh viên này với tội danh phá hoại di tích, và họ rút đơn sau khi trực tiếp trao đổi với nhóm sinh viên. Dòng chữ này vẫn có thể được thấy cho tới tận ngày 21 tháng 7 năm 2017, nhưng đã được sửa lại thành “war is over”, phỏng theo nhan đề ca khúc “Happy Xmas (War Is Over)” của Lennon.

Bức tường John Lennon là địa chỉ ưa thích của các khách du lịch cũng như những kẻ phá hoại. Nhằm đối mặt thực trạng này, tháng 8 năm 2018, hệ thống CCTV đã được lắp đặt nhằm kiểm soát những bức tranh “không hợp pháp” được vẽ tại đây. Tối đầu

tháng 10 năm 2019, Dòng Chiến sĩ Toàn quyền Malta cùng quận Praha 1 quyết định xây lại toàn bộ bức tường John Lennon. Bức tường được hoàn tất vào ngày 7 tháng 11 cùng năm, nhằm kỷ niệm 30 năm Cách mạng Nhung. Hơn 30 nghệ sĩ Séc và quốc tế đã được mời tới tham gia khai trương bức tường trong một cuộc triển lãm ngoài trời, dưới sự hướng dẫn của nghệ sĩ Pavel Štastný. Tuy nhiên, giới chức trách đã cấm toàn bộ việc sơn tranh lên bức tường này, thay vào đó, du khách chỉ được viết những thông điệp bằng những phương tiện đơn giản như bút hoặc kẻ màu. Camera an ninh cùng cảnh sát giám sát nghiêm ngặt khu vực này.

DH - THEO WIKIPEDIA

Uống gì khi cao huyết áp

BẢO SƠN

Đối với người bị cao huyết áp, một số loại thức uống tốt hơn so với thứ khác vì có thể làm giảm huyết áp một cách tự nhiên. Qua nhiều nghiên cứu, 5 loại nước uống dưới đây mang lại hữu ích bên cạnh các biện pháp như chọn lọc thức ăn, ngừng hút thuốc, tập thể dục thường xuyên.

1. Nước táo (apple juice). Đã có trên 60 nghiên cứu về tác dụng của nước táo đối với cao huyết áp. Táo có chứa nhiều chất chống oxy hóa và polyphenol giúp làm giảm cholesterol và vì vậy ngăn ngừa cao huyết áp. Hai chất này có nhiều nhất trong táo Gala và Fuji. Nên chọn loại nước táo ép không thêm đường.

2. Nước củ dền đỏ (beet juice).

Dền là loại củ chứa ít năng lượng, nhiều vitamin C và nitrate, đều là những chất giúp làm giảm huyết áp. Củ dền sống hay nướng đều có thể được xay nhuyễn dùng làm nước uống. Một số tiệm bán thực phẩm cũng có bán nước củ dền đỏ.

3. Sữa. Sữa có chất béo thấp (low fat) hoặc không chất béo (fat free) đều có chứa những chất dinh dưỡng quan trọng cho cơ thể như protein, potassium, calcium, magnesium ... bổ ích cho xương và ổn định huyết áp. Người lớn tuổi nếu cần giữ ổn định trọng lượng cơ thể nên dùng loại sữa có ghi "reduced fat" (2% fat) hoặc "whole milk".

5. Nước lạnh. Người lớn tuổi thường không có cảm giác khát nước cho tới khi cơ thể thực sự bị thiếu nước, và lúc đó huyết áp sẽ lên cao. Uống nước hay bất cứ thức uống nào khác sẽ giúp cơ thể hấp thu thêm nước và huyết áp hạ xuống bình thường lại. Uống nước không giúp cho việc điều trị áp huyết cao nhưng uống đủ nước sẽ làm huyết áp không

gia tăng đột ngột.

4. Nước trái lựu (pomegranate).

Có nhiều chất dinh dưỡng, giàu chất xơ, potassium và nhất là nhiều chất chống oxy hóa (antioxidant). Trái có nhiều hạt và khó ăn và cứng vì vậy nên xay hay ép lấy nước uống. Nước lựu ngon và làm giảm huyết áp rất nhanh. Uống một ly mỗi ngày sẽ giúp ổn định huyết áp. Đừng mua loại nước lựu được thêm đường.

DALLAS Sự Kiện

SHOWTIME SATURDAY

9/3. Trình diễn xiếc và hài kịch dành cho trẻ em với các diễn viên hề của đoàn xiếc Ringling Bros Circus

Địa điểm: Galleria Dallas, 13350 Dallas Parkway, Dallas TX 75240.

Giá vé: miễn phí

SPRING BREAK BEGINNER ICE SKATING LESSONS

11/3 tới 13/3. Huấn luyện trượt băng dành cho trẻ em 3-16 tuổi và mới bắt đầu học

Địa điểm: Galleria Ice Skating Rink, 13350 Dallas Parkway, Dallas TX 75240. **Giá vé:** \$48.

SPRING NATIONAL TOURNAMENT

27/3 tới 30/3. Thi đấu võ thuật Taekwondo mọi lứa tuổi và mọi đẳng cấp

Địa điểm: Kay Bailey Hutchison Convention Center, 650 S. Griffin St. Dallas, TX 75202.

Giá vé: miễn phí.

LỜI GIỚI THIỆU: Vidal Martinez là nhà văn Mỹ, chuyên viết truyện ngắn trong thập niên qua. Ông luôn bị mê hoặc bởi những câu chuyện viễn tưởng và kinh dị. Ông luôn cố gắng để viết mỗi truyện ngắn trong vòng 2,000 chữ và mỗi câu chuyện được viết để đọc đúng 1 lần, từ đầu đến hết. Vidal Martinez thích viết thoại giữa các nhân vật. Hầu hết các câu chuyện của anh đều nói về cái chết, siêu nhiên, ma quái, sự trả thù, và quả báo.

Bị chôn sống

VIDAL MARTINEZ
HỒNG ĐĂNG lược dịch

Nhìn đồng hồ phòng khách, tôi với tay lấy chai rượu trên bàn cà phê, uống một

ngụm, mắt chăm chăm vào các số giờ La Mã, lắng nghe tiếng tích tắc, nhưng tôi lại nghe thấy tiếng gì đó ở bên ngoài. Tôi rời khỏi ghế, nhìn ra cửa sổ. Tôi thấy hàng xóm, Joe và Kathy lên

xe, lái đi. Nếu vợ tôi nói đúng thì 15,000 đô la đã được giấu trong phòng làm việc của họ, phía trên bệ lò sưởi. Tôi định ngồi xuống ghế thì cửa trước mở.

- Xin chào, em đã trở lại.
Vợ tôi bước vào phòng khách và nhìn thấy chai rượu.

- Ôi Chúa ơi, anh uống gần sạch. Tôi đã trả 50 đô la cho chai này.

- Và nó ngon tuyệt.

Tôi chép miệng. Sau đó, cô ta rút tấm bản đồ từ túi sau.

- Tại sao em cứ nhìn vào bản đồ đó?

Tôi hỏi.

- Em muốn bảo đảm rằng kế hoạch của chúng ta có khả năng chống đạn.

- Chống đạn?

- Ừ, em không muốn gặp bất kỳ một sai lầm nhỏ nào.

Tôi bước đến, chỉ vào bản đồ.

- Chúng ta đang đi qua sân sau.

- Ồ, em biết, nhưng lại đang suy nghĩ lại về việc vô nhà với anh.

Cô bước đến chiếc ghế dài và ngồi ở mép. Tôi lại nhìn ra cửa sổ.

- Họ từ Albuquerque,

Cô nói.

- Ai?

- Joe và Kathy, hàng xóm.

- Chắc không ai quan tâm.

Tôi nhìn đồng hồ, những con số La Mã mờ đi.

- Chuyện gì vậy?

Cô ấy hỏi.

- À! Không có gì.

Tôi lắc đầu.

- Anh chỉ cảm thấy hơi kỳ lạ thôi.

Cô ấy cười

- Đó là do rượu.

- Thay vì cười chọc tôi, em nên nhanh chóng đi lấy xe tải. Trời sẽ tối sớm đó

- Ừ! em đi đây.

- Nhưng ... Lẹ lên!

- Em sẽ.

2.

Khi cô ấy bước ra khỏi nhà, tôi ngồi xuống ghế, nghĩ về 15,000 đô la và nơi tôi định đưa Sophia đi nghỉ hè. Có lẽ là Vegas hay Miami... Không! Một nơi nào đó yên tĩnh hơn ... Một căn nhà gỗ gần hồ, để cô ấy sống cho riêng mình. Tôi ngả người ra sau, nhưng mắt trở nên mù mờ, đầu nặng trĩu ... Và tiếng đồng hồ tích tắc. Tôi loạng choạng rời khỏi ghế, nhìn ra ngoài cửa sổ. Tôi không thấy cô vợ và cũng không có xe tải. Chắc Cô ấy đã kế hoạch khác. Tiếng tích tắc trở nên to hơn. Tại sao chờ đợi? Không còn thời gian để lãng phí nữa! Tôi lao ra cửa trước và băng qua đường, lên vào nhà hàng xóm. Tôi ra hiên sau và thấy cửa đang mở rộng. Tôi bước vào một căn phòng tối.

- Hello!

Tôi loạng choạng quay lại và nhìn thấy bóng của một người phụ nữ.

- Là em đây!

Cô nói.

Trong một khoảnh khắc, cô nhìn giống như Sophia, cao, mảnh khảnh, với mái tóc đen dài, nhưng tôi nhận ra, đó là vợ tôi.

- Làm thế nào em vô đây được?

Tôi hỏi, nói tiếp.

- Anh tưởng sẽ làm em ngạc nhiên. Anh đã đợi này giờ. Anh thấy em suýt vấp ngã khi băng qua đường.

- Ừa? anh đã thấy điều đó?

- Ừa!

Tôi dựa vào bàn, cảm thấy đau bụng và cảm giác ngứa ran ở tay và chân.

- Anh có ổn không?

Cô vợ hỏi.

- Không, Anh cảm thấy thật kinh khủng.

Tôi mất thăng bằng, chới với chụp cánh tay cô ấy.

3.

- Anh say quá ... chịu nổi không?

Cô vợ hỏi.

- Đã tìm thấy tiền chưa?

- Không, anh đang đợi em.

- Đừng nói láo.

Cô ấy giựt tay ra khỏi tôi.

- Joe và Kathy sẽ sớm quay lại.

Cô nói.

- Anh tưởng em nói, họ sẽ rời khỏi thành phố và trở về vào cuối tuần.

Tôi tránh cô ấy, đặt thẳng tay lên tường. Nhưng tôi bị choáng váng, chóng mặt. Tôi cố gắng bám vào tường, nhưng không thể kiểm soát được. Cả người và mặt tôi té mạnh xuống sàn gỗ.

- Có sao không?

Cô ấy hỏi.

- Anh không cảm thấy gì cả,

Tôi thì thầm.

- Em nghĩ anh đã uống quá nhiều.

- Nhưng ... Chuyện gì xảy ra với anh vậy?

Cô vợ.

- Là thuốc, tôi bỏ hơi nhiều thuốc vô rượu của anh, nhưng đừng lo ...

Cô lạnh lùng.

- ... Mọi chuyện sẽ sớm ổn thôi.

Tôi nhìn vào đôi mắt đáng sợ của cô vợ. Tôi biết có điều gì đó không ổn. Sau đó cô ấy nắm lấy cổ tay tôi và kéo lại. Tôi nhìn thấy những bức tranh trên tường và một cánh cửa mở ra của nơi cất tiền. Điều cuối cùng tôi nhớ là bị kéo xuống cầu thang, tối thui.

4.

Tôi từ từ mở mắt và nghe thấy ai đó đang huyết sáo. Chung quanh hơi tối và có mùi mốc meo, tay tôi bị còng vào một thanh thép nhô ra từ bức tường bê tông. Tôi kéo thử, còng siết chặt quanh cổ tay.

- Đây là đâu?

Tôi nhìn xung quanh. Chắc tôi đang ở trong một đường hầm nào đó, sát một góc, xung quanh là những đồng gạch. Tiếng huyết sáo dừng lại.

- Hello! Có ai ở đây không?

Tôi la lên. Có người đến gần.

- Chà! Cuối cùng thì anh đã tỉnh dậy.

Guồng mặt vợ tôi mập mờ.

- Khoan! Đợi chút, đó có phải là em không?

- Còn ai nữa?

- Tại sao anh bị còng tay? Bỏ cái còng ra cho anh!

- Em không thể làm được điều đó.

- Nhưng!... Chuyện gì đang xảy ra vậy?

- Xin lỗi.

- Không, không ... Thả anh ra.

Tôi cố kéo còng tay, bây giờ thì rõ ràng là cô vợ tôi trước mặt.

- Đừng cố gắng ... Vô ích.

Tôi nói nhỏ

- Chỉ cần em cởi giùm những thứ này ra!

Cô vợ, lắc đầu.

- Xin lỗi, em không thể.

Tôi la lớn.

- Cái gì? Hãy thả tôi ra ngay! Tôi thề nếu em không làm vậy... Thì...

- Thì sao? Tội nghiệp anh ... Anh không bao giờ thấy được hoàn cảnh thật của mình.

Cô ấy bắt đầu bước đi.

- Đợi! Đợi đã, quay lại đi! Anh xin lỗi. Anh không biết tại sao em lại làm điều này. Chúng ta có thể giải quyết được mọi chuyện mà ...

- Ô, bây giờ anh ổn rồi. Anh muốn giải quyết mọi việc à?

- Được rồi, buồn cười quá ... Đừng lộn xộn nữa, đưa chìa khóa cho anh. Thả anh ra để chúng ta lấy tiền và biến khỏi nơi đây.

5.

Cô vợ bước lại phía tôi, bước qua một phần của bức tường gạch. Cô ấy đứng yên cạnh chiếc xe cút kít. Có một sự im lặng, một phần bóng tối che khuôn mặt cô.

- Anh sẽ chia số tiền này với em.

Tôi nói thêm.

- Nhưng như em đã nói, chúng ta phải nhanh lên trước khi Joe và Kathy quay lại. Bây giờ, hãy

tháo chiếc còng tay này ra.

Cô ấy bật quẹt lửa trong khi tay kia cầm một cái bay.

- Ủa?... Em đang làm gì vậy?

Tôi lúng túng hỏi, cô ta châm biếm.

- Thì tôi lấy ý tưởng này từ câu chuyện yêu thích của anh ngày xưa.

- Chuyện gì?

- Poe! Hãy nhớ đến chuyện "Thùng rượu của Amontillado." Anh ta đã xây hầm chôn sống người bạn vô lễ đó!...

Tôi thở ra, cơn ớn lạnh chạy rần sống lưng. Bây giờ, tôi biết chính xác những gì đang xảy ra.

- Hãy thả anh đi,

Tôi thì thầm.

- KHÔNG!

Cô gay gắt.

- Làm ơn đi em!

Tôi nói thêm.

- Em có biết rằng ngôi nhà cổ này, kiểu Victoria đã được xây dựng cách đây rất lâu khi đường sắt đi vào thị trấn? Nó đã bị bỏ trống một thời gian và trước khi Joe và Kathy chuyển đến, anh đã quyết định đi xem xung quanh. Đó là lúc anh tìm thấy đường hầm này dưới lòng đất. Nếu em nhìn theo hướng đó, nó sẽ dẫn đến quảng trường phố cổ, và nơi chúng ta hiện đang ở là một căn phòng bí mật. Thú vị đấy, em có nghĩ

vậy không? Anh cũng tìm ra, ngôi nhà từng thuộc về một kẻ đầu cơ đất giàu có ...

Cô vợ từ từ nhấc cánh tay lên, chỉ xuống đường hầm.

- Và dưới đó có một hầm mộ.

Cô nói.

Tôi hét lên.

- Thả anh ra!

Tôi đặt chân lên bức tường bê tông và kéo thật mạnh.

- Mẹ nó!

Chiếc còng cửa vào da thịt tôi.

- Anh đã làm gì? Ô! đang bị chảy máu.

Cô nói. Tôi xuống giọng, thì thầm.

- Tốt nhất là em nên để anh đi.

- Không được!...

Giọng cô vợ lạnh như nước đá.

- Anh sẽ chết ở chỗ này.

Tôi gục đầu xuống.

- Rồi ai đó sẽ tìm thấy anh. Vì họ biết anh mất tích.

- Anh không có gia đình, không bạn bè, và mẹ anh rất ghét anh. Anh là một người khốn nạn. Và nếu có ai hỏi, tôi sẽ nói là ... Anh đã bỏ đi với con bồ mới.

Tôi ngẩng đầu lên, nhìn chăm chăm vào cô ấy.

- Ừ, cô bồ của anh.

Cô vợ thì thầm. Tôi như bám được hy vọng sống

cuối cùng

- Sophia sẽ tìm anh!

- Ôi Chúa ơi! Ha ha! Cuối cùng thì anh cũng nói ra tên cô ấy. Anh không biết, em đã đợi giây phút này bao lâu rồi ... Cuối cùng cũng được nghe anh nói tên con nhỏ bồ của mình. Nhưng đừng lo ... Người chồng yêu dấu! Sophia sẽ không tìm anh đâu.

Cô chỉ xuống đường hầm tối tăm.

- Con điếm bản thủ của anh đang nằm dưới đó, bị trói ... Chết ngắt ... Em đã cắt cổ họng nó.

Tôi nhìn cô vợ, ruột gan thất lại, kinh hoàng khi cố nghĩ ra điều gì đó để nói. Cô ấy bắt đầu huýt sáo, nhắc cái bay lên và tắt bật lửa.

- Joe và Kathy sẽ quay lại sớm thôi!

Tôi hét lên.

- Không, họ sẽ quay lại sớm ... Anh thấy họ lái xe đi. Em hãy nhanh tay mở còng, cởi trói cho anh đi.

Cô bật quẹt lửa.

- Ừ, thì em cũng nhìn thấy họ, nhưng họ sẽ không quay lại đâu, đồ

ngốc. Anh không bao giờ chú ý đến những gì em nói.

6.

- Tại sao em làm điều này?

Tôi hỏi.

- Anh biết tại sao mà.

- Sophia không phải bạn gái của anh

- Thật sao?

- Thật!

- Láo! Anh nói láo.

- Em ơi! Hãy để anh đi!

Tôi kéo mạnh cái còng, máu bắt đầu chảy xuống cổ tay tôi.

- Đây là chuyện giết người, đồ khốn nạn!

Giọng cô vợ rõ ràng.

- Đúng! Chính vậy!

Cái bật lửa tắt. Tôi nghe thấy tiếng bước chân của cô ấy, rồi tiếng xếp những viên gạch.

- Làm ơn ngừng lại. Anh xin lỗi ... Anh thật tội tệ ... Anh không phải là một người chồng tốt đối với em. Anh chỉ là một người đàn ông xoàng, anh không hoàn hảo. Anh đã sai lầm ...

Cô vợ bắt đầu huýt sáo.

- Làm ơn em! Anh sẽ thay đổi cách sống của mình. Anh sẽ làm bất cứ điều gì em muốn. Được rồi, nếu em cởi còng cho anh, anh sẽ để em yên. Em có thể lấy nhà, xe, mọi thứ ... Nhưng xin đừng làm điều này. Anh sẽ bỏ đi, sẽ rời khỏi thị trấn, sẽ không bao giờ quay trở lại. Anh có thể có 15,000 đô la.

Cô ngừng huýt sáo.

- Ôi, đồ ngốc! Tội nghiệp, anh chẳng bao giờ có tiền cả, tôi lấy hết rồi.

- Khoan! Đợi đã!

Tôi nói.

7.

- Thương lượng sẽ không có tác dụng gì, anh đã phạm tội, hình phạt của anh là "Chết".

- Em!... Đừng làm điều này!

Tôi không thể không khóc, khi nghe tiếng cô ấy xây bức tường.

- Anh yêu em.

Tôi thì thầm. Cô bật máy quẹt. Sau đó cô ấy bò qua phần tường chưa

xây xong và nhìn chăm chăm vào mắt tôi.

- Em cũng yêu anh.

Cô thì thầm.

- Trước khi xây những viên gạch cuối cùng, em chỉ muốn cho anh biết rằng, anh đã trải qua những giai đoạn đau khổ. Đầu tiên, anh phủ nhận, sau đó tức giận, mặc cả và chán nản. Bây giờ, anh phải chấp nhận số phận của mình.

Tôi chồm lên, đá cô ấy, nhưng cô né nhanh và bỏ chạy.

- Thật xấu hổ, chút xíu là anh tóm được em.

Cô thì thầm.

Tôi rên rỉ, van xin.

- Làm ơn, xin đừng làm điều này với anh.

Cô bước qua phần tường chưa xây xong, ngọn lửa từ chiếc bật lửa tắt. Trong bóng tối hoàn toàn. Tôi cúi đầu xuống. Không cần phải nói gì nữa.

Cô ấy bắt đầu huýt sáo.

Tôi nghe tiếng cô xây những viên gạch cuối cùng để chôn sống tôi.

VIDAL MARTINEZ
HĐ lược dịch

Việc chỉ có một hành lang nhỏ hẹp trong căn nhà của bạn không có nghĩa là bất tiện và thiếu thẩm mỹ. Khi biết tận dụng tối đa diện tích với các giải pháp thông minh trong việc bài trí, lắp đặt hệ thống chiếu sáng, sơn tường và các chi tiết trang trí sẽ giúp mang đến sức sống mới cho không gian này.

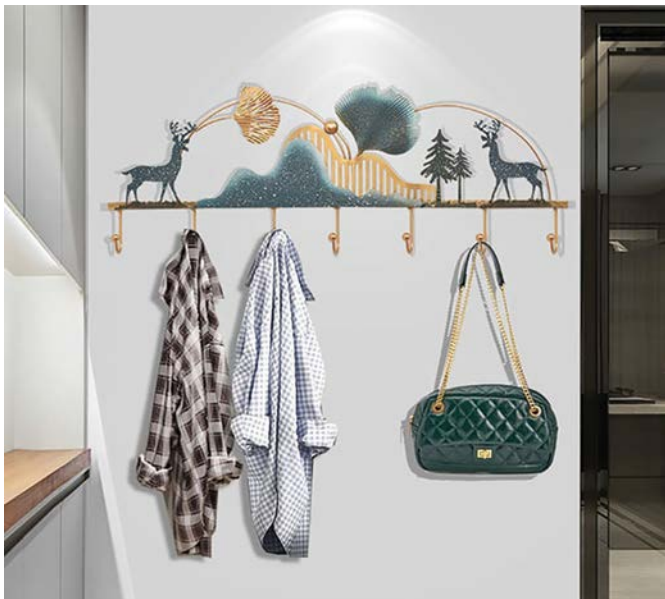
■ **Tạo một gallery trên tường.** Sử dụng kết hợp các hình dáng, màu sắc và kích thước của những bức tranh khác nhau để tạo chiều sâu và sức cuốn hút cho không gian. Việc dùng sơn màu tối, sẫm cho tường sẽ mang lại hiệu ứng trang trí đặc biệt. NGUỒN UPCYCLIST.

■ **Chọn nội thất có thiết kế thanh mảnh.** Để tránh cản đường đi và tạo cảm giác bừa bộn, hãy chọn đồ nội thất được thiết kế dài và mảnh; vật trang trí có thể treo trên tường. Chiếc tủ lưu trữ như trong hình là một lựa chọn thích hợp cho không gian hành lang nhỏ hẹp. Những món đồ có màu sáng cũng giúp không gian trông thoáng, rộng hơn. NGUỒN: PINTEREST.

Hành lang hẹp

■ **Dùng móc treo.** Móc áo treo tường là thay thế tuyệt vời cho giá treo áo công kênh ở hành lang hẹp. Chúng không chiếm diện tích sàn, có thể treo ở bất cứ vị trí nào. Đây là cách tiện ích để cất giữ áo khoác và các phụ kiện theo mùa. NGUỒN: HOMARY.

■ **Lắp kệ treo ở góc hành lang hẹp** khi không thể đặt bất kỳ đồ nội thất nào. Bằng cách này, lối đi sẽ thông thoáng nhưng vẫn có không gian lưu trữ cũng như các bề mặt trang trí để tăng thêm sự thú vị về mặt thị giác. NGUỒN: REAL SIMPLE.

■ **Tối đa hoá lưu trữ với giỏ, hộp.** Dùng giỏ đan bằng liễu gai hay mây tre để trang trí và cất trữ đồ dùng cho gọn gàng. Đặt chúng dưới gầm băng ghế dài là một cách sử dụng không gian hiệu quả.

NGUỒN DECOHOLIC.

■ **Làm sáng, rộng không gian với gương.** Có thể tạo cảm giác thoáng rộng cho hành lang hẹp bằng cách treo một chiếc gương lên tường. Tấm gương sẽ phản chiếu ánh sáng, giúp làm sáng không gian chật hẹp cũng như tăng thêm chiều cao và hình dạng thú vị cho bức tường đơn điệu.

NGUỒN: PINTEREST.

Máy bay chỉ cần phi đạo ngắn

Bên cạnh xe điện, máy bay cũng đang được chuyển dần sang loại chạy bằng điện thay vì bằng xăng. Để tiến tới những máy bay điện có thể chở vài trăm hành khách, nhiều công ty đã bắt đầu bằng loại máy bay nhỏ, chở vài hành khách mà thôi.

Electra hybrid-electric STOL là loại máy bay này. STOL là viết tắt chữ short takeoff and landing, nghĩa là máy bay chỉ cần phi đạo ngắn. Electra có thể chở 9 người, một phi công, cùng hành lý và bay xa được 500 miles (850 km) với tốc độ 200 mph (322kmh). Loại này có 8 động cơ cánh quạt gắn trên cánh. Cơ cấu cánh cũng khác so với máy bay hiện nay và nhờ đó nó chỉ cần chạy với tốc độ 35mph (56kmh) là có thể cất cánh được trên một phi trường chỉ lớn cỡ 300 x 100 ft (92 x 31 mét) và phi đạo chỉ bằng 1/10 so với phi đạo cho máy bay hiện nay.

Hãng Electra dự trù sẽ xuất xưởng Electra vào năm 2026 nhưng hiện nay đã có trên 2,000 người đặt mua trước với số tiền lên tới 8 tỉ đô la.

Xe điện Aptera

Mặc dầu có nhiều ý kiến trái chiều về xe chạy bằng điện, nhưng ai cũng phải công nhận rằng xe điện chạy êm hơn và không gây ô nhiễm. Vấn đề hiện nay là hệ thống sạc điện không phổ biến và thời gian sạc quá lâu.

Một hãng sản xuất xe điện ở California mới đây đã hoàn tất loại xe điện rất nhẹ với thân xe được trang bị pin mặt trời để xe tự sạc. Xe có hai chỗ ngồi, 3 bánh và mỗi bánh được gắn động cơ điện, có thể chạy tới 100mph. Một pin điện đủ chạy 400 miles (643km) cho mỗi lần sạc. Nếu không phải đi xa, riêng pin điện mặt trời cung cấp đủ điện để chạy được 45 miles (72km) cho việc đi làm hàng ngày hoàn toàn không cần cắm điện.

Đã có 2,000 người đã trả tiền đặt mua loại xe này cùng với 46,000 người khác đã đặt cọc mua. Xe được bán với giá \$33,200.

NI OHN NÈNHỒ NHƯNG CỎ THẮT!

"Đỉnh cao trí tuệ"

Phi trường Nội Bài tại Hà Nội vừa được “nước ngoài” đánh giá là phi trường “tốt nhất thế giới” và được báo chí trong nước tung bùng đăng lại mẩu tin này, Đánh giá này dựa vào... 109 hành khách cho điểm, với gần phân nửa số này là người Việt Nam. Vậy cũng đáng mừng cho các phi trường Việt Nam chứ hồi nào giờ cứ nghe rạch thùng, ăn cắp đồ và hạch hỏi, đòi tiền khách về thăm nhà.

Mơ làm ấu nhi

Nếu làm người lớn đa đoan, lắm điều lo nghĩ thì cứ quay lại tuổi ấu thơ lúc còn mang... tã. Trung tâm The Diaper Spa tại New Hampshire chuyên cung cấp dịch vụ cho người lớn muốn làm em bé mang tã, nằm nôi để có cảm giác được chăm sóc, an ủi. Có điều tốn hơi bộn vì mỗi giờ làm “em bé” mất 200 đô la hay cả ngày là \$1,500. Làm em bé xem ra đôi khi còn “stress” hơn cả người lớn. Chắc sẽ nhiều người muốn “xin một vé đi tuổi thơ” lắm đấy

Hội ngộ đầu năm

Những ngày đầu năm này, một cuộc hội ngộ đặc biệt đã diễn ra bên Ai Cập khi Sultan Kosen, người cao nhất thế giới đã tái ngộ với Jyoti Amge, người lùn nhất thế giới hiện nay. Sultan Kosen, 41 tuổi, người Thổ Nhĩ Kỳ cao 8ft 2in và Jyoti Amge, 30 tuổi người Ấn Độ cao chỉ 2ft 0.7in. Sultan cao vậy nên thay bóng đèn khỏi bắt thang, còn Jyoti thì cứ lấy đồ con nít mặc khỏi tốn vải. Đúng là trời sinh một cặp.

NGUỒN: DAILY TRUST

Thủ xài

trí thông minh nhân tạo

Trí thông minh nhân tạo AI ngày càng phát triển, mang lại nhiều ích lợi trong cuộc sống, nhưng cũng tạo ra một số thách thức và rủi ro. Mời bạn cùng tôi điểm qua một số ứng dụng căn bản của cơn lốc AI này nhé.

AI

cách bệnh nhân miêu tả bệnh trạng, nó có thể nhận ra mức độ nguy hiểm như thế nào, tim có sắp ngừng đập chưa, nhạy bén hơn các phương pháp cũ. Nhờ các software, máy sẽ nhớ giùm bệnh nhân từng mua thuốc ở đâu, đã uống loại gì, liều lượng bao nhiêu, có bị dị ứng không, có thuốc nào chõi với thuốc nào không để tránh dùng chung ...

AI với giao thông

Trong giao thông, chúng ta đã dùng *app* để tính trước đường đi, xem căn nhà mình sắp đến to nhỏ ra sao. Nhờ các GPS định vị, chúng ta biết trước để tránh các lộ trình đang có tai nạn, đang bị kẹt xe ... Xe tự lái đang tiến tới bước phổ thông, sẽ giúp tiết kiệm chi phí, xăng dầu ô nhiễm và hạn chế các

NGUYỄN NGỌC DUY HÂN
TORONTO, CANADA

Nói chung về mặt tốt thì trí thông minh nhân tạo có thể thực hiện những công đoạn lặp đi lặp lại một cách nhanh chóng, giúp giảm sức lao động và thời gian.

AI với phân tích dữ liệu

AI có khả năng tổng hợp rất nhiều dữ liệu, từ đó đưa ra dự đoán và phân tích chi tiết. Hỏi gì nó có thể trả lời

đó. Không biết thì “thành thật khai báo” là không biết. Đưa ra tám hình đĩa đồ ăn, nó có thể cho biết thành phần, cách nấu nướng làm sao để có đĩa thức ăn đó.

AI trong y tế

Trong y tế, AI ngày nay có thể giúp chẩn đoán bệnh, hướng dẫn cách điều trị, thậm chí góp phần vào các cuộc phẫu thuật tự động. AI đã phân tích nội dung các lần gọi cấp cứu, rồi dựa trên

tại nạn.

AI với hình ảnh

Chúng ta có thể dùng các “app” để vẽ hình mới hoặc thay đổi hình gốc theo ý muốn.

Nhớ lại trước đây chúng tôi học dùng Photoshop rất vất vả, thí dụ muốn bỏ đi nền của tấm hình để ghép vào hình nền khác, thì phải cặm cụi làm “closed cut”, ngày nay chỉ cần bấm 1 cái, phông hình phía sau thay đổi ngay. Có ai đó xuất hiện trong hình ngoài ý muốn, bấm tắt một phát là xong. Muốn sửa tấm hình cho rõ, phục hồi ảnh cũ mờ rách cũng không mất thì giờ gì nữa.

AI với hội họa, video

Họa sĩ cũng đang bị cạnh tranh, vì với “Text to Image”, chỉ cần ra lệnh chi tiết, máy sẽ vẽ cho mình những tấm hình như ý. Rồi tới “Text to Voice” tức là viết bài, máy sẽ đọc bài đó bằng đủ loại ngôn ngữ, muốn giọng nam hay nữ thì cũng chỉ cần chọn lựa. Nếu mình tự thâu video, AI giúp tự động cắt bỏ tiếng ậm ừ thừa thãi, làm người xem thấy mình ăn nói trơn tru không vấp vấp. Máy cũng giúp loại bỏ tiếng ồn, làm âm thanh rõ và hay như đã thâu ở studio.

Cũng có thể tự làm video không cần máy quay phim, cũng không cần kịch bản vì có thể ra lệnh cho AI làm giùm tất cả.

Hình nguyên thủy

Hình AI thay đổi
quần áo trong vài giây

Mình cũng có thể chọn người MC đọc bài nhờ “Text to Video”, MC nhép miệng và có cử chỉ điệu nghiệp. AI cũng giả giọng nói rất tài tình, giống đến nỗi nhiều người đã bị lừa.

Trí thông minh nhân tạo cũng có thể tóm tắt nội dung video, sách, các bài tường thuật một cách mau chóng, chính xác. Hồi ấy tôi hay giúp các con làm homework, đọc sách làm book report, nộp cho cô giáo ý chính của cuốn sách, bây giờ thì chỉ tích tắc, máy cho kết quả ngay. Nếu ai đó gởi cho mình 1 video dài mấy tiếng, mình chỉ cần dán tên của video ấy vào software, AI sẽ cho biết ngay nội dung chính của video để mình quyết định có nên xem hay không.

AI với văn chương

Hồi ấy chúng tôi cũng cặm cụi vẽ các phông chữ kiểu này kiểu kia để trang trí, bây giờ AI làm luôn đủ loại font chữ rất đẹp chỉ qua vài mệnh lệnh đơn giản. Muốn viết sách, làm thơ thì AI cũng bao thầu luôn từ A đến Z, thậm chí mình trống rỗng chẳng biết đề tài là gì, nó cũng góp ý chọn giùm luôn. Ngày xưa ông bà ta hay khen người “văn hay, chữ tốt”, bây giờ câu khen này nên sử dụng ra sao với AI?

AI với âm nhạc

AI có thể sáng tác nhạc giùm mình, âm điệu khá hay. Tôi đã thử bảo AI phổ nhạc vài bài thơ của mình bằng tiếng Việt, nghe cũng được. Nhịp phách rất đúng, muốn nhạc classic có classic, muốn jazz, hip hop, rap,

country style thì cũng có ngay, chỉ mất vài chục giây. Có vài nốt nhạc hơi gượng ép vì dấu giọng tiếng Việt, nhưng sau đó mình có thể chỉnh sửa được. Còn nhạc tiếng Anh thì AI sáng tác rất tốt. Tôi cũng đang thắc mắc, nếu AI viết giùm thánh ca trong nhà thờ, thì các đáng bản quyền có cho phép “imprimatur” hát trong thánh lễ hay không?

AI với sinh hoạt hàng ngày

Về sinh hoạt thường ngày thì trí thông minh nhân tạo giúp điều hòa không khí tự động. Sáng sớm máy pha trà & cà-phê nóng sẽ hoạt động sẵn, cho ra ly cà-phê đúng gu của mình. Chị bạn tôi hôm rồi vừa nói chuyện với chồng vừa cho đường vào cà-phê, không

nhớ đã bỏ mấy muỗng, nếu dùng AI, nó sẽ “take care” giúp chị rất chính xác khỏi phải lo. (À, chưa thấy nói tới bếp được tự động nấu bữa trưa hay tối giúp mình, nhưng chắc rồi cũng sẽ xảy ra!). Còn khi chuẩn bị đi ngủ, đèn trong nhà sẽ tắt, đèn ngủ tự động bật lên, màn cửa khép lại, nhạc du dương giúp dễ ngủ sẽ “tự giác” trỗi lên. Căn nhà *hi-tech* này hồi xưa Bill Gates xây cho ông với chi phí rất cao, bây giờ sắp trở nên thông dụng.

AI trong nông nghiệp

Các software cũng giúp nhận dạng cây cối, bông hoa, côn trùng, đủ thứ hầm bà lằng - chỉ cần chĩa cái phôn vào là máy cho biết cây tên gì, mọc ở đâu, có nguy hiểm không, có ăn được không, giá bao nhiêu ... AI cũng sử dụng hệ thống tưới nước thông minh, tiết kiệm tới 25% lượng nước. Trong nông nghiệp AI cũng biết trước bệnh sắp xảy ra với cây trái nhờ nhìn vào một số dấu hiệu, rồi cho máy xịt thuốc, bón phân tự động.

AI trong sản xuất, kinh doanh

Nhờ học hỏi và dự đoán các nhu cầu của khách hàng, các trang mạng sẽ gợi ý các sản phẩm, dịch vụ tốt nhất. Hôm rồi trước khi đi du lịch, tôi có vào web tìm hiểu sơ sơ, thì sau đó các quảng cáo đi chơi, khách sạn, nhà hàng khu vực đó gợi ý về rất nhiều, đôi lúc cũng...

AI pha cà phê. NGUỒN: CGTN

bực mình!

Trong sản xuất, các robot biết hàn xì, đập dẹp, nâng hạ các vật nặng đã giúp rất nhiều công sức, thời gian và làm giảm tai nạn lao động.

AI cũng có thể áp dụng vào thời trang, kiến trúc, trang trí nội thất rất dễ dàng mau chóng. Hồi xưa các *fashion designer* phải vẽ phác họa mẫu quần áo mới, chọn vải, may thử, trả tiền cho người mẫu mặc thử, trả tiền cho nhiếp ảnh gia chụp hình, ngày nay AI làm việc này thật mau chóng, chẳng tốn tiền và như thế một số công việc sẽ trở nên thừa thãi, nạn thất nghiệp sẽ xảy ra.

AI với an ninh

Trí thông minh nhân tạo cũng giúp phát hiện và ngăn chặn gian lận, giúp tổng kết sổ sách nhanh chóng. Trong luật pháp, AI cũng có thể đưa ra mức xử phạt nhanh chóng, hiệu quả.

Trong hệ thống an ninh của phi trường, AI dò xét hành lý để phát hiện

các hàng cấm mà không cần phải mở va-li ra lục soát, biết tiểu sử, tiền án một cách chi tiết. Hồi đó mỗi lần lái xe qua biên giới Mỹ, nếu xui xẻo, tên, ngày sinh trùng với người tội phạm nào đó, mình sẽ bị giữ lại rất lâu để nhân viên tìm hiểu, bây giờ thì văn minh hơn nhiều rồi.

Đoạn kết

Nói chung sự phát triển của trí thông minh nhân tạo đang mang lại nhiều lợi ích đối với xã hội, giúp con người bớt cực nhọc và tiết kiệm thời gian, “*work smarter not harder*”, nhưng cũng cần được xem xét một cách cẩn thận, hy vọng không có vụ “*Text to Kill*”.

Tuy nhiên các điểm tiêu cực là làm thất nghiệp, đặc biệt có thể vi phạm đến quyền riêng tư, khi dữ liệu cá nhân bị sử dụng mà không được kiểm soát.

Nếu không được sử dụng đúng, AI tạo ra nguy cơ cung cấp tin tức không chính xác, dẫn tới các

quyết định sai lầm. Các hệ thống AI lại có thể trở thành mục tiêu cho các cuộc tấn công trên mạng với hậu quả nặng nề, biến thành công cụ của các cuộc khủng bố, tổng tấn, xung đột vũ trang, thậm chí chiến tranh. Trong thực tế, để vận hành các thiết bị AI cho chúng ta xài, người ta cần rất nhiều máy vi tính nên hơi nóng và thêm ô nhiễm khủng khiếp.

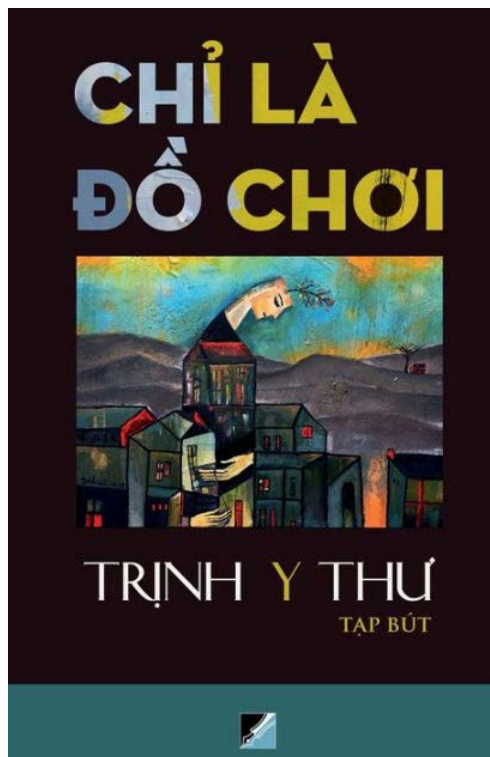
AI lại có thể gặp nhiều thách thức trong việc áp dụng luật lệ và đạo đức. Gần đây cô robot Sophia đã yêu cầu được cấp quyền công dân, vì cô tự biết mình khôn hơn người, làm việc giỏi hơn con người. Không biết có khi nào cô phản chủ trở thành kẻ đầu tố, giết chủ như chuyện “*cái cách ruộng đất*” của cộng sản khi xưa!

Chúc các bạn luôn vui khỏe, tỉnh táo để phân biệt thật và ảo. Vâng, dù khoa học kỹ thuật phát triển như thế nào, nhưng những giá trị cổ điển, truyền thống văn hóa vẫn không nên bị lãng quên. Sống thật, nói thật, giúp người khác một cách thật lòng mới là điều đáng quý. Và xin cho tôi mở ngoặc trước khi chào tạm biệt, rằng thì là cho dù tôi có dùng một số tin tức tổng hợp trên mạng, nhưng bài viết này là thật, không phải do AI viết!

NNDH

TIỂU LỤC THẦN PHONG
(bài và hình)
GEORGIA, USA

Một chút cảm nhận

Đọc xong 2 quyển “Theo dấu thư hương” và “Chỉ là đồ chơi” đã lâu, trong lòng cảm hứng muốn viết một chút cảm nhận nhưng cứ bận bịu nên lần nữa mãi. Thật ra mà nói thì tôi cũng không biết viết như thế nào và bắt đầu từ đâu, đây là lần đầu làm cái việc viết cảm nhận về sách. Tôi biết mình không có khả năng đọc sâu, nhìn nhận hay phân tích. Tôi xưa nay vốn đơn thuần dùng cảm tính chứ chẳng biết dùng lý tính nên cứ mơ hồ ngơ ngơ.

2 chữ “Thư hương” rất hay, rất đẹp, gọi lên trong tâm trí chúng ta một chút hoài niệm của một thời. Ngày xưa những anh học trò, nho sinh, người biết chữ, người đọc sách, người vẽ về văn chương... đều được cho là “Nòi thư hương”. Chữ Nho có câu: “*Vạn ban giai hạ phẩm/ duy hữu độc thư cao*” là vậy. Với người xưa,

phàm những ai dính dáng đến chữ nghĩa, văn thơ, sách vở ... đều rất được tôn trọng, cho là cao quý, cho dù đó chỉ là anh học trò nghèo. 2 chữ “Thư hương” cũng đồng nghĩa cốt cách nho gia. Ngày xưa những nhà nho thanh bạch học chữ, đọc sách để dưỡng tâm, luyện chí chứ không phải để làm quan hay mưu cầu công danh. Khi nhà phê bình văn học Trịnh

Y Thư chọn cái tựa sách “*Theo dấu thư hương*” thì lập tức tự nhiên thấy thân thương chi lạ cho dù chưa đọc đến nội dung.

Quyển thứ 2 “*Chỉ là đồ chơi*”, tên sách khiến tôi liên tưởng đến thi sĩ Bùi Giáng. Ông ấy luôn miệng bảo rằng: “*Chơi thôi mà*” mỗi khi có ai khen hay tán thưởng thơ ông. Ừ, thì có sá gì, chỉ là đồ chơi thôi mà! Sách vở, văn thơ, chữ nghĩa ... là

đồ chơi của những người mang nghiệp viết lách, sá gì lời khen hay chê. Đồi mấy mươi năm âm lạnh cũng chỉ là một cuộc chơi, nhân tình thế thái là một cuộc chơi của tâm thức. Quốc gia là cuộc chơi quyền biến. Thế giới và vũ trụ cũng là một cuộc chơi của tụ tán và tuần hoàn. Vậy thì sách vở văn chương kia có ý nghĩa gì? cũng chỉ là món đồ chơi, những món đồ chơi được nặn ra từ tim óc và tâm ý của những thi sĩ, văn sĩ. Những món đồ chơi hao hơi tổn lực, lao tâm khổ trí rất nhiều. Những món đồ chơi chứa đựng cả một trời tâm sự buồn - vui và bao nhiêu sắc thái khác của tâm hồn. Những món đồ chơi tuy không hề có dụng ý “*Văn dĩ tải đạo*” nhưng tự thân nó cũng đã chuyển tải và bao hàm rồi, có thể nhiều - ít, hoặc vô tình hay cố ý. Thế giới muôn loài, duy chỉ loài người mới có tri giác, có văn tự. Chỉ có loài người mới biết chế ra và thưởng lãm những món đồ chơi ấy!

Đọc xong cả 2 quyển sách, cảm nhận đầu tiên của tôi choáng ngợp trước sức đọc và tầm mức “đa văn túc trí” của anh Trịnh Y Thư. Anh đọc và thấu triệt rất nhiều tác phẩm văn học cả phương Đông lẫn phương Tây, không chỉ những tác phẩm danh tiếng, tác phẩm đoạt giải thưởng lớn mà ngay cả những tác phẩm đã lặn yên phần nào với

thời gian. Anh đọc rộng rãi từ văn học cổ điển cho đến hiện đại và những trào lưu mới nhất của Mỹ, Anh, Tây Ban Nha, Nhật ... dĩ nhiên là cả Việt Nam.

Điểm thứ 2 tôi cảm nhận là ngòi bút phê bình, nhận định của anh rất sắc bén và sâu sát. Lời bàn thấu tình đạt lý, không dùng từ ngữ đao to búa lớn, khen chê chừng mực, không cực đoan, thuần túy bình luận về ngôn ngữ, bút pháp...

Tôi đã đọc qua tiểu thuyết Jane Eyre của Charlotte Bronte, tuy nhiên đọc một cách hời hợt và nhảy cóc, mãi đến khi đọc những nhận định của anh Trịnh Y Thư thì tôi mới thấy thêm nhiều điều mới mẻ, mới cảm nhận sâu hơn một chút về Jane Eyre. Cái xã hội Anh ở thế kỷ XIX cũng như trước đó quả thật vô cùng nghiệt ngã. Người phụ nữ phải sống như cây tầm gửi.

Cả 3 chị em nhà Charlotte Bronte viết sách mà không dám dùng tên thật của mình, phải giả một cái tên đàn ông để in sách. Jane Eyre và cũng là chính tác giả đã dùng cảm đương đầu với những định kiến và định chế xã hội để có một chỗ đứng độc lập. Cái xã hội ấy sao mà giống hệt cái hoàn cảnh của xã hội phong kiến Việt Nam. Thời ấy người phụ nữ chỉ có bốn phận bếp núc thêu thùa hoặc

là “*Gái trong kim chỉ trai ngoài bút nghiên*”. Cái tư tưởng phong kiến này hoàn toàn ăn ý với cái tư tưởng nam quyền của xã hội Anh thời ấy. Thi sĩ Robert Southey đã trả lời Charlotte như sau: “*Văn chương không thể là công việc trong đời sống người phụ nữ, và không nên biến nó thành như thế...*”. Nữ văn sĩ Charlotte khi viết Jane Eyre đã làm nên một cuộc cách mạng nữ quyền thông qua câu chuyện một cô gái mồ côi, nghèo khổ, không nhan sắc nhưng đã vươn lên bằng nghị lực, thông minh và ý chí của mình; đã tự định đoạt tương lai của mình. Đọc Jane Eyre ta cảm nhận ấy chính là tự truyện của tác giả. Đọc xong tôi cũng liên tưởng đến trường hợp Hồ Xuân Hương của Việt Nam ta.

Giới văn nghệ sĩ vẫn thường bảo nhau Trịnh Y Thư còn là một tay guitar xuất sắc, ngoài viết văn làm thơ, dịch thuật anh thường đắm mình trong những cung bậc guitar cổ điển. Khi đọc bài văn anh viết về nhạc sĩ Lê Văn Khoa, nhất là khi anh nhận định và phân tích khúc giao hưởng “*Symphony Viet Nam 1975*” thì độc giả có thể mừng tượng ra kiến thức về nhạc lý, đôi tai thẩm âm của anh vi diệu như thế nào. Anh phân tích từng hành khúc, chỉ ra sự kết hợp của nhạc cụ phương Tây, bấy giờ

độc giả chỉ còn biết ngẩn ngơ trước sự thẩm âm thượng thừa của một guitarist điêu luyện. Anh dẫn dắt độc giả đi từ hành âm thứ nhất với âm hưởng dân ca “*Trèo lên quán dóc*”, hành âm thứ 2 “*Đám rước*”, hành âm thứ 3 “*Hội hè*”, hành âm thứ 4 “*trăng rằm*”... Anh đã kết luận khi nghe xong khúc giao hưởng “*Symphony Viet Nam 1975*” rằng: “*Đấy là human spirit ... Tôi nhận ra khát vọng muốn sống của con người, con người nói chung, không riêng gì con người Việt Nam. Sống như một con người. Một con người tự do*”

Cũng trong quyển “*Chỉ là đồ chơi*” anh biểu tỏ cái nhìn của anh về hội họa, cụ thể qua những tác phẩm của họa sĩ Nguyễn Khai. Ở bức tranh “*Ám nhạc xanh*” anh viết: “*.. La đà. Vô định. Dật dờ. Nào biết về đâu. Nào biết đâu là thủy, đâu là chung. Như cái hư vô của trời đất. Như cái bóng của thời gian...*”. Bức tranh với gam màu xanh thẫm làm nên gọi nhớ nỗi buồn vô hạn, trên ấy loáng thoáng những vệt sáng như bóng nước, như bông gòn lại như tuyết phát phơ... Ở bức tranh “*Cũng có nhà thờ Đức Bà ở New York*”. Anh giúp độc giả hiểu một cách đại khái về ý nghĩa bức tranh. Anh viết: “*Trơ trọi, ngơ ngác – nằm lạc lõng giữa trùng vây những tòa nhà chọc trời New York... Nhưng*

TLTP (đứng) với nhà văn
Trịnh Y Thư (bìa phải), Huỳnh
Kim Quang (thứ 2 từ phải),
Phan Tấn Hải (thứ 3 từ phải)

chẳng mấy chốc tiếng gọi từ vô thức bỗng vọng về khiến người xem tranh sực nhớ ra nỗi buồn vẫn nằm sâu trong tiềm thức”. Tất nhiên là mỗi người có cái cảm nhận khác nhau, những gì anh phân tích chỉ là gợi ý cho những ai vốn không phải là người am hiểu nghệ thuật. Tôi cũng vậy, một kẻ mù trong nghệ thuật, nhiều khi yêu thích là vậy nhưng đứng trước một bức tranh trừu tượng, lập thể, siêu hình... thì chịu chết, chẳng biết gì, chẳng hiểu gì, chẳng thấy điều họa sĩ gợi gắm trong ấy. Rồi khi anh xem tác phẩm “Cổng vườn xưa” của họa sĩ Nguyễn Đình Thuần, anh đã chỉ ra cách bố cục, phối hợp màu và những ẩn ý trong tranh.

Anh nhận xét: “Bức họa được phân bố hài hòa, tinh tế, bố cục không gian cân xứng chuẩn mực, màu sắc xướng họa nhịp nhàng...”. Đọc những phân tích của anh tôi cũng chút ít nhìn ra được cái đẹp của bức họa. Người ta thường bảo “Người Hà Nội tinh tế” và bây giờ thì tôi thấy chất tinh tế rất Hà Nội ở anh Trịnh Y Thư.

Đọc xong 2 quyển sách anh tặng, tôi ngẩn ngơ và thấy ngợp trước một con người quá giỏi và đa năng, mặt nào cũng xuất sắc. Anh lại là người khá thâm trầm dĩ dỏm. Tôi cũng cảm nhận anh không thích “thể hiện” mình nơi ồn ào đông đảo, có lẽ anh rất tự tại khi ở một mình trong căn

phòng với cây guitar hay với cây bút. Tôi vốn là người lớp sau, chỉ vì yêu thích văn chương nên võ vẽ viết nhì nhằng chẳng ra gì. Những dòng chữ cảm nhận này là thật từ tâm ý, là sự khâm phục của bản thân. Văn học nghệ thuật hải ngoại vốn có nhiều nhà văn, nhà thơ, họa sĩ, nhạc sĩ... nhưng thiếu những nhà phê bình văn học, thiếu người thẩm định và điểm sách ... Anh Trịnh Y Thư là một trong số những người hiếm hoi vậy.

Nhờ đọc những nhận định và phê bình của anh Trịnh Y Thư mà tôi hiểu hơn một chút về những tác phẩm - tác giả ở trong 2 quyển “Theo dấu thư hương” và “Chỉ là đồ chơi”. Nói theo kiểu

nữ văn sĩ Virginia Woolf là nhờ những nhận định phê bình của anh đã dất độc giả vào những cung bậc mới trong tác phẩm mà khi chúng ta đọc hồi hợt đã không nhận ra. Dĩ nhiên là khi tôi đọc sách tôi có quan điểm riêng của tôi, không phải tất cả những nhận định và phê bình của anh làm cho tôi hài lòng.

Điểm thứ 3 tôi cảm nhận sau khi đọc xong 2 quyển sách “Theo dấu thư hương” và “Chỉ là đồ chơi” là trình độ dịch thuật của anh Trịnh Y Thư rất xuất sắc, một dịch giả tài năng và tài hoa. Trình độ Anh ngữ chuẩn, kiến thức phong phú, cái nhìn sâu sắc. Anh là một dịch giả uy tín và hàng đầu hiện nay. Tôi khâm phục anh, một bậc đàn anh, bậc thầy trong làng văn chương chữ nghĩa không chỉ hải ngoại mà bao hàm cả quốc nội. Tiếng tăm và uy tín đã được nhiều nhà xuất bản tin tưởng mời cộng tác. Đây cũng là ấn chứng cho trình độ, năng lực của anh, một nhà văn, một nhà thơ, một nhà phê bình văn học, một dịch giả xuất sắc.

TLTP
ẤT LĂNG THÀNH, 02/24

PHỎNG VẤN DO OLIVIER VECE VÀ BENJAMIN FAYET THỰC HIỆN

ĐẠI TÁ HOÀNG CƠ LÂN

Y sĩ Nhảy dù đối đầu Việt Cộng

TRẦN VŨ dịch thuật

KỶ 1

Sinh 1932 tại Hà Nội, cựu đại tá Hoàng Cơ Lân thuộc thế hệ y sĩ tiên tuyến của Quân đội Quốc gia. Từng là y sĩ trưởng của Sư đoàn Dù trước khi làm Giám đốc Trường Quân Y VNCH. Tháng 2-2024, nhị nguyệt san Chiến tranh và Lịch sử (Guerres & Histoire) là tạp chí quân sự uy tín nhất hiện nay tại Pháp, có trên 60,000 độc giả dài hạn và bày bán ở các sạp báo đầu đường, quầy sách siêu thị và trong tất cả các hiệu sách, lần đầu tiên phỏng vấn một sĩ quan Nam-Việt với ảnh chân dung trên trang bìa. Chính là đại tá Hoàng Cơ Lân. Một cuộc phỏng vấn khơi dậy quá khứ sôi động hãy còn sống trong lòng mỗi người dân miền Nam đã trải qua Nội chiến.

Các đoạn trong ngoặc đơn hay đánh số (1), (2), (3)... là ghi chú của người dịch, cũng như người dịch giữ nguyên quy tắc Pháp văn không viết hoa cấp bậc. Do quân đội Pháp không viết hoa từ hạ sĩ đến thống chế vì xem là danh từ chung.

[TRẦN VŨ]

Đại tá Hoàng Cơ Lân được gắn lon thiếu tá danh dự của Sư đoàn 101 Nhảy dù Hoa Kỳ là sư đoàn đã nhảy xuống Normandie và tử thủ ở Bastogne trong Thế chiến.

Tốt nghiệp Quân y và khóa Nhảy dù của Quân đội Pháp, Hoàng Cơ Lân liên tục cứu chữa các thương binh của cả hai phía trong các trận đánh từ 1959 đến 1970. Thăng cấp đại tá và làm giám đốc Trường Quân y Sài Gòn (1), Hoàng Cơ Lân kịp thoát khỏi tay Cộng sản. Những kẻ mà ông không bao giờ tha thứ... (LTS của tạp chí Chiến Tranh và Lịch Sử Guerres & Histoire)

(1) Trường Quân y của Quân đội Quốc gia thành lập năm 1951 tại bệnh viện Patterson, phố Hàng Chiếu, Hà Nội với tên ban đầu là Trường Quân y Trung ương. Sau Hiệp định Genève năm 1954, trường di chuyển vào Nam đặt trụ sở tại bến Bạch Đằng, Sài Gòn và đổi thành Đại học Quân y. Năm 1956, đổi thành Trung tâm Huấn luyện Quân y sau sát nhập Đại học Quân y với Trung tâm Huấn luyện Y tá, đặt cơ sở tại Quân y viện Chi Lăng, đường Nguyễn Bình Khiêm, Sài Gòn. Sau đó dời về số 4 đường Hùng Vương, Chợ Lớn. Năm 1964, một lần nữa cải danh thành Trường Quân y đặt tại Phú Thọ, Gia Định. Đại tá Hoàng Cơ Lân là giám đốc cuối cùng (1972-1975).

GUERRES & HISTOIRE:
Gia thế của ông?

HOÀNG CƠ LÂN: Tôi sinh năm 1932 trong một gia

đình khá giả, vì cha tôi là bác sĩ chuyên khoa khẩu-xoang (stomatologue), là y sĩ duy nhất ở Hà Nội khi ấy điều trị các bệnh về miệng, quai hàm và răng. Tôi học trung học ở Lycée Albert-Sarraut, là một ngôi trường ưu tú. Chúng tôi rất hòa đồng với học sinh Pháp, cùng chơi chung trên đường phố. Tôi nghĩ nước Pháp đã kiến tạo nhiều ở Đông Dương. Tôi giữ lại những điều tốt đẹp.

GUERRES & HISTOIRE:
Nhật chiếm Đông

Dương năm 1940. Cậu bé lên 8 sống giai đoạn này ra sao?

HOÀNG CƠ LÂN: Đối với chúng tôi, cuộc sống gần như không thay đổi mấy, nhưng năm 1944 xảy ra nạn đói khiến 2 triệu người chết, dân chúng chỉ đủ thức ăn cầm hơi. Lúc đó, tôi đang là hướng đạo sinh; sau mỗi bữa ăn chúng tôi sang nhà hàng xóm xin một bát cơm cho những người đang cần. Không hiếm những buổi sáng, khi mở cửa trông thấy 1, 2 xác chết trước nhà. Chúng tôi không giao du với lính Nhật nhưng trông thấy họ tuần tiễu qua các ngôi phố với sĩ quan mang trường kiếm dài. Kỷ luật thép sắt đá của quân đội Nhật là những điều gây ấn tượng. Lâu lâu chúng tôi trông thấy phụ nữ Nhật đi sau chồng 5 bước chân. Các sĩ quan Nhật đến khám bệnh ở phòng mạch của cha tôi. Sau đầu hàng, lính Nhật vẫn đóng ở Hà Nội vì phía Đồng Minh yêu cầu họ giữ an ninh trật tự.

GUERRES & HISTOIRE: Năm 1945, ông được 13 tuổi. Không khí Hà Nội vào lúc đó?

HOÀNG CƠ LÂN: Trường trung học Albert-Sarraut mở cửa lại. Các giáo sư Pháp từ chính quốc sang vẫn còn nhưng không đủ nên Quân đoàn Viễn chinh phải biệt phái một số sĩ quan qua làm giáo chức. Các ty sở hành chánh Pháp tái lập. Giới nghiêm vài tuần lễ rồi

Bìa báo Guerres & Histoire số tháng 2-2024 với hình đại tá Hoàng Cơ Lân

là cuộc sống trở lại bình thường. Không có tấn công khủng bố hay đặt bom ở Hà Nội. Nhìn chung, dân chúng không theo Việt Minh. Năm 1952 sau tú tời toàn phần, để có lương tháng, tôi thi vào trường Quân y Hà Nội và ra trường mang lon y sĩ trung úy năm 1958 (sau Di cư). Năm 1955 tôi lấy bằng Dù cùng lúc với lính Lê dương gốc Đức (của binh chủng Nhảy dù-Lê dương). Tôi nhớ đã bị khiển trách, vì sau một tập huấn đã dẫn đầu một tốp lính Lê dương vừa nhập quân hành vừa hát *Horst-Wessel-Lied* (là ca khúc chính thức của Đảng Quốc xã) mà tôi hoàn toàn không hiểu

lời!

GUERRES & HISTOIRE: Năm 1958 ông trở thành đại úy quân y "nhiệm chức" của Liên đoàn Nhảy dù Việt Nam Cộng Hòa. Bước đầu đó diễn ra như thế nào?

HOÀNG CƠ LÂN: Tốt nghiệp trường Y năm 1958, tôi ký hợp đồng nhập ngũ 10 năm và tòng sự ở Tiểu đoàn 1 Nhảy dù Việt Nam. Liên đoàn Nhảy dù có 5 tiểu đoàn Dù do Pháp huấn luyện rồi giao lại cho VNCH, với tất cả truyền thống của Nhảy dù Tây. Chẳng hạn như lính Nhảy dù VN khi ấy hay thi ném quả banh sắt là môn thể thao thịnh hành tại Pháp... Chúng tôi làm công tác bảo an, canh phòng

và giữ an ninh, nhưng chiến trận tái phát năm 1959. Ban đầu chủ yếu là những cuộc phục kích nhưng chiến tranh gia tăng cường độ ngay từ 1960.

GUERRES & HISTOIRE: Chạm súng đầu tiên của ông?

HOÀNG CƠ LÂN: Tôi tham dự quá nhiều những trận nhỏ và lớn, nên không còn nhớ trận đầu tiên. Thoạt đầu Việt cộng tước đạn lên đoàn xe rồi là bỏ chạy. Rồi từ từ là những cuộc phục kích quy mô, có giao tranh thực sự. Một ngày, vào năm 1960, tôi xem chết vì viên đạn bắn xuyên tám kính chắn phía trước mặt tôi. Tay du kích nhắm tôi hẳn hoi.

Từ ngày đó, tôi đặt niềm tin vào thánh Michel, vị thánh bảo mệnh của binh chủng Nhảy dù. Với Việt cộng, không có Hòa ước Genève ký kết năm 1954. Đeo băng Hồng Thập Tự là cách nhanh nhất biến mình thành mục tiêu cho Việt cộng bắn hạ. Vì chúng biết rõ khi không còn y sĩ cứu thương, lập tức lính trong đơn vị đó xuống tinh thần. Từ khi biết, tôi ra lệnh cho tất cả y tá và cáng thương dưới quyền không bao giờ đeo băng có huy hiệu chữ thập đỏ.

GUERRES & HISTOIRE: Tổ chức quân y bên trong tiểu đoàn Nhảy dù VNCH?

HOÀNG CƠ LÂN: Mỗi tiểu

đoàn Dù có một *toubib* (Tiếng lóng gọi bác sĩ tốt nghiệp y khoa chuyển sang quân đội). Dưới quyền là một y tá trưởng, thường là một hạ sĩ quan kinh nghiệm và tháo vát. Y tá trưởng của tôi là một trung sĩ nhất tinh ranh nhưng rất giỏi giang, từng phục vụ trong quân đội Pháp. Mỗi tiểu đoàn Dù có 1 đại đội Chỉ huy với 4 đại đội tác chiến. Mỗi đại đội có 2 y tá. Y sĩ trung úy *toubid*, y tá trưởng và 10 y tá + cánh thương từng sự ở đại đội chỉ huy. Tổng cộng, cấp số quân y từ 20 đến 30 quân nhân ở mỗi tiểu đoàn, tùy theo thời kỳ. Mỗi đại đội có một chiếc cồng cộng thêm được phẩm và dụng cụ

y tế cho trường hợp cấp thiết. Tiếp máu là một vấn đề. Chúng tôi được cung cấp những chai huyết tương hút khô. Tức là máu lỏng dạng bột. Mục đích chính là tản thương thật nhanh về hậu phương, nơi có bệnh viện với đầy đủ phương tiện để cứu sống người lính. Không phẫu thuật nặng hoặc cưa cụt mà truyền máu, khâu vết thương, băng bó.

GUERRES & HISTOIRE:
Nhảy dù đảo chánh
Ngô Đình Diệm năm
1960. Ông có tham dự?

HOÀNG CƠ LÂN: Có và không. Sáng 11 tháng 11, vào lúc 4 giờ sáng, tôi được lệnh lập một trạm xá phía sau Dinh

Độc Lập. Sau đó, tôi biết là đã có một cuộc tấn công vào phủ tổng thống nhưng thất bại, khiến các thủ lĩnh trốn sang Cam-bốt. Chúng tôi, những sĩ quan cấp thấp ở lại, hoàn toàn không hay gì hết. Rồi An-ninh Quân-đội điều tra: “*Ai ra lệnh cho anh?*” với tất cả phiên toái tiếp theo... “*Thật là chuyện quốc sự!*”... Tôi không bị giam nhưng việc thăng cấp bị đình trệ. Phải đến cuối năm 1961, khi tiểu đoàn Dù của tôi cạo tóc đầu một tiểu đoàn “Mặt trận Giải phóng” miệt châu thổ sông Cửu Long, tôi mới thăng đại úy *thực thụ*. (2)

(2) Cùng một cấp, Quân lực VNCH có nhiều bậc: Nhiệm chức, Thực thụ và

Giả định. Chuẩn tướng Lê Văn Hưng khi tử thủ An Lộc là chuẩn tướng nhiệm chức, tức mới lên do thâm niên. Sau chiến công oanh liệt đã giữ vững An Lộc, chuẩn tướng nhiệm chức Lê Văn Hưng thăng chuẩn tướng thực thụ Lê Văn Hưng mà không lập tức lên thiếu tướng. Giả định là khi vào mặt khu cho công tác tình báo hay khi nhảy toán, hoặc ra nước ngoài, một trung úy có thể mang cấp bậc giả là đại úy hay thiếu tá. Hệ thống quân giai này cũng áp dụng trong quân đội Pháp.

GUERRES & HISTOIRE:
Trận “cạo tóc đầu”
Việt cộng diễn tiến ra
sao?

HOÀNG CƠ LÂN: Xảy ra ở tỉnh Kiến Phong (3), trong một cuộc hành quân bình thường. Một buổi sáng, ở bìa làng nơi chúng tôi đóng quân đêm, xuất hiện một tiểu đoàn Việt Cộng đang giữa ruộng cách chúng tôi 300 thước. Tôi đang bên cạnh tiểu đoàn

Hoàng Cơ Lân (bìa phải)

trưởng, chúng tôi núp sau hàng rào tre. Lệnh ra vị trí chiến đấu, lên đạn và chúng tôi khai hỏa tức khắc bằng súng cối, đại liên ... Chúng tôi đóng trên mặt đất rắn ở bìa làng, đã nghỉ ngơi và chuẩn bị. Việt Cộng đang lợi trong sinh, thiếu ngủ vì di chuyển thâu đêm. Sau nửa tiếng tưới đạn, lệnh xung phong và tiểu đoàn Việt cộng khoảng 300 tên bị loại khỏi vòng chiến. Chúng tôi sẵn sóc thương binh địch không phân biệt.

(3) Tỉnh Kiến Phong thời VNCH còn gọi Cao Lãnh, giờ là Tỉnh Đồng Tháp.

GUERRES & HISTOIRE:
Thời kỳ này, hoạt động chính của các cuộc hành quân là gì?

HOÀNG CƠ LÂN: Các tiểu đoàn Dù hành quân liên tục, trung bình là 1 đến 2 tuần lễ. Thương vong tăng giảm tùy theo cấp độ, nhưng thông thường là chúng tôi chiến thắng. Hành quân táo thanh, còn các trận phục kích do Việt Cộng tung ra. Cá nhân tôi mục kích 2, 3 trận phục kích lớn. Lúc nào đối phương cũng tính toán, tổ chức và sắp đặt tỉ mỉ. Phương cách phản phục kích duy nhất là tấn công tức khắc, đánh thẳng vào trung tâm bố trận của địch rồi bung rộng ra, tạt vào sau lưng địch. Là một chiến thuật đòi hỏi sự điều động cao mà chỉ những đơn vị thiện chiến mới thi hành được. Sau đó, là băng bó thương binh, của cả Việt Cộng. Phía

địch, nếu còn đi được, tù binh sẽ bị bắt mang đi, ngược lại ăn một viên đạn vào đầu. Là nguyên tắc của Việt Cộng. Phía chúng tôi, không bao giờ làm vậy.

GUERRES & HISTOIRE:
Ông kết hôn năm 1957. Bà nhà sống những trận đánh này với tâm trạng nào?

HOÀNG CƠ LÂN: Khi các tiểu đoàn Dù khác thiếu y sĩ, hoặc viên y sĩ bị thương hay chưa đào hành quân, thì tôi thay thế. Đôi khi tiểu đoàn Dù đó vừa về hậu cứ thì đến phiên tiểu đoàn của tôi nhận vùng, tôi lại lên đường. Vợ tôi sống trong chờ đợi và thường xuyên ở nhà một mình, có khi kéo dài 2, 3 tháng. Tất cả những người vợ lính xứng đáng được tuyên dương vì họ vô cùng quả cảm, vừa nuôi con, vừa quán xuyến mọi việc trong nhà, không một tiếng than. Trong vài cuộc hành quân, số tử thương lên đến 20, bị thương trên 50, khi tiểu đoàn quay về, hàng hàng vợ lính ẵm con đứng đợi, nước mắt đầm đìa khuôn mặt. Thật thê thiết. Tôi có thể làm gì cho những cô phụ đang vật vã khóc này? Một cách hèn mạt, tôi chạy trốn họ, để không phải nghe gào: “*Tại sao bác sĩ không cứu sống chồng tôi?*”

GUERRES & HISTOIRE:
Ông có con?

HOÀNG CƠ LÂN: Nhà tôi

sinh 2 cháu. Cả 2 lần, tôi đều không có mặt khi 2 con chào đời.

GUERRES & HISTOIRE:
Năm 1963, Tổng thống Diệm bị giết trong một cuộc đảo chánh khác. Lần này ông có dự phần hay không?

HOÀNG CƠ LÂN: Cấp trên của tôi khi đó là đại tá Văn Văn Cửa, y sĩ trưởng Nhảy dù, ra lệnh cho tôi đem đơn vị đến gần thành Cộng Hòa (4) nơi đặt bản doanh của Lữ đoàn Liên binh Phòng vệ Tổng thống Phủ. Sau khi Nhảy dù đánh chiếm vị trí, tôi vào bên trong quan sát và trông thấy một *toubib* trên mình chỉ độc một chiếc quần lót, đang ngồi trên đất với những người lính bị bắt khác. Tôi nói với viên *toubid*: “*Đồng nghiệp ơi! Đứng lên đi, mặc lại quần phục rồi về nhà.*” Chúng tôi thả họ. Là kỷ niệm cá nhân của tôi trong chính biến 1963. Phải sau đó tôi mới hay việc ông Diệm bị giết.

(4) Thành Cộng Hòa nằm ở góc đường Hồng Thập Tự và Đinh Tiên Hoàng, gần cầu Thị Nghè và Thảo Cầm Viên, cạnh Đài Truyền hình. Đi thẳng tới là các trường Trưng Vương và Võ Trường Toản, đi hướng ngược lại xuống khu rạp hát Casino ĐaKao. Sau chính biến thành Cộng Hòa bị cắt làm 2 tòa nhà.

GUERRES & HISTOIRE:
Năm 1964, quân nhân Mỹ vào Việt Nam. Các ông tiếp nhận họ như thế nào?

HOÀNG CƠ LÂN: Họ đã có mặt từ trước. Hầu hết các đơn vị đều có cố vấn Mỹ. Ở cấp tiểu đoàn có 2 cố vấn. Riêng ở tiểu đoàn

của tôi, tôi nhớ họ hiện diện năm 1963 nhưng có thể trước đó nữa, ngay từ những năm 1961-1962. Schwarzkopf (5) làm cố vấn trưởng cho chúng tôi năm 1966. Khi đó ông ta là trung tá.

(5) Herbert Norman Schwarzkopf về sau là tư lệnh quân đội Hoa Kỳ tại Trung-Đông và chỉ huy binh lực Đồng Minh trong Chiến tranh Vùng Vịnh (Gulf War).

GUERRES & HISTOIRE:
Đại tướng tương lai Schwarzkopf có dễ chịu không?

HOÀNG CƠ LÂN: Khá, nhưng rất mập, to con như cái bàn này! [cười]... Schwarzkopf ở khu biệt thự Manor BOQ (Bachelor Officer Quarters, cư xá sĩ quan độc thân) trong Sài Gòn. Thỉnh thoảng tôi đến đó uống rượu và chơi bài. Schwarzkopf xấu tính mỗi khi thua.

GUERRES & HISTOIRE:
Công việc của các cố vấn Mỹ là gì?

HOÀNG CƠ LÂN: Họ đeo cùng huy hiệu cấp bậc, mặc cùng quần phục của binh chủng mà họ cố vấn và đi hành quân chung với chúng tôi. Khá đông nói sỏi tiếng Việt. Vì trước khi sang, họ phải học tiếng Việt từ 6 tháng đến 1 năm ở Hoa Kỳ. Nhờ vậy, họ hòa nhập vào các đơn vị VNCH rất nhanh.

GUERRES & HISTOIRE:
Họ cho những lời khuyên chiến thuật?

HOÀNG CƠ LÂN: Khuyên gì? Số đông cố vấn Mỹ sang Việt Nam chưa

từng đánh trận. Nhưng họ rất hiệu quả trong các lĩnh vực tiếp vận, hỏa lực. Nhờ sự giàu có phương tiện của Hoa Kỳ. Khi hành quân, họ gọi trực thăng đem đến cho chúng tôi trái cây tươi và thuốc lá ...

GUERRES & HISTOIRE:
Ông có tham dự những cuộc hành binh lớn của Hoa Kỳ giai đoạn 1965-1967?

HOÀNG CƠ LÂN: Có. Khi đó tôi lên thiếu tá. Sư đoàn Dù VNCH phối hợp với Sư đoàn 1 Không Kỳ Hoa Kỳ (First Cav là đại đơn vị không vận đầu tiên) - không xe cộ nhưng 3, 4 trăm trực thăng! Thật đáng gờm. Là năm 1966, chúng tôi giành lại Trung phần từ tay Việt Cộng. Sư đoàn Dù VN quét từ Nam lên Bắc, Sư đoàn Không Kỳ Mỹ quét từ Bắc xuống Nam. Schwarzkopf vẫn là cố vấn trưởng của chúng tôi.

Đánh nhau đẫm máu, y như trong chiến tranh Thái Bình Dương, phải lôi kẻ thù ra khỏi từng chiếc hố bằng lựu đạn... Tôi băng bó cho cả thương binh Mỹ vì các đơn vị trộn trấu khi

Hoàng cơ Lân (bìa trái) và cố vấn Mỹ

quần thảo. Tôi nhớ một thương binh Mỹ không ngừng gọi mẹ, “Mum...”... “Mum...” Trước lúc chết, anh ta mang bản năng của một đứa trẻ.

GUERRES & HISTOIRE:
Lính Việt không có phản ứng đó?

HOÀNG CƠ LÂN: Không. Chúng tôi, lính Việt cảm mồm khi chết! [Cười.]

Gào la gọi Mẹ là thuần tính cách Hoa Kỳ. Tôi chăm lo thương binh còn cứu được. Các tuyên úy Công giáo và Phật giáo

chăm lo linh hồn kẻ sắp ra đi.

GUERRES & HISTOIRE:
Tải thương cách nào?

HOÀNG CƠ LÂN: Đầu tiên bằng xe GMC, rồi bằng vận tải cơ Fairchild C-123 Provider. Khoảng 1964-1965, Hoa Kỳ bắt đầu tải thương bằng trực thăng. Với các thương binh tải thương cách này, chúng tôi hứng chịu 8% tử vong. Phía Hoa Kỳ dồi dào phương tiện hơn chúng tôi gấp bội, thì tử vong 6%. Quân y VNCH

sánh ngang với họ! Quân y Hoa Kỳ không uốn ngược khi đứng cạnh chúng tôi, vì y sĩ VNCH nhiều kinh nghiệm hơn họ. Y sĩ Hoa Kỳ chỉ phục vụ 1 năm ngoài chiến trường, còn chúng tôi biến biệt ...“mút chỉ Cà Tha”!

(6) Đại tá Hoàng Cơ Lân trả lời phỏng vấn bằng Pháp văn: “Nous, c’était perpète!”. Chữ “perpète” trong tiếng Pháp mang tính vui nhộn có nghĩa “tràng giang, mãi mãi, không chấm dứt...” Mạn phép ông dịch thành... “mút chỉ Cà Tha” cho phù hợp với ngôn ngữ hài hước của quần dân miền Nam trước 75.

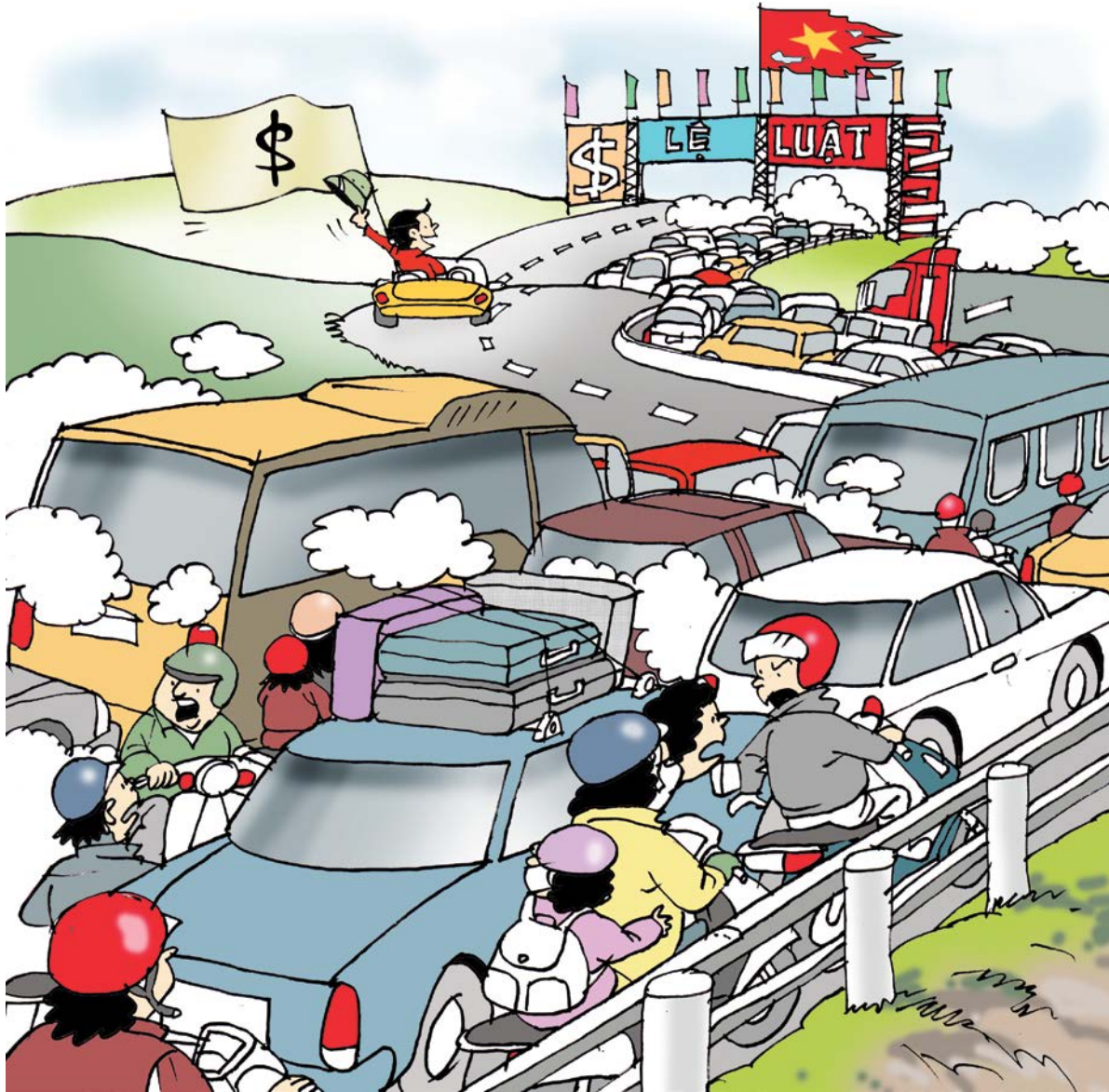
(còn tiếp 1 kỳ)

PHỤ CHÚ CỦA NGUYỆT SAN GUERRES & HISTOIRE

First Cavalry Division (Airmobile) ban đầu là một lữ đoàn trực thăng vận thành lập năm 1965. Sau đó cải danh thành Sư đoàn 1 Không Kỳ với cấp số 14,650 binh sĩ, 1,600 quân xa và 434 trực thăng. Sư đoàn 1 Không Kỳ tham chiến ở Việt Nam từ tháng 10-1965 đến tháng 8-1972, thiệt hại 32,036 chết và bị thương - số thương vong nhiều hơn tất cả các sư đoàn Mỹ khác, kể cả Thủy quân Lục chiến.

C-123 Provider là máy bay vận tải 2 động cơ cánh quạt có sức chứa 60 lính hoặc 50 cáng thương với thương binh và 6 y tá, hoặc 11 tấn quân dụng. Vào năm 1971 Không lực VNCH có 64 chiếc. Đặc điểm là có thể đáp và cất cánh trên phi đạo ngắn không cần tráng xi-măng. Vận tốc tối đa 367 km/g, tầm xa 1,600 km.

BIỆM HỌA

BẢO HUÂN

món quà Tết không trùng lặp!

TÔM KHÔ US sẽ là món quà THIẾT THỰC, không bị thiu, không bị cũ, không bị ngán, không bị trùng lặp để ăn hay tặng nhân dịp Tết...

Tết nhất sắp đến, Don xin đại diện cho công ty TÔM KHÔ SẠCH | TÔM KHÔ US giới thiệu tôm khô như một món ăn KHÔNG NGÁN, NGON MIỆNG, và là món QUÀ TẶNG lý tưởng cho thân nhân hay bạn hữu hoặc các bạn hàng, khách hàng...

MÓN QUÀ này có thể thưởng thức ngay trên bàn tiệc trong những ngày Tết, vừa bắt mắt vừa bắt mũi, như món TÔM KHÔ CỦ KIỂU mà bạn Yên Trần ưa thích (câu hỏi bên dưới). Sau ngày Tết, sau khi ngán xôi, ngán mỡ tới cổ, món ăn nấu với tôm khô sẽ làm bạn thấy nhẹ nhàng, ngon miệng với các món như canh bầu, canh rau đay, canh khổ qua, canh bí hoặc bún riêu v.v...

YÊN TRẦN: Em bận quá, em dự định sẽ mua vài hũ Tôm khô củ kiệu ngâm sẵn để ăn mấy ngày Tết, nào giờ Mẹ em làm, mà năm nay Mẹ em về Việt Nam qua Tết mới qua...

DON: Những sản phẩm đã chế biến, em sẽ không biết “lý lịch” nó ra sao. Có thể những loại thiếu an toàn (nhuộm màu, thêm gia vị, tẩm hóa chất chống mốc) rẻ tiền từ Trung Quốc hoặc quá hạn. Những sản phẩm giá trị thấp như củ kiệu hay củ hành, dưa món, sẽ ít có nguy cơ bị giả mạo. Bây giờ chúng ta không có nhu cầu ăn no mà nên ăn **an toàn - phẩm chất cao**, nhất là trong ngày Lễ Tết, nhằm tránh ảnh hưởng sức khỏe về sau. Chỉ cần gõ 4 chữ “tôm khô củ kiệu” là em có thể xem hướng dẫn đầy nhóc trên mạng. Happy New Year!

Tôm Khô USA! Tôm Khô sạch!!!

MADE IN LA, USA

Quý khách có thể đặt mua tại :

WWW.TOMKHOSACH.COM

Xin gọi anh Don để đặt mua, gửi về tận nhà hoặc tiệm trên toàn tiểu bang Hoa Kỳ:

318-235-4564

CÓ 3 LOẠI: NHỎ (S), VỪA (M) VÀ LỚN (L)

XIN HỎI DON SIZE ĐẶC BIỆT: EXTRA LARGE HAY JUMPO (CHỈ CÒN SỐ LƯỢNG RẤT ÍT)

SỨC KHỎE LÀ VÀNG!

**KHÔNG THUỐC NHUỘM MÀU
KHÔNG CHẤT BẢO QUẢN**

100%
NGUYÊN CHẤT

TÔM KHÔ SẠCH

TÔM BIỂN LOUISIANA - USA

KHÔNG CHẤT BẢO QUẢN | KHÔNG THUỐC NHUỘM MÀU

MADE IN USA

ORDER

XIN GỌI ANH : DON

235.4564

FREE SHIPPING
5 lbs trở lên

BẠN CÓ THỂ ĐẶT MUA TẠI TRANG WEBISTE

★ **WWW.TOMKHOUS.COM**

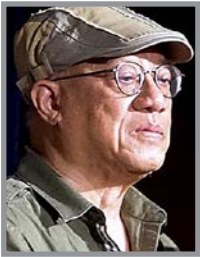

Trịnh Y Thư sinh 1952 tại Hà Nội. Viết văn, làm thơ, dịch. Nguyên Chủ bút tạp chí Văn Học (California). Đang chăm sóc cơ sở xuất bản Văn Học Press; Chủ bút Việt Báo Weekly.

Ông là dịch giả của nhiều tác phẩm quan trọng, như *Đời nhẹ khôn kham* (The Unbearable Lightness of Being), tiểu thuyết của nhà văn Pháp gốc Tiệp Milan Kundera; *Jane Eyre*, tiểu thuyết của nữ sĩ Charlotte Bronte; *Tập sách cái cười & sự lãng quên* (The Book of Laughter and Forgetting), tiểu thuyết của nhà văn Pháp gốc Tiệp Milan Kundera.

Sáng tác đã xuất bản gồm: *Chỉ là đồ chơi*, tạp bút "Phế tích của ảo ảnh, thơ", *Theo dấu thư hương*, tạp luận. Phải nói tạp luận của Trịnh Y Thư rất đặc sắc như bài viết về Ngô Thế Vinh trích dẫn sau đây. NGUYỄN & BẠN HỮU

Ngô Thế Vinh: nhà văn của một thời bão nổi

TRỊNH Y THƯ

1.
Trong một bối cảnh đất nước nhiều nhường, hỗn loạn, nhà văn thường đóng một vai trò quan trọng bằng cách sử dụng ngôn từ của mình để phản ánh, phê bình, truyền cảm hứng và đôi khi thậm chí thách thức hiện trạng...

Tôi nghĩ về nhà văn Ngô Thế Vinh như thế suốt mấy chục năm qua từ khi có cơ hội đọc những cuốn tiểu thuyết của ông xuất bản trước 1975 cho đến mãi gần đây với những bài biên khảo giá trị về mối hiểm họa ở vùng Đồng Bằng Sông Cửu Long do nguy cơ con sông Mekong đang bị thách thức trầm trọng.

Tác phẩm của ông thường xoay quanh các chủ đề hướng về quê hương Việt Nam, những vấn nạn mảnh đất đang gánh chịu và những con người cùng khổ trong đó. Ông là nhà văn "nổi trôi" cùng vận nước, những

tư duy siêu hình mang tính triết học không nằm trong bộ từ vựng của ông Ông viết từ trái tim của mình, và những điều đó đi thẳng vào trái tim người đọc.

2.

Cuốn tiểu thuyết *Vòng Đai Xanh* của ông được khởi viết từ những năm giữa của thập niên '60, khi có phong trào FULRO nổi dậy trên Tây Nguyên (1964). Lúc đó ông đang giữ chức Chủ bút báo *Tình Thương* (1963-1966), một cơ quan tranh đấu văn hóa xã hội của sinh viên Y khoa Sài Gòn. Cuốn sách được hoàn tất trong thời gian ông gia nhập Lực lượng Đặc biệt, giữ chức vụ Y sĩ trưởng Liên đoàn 81 Biệt cách Dù, với địa bàn hoạt động chính là Tây Nguyên, nhà Thái Độ xuất bản lần đầu năm 1970, và năm sau, được trao tặng giải thưởng Văn chương Toàn quốc bộ môn Văn.

Khi Ngô Thế Vinh hoàn tất cuốn sách này, chiến tranh Việt Nam đang đi vào giai đoạn khốc liệt nhất, đó là đầu thập niên '70 khi chính quyền Mỹ đẩy mạnh cuộc "Việt Nam hóa" chiến tranh để tìm cách rút lui khỏi miền Nam trong danh dự ... Cuộc chiến kết thúc 5 năm sau đó với một kết quả và hệ quả cực kỳ bi thảm cho một tập thể con người miền Nam, hoặc bị ném vào những trại giam khắc nghiệt mệnh danh là "trại cải tạo" hoặc phải bồng bế nhau liêu chết vượt biên đi kiếm sống ở những chân trời xa lạ đầy trắc trở, khó khăn. Cuộc chiến đã gây chấn thương trong lòng dân tộc, một vết thương quá lớn đến nỗi dù đã gần nửa thế kỷ trôi qua từ ngày tiếng súng ngưng nổ mà dư âm và nỗi ám ảnh quá khứ vẫn đau nhức khôn nguôi trong tâm tư người dân Việt, dù ở bên này hay bên kia chiến tuyến.

Sinh trưởng trong một bối cảnh lịch sử nhiều nhường cộng thêm nhiệt huyết phần nộ của tuổi trẻ và lòng yêu quê hương tha thiết, nhà văn Ngô Thế Vinh đã hoàn tất tác phẩm của mình như một thực chứng cho một giai đoạn lịch sử. *Vòng Đai Xanh* được đánh giá bởi giới trí thức và phê bình là một trong những tác phẩm viết về chiến tranh Việt Nam trung thực nhất. Ở đây không thấy “ta-địch”, không thấy “chính-ngụy” mà chỉ thấy nỗi thống khổ của những nạn nhân bất hạnh bị ném vào lò lửa chiến tranh bởi những mưu đồ thâm hiểm và tàn bạo của những thế lực đối nghịch sử dụng ý thức hệ và những lý tưởng tuy đẹp đẽ nhưng đầy màu sắc hoang tưởng để biện minh cho một cuộc phân liệt tranh giành ảnh hưởng, đất đai trong bối cảnh cuộc Chiến tranh Lạnh toàn cầu.

Tác phẩm tiểu thuyết

quan trọng khác nhà văn Ngô Thế Vinh viết trong thời đoạn này là cuốn *Mây Bão*. Cuốn sách – viết năm tác giả mới 19 tuổi, xét về mặt biên niên, là cuốn tiểu thuyết đầu tay – nhưng ngay cả thế, người đọc vẫn thấy sự tàn bạo của chiến tranh hiển hiện một cách đau đớn trên trang sách. Hãy đọc lại đôi dòng trong cuốn tiểu thuyết: “Đó là một thứ nhân đạo trong chiến tranh để tránh cho đồng bạn khỏi mòn mỏi đau đớn đi dần tới cái chết và *thực tiễn hơn nữa là để khỏi phải rơi vào tay địch, khỏi phải sợ những trường hợp bị ‘fuite’ tin cơ mật.*” Và cuộc “mổ sống” diễn ra như phân cảnh một cuốn phim kinh dị, rùng rợn quá sức chịu đựng cho một độc giả bình thường: “*Vũ nhanh nhẹn cầm dao xẻ những mảnh da thịt vắt lên, kẹp máu các động mạch rồi đưa những nhát cưa xoèn xoẹt như cưa gỗ. Mặc sức cho con bệnh la hét chửi*

rủa giã giữa trên mặt bàn đã bị siết cứng. Làm gì còn thuốc mê hay gây ngủ ở chốn đèo heo hút gió này...”

Làm sao một thanh niên 19 tuổi lại có thể viết được những dòng chữ về những điều bạo tàn đường ấy? Nhiều khi tôi tự hỏi.

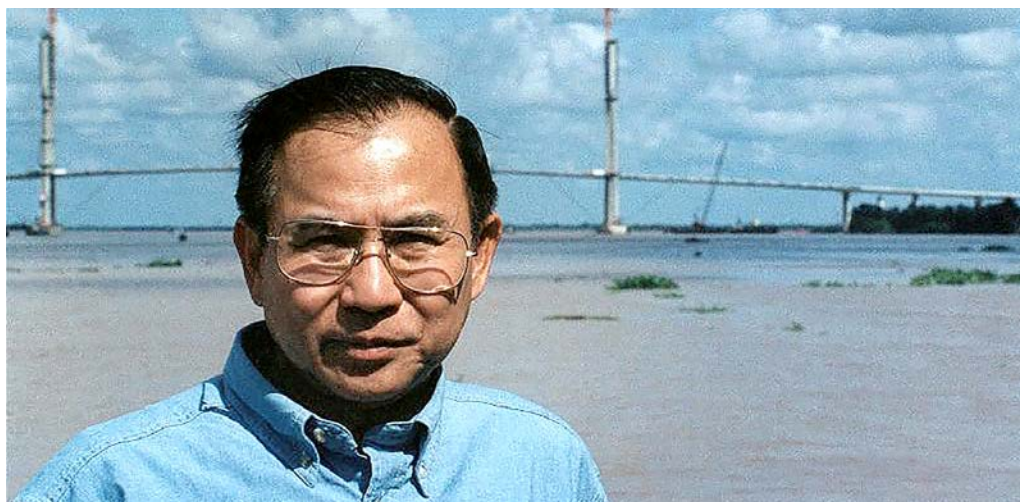
Ngô Thế Vinh là một trong những nhà văn tích cực tham gia vận động và hoạt động thông qua tác phẩm của mình. Cụm từ “nhà văn dân thân” có thể bị lạm dụng ở chừng mực nào đó, nhưng có lẽ khó tìm được một danh xưng nào khác nói về họ. Họ sử dụng ngòi bút như một nền tảng để nâng cao nhận thức về các vấn đề xã hội, sự bất công, thậm chí sự phần nộ, bất mãn. Nơi đây, nhà văn có thể truyền cảm hứng cho sự thay đổi bằng cách huy động dư luận và khuyến khích hành động tập thể. Trong thời kỳ hỗn loạn, nhà văn có thể thách thức các chuẩn mực, hệ

tư tưởng hoặc quyền lực chính trị đã được thiết lập. Nhà văn Ngô Thế Vinh đã làm như thế với bút ký ngắn *Mặt Trận Ở Sài Gòn*.

Trong thiên truyện này, nhà văn thuật chuyện một đám lính của ông đang đi hành quân bỗng bị gọi về thủ đô Sài Gòn để dẹp những đám người biểu tình. Cảnh huống mười phần vô lý đó đã khiến ông phần nộ phải hạ bút viết những dòng chữ: “*Không lẽ những mộng tưởng binh nghiệp chỉ có thể biến chúng tôi thành những tên gác-dan cho bọn nhà giàu, một thứ cảnh sát công lộ chỉ đường trên dòng luân lưu của lịch sử... Rằng ngoài chiến trường súng đạn quen thuộc, họ còn phải đương đầu với một trận tuyến khác mỗi một hơn, đó là cảnh thối nát bất công của xã hội mà dân tộc đang phải hứng chịu trong tối tăm và tử nhục...*”

Chẳng có gì ngạc nhiên, vì những dòng chữ đó mà Ngô Thế Vinh bị bắt ra hầu tòa với tội danh “*phổ biến những luận điệu phương hại trật tự công cộng và làm suy giảm kỷ luật, tinh thần chiến đấu của quân đội...*”

Thật là khôi hài. Nhưng không phải vì thế mà Ngô Thế Vinh chịu khuất phục, ông vẫn tiếp tục viết như thế rải rác trên nhiều trang sách khác, chỉ vì ông là nhà văn của lương tâm. Ngoài vai trò

Nhà văn Ngô Thế Vinh

một nhà văn, ông còn là một người lính, ông không muốn sự hy sinh của mình và các bạn đồng đội chỉ nhằm bảo vệ cho một “xã hội trên cao”, một xã hội hưởng thụ thừa mứa của “một đám người kêu gọi chiến tranh nhưng lúc nào cũng ở trên và đứng ngoài cuộc chiến ấy.”

3.

Với một tâm thức và cảm thức luôn hướng về đất nước, dân tộc, nhà văn Ngô Thế Vinh, khi bước sang lĩnh vực biên khảo, đã không chọn con đường dễ dãi ngồi nhà đọc vài cuốn sách rồi xướng lên thuyết này thuyết nọ. Ông chọn con đường gai góc hơn nhiều.

Trong vòng mấy chục năm qua – với hai tác phẩm quan trọng gây tiếng vang không ít, *Cửu Long Cạn Dòng, Biển Đông Dậy Sóng và Mekong Dòng Sông Nghẽn Mạch*, cộng thêm hàng chục tiểu luận biên khảo, nghiên cứu giá trị về những biến đổi nguy hại của hệ sinh thái sông Mekong – ông mặc nhiên được xem như một chuyên gia hàng đầu trong lĩnh vực này, và một cách ưu ái hơn, con chim “báo bão” về mối đe dọa thường xuyên và ghê rợn từ phương Bắc đối với sự sinh tồn của đất nước và dân tộc. Để thực hiện các bộ sách về sông Mekong ông đã lặn lội từ tỉnh Vân Nam, Trung Quốc xuống các quốc gia Lào, Thái Lan, Kampuchia và đồng

bằng sông Cửu Long, Việt Nam. Qua các chuyến đi quan sát thực địa, ông đã tận mắt chứng kiến sự suy thoái bất khả đảo nghịch của con sông Mekong, “hậu quả dây chuyền của những bước khai thác tự hủy, tàn phá sinh cảnh, làm cạn kiệt nguồn tài nguyên, gây ô nhiễm môi trường,” do chính sách phát triển kinh tế bất chấp hậu quả tai hại ra sao của nhà cầm quyền Trung Quốc, mà Việt Nam là quốc gia lãnh chịu hậu quả nặng nề và thiệt thòi nhất.

Gần đây hơn, chính xác là năm 2023, ông liên tiếp tung ra một loạt những bài biên khảo về dự án kênh Phù Nam Techo, một thủy lộ vận tải đầu tiên của Kampuchia nối liền hệ thống sông Mekong và đường biển. Nhà văn Ngô Thế Vinh cảnh báo rằng con kênh này, do nhà nước Kampuchia đang gấp rút khai triển, “không chỉ có mục đích đơn thuần nhằm giải quyết những thách thức khó khăn trong lãnh vực vận chuyển đường thủy, nhưng xa hơn thế, đây là một Con Kênh Đa Năng với nhiều tham vọng, nhằm kích hoạt các hoạt động kinh tế và xã hội tới một tầm mức cao mới.” Và quan trọng hơn hết, sự phát triển có tính bừa bãi, bất chấp đến hệ sinh thái thiên nhiên, sẽ gây nên tình trạng tàn phá rộng rãi, “một Biển Hồ như

trái tim của Kampuchia chỉ còn một nhịp đập thoi thóp do thiếu nước, không còn 6 tháng với nước sông Mekong chảy ngược vào Biển Hồ, nơi cũng là vựa cá lớn nhất và là nguồn protein chính của người dân Kampuchia.”

Lời cảnh báo của nhà văn Ngô Thế Vinh từ mấy chục năm nay có tính tiên tri. Thực tế cho thấy, mùa khô những năm gần đây, tình trạng hạn hán, xâm nhập mặn thường xuyên xảy ra ở các địa phương vùng Đồng Bằng Sông Cửu Long. Đơn cử thời điểm giữa mùa khô 2021-2022, nước mặn từ biển theo các kênh rạch xâm nhập sâu vào nội đồng các huyện Long Phú, Trần Đề, Kế Sách, tỉnh Sóc Trăng với nồng độ mặn rất cao, gây ảnh hưởng đến sản xuất, sinh hoạt của người dân.

Báo chí địa phương và cả các cơ sở thông tin quốc gia cho biết là vào khoảng cuối tháng 2 năm 2022, nồng độ mặn đo được tại các trạm trên một số tuyến sông, kênh rạch ở các huyện tỉnh Sóc Trăng dao động từ 2.5 đến trên 18.4‰. Không chỉ thế, nước mặn từ biển ngày càng tiến sâu vào đất liền và ngấm lâu ở các kênh, rạch, gây nhiều khó khăn cho người dân lấy nước cho việc sản xuất, sinh hoạt. Tại thành phố Cần Thơ, từ năm 2015 đến nay, một số khu vực thuộc địa bàn thành phố xuất hiện rõ nét tình trạng

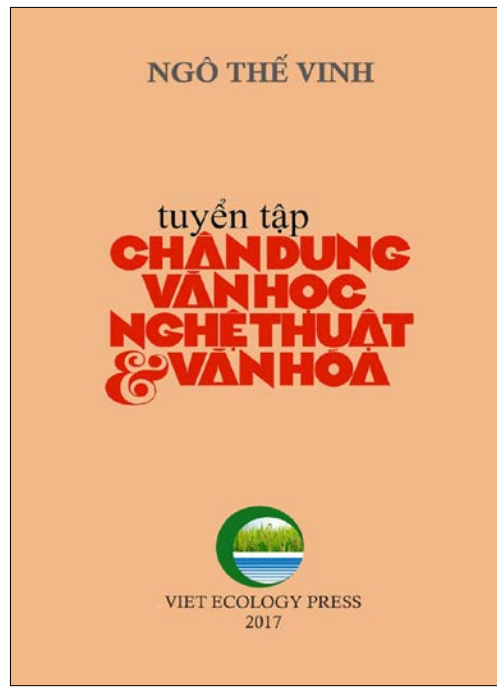
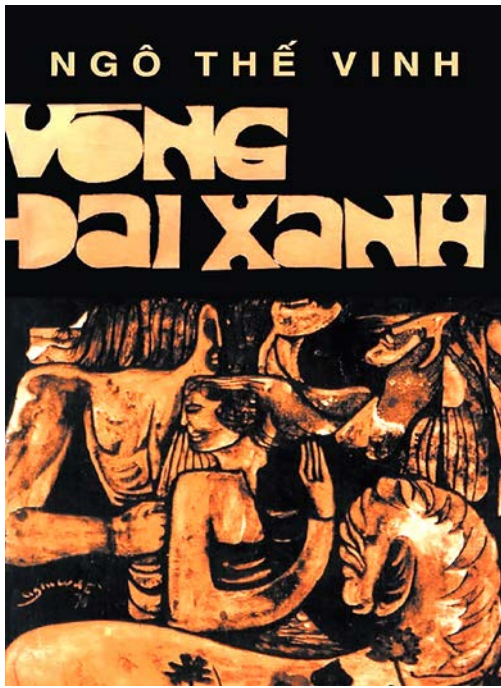
mặn xâm nhập từ biển vào qua tuyến sông Hậu.

Liệu có ngày có hiện tượng “Cửu Long cạn dòng” không? Dĩ nhiên ta phải hiểu “cạn dòng” đây là cạn dòng nước ngọt, nước sẽ vẫn lênh láng trên mặt sông, nhưng là nước biển mặn, chẳng còn phù sa màu mỡ tươi khắp ruộng đồng nữa. Lúc đó có ai còn nhớ đến Ngô Thế Vinh không?

4.

Nhà văn Ngô Thế Vinh và tôi có mối giao tình từ lâu. Tôi quý mến và quý trọng nhân cách, tài năng của ông, ngược lại, ông cũng rất quý mến tôi. Điều đó tôi nghĩ một phần là do tấm lòng nhân hậu của ông. Sự nhân hậu đối với bằng hữu đã khiến ông cho xuất bản bộ sách *Tuyển Tập Chân Dung Văn Học Nghệ Thuật & Văn Hóa* gồm 2 tập. Đó là một bộ sách vẽ “chân dung” bằng chữ nghĩa các văn nghệ sĩ và các nhà văn hóa trong mắt nhìn của ông.

Những chân dung văn học nghệ thuật và văn hóa, qua giọng văn đầy thân ái và nhân hậu của nhà văn Ngô Thế Vinh, là một công trình biên soạn phong phú tư liệu, một tập hợp quý hiếm quy tụ những khuôn mặt văn nghệ và văn hóa tiêu biểu của một thời đại vốn được xem là nhiều nhường nhất của dân tộc, suốt nửa sau thế kỷ

XX cho đến nay. Ngô Thế Vinh không khoác áo nhà phê bình, ông không làm kẻ đứng trên bục giảng nghiêm khắc phê phán tác phẩm hay sự nghiệp mỗi văn nghệ sĩ được nhắc đến. Ông không làm thế, bởi họ chẳng phải ai xa lạ mà chính là những bằng hữu văn nghệ, những vóc dáng tài năng, gần như trọn đời người, đã cùng ông dẫn thân trên những chặng đường trắc trở nhất, trong những điều kiện ngặt nghèo nhất, để xây dựng một nền văn nghệ nhân bản đích thực và có giá trị nghệ thuật cao cho dân tộc. Ông mượn tác phẩm của họ như cái cố để ngồi xuống nhả nhả lần giở từng trang ký ức bộn bề, len lỏi vào từng ngõ ngách tâm hồn dưới lớp bụi dày thời gian, cố tìm lại những cung bậc

hoài niệm mù tằm để làm nên những trang viết thật đẹp, thật ám áp tình bằng hữu, thật chan chứa tình người. Tất cả những gì ông viết trong bộ sách gần như chỉ là những nét phác họa đại cương về con người, khung cảnh sống, hoàn cảnh sáng tạo của những văn nghệ sĩ, mà chính ông cũng là một thành viên. Đan xen vào đây là những không gian và thời gian kỷ niệm, đây áp kỷ niệm, kỷ niệm nào cũng được nâng niu, trân quý như món bảo vật khó tìm. Tuy thế, đọc kỹ hơn, chúng ta có thể cảm nhận ra một điều, là bên dưới lớp sắc màu tương đối hiền hòa, dịu êm ấy là niềm xác tín chắc nịch, một cái nhìn quả quyết cộng thêm chút tự hào, về một nền văn nghệ, văn hóa miền Nam Việt Nam tự do thời kỳ 54-

75 và, trong chừng mực nào đó, vẫn tiếp nối ở hải ngoại, mà sự đột phá về các mặt tư tưởng, nghệ thuật, nhân sinh, tưởng như chưa thời nào qua mặt nổi.

Bộ sách 2 tập ấy có những trang viết chân tình, đẹp đến nao lòng. Tình bằng hữu, nhất là bằng hữu văn nghệ, không phải một sớm một chiều có ngay. Từ điểm hội tụ, nó cần được chưng cất, tinh luyện nhiều tháng năm với tấm lòng chân thành, tha thiết. Điểm hội tụ đó chính là lòng đam mê văn chương, nghệ thuật mà Ngô Thế Vinh cùng các bằng hữu của ông có thừa.

5.

Hình như tố chất đam mê đã chảy rất sớm trong huyết quản nhà văn Ngô

Thế Vinh. Chính niềm đam mê đã giúp ông suốt văn nghiệp có thể đảm nhận trách nhiệm bảo tồn ký ức văn hóa và lịch sử của xã hội Việt Nam trong thời kỳ nhiễu loạn. Thông qua các tác phẩm tiểu thuyết cũng như biên khảo, hoặc các tài liệu phi hư cấu, ông góp phần tạo nên ký ức chung và giúp bảo đảm rằng những câu chuyện quan trọng không bị lãng quên.

Trong những thời điểm xung đột hoặc chia rẽ, ông đã cố gắng xây dựng những cầu nối hiểu biết giữa các nhóm khác nhau. Thông qua công việc của mình, ông nuôi dưỡng sự đồng cảm và thúc đẩy đối thoại, tìm kiếm điểm chung và tính nhân văn chung.

Ngay cả trong những thời điểm đen tối nhất, một nhà văn như Ngô Thế Vinh vẫn có thể mang đến cảm giác hy vọng và cảm hứng. Thông qua lời nói của ông, chúng ta có thể đưa ra tầm nhìn về một tương lai tốt đẹp hơn, thúc đẩy các cá nhân kiên trì và hướng tới sự thay đổi tích cực.

Nói như thế bởi tôi luôn luôn nghĩ ông là kẻ dấn mình đi trong bão tố để tìm con đường sáng sửa hơn cho tương lai dân tộc Việt Nam, một dân tộc chịu quá nhiều khổ đau và thiệt thòi.

TYT

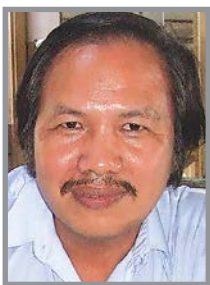

Massage tại nhà đang “ăn nên làm ra”

Mát-xa tại...nhà

Sài Gòn hiện có hàng ngàn tụ điểm massage mọc lên ở tất cả quận huyện nhưng xem ra con số ấy vẫn chưa đủ vì ngoài những nơi công khai có treo bảng hiệu, có đóng thuế còn vô số các “tụ điểm” massage trên không gian mạng đang “bùng nổ”. Với dịch vụ massage tại nhà, khách không cần mất nhiều thời gian di chuyển, đi lại mà chỉ cần một cú “phôn” hoặc vài dòng tin nhắn, chẳng bao lâu “thượng đế” sẽ được đáp ứng đầy đủ mọi nhu cầu.

NGUYỄN SINH (bài và hình)
SÀI GÒN - VN

Tổ chức chuyên nghiệp

Người đứng ra quy tập vốn là những tay môi giới mại dâm thứ thiệt. Họ sẽ lập trang web, đính kèm vào đó hình ảnh “tươi mát” của nam nữ nhân viên trẻ trung, xinh đẹp nhằm quảng cáo và lôi kéo khách. Không chỉ dành cho nam giới, loại hình này còn dành cho cả phụ nữ (nhất là nhóm phụ nữ

trung niên, hồi xuân) cùng những người thuộc thế giới thứ 3 (đồng tính, LGBT). Trên những trang mạng này, các tay môi giới đều cam kết: “Mang đến dịch vụ massage tại gia cho bạn thả ga sung sướng!”

Cụ thể, tại trang “dichvumassagetainha” có dòng quảng cáo: “Sau một ngày làm việc mệt mỏi, quý khách có nhu cầu thư giãn để thoải mái hơn. Chúng tôi giới thiệu đến quý khách

dịch vụ massage tại nhà với giá tốt, hấp dẫn nhất. Sau khi nhận thông tin từ quý khách, chúng tôi sẽ cung cấp nhân viên đúng yêu cầu. Nhân viên của chúng tôi có tay nghề massage, ngoại hình chuẩn, phục vụ lịch sự, kín đáo, bảo mật thông tin khách hàng tuyệt đối 100%”.

Chúng tôi thử trực tiếp liên lạc qua số điện thoại 0876575xxxx đăng công khai trên website này và được

một phụ nữ bắt máy tư vấn: “Bạn em có nhiều gói massage tại nhà. Anh có thể vào website bạn em để tìm chọn nhân viên. Khi chọn được nhân viên ưng ý, bạn em sẽ sắp xếp, cung cấp thông tin nhân viên đó ngay cho anh. Ngược lại, anh cho bạn em biết địa chỉ nơi đến. Nhân viên em sẽ trực tiếp liên lạc, đến địa chỉ của anh trong 15-45 phút nếu ở Sài Gòn. Cũng xin nhắc anh rằng bạn em phục vụ theo các gói combo nhất định. Ví dụ gói trung cấp, kỹ thuật viên chỉ massage, đấm bóp ... và HJ (hand job: kích dục bằng tay). Giá biểu từ 500-800 nghìn VNĐ/suất 60 hoặc 90 phút. Gói combo cao

cấp, ngoài massage, nhân viên phục vụ theo mọi yêu cầu của khách từ HJ, BJ (blow job: kích dục bằng miệng) cho đến “đi tàu nhanh”. Gói này từ 1.5 triệu đến 2 triệu VNĐ/suất. Anh sẽ trực tiếp thanh toán bằng tiền mặt hoặc quét mã QR hay chuyển khoản thẻ ngân hàng cho nhân viên em sau khi kết thúc dịch vụ”.

Cá nhân hoạt động

Hoạt động này mang tính cá nhân, rải đầy khắp các diễn đàn, group, fanpage, trang mạng xã hội Facebook, Zalo, Instagram, Telegram... Dạng này bao gồm các chị em gái làng chơi hoạt động độc lập hoặc theo

nhóm nhỏ vài người. Họ thường đăng tải nhiều hình ảnh “mát mẻ” của mình lên rồi mời gọi massage tại nhà với giá thỏa thuận và dĩ nhiên kèm theo số phone để liên lạc. Tuy nhiên thực tế có không ít các cô gái đăng quảng cáo nói là massage tại nhà nhưng thực chất mục đích của họ là tìm khách, sau đó sẽ gạ gẫm về chuyện “đó”. Tiếp tục tìm hiểu loại hình dịch vụ này, chúng tôi liên lạc với một cô gái đăng thông tin quảng cáo trên một group Facebook: “Ly Ly, 24 tuổi, nhận phục vụ massage tại nhà. Sẵn sàng chiều lòng những vị khách khó tính nhất. Liên lạc kết bạn Zalo 0904135xxx...”. Sau vài

hồi chuông, màn hình video call điện thoại xuất hiện một cô gái xinh đẹp nhưng có vẻ rất chuyên nghiệp, nói thẳng: “Nói massage tại nhà vậy thôi chứ ai về nhà anh làm chi. Mình ra khách sạn, nhà nghỉ giải quyết nhanh gọn lẹ anh ơi. Giá cả thì cho em xin 1 triệu VNĐ phục vụ anh từ A-Z trong 1 giờ đồng hồ!”. Tôi vờ bảo: “Nhưng nhu cầu của anh là massage thôi!”. Cô gái tỏ vẻ khó chịu, đáp: “Vậy anh tìm người khác đi nha!” rồi chặn máy.

Cũng nên hiểu rằng các cô gái làng chơi hành nghề massage tại gia chỉ chịu về tận nhà với người mà họ có chút ít quen biết trước, đang thực sự sống độc thân. Lý do họ muốn bảo đảm sự an toàn của mình vì thế điểm hẹn chủ yếu thường là các nhà nghỉ, khách sạn mini... Ngược lại, việc rước gái làng chơi về tận nhà làm dịch vụ cũng tạo không ít trái đắng cho người có nhu cầu như trường hợp dưới đây:

Vốn độc thân nên những khi ngà say, Toàn (53 tuổi, Bình Thạnh) thường “a lô” cho một gái massage quen tên Nga đến nhà mình. Sau đôi lần “mây mưa”, trước khi về Nga còn dọn dẹp nhà cửa cho ông Toàn. Những lần như vậy, ngoài tiền công phục vụ thỏa thuận trước, Toàn còn dúi thêm cho Nga chút ít “bồi dưỡng” nhưng nài nỉ mãi

MESSAGE
NHIỀU NĂM KINH NGHIỆM

Địa Điểm Massage Tại Nhà

NHAN VIEN MESSAGE TẠI NHÀ / Massage Tại Nhà Tp. HCM / Huyện Cần Giờ

Dịch vụ massage tận nhà ở Tp.HCM
~~449,000đ~~ **349,000đ**
TẤT CẢ VÉ TẠ I MESSAGE ĐÃ BAO GỒM:
TIỀN VÉ + TIP (BO) + PHÍ DI CHUYỂN
(BẠN CHỈ CẦN THANH TOÁN ĐỪNG GIÁ VÉ)
Thời Gian:

Trang web nhận phục vụ massage tại nhà đây rầy trên mạng

cô mới chịu nhận. Cô bảo do thấy ông đơn chiếc nên ra tay phụ giúp việc nhà chứ không có ý nào khác. Toàn cảm kích, từ đó xem Nga như người nhà. Tối nọ như thường lệ, Toàn lại gọi Nga đến. Sau cuộc vui, ông này lăn ra ngủ vùi mãi gần 3 giờ sáng thức giấc nhìn quanh nhà chẳng thấy Nga đâu. Linh tính chuyện chẳng hay, sau đó Toàn phát hiện cánh tử ở đầu giường mở toang, nhiều tài sản giá trị dành dụm bấy nay không cánh mà bay. Toàn tức tốc chạy xe đến địa chỉ phòng trọ cô gái từng cho nhưng tìm mãi chẳng thấy con hẻm nào mang số nhà đó...

Những màn kịch kiểu

Massage tại nhà thực chất là hình thái mại dâm biến tướng

này xảy ra khá nhiều, đặc biệt tập trung vào tình huống nạn nhân do quá mê mải ngủ quên hoặc say bí tỉ như trường hợp của Toàn. Riêng

với những khách bình thường, bọn gian manh sẽ cố dẫn dụ “con mồi” đi tắm hoặc làm gì đó trước khi hành sự rồi nhanh tay cuỗm hết tiền bạc, tài

sản, rồi rời khỏi “bến đỗ” tẩu thoát cùng đồng bọn chờ hện sẵn bên ngoài từ trước ...

NS

Đĩa Thần Điện Toán

Nhỏ gọn hơn, nhanh hơn
Nhiều công dụng hơn, tự động cập nhật hóa
Đĩa Thần Điện Toán 64 Gig Duo thế hệ mới
(USB 2.0, USB 3.0, USB Type C, Micro USB)

USB diệt virus và 799 công dụng hữu hiệu khác

- Nhỏ gọn hơn, nhanh hơn
- Nhiều công dụng hơn, tự động cập nhật hóa
- Đĩa thần điện toán 64 GIG Duo thế hệ mới (USB 2.0, USB 3.0, USB Type C, Micro USB)

- Mua 01 lần được tự động cập nhật hóa (auto update) xài suốt đời.
- Được hỗ trợ kỹ thuật và nhu liệu 5 năm kể từ ngày mua.
- Được bảo hành 5 năm từ công ty Kingston (Hoa Kỳ).
- USB chip của Toshiba (Nhật) có 2 đầu: Đầu lớn cho computer và đầu nhỏ cho smart phone.
- Dành cho trình độ sơ cấp, trung cấp và cao cấp.
- Mang đi bất cứ đâu, xài cho bao nhiêu computer cũng được.
- Dễ xài, chỉ cắm USB vào máy sẽ tự động hiện lên danh bạ (menu) được hướng dẫn bằng tiếng Việt và tiếng Anh.
- Có thảo trình an ninh Sandboxie Plus với khả năng bảo vệ người dùng, chống bọ điện toán, chống theo dõi. Sau khi tắt sẽ xóa sạch tổng tích người sử dụng.
- Thảo trình Firefox Plus (chỉ có duy nhất trong Đĩa Thần Điện Toán) với “72 phép thần thông” giúp người sử dụng làm được mọi điều mình mong muốn.
- Có thảo trình làm máy chạy nhanh, chỉ cần một nút bấm.
- Có thảo trình diệt virus (bọ điện toán) nhiễm vào máy.
- Thảo trình sửa các lỗi của computer.
- Và rất nhiều thảo trình tuyệt vời với chỉ có trong ĐTDĐT.

Đại lý độc quyền tại:

MỸ, CANADA, MEXICO

Tel: 407.777.0909

5555 W Colonial Dr #401
Orlando, FL 32835

Cần đại lý

Bạn có thể email về: tiemsachvietnam@gmail.com và dùng thảo trình Remote Support để được hỗ trợ thêm

USB 2.0 64 Gig Duo \$99.00
USB 3.0 64 Gig Duo \$125.00 (nhanh gấp 10 lần USB 2.0)
USB Type C 64 Gig Duo \$145.00 (nhanh gấp 20 lần USB 2.0)

Tặng thêm 100 sách dạng điện tử tiếng Việt và nhiều Font chữ Việt

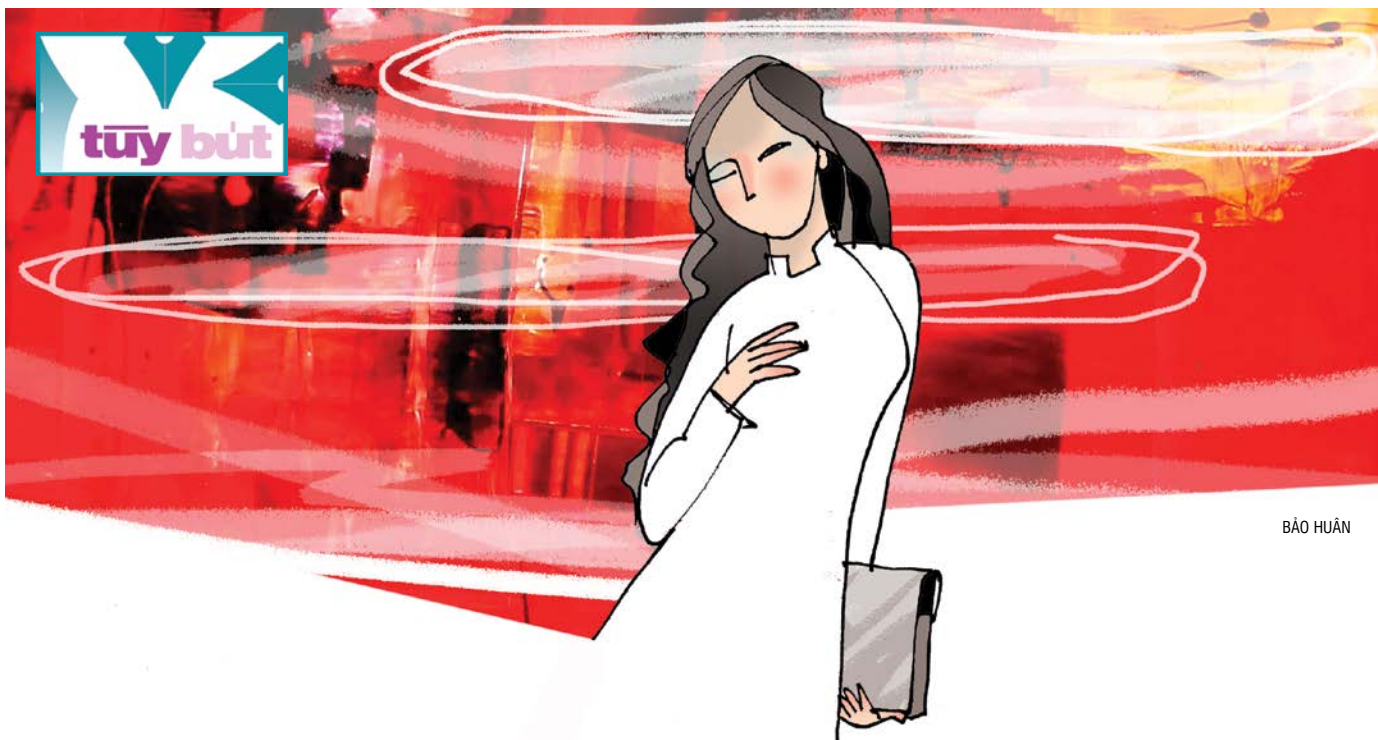
<https://baotreonline.com>

nội dung phong phú, đa dạng với sự cộng tác của những cây viết tài năng và xuất sắc trên khắp thế giới trong mọi đề tài, mọi lãnh vực....

muốn nhận báo miễn phí mỗi tuần (bản pdf), xin email cho

baotrehaingoi@gmail.com

BẢO HUÂN

Cô giáo “phản động”

LAI THỊ MƠ
GREEN BROOK, NJ

Tôi là con nhỏ Bắc di cư, nên hết Hè năm 75 tôi học xong đại học, chuẩn bị đi dạy. Ai dè ngày 30/4 ập đến, tất cả sinh viên miền Nam tạm ngưng việc học, để đi làm lao động công ích, dọn dẹp đường phố, phụ việc đổi tiền, đào kênh...

Theo đúng lời kêu gọi (nhưng bắt buộc):

Đâu cần thanh niên có, đâu khó có thanh niên.

Chúng tôi là những người “học đủ rồi” (không những đủ, mà còn dư). Máy ông chính trị viên (CTV) bảo vậy.

Tóm lại tôi là “sản phẩm” của Việt Nam Cộng Hòa (VNCH), học tiểu học, trung

học, đại học. Rồi làm việc cho chế độ mới Xã Hội Chủ Nghĩa (XHCN).

Hễ cái gì đi ngược lại, là phản động.

Tôi bị mang tiếng có tư tưởng phản động. Chẳng hạn khi mấy ông chính trị viên (CTV) phiên âm tất cả những chữ nước ngoài ra tiếng Việt, như Tổng Thống Pho (Ford), Sa sĩ tử Á (Shakespeare), Niu ót (New York), hót môn (hormone) ... tôi thắc mắc tên riêng không bao giờ được thay đổi, phiên âm ra bất kỳ tiếng nước nào. Còn văn hào Shakespeare là tên nhiều người biết, phiên âm còn làm người ta thắc mắc thêm: ai vậy cà?

Nói như Vẹm.

Kiểu nào cũng nói được. Lão

CTV nói tôi có tư tưởng *tạch tạch xè* (tiểu tư sản), không đứng trên lập trường giai cấp công nông ít chữ, nên phải phiên âm ra tiếng Việt.

Tôi vẫn cãi: lần đầu không biết, người ta tìm hiểu, lần sau sẽ biết.

Như vậy thay vì *kéo người không biết lên, lại dìm người biết xuống cho bằng*. Cuối cùng tất cả đều không biết.

Chính trị viên chỉ là những ông bộ đội được tung ra khắp nơi, không cần là sĩ quan có cấp bậc. Họ chỉ cần nói như con vẹt 3 bài học về XHCN:

- 3 dòng thác cách mạng
- Hồng & chuyên
- Hiện tượng & bản chất

Tôi đã bị nhồi nhét đến nỗi cho đến bây giờ, gần 50 năm

tôi vẫn nhớ như in, có thể thao thao kể lại chuyện tôi cãi với CTV trong những buổi thảo luận, họp tổ ...

Chế độ mới không để người ta rảnh rỗi một chút nào (rảnh rỗi sinh nông nổi), suốt ngày họp hành, toàn làm chuyện vô bổ.

Khi thảo luận tôi lỡ miệng nói: Trong lớp nghe lý thuyết XHCN “hay ho”, về nhà (thực tế) không có gạo nấu cơm, lại thấy sai.

Lão CTV mừng quá, há miệng cười (nham nhỏ): Chỉ cần chị nói lý thuyết đúng 1%, là chúng tôi ĐÃ THÀNH CÔNG rồi đấy. Vì để xô đổ một bức tường kiên cố, chúng tôi phải kiên trì hôm nay xô một cái, ngày mai xô một cái, cho đến khi bức tường đổ, hèn chi “cái nôi” của XHCN là Liên Xô (cùng nhau xô).

Bữa đó tôi tức lắm, nói như Vẹm mà. Tội nghiệp cho biết bao bà mẹ chiến sĩ bao che cho tội cán binh Cộng Sản, để bây giờ mới sáng mắt ra. Toàn đám ăn trên ngồi trốc hưởng hết, loại “gộc” miền Nam theo Mặt trận Giải phóng Miền Nam, còn chẳng ăn ai. Máy bà mẹ chiến sĩ được xơ múi gì.

Trường học thời XHCN là hình ảnh của xã hội người ta đang sống: Phô trương, láo khoét.

Vừa về nhận việc, chúng tôi phải đi công tác ở Học Môn 18 Thôn Vườn Trầu, ổ chứa CS nằm vùng thời VNCH, gọi là nơi có tinh thần cách mạng cao.

Chúng tôi được chia ra ở chung với nhà dân. Trong 2 tuần, giáo viên sẽ hướng dẫn dân lên luống trồng khoai lang, đi thăm các gia đình có công với cách mạng, và tham gia công tác xoá nạn mù chữ.

Dĩ nhiên chúng tôi phải làm đủ 3 việc quy định.

Mọi việc tưởng hoàn tất tốt đẹp, dù rằng thầy cô giáo ở thành phố có bao giờ trồng khoai (đất đâu mà trồng?).

Hôm chia tay, phường uỷ tổ chức một buổi tuyên dương công trạng cho giáo viên.

Địa phương lịch sự mời khách nói trước. Một ông dạy Văn (nói giỏi) bị chỉ định lên kể thành tích:

- Hướng dẫn cách trồng khoai để đạt năng suất cao.

- Xoá nạn mù chữ (chỉ có 2 tuần)

- Thăm gia đình ông Năm Rơ, người có công che giấu cán binh CS rất hiệu quả, qua mặt bao nhiêu lần 'địch' lùng sục căn cứ Cách mạng.

Ông thầy dạy Văn nói xong, ai cũng hả hê (vì sắp được về nhà).

Khi ông phường uỷ lịch sự lên “đáp lễ”, tụi tôi thấy ông đàng hăng thật to, rồi mới dõng dạc nói, nét mặt có vẻ “hình sự”.

Thầy cô nhìn nhau, coi chừng về quận bị giữa.

Xin cảm ơn các giáo viên quận XYZ tích cực công tác ròng rã 2 tuần tại địa phương của chúng tôi. Nơi đây là “đất thép thành đồng”, dân chúng hết lòng

yểm trợ cách mạng (ý khoe có nhiều nằm vùng).

Nhưng rất tiếc:

- Ngày hôm qua chúng tôi đã phải trồng lại các vòng khoai. Vì trồng như vậy sẽ chỉ ra toàn lá, chứ không có củ.

- Sau 2 tuần các cụ già vẫn chưa viết được tên mình (trời đất, đọc còn ngắc ngư). Viết phải tập rất lâu, sao mà muốn nhiều vậy?)

- Thầy cô đã đi sai nhà, thăm gia đình có công với Mỹ Ngụy, không phải có công với cách mạng.

Ông Năm Rơ là cán bộ xây dựng nông thôn thời Ngụy. Ông Năm Ri mới là người che giấu các đồng chí bộ đội thoát khỏi các cuộc truy lùng, ông Năm Rơ lại là người chỉ điểm.

Chúng tôi ngồi bên dưới im thin thít, anh bạn ngồi kế ghé tai: Họ đang chửi “*tiên sư bố*” tụi mình.

Cũng tại cái thằng nhóc dẫn đường, nó chỉ về hướng đó, rồi biến mất. Giáo viên chia ra thành nhiều tốp, nhóm tôi nào có biết sau nhà Năm Rơ là nhà Năm Ri, nằm khuất sau rặng cây dừa phía sau.

Cả nhóm tôi ử rữ, mà tôi lại là người bị chỉ định nói lời xin lỗi.

Cũng may chỉ có 1 nhóm sai, còn đa số đều vô đúng nhà.

Riêng ông phường trưởng đã được “nháy” trước, nên mang biểu 1 bao gạo thật to (30kg), thời bao cấp không dễ có.

Bà hiệu trưởng chỉ đạo (bắt

buộc), mỗi giáo viên bột 1kg gạo tiêu chuẩn, để làm quà (đút lót), vì vậy chuyện làm lần được cho qua. Thời đó tham nhũng còn lơ thơ, chứ bây giờ thành đại trà.

Ngày xưa mẹ tôi hay nói “ăn cướp cơm chim”, đó là những kẻ không có lương tâm, cơm chim có bao nhiêu mà cũng nỡ cướp. Giáo viên chúng tôi thời bao cấp đói mờ mắt, còn phải bị xén bột 1 kg gạo.

Sau ngày 30/4/75, giờ giảng bài (lên lớp) gọi là “tiết học” chỉ còn 55’, thay vì 60’. Nghe nói bây giờ còn ít hơn (học cho lấy có).

Trong 55’ phút đó, không đi ngay vào bài giảng, mà còn chờ các em tổ trưởng báo cáo đủ thứ, sinh hoạt đoàn đội, thi đua phong trào...

Nếu giáo viên nào (như tôi) phát tay lờ đi, bảo ngừng, nghe giảng bài. Coi chừng mấy học sinh “có chức vụ” sẽ báo cáo thái độ của giáo viên.

Hồi nào giờ nghe chữ “*tam đầu ché*”. VC đa nghi, luôn luôn tạo nhóm 3 người để kiểm soát lẫn nhau. Vì vậy chúng đã tạo ra hệ thống “công an chìm”, là những học sinh (bí mật) được chỉ định theo dõi thầy cô nào có tư tưởng phản động.

Tôi dạy môn khoa học, nên cũng không phải mở miệng nói cái gì dính líu đến chính trị. Mặc dù khi giảng bài, tôi toàn lấy ví dụ trong đời sống hàng ngày để dẫn chứng.

Trong bài “Hiệu suất phản ứng”, là tỷ lệ giữa chất thu được trên lượng chất đem đi

làm phản ứng. Trên nguyên tắc về bên trái và bên phải (của phương trình hóa học) số lượng phải bằng nhau. Tuy nhiên đó chỉ là con số “lý tưởng”. Không bao giờ có, với rất nhiều lý do, lượng và phẩm chất dùng, kỹ thuật...

Cũng như khi mua 1 kg muối (thời đó muối bán từng cục to), mang về lấy búa đập ra, có cục đá bên trong 200g. Như vậy chúng ta chỉ có 800g muối, thì làm sao có được 1kg chất tạo thành.

Một lon gạo đem nấu sẽ được 3 chén cơm. Nhưng gạo đầy sạn, trấu làm sao cho ra 3 chén cơm. “Mập mờ đánh lận con đen”. 13 kg thực phẩm, chứ không phải 13 kg gạo. Thực phẩm là khoai sùng, sắn hủ, bo bo, gạo mốc ...

Tất cả mọi ví dụ đều lấy trong cuộc sống hàng ngày, nên tôi mang tiếng là cô giáo “phản động”, nhưng không thể buộc tội, vì không có bằng cứ.

Cho đến bây giờ *hiệu suất phản ứng* vô cùng thấp, có thể thấy ở mọi nơi mọi lúc.

Đầu vào như con voi, đầu ra như con chuột.

Rồi tới trình độ văn hóa của nhân viên trong trường, mới thiệt hồi ời.

Hồi đó cuốn sổ để viết “lý lịch trích ngang” khổ to như tờ nhật báo. Cuốn lý lịch đó, đúng là “khổ to”, vì tổ cáo trình độ mỗi người.

Đầu tiên là bà hiệu trưởng, có trình độ: *Bổ túc văn hóa (BTVH) miền núi*.

Tôi thắc mắc hỏi: BTVH thì em biết. Mà tại sao lại thêm chữ miền núi.

Câu trả lời làm tôi “bật ngửa”. BTVH miền núi học xong cấp I, sẽ hoàn tất cấp II trong 6 tháng. 3 tháng đầu xong 2 lớp 6+7, 3 tháng sau hoàn tất 2 lớp 8+9.

Tôi trợn mắt: hồi xưa 4 lớp phải mất 4 năm. Bả nói thời chiến tranh mọi thứ phải rút ngắn, không thể kéo dài lâu như vậy. Hèn chi bữa nay vừa xong tiểu học, là có bằng Tiến sĩ.

Cũng may bà hiệu trưởng trường tôi đọc chữ quốc ngữ cũng không đến nỗi. Chú nghe nói mấy ông mấy bà Tiến Sĩ nói ngọng, viết sai thiếu gì.

Sau 75, chính quyền mới ngã sang Nga. Trẻ con cấp 2 phải học tiếng Nga. Cô giáo Nga Văn được đào tạo cấp tốc. Cha mẹ nào cũng chỉ muốn con học tiếng Anh, thế là bà hiệu trưởng “vớ bở” nhận phong bao dăm dúi để xếp cho con cháu được học lớp tiếng Anh.

Rồi tới nạn giáo viên chủ nhiệm, coi như có quyền “sinh sát”. Mấy ông bộ đội sau bao nhiêu năm chui rúc trong rừng, con của mấy ông học hành lôm bôm. Nay về thành phố, những đứa trẻ đó thành nạn “kiêu binh” phá phách, hỗn láo. Toàn gọi thầy cô giáo là ông này bà nọ, những tiếng mà ngày xưa thời VNCH chưa bao giờ tôi nghe được. Học trò một mực cung kính tôn trọng thầy cô.

Còn bây giờ một số giáo viên tha hóa, biết cha mẹ học sinh giữ nhiều chức vụ trong những cơ quan béo bở: Trưởng phòng Nhà đất, Trưởng phòng Thương nghiệp... thầy cô chủ nhiệm của con mấy ông bà này, đã dung dưỡng cho con của họ là những học sinh cá biệt, càng ngày càng gây nhiều phiền toái cho cả trường.

Đa số thầy cô lớn tuổi, nặng gánh gia đình nên giả vờ làm lơ. Lúc đó tôi còn độc thân, không có tiêu chuẩn xin cấp nhà. Cũng không giả vờ đau bụng, nhức đầu để xin thuốc những em có quà của thân nhân nước ngoài. Mang thuốc cho cô lúc nào cũng nguyên hộp (cô mới bán được chợ trời). Học trò kiêu binh lộng hành quá, vừa quay lưng viết bảng là phi tiêu, cùi bắp, hột cóc bay vèo vèo từ dưới bay lên. Chịu không nổi tôi nhất định đuổi đưa cầm đầu. Tưởng rằng sau đó tôi sẽ lang thang ra chợ trời kiếm sống. Ai dè mọi chuyện lại hoàn toàn ngược lại, tôi lại được “tuyên dương” vì đã dám đấu tranh chống lại mọi sai trái tiêu cực.

Hồng dám đâu! Tại vì tôi ở gần trường, tôi không thể

chịu nổi, suốt ngày bị quấy rầy. Đi chợ, đi chơi đều bị nghe rêu tên: *Mời M hỏi* ...

Không phải học trò ghét tôi đâu nhé. Học trò rất thích cô giáo “phản động”, bằng chứng là ngày khai giảng, có một tấm bảng thật to ghi danh sách các lớp.

Học trò xếp hàng dưới sân, bà hiệu trưởng (bày đặt) chờ học sinh ổn định mới tuyên bố tên giáo viên chủ nhiệm.

Tối tên tôi là tụi nó vỗ tay rầm rầm, cô giáo này không thích làm “*chuyện ruồi bu*” vớ vẩn linh tinh. Chỉ lo học cho giỏi, mai kia ấm thân. Tôi vẫn thường an ủi mấy em con nhà nghèo, cha ở tù, mẹ lẩn lóc chợ trời. Đi học mặc quần áo toàn “*ti vi*” (*miếng vá*) to đùng. Dầu có cả trăm lượng vàng thì cũng có thể mất, còn kiến thức đã vô đầu thì không ai có thể lấy được.

Mấy đứa quậy phá (cá biệt) càng thích cô giáo thì càng chọc ghẹo. Có ông thầy đạp xe đạp cộc cạch, 2 thằng học trò rấn mắt, chỏ nhau trên chiếc xe Honda, thằng chỏ kè sát ông thầy rồ ga, thằng sau “*dzốt*” luôn cái nón kết của ông thầy chạy mất tiêu. Nói dông dài, để cho thấy tự

dưng tôi được tuyên dương. Vì tôi đã “*lọt*” vô chủ trương xoa dịu ấm ức của mọi người (quần chúng). Tôi nào có biết, bố của thằng cầm đầu đâm phá phách, đã bị chuyển công tác (thất sủng), thì giữ cái thằng quấy rối đó lại làm gì?

Nó phải là “*vật tế thân*”, như bao ông to bà lớn tham nhũng khác.

Chức to ăn to, chức bé ăn bé. Bộ trưởng y tế là cơ quan đứng đầu lo sức khỏe cho dân, mà còn bán thuốc chủng ngừa giả, bộ thủ giả... thì ôi thôi, còn gì để nói.

Thôi trước sau gì tôi cũng phải bước ra khỏi nơi, *suốt ngày bị nói láo*, ngưng miệng lắm.

Các em học trò áo quần tivi và cô giáo “phản động” giờ gặp nhau trên đất Mỹ.

Không ai phải cúi đầu khom lưng, nhân quyền nhân phẩm được tôn trọng. Chẳng còn phải khúm núm xin xỏ khi đến nơi cửa quyền.

Qua rồi cơn ác mộng, những ngày tháng lao đao. Nhưng vẫn nhớ về quê xưa. Cố lý xa xôi.

Nhớ về quê mẹ, ruột đau chín chiều.

LTM

12

tuổi, một bé gái bị văng ra ngoài xe và thiệt mạng khi chiếc xe chở em bị lật tay lái và lật trên xa lộ. Giới hữu trách khuyến cáo việc mang đai an toàn rất quan trọng với tất cả hành khách trong xe, đặc biệt là khi chạy xuyên bang hay trên xa lộ.

48.1%

người trưởng thành tại Mỹ bị xem là cao huyết áp so với các tiêu chuẩn được đưa ra (120/80 mmHg). Các khoa học gia khuyên việc ăn chuối thường xuyên là một trong những điều đơn giản giúp cho việc hạ huyết áp.

35.3

tỷ là giá mà tập đoàn Capital One đã mua lại hãng thẻ tín dụng Discover nhằm cạnh tranh trong kỹ nghệ tín dụng. Discover là hãng thẻ tín dụng hàng thứ tư tại Mỹ, theo sau Visa, Mastercard và American Express.

6,000

nhà máy gia công may mặc với khoảng 2.5 triệu nhân công, Việt Nam đang may gia công cho nhiều hãng trang phục, giày và xuất cảng sang Mỹ, Châu Âu, Nhật Bản, Nam Hàn... tuy nhiên các nhà đầu tư đã bắt đầu gặp khó khăn về chi phí, hệ thống thuế và thủ tục hành chính.

6,000

thành phố tại khoảng 50 quốc gia là hoạt động của Uber Eats, dịch vụ giao thức ăn cho khách hàng. Uber Eats tại Nhật vừa thông báo là hãng này phối hợp với các hãng chế tạo robot của Nhật để bắt đầu dùng robot giao thức ăn thay người.

94%

nguồn năng lượng căn bản và 63% thực phẩm là mức Nhật Bản phải nhập cảng hiện nay. Nhật là quốc gia không có nguồn tài nguyên và thực phẩm dồi dào tuy nhiên là quốc gia phát triển và có kỹ nghệ xuất cảng hàng điện tử, xe hơi rất cao.

1.5

tử iPhone đang được sử dụng khắp thế giới hiện nay và tình trạng iPhone bị vô nước rất phổ biến với người sử dụng. Apple vừa khuyến cáo đừng bỏ phone vào gạo nếu bị nước vì nó gây hại nhiều hơn là giúp cho tình trạng này mà để đứng phone và không sạc pin.

22.3

tỉ đô la là mức tiêu thụ dầu olive và đang được dự đoán sẽ đắt đỏ hơn trong các năm tới. Các nhà sản xuất cảnh báo rằng dầu olive đang bị làm giả rất nhiều khi bị trộn thêm dầu bắp, dầu hoa cải hay dầu hướng dương.

\$380

đến \$5,850 là giá vé chính thức xem trận chung kết World Cup 2026 tại New Jersey, tuy nhiên giá thị trường sẽ cao hơn hàng chục lần. FIFA thông báo người hâm mộ có thể vào ghi tên trên trang mạng để có thể trở thành một trong những người may mắn mua được vé.

Hợp tác với **tre'** tại sao không?

Một cây làm chẳng nên non,
Ba cây chụm lại nên hòn núi cao !

Nếu bạn có những kế hoạch, những sáng kiến, những ý tưởng mà chưa biết bắt đầu ra sao, quảng bá thế nào, hợp tác với ai hoặc tìm kiếm một partner trong mọi lãnh vực ...

Xin liên lạc với chúng tôi.

info@trenews.net

Trẻ sẽ cùng bạn tham khảo để thực hiện,
hoàn toàn không có chi phí.

Ăn nên làm ra

Đỗ Hữu Ca (cựu Giám đốc Công an thành phố Hải Phòng) đã bị bắt về tội Lừa đảo chiếm đoạt tài sản, theo khoản 4 điều 174 Bộ luật Hình sự. Lý do là ông Ca nhận 35 tỷ của vợ chồng Trương Xuân Đức và Nguyễn Thị Ngọc Anh để giúp chạy án "Mua bán trái phép hóa đơn chứng từ thu nộp ngân sách nhà nước" cho họ, dầu biết rõ bản thân không có khả năng giúp vợ chồng Đức thoát tội.

Ngoài tội trên, vợ chồng ông Ca sẽ bị truy tố tội không kê khai nộp thuế thu nhập, bởi khi khám xét khẩn cấp chỗ ở của ông Ca, các đồng chí của ông nhận ra ông có rất, rất nhiều tài sản giá trị, bằng người khác tham những 9 đời, như: 40 giấy chứng nhận quyền sử dụng đất cùng lượng lớn tiền, vàng, ngoại tệ, trang sức, sổ tiết kiệm...

Đỗ Hữu Ca (ẢNH: THANHNIEN.VN)

Thùng nhân

Giữa tháng 2-2024, cảnh sát Anh đã cứu 7 người Việt Nam nhập lậu vào Anh đang kêu cứu trong một thùng xe tải tại cảng Newhaven, hạt East Sussex. Họ được đưa đi cấp cứu, và đang được phía Đại sứ quán Việt Nam xác minh nhân thân.

Việc này khiến nhiều người nhắc lại câu chuyện hồi tháng 10-2019, cảnh sát Anh đã phát hiện 39 thi thể người Việt Nam trong một thùng container đông lạnh nhập lậu vào Anh. Từ lúc đó đến nay, cảnh sát Anh và Pháp cũng đã phát hiện một số trường hợp người Việt nhập lậu vào Anh trong các xe tải, may mắn là chưa có trường hợp nào thiệt mạng.

Chính quyền CSVN luôn tuyên truyền với người dân trong nước rằng Việt Nam là một quốc gia đáng sống, hạnh phúc ... nhưng tại sao nhiều người Việt vẫn âm thầm tìm cách chọt ra đi, dầu nguy hiểm tánh mạng lẫn mất rất nhiều tiền?

Phà Seven Sisters tại bến cảng Newhaven (ẢNH: PA)

Luật khó tin nhưng có thật

Tòa án nhân dân tối cao của chính quyền CSVN vừa công bố một số quy định mới của pháp luật trong giải quyết vụ việc về hôn nhân và gia đình. Trong đó, được chú ý nhất là điều khoản người chồng không có quyền yêu cầu ly hôn trong trường hợp vợ đang có thai, sinh con hoặc đang nuôi con dưới 12 tháng tuổi ... không phân biệt người vợ có thai với ai.

Công rắn cần đồng bào

Chiều 21-2, tại Ga Sóng Thần, thành phố Dĩ An (Bình Dương), Tổng Công ty Đường sắt Việt Nam làm Lễ khởi hành chuyến tàu liên vận quốc tế đầu tiên năm Giáp Thìn 2024 vận chuyển hàng nông sản xuất cảng từ ga Sóng Thần, Bình Dương đến thành phố Trịnh Châu, tỉnh Hà Nam (Trung Quốc). Đây là chuyến tàu được ngành đường sắt Việt Nam và Trung Quốc cùng tổ chức thực hiện nhằm tăng cường kết nối logistics, thúc đẩy tiêu thụ và xuất nhập cảng trên tuyến vận tải hàng hoá hai nước. Dự kiến mỗi tuần có một chuyến tàu liên vận được tổ chức chạy từ ga Sóng Thần.

Nhiều người cho đây là dấu hiệu xấu cho nền kinh tế Việt, vì chuyến tàu này nằm trong chính sách Một vành đai, Một con đường (One belt one road) của Tàu cộng. Sắp tới, hàng dạt của Tàu sẽ tràn ngập VN ...

(ẢNH: DOANHNGHIEPTIEP.THI.VN)

Trung tâm không an toàn

Trần Quốc Hùng (bác sĩ kiêm Phó Giám đốc Trung tâm y tế thành phố Phan Thiết) có thẩm quyền ký kết luận vào các giấy khám sức khỏe do Trung tâm y tế Phan Thiết ban hành và được giao phụ trách khoa An toàn vệ sinh thực phẩm của Trung tâm y tế thành phố. Phạm Văn Linh là bác sĩ kiêm Trưởng khoa An toàn vệ sinh thực phẩm của Trung tâm y tế thành phố Phan Thiết từ năm 2017.

Trong thời gian từ năm 2018 đến năm 2020, hai người trên ký khống, làm giả ít nhất là 23 giấy khám sức khỏe cho các nhân viên quán ăn/tài xế học lái xe để lấy tiền hối lộ.

Phạm Văn Linh bị tổng cộng 5 năm tù. Trần Quốc Hùng bị 3 năm tù treo.

Không biết nhờ vào các giấy khống của họ mà có bao nhiêu người ngộ độc thực phẩm, có bao nhiêu người đậu bằng lái xe bất hợp pháp?

Phạm Văn Linh (ẢNH: BAOMOI.COM)

Chạy Cộng Sản ...

Việt Nam không có chiến tranh nhưng theo thông tin từ Bộ Nội vụ Úc thì trong năm 2023 số người Việt xin tị nạn ở Úc (Onshore Protection Subclass 866) dẫn đầu trong số các sắc dân với 2,905 người, chiếm 12%. Hai nước theo sau là Ấn Độ với 2,391 người xin tị nạn và Trung Quốc là 2,134 người.

Theo thống kê của Bộ Nội vụ Úc, số lượng người lao động Việt Nam có thị thực vĩnh viễn trong năm 2021-2022 là khoảng 6,500 người, trong đó bao gồm lao động tay nghề cao được công ty bảo lãnh, chính phủ tiểu bang bảo lãnh ... với mức lương tối thiểu áp dụng từ tháng 7-2023 là 70,000 đô la Úc (khoảng 1.1 tỷ VND) gấp 14 lần so với thu nhập trung bình của người lao động ở Việt Nam. Chưa tính số sinh viên VN đang du học tại nước này ...

Bậc học	Tỷ lệ có việc làm (%)	Lương trung bình năm của sinh viên Việt Nam (AUD)	Lương trung bình năm của sinh viên quốc tế (AUD)	Lương trung bình năm của sinh viên Australia (AUD)
Đại học	58,1	60.000	60.000	68.000
Cao học	60,2	58.000	60.000	91.600
Cao học định hướng nghiên cứu	71,4	86.100	89.500	96.000

Du học sinh Việt nhận lương cao tại Úc (ẢNH: VNEXPRESS.NET)

Lý do...

Một Tiktoker ở Đức chia sẻ chuyện anh dùng 1 giờ lương căn bản ở Đức - hơn 16 Euro - mua được rất nhiều thứ, ăn uống tiêu pha cực kỳ thoải mái. 1 giờ ở Đức được 16.5 Euro, tương ứng với tầm 500k tiền Việt. Tiktoker này mua được: Nửa ký thịt bò, nửa ký thịt heo, một lốc redbull hoặc nước ngọt, hai gói snack, một ít đồ ăn vặt...

Còn ở VN thì anh em sinh viên đi làm thêm 15-20 ngàn VND, chưa tới 1 đô la, chỉ ăn được một ổ bánh mì thường hoặc nửa tô phở ...

(ẢNH: TIKTOK)

Sở Giao thông Vận tải tỉnh Cà Mau (ẢNH: CONGLY.VN)

Bằng giả mua bằng tiền thật

Ông Đoàn Hoàng Thoại, Phó Chánh Thanh tra Sở Giao thông Vận tải (GTVT) tỉnh Cà Mau vừa bị cơ quan buộc thôi việc do sử dụng bằng tốt nghiệp Trung học phổ thông giả. Tuy sử dụng bằng giả, ông Thoại không bị truy tố tội "sử dụng văn bằng giả của cơ quan, tổ chức" và đây là tội hình sự, sẽ bị phạt tù.

Việc buộc thôi việc chỉ là chấm dứt quan hệ lao động giữa người sử dụng lao động và người lao động, như vậy, các cơ quan tư pháp tại Cà Mau đã bỏ lọt tội phạm một cách trắng trợn.

Một chiều...

Ở Việt Nam, không ai thêm "đụng" tới công an hay cán bộ địa phương vì những kẻ này là "vua". Vì vậy mà gần đây có câu chuyện 5 người trong gia đình ở An Giang bị bắt và phạt tù từ 2 tới 4 năm do "hành hung công an" bằng mắm tôm pha nước sôi đã khiến dư luận đặt ra câu hỏi về tính xác thực của cáo buộc từ chính quyền. Theo báo trong nước thì gia đình này không đồng ý việc thi công cầu đi lại cho người dân nên gây ra cố sự, nhưng không nói rõ cây cầu kia có gây ảnh hưởng, cản trở cuộc sống hoặc lấn đất của gia đình này hay không?

Cắt từ clip "bằng chứng" (ẢNH: VTCNEWS.VN)

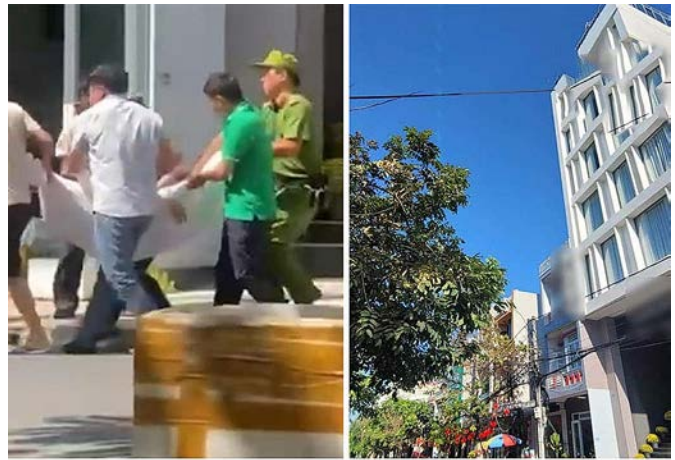

Gay cấn

Trưa 21-2, ông P.N.H., Phó Hiệu trưởng một trường Tiểu học ở thị xã Đông Hòa (Phú Yên) cùng bà L.T.T.Q. (cùng 38 tuổi, trú thị xã Đông Hòa) đến thuê phòng nghỉ theo giờ tại khách sạn để ngoại tình mà không hề hay biết bà N.T.L.T. (vợ của ông H., hiện là Phó Chủ tịch Hội Phụ nữ một phường ở thị xã Đông Hòa) đã thuê một phòng nghỉ trong khách sạn này để chờ đánh ghen.

Khi thấy ông H. vừa từ bên trong phòng bước ra, bà T. ập đến, lấy con dao Thái Lan mang theo kề vào cổ ông này, yêu cầu mở cửa để vào trong phòng chụp ảnh làm chứng cứ về mối quan hệ bất chính giữa 2 người này. Ông H. từ chối, gạt tay bỏ đi thì bị bà T. cầm dao đâm phía sau lưng 1 nhát gây thương tích.

Sau đó, vợ Phó Hiệu trưởng đập cửa phòng yêu cầu bà Q. mở cửa. Khi vào được phòng khách sạn, bà T. cầm dao khống chế, tra hỏi, đâm bà Q. gây thương tích

Phú Yên: Chồng là hiệu phó, vào nhà nghỉ tâm sự cùng người phụ nữ lạ. Vợ là chủ tịch hội phụ nữ cầm dao tiến cả 2 nhập viện khẩn cấp

(ẢNH: FACEBOOK)

Trùm cuối là ai?

Ông Trần Đắc Sinh bị cáo buộc khi ngồi ghế Chủ tịch Sở Giao dịch chứng khoán TP.HCM (HOSE) đã cùng 3 cấp dưới giúp Trịnh Văn Quyết niêm yết cổ phiếu ROS lên sàn, chiếm đoạt 3,600 tỷ VND.

Ngoài ông Sinh, còn có Lê Hải Trà, (cựu ủy viên HĐQT, Phó tổng giám đốc thường trực, thành viên độc lập Hội đồng niêm yết); Trầm Tuấn Vũ (nguyên phó tổng giám đốc, Phó Chủ tịch hội đồng niêm yết), Lê Thị Tuyết Hằng (Giám đốc phòng quản lý và thẩm định niêm yết, thành viên Hội đồng niêm yết HOSE)...

Kết cục này hơi muộn khi chẳng riêng gì vụ của Trịnh Văn Quyết mà hàng loạt vụ án liên quan đến những trò thao túng, làm giá, thổi giá cổ phiếu bị phanh phui nhưng quan chức chứng khoán chỉ bị xử hành chính. Nhiều người cùng thắc mắc 1 điều là cũng như vụ Vạn Thịnh Phát thao túng rồi rút ruột ngân hàng SCB nhiều năm ròng, ngoài ông Sinh ra thì cấp trên ông ta có trách nhiệm gì trong đó? Khi nào những kẻ thực sự có quyền làm hại quốc gia đứng ra chịu tội?

Ông Trần Đắc Sinh (ẢNH: HOSE)

Có án cùng chia

Ông Trần Quý Thanh (Chủ tập đoàn Tân Hiệp Phát) và hai con gái là Trần Uyên Phương và Trần Ngọc Bích bị cáo buộc cho vay dưới hình thức sang tên tài sản rồi chiếm đoạt nhiều thửa đất, tổng giá trị 1,048 tỷ VND.

Khi cho vay, ông Thanh không làm hợp đồng vay tiền có cầm cố tài sản mà buộc các doanh nghiệp, cá nhân phải làm hợp đồng chuyển nhượng dự án, cổ phần trong dự án. Giá trị của các dự án, bất động sản ghi trong hợp đồng có giá trị thấp hơn nhiều lần thực tế. Sau khi bên vay làm thủ tục chuyển nhượng tài sản, hai con gái ông Thanh làm thủ tục sang tên để nắm quyền kiểm soát, định đoạt các bất động sản, vốn góp, cổ phần. Khi bên vay trả đủ gốc và lãi theo thỏa thuận, ông Thanh đã "dùng thủ đoạn gian dối hoặc đưa ra các lý do để không trả lại tài sản" như: vi phạm hợp đồng nên mất quyền mua lại, phải trả thêm tiền hoặc không cho trả lãi từng khoản mà bắt trả toàn bộ tiền gốc...

Trần Quý Thanh cùng 2 con gái (ẢNH: BAODAUTU.VN)

Nị ăn cơm chưa?

TƯƠNG NĂNG TIẾN

Năm 1986, tôi được gặp nhà văn Bình Nguyên Lộc (đôi lần) trong một thành phố nhỏ – ở phía cực Bắc của tiểu bang California. Lần nào tác giả Đồ Độc cũng tế nhị kéo tôi ra cái quán ăn của người Hồ Nam, *Hunan Restaurant*, và nói rất ân cần: “Chỉ có tiệm này họ mới bán cơm thôi em à.”

Sau này, sau khi đọc lại một đoạn ngắn trong tuyển tập truyện ngắn (*Ký Thác*) của Bình Nguyên Lộc, tôi mới hiểu ra sự ân cần và tế nhị của ông: “Cơm là ác mộng của người Trung Hoa, cho

đến nỗi họ gặp nhau, chào nhau bằng câu: Ăn cơm chưa?”

Té ra ông anh thấy tôi họ Tưởng nên tưởng (lầm) rằng thằng nhỏ này nó người Tàu, hoặc ít ra thì cũng gốc Tàu. Nói nào ngay: tôi hoàn toàn, và tuyệt đối, không Tàu xiu xiu nào hết trơn hết trọi nhưng bà vợ (nhỏ) thì Tàu thiệt và Tàu lắm.

Dòng họ bên bà đông hết biết luôn. Tôi tiếp xúc với họ hàng ngày nhưng không còn nghe ai chào theo kiểu (“ăn cơm chưa”) như thời trước nữa. Cách họ thăm hỏi nhau nghe đã khác rồi:

– Nị ăn mì chưa ?

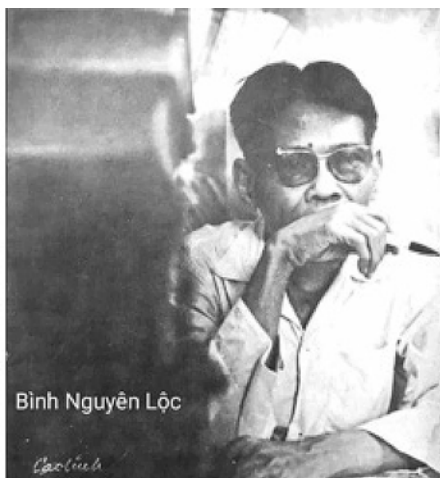
Nói vậy dám có người không tin lắm à nha. Muốn biết (chắc) cứ thử leo lên một cái phản lực cơ của công ty AirAsia hay China Airlines mà coi. Thực đơn trên mọi tuyến bay đến Ma Cao, Trùng Khánh, Quảng Châu, Côn Minh, Quảng Đông, Thượng Hải ... đều có ghi đủ loại mì ly (hay mì tô) cùng hình ảnh đi kèm.

Ở phi trường Thượng Hải hành khách còn được cung cấp nước sôi luôn nữa. Vòi nước này luôn đặt cạnh cái máy bán mì ăn liền. Bỏ tiền, bấm nút, lấy cái tô ra, xé nắp, rồi chế nước vô là... xực thôi.

Giản tiện và tân kỳ chưa?

Hổng dám “tân kỳ” đâu! Kiểu đó đã xưa lắm rồi, cha nội. Trang mạng Foodbeast đã hớn hỡ loan tin là những máy bán mì đầu tiên của thế giới đã xuất hiện ở thành phố Thượng Hải. Chỉ cần bấm nút một cái là nguyên tô mì (bốc khói) tới miệng cấp kỳ.

Sau la bàn, thuốc súng,

Bình Nguyên Lộc

“Cơm là ác mộng của người Trung Hoa, cho đến nỗi gặp nhau, chào nhau bằng câu: Ăn cơm chưa?”
Bình Nguyên Lộc (07/03/1914 - 07/03/1987)

chữ in thì có lẽ đây là phát kiến quan trọng ... thứ tư của dân tộc Trung Hoa! Từ nay các đảng con trời có quyền ngẩng mặt nhìn đời với niềm hãnh diện là họ (cũng) vừa phát minh ra một thứ gì đó hoàn toàn mới lạ, chớ không còn cứ tiếp tục chỉ làm hàng nhái hay chôm chĩa phát kiến của thiên hạ nữa.

Ừa? Mà sao người Ấn, người Thái, người Miên, người Lào, người Nhật, người Việt, người Mã Lai, người Nam Dương, người Đại Hàn, người Miến Điện ... cũng đều ăn mì (lia lịa) nhưng chỉ có người Tàu mới phát minh ra được cái máy bán mì ăn liền thôi – vậy cả?

Lý do, theo tôi, có lẽ vì “văn hoá ăn liền” hợp với tạng của người Tàu hiện nay hơn nhiều dân tộc khác. Nhân loại đâu có ai nghĩ ra được những cú Đại Nhảy Vọt (Great Leaps Forward) lạ cấp kỳ như Chủ Tịch Mao Trạch Đông, hồi cuối thập niên 1950.

Tác giả cuốn *Bia Mộ*, nhà báo Dương Kế Thăng, tính gọn là mấy cú nhảy ngoạn mục này đã khiến cho 36 triệu người dân Trung Hoa biến thành những con ma đói. Tuy tất cả các nạn nhân đều đã mồ yên mả đẹp từ lâu nhưng có lẽ cái “gene” nóng vội vẫn còn thôi thúc trong giòng máu của những thế hệ sau.

Dương Kế Thăng ... một nhà báo có gan bằng thép (Tania Branigan, The Guardian). NGUỒN ẢNH: ADAM DEAN/PANOS. COURTESY OF DCVONLINE.NET

Nhờ vậy, hậu duệ của họ mới phát minh ra được cái máy bán mì ăn liền tại chỗ.

Những người Cầm Lái Vĩ Đại kế tiếp của nước Trung Hoa cũng đều nóng như hơi, đều nhấp nhồm muốn nhảy vọt (và nhảy đại) bất cần thân thể. Sau khi hô hào “mèo trắng mèo đen gì miễn bắt chuột là được”, họ còn tiến xa hơn khi khuyến khích toàn dân xẻ núi lấp sông để nâng cao sản xuất.

Ngó cái cách người Trung Hoa lấp sông bằng xe đổ rác cũng đã đủ cho thiên hạ “ấn tượng” lắm rồi nhưng nghe bác Nguyễn Gia Kiểng kể chuyện đi Tàu thì mới thiệt là hết hồn hết vía :

“Trên máy bay từ Tây An về Côn Minh, tôi đọc trên tờ *China Daily*, tờ nhật báo duy nhất bằng ngoại ngữ tại Trung

Quốc, dĩ nhiên là báo nhà nước và cũng chỉ tìm thấy trên máy bay: 278 thành phố, 5,000 thị xã và 20,000 thị trấn hoàn toàn không có hệ thống xử lý nước thải.”

Những nhà máy sản xuất trên toàn quốc, tất nhiên, cũng phải cài đặt hệ thống xử lý nước thải làm chi (cho má nó khi) cứ tuồn mệ nó hết xuống sông cho nó khoẻ. Thiệt là gọn gàng, lạ làng, và khoẻ khoắn hết biết luôn.

Hèn chi mà hàng hoá Trung Quốc tuy bán rẻ (như cho) nhưng kinh tế của họ vẫn tăng trưởng đều đều khiến toàn thể nhân loại đều phải xuýt xoa ngưỡng mộ, trừ mấy ông Việt Nam có máu... bài Tàu, trong cũng như ngoài nước:

- NGUYỄN XUÂN NGHĨA: “Đây là chuyện bình thường của các nước ‘tân tòng’ mới áp dụng quy

luật thị trường để điều hành kinh tế, như Nhật Bản sau Thế chiến II và nhiều nước Đông Á kể từ thập niên 60-70 của thế kỷ 20. Nhờ đi sau, khởi lên từ một nền móng tan hoang vì sai lầm chánh sách trước đây, và học các xã hội đi trước, các nước tân tòng đều có một giai đoạn ‘khởi phát’... Trong những năm tới, Trung Quốc sẽ tụt hậu so với đà tiến đã qua. Sẽ mất vị trí cường quốc kinh tế họ vừa thấy trong tầm tay và chưa nắm được thì đã tuột.”

- NGÔ NHÂN DỤNG: “Cả nền kinh tế Trung Quốc trong mấy năm qua dựa trên ‘phép lạ’ đầu tư chỉ để tiếp tục đầu tư thêm, nhờ thế vẫn chưa sụp đổ... Ai cũng thấy tình trạng này không thể kéo dài được... Cho nên, chúng ta không nên ngộ nhận rằng nền kinh tế Trung Quốc cứ thế mà lên, đè bẹp các nước

khác. Bên trong cơ cấu kinh tế của Trung Quốc không có động cơ tạo sức phát triển bền vững mà trái lại còn chứa những trái bom nổ chậm không biết lúc nào.”

- **LÊ PHÚ KHẢI:** “TO là đất nước của một chế độ tuyệt vọng.”

- **NGUYỄN GIA KIẾNG:** “Thực ra chính quyền Bắc Kinh chỉ làm một điều rất giản dị là bóc lột công nhân tối đa và tàn phá môi trường để sản xuất thật nhiều với giá thật rẻ. Nói cách khác chính quyền cộng sản Trung Quốc xuất cảng sự nghèo khổ mà chính họ là nguyên nhân đồng thời phá hoại đất nước theo nghĩa đen, làm cho đất khô cằn, nước và không khí bẩn và độc. Chính sách tệ hại đó dù nhất thời có thể gây ấn tượng nhưng sau cùng chỉ làm Trung Quốc kiệt quệ lâu dài, như những Kim Tự Tháp tại Ai Cập và Vạn Lý Trường Thành tại chính Trung Quốc trước đây.”

Tui không đủ kiến thức, cũng như chữ nghĩa,

Cách người Tàu đổ rác: gọng, lẹ làng và khỏe khoắn. ẢNH: ETHONGLUAN.ORG

để có thể đưa ra những nhận định cùng với những kiểu ví von xa xôi (Đông/Tây – Kim/Cổ) như quý vị thức giả thượng dân. Cứ theo cách nghĩ của một thường dân cỡ tôi thì kiểu làm ăn của người Trung Hoa, trong mấy thập niên qua, tựa tựa như những kẻ sống bằng... nghề bán máu để ăn (liên) vậy. Tất nhiên, họ sẽ không sống được lâu.

Nói vậy nghe hơi ác miệng, và cũng rất dễ mích lòng nên tôi email bài viết này cho bà vợ (nhỏ) đọc trước – cho

nó chắc ăn – trước khi đi ngủ. Dù gì thì mình cũng đang sống chung với Tàu mà.

Sở dĩ có cái vụ “email” và “reply” qua lại vì vợ chồng chúng tôi giận nhau hơn cả tuần rồi. Người Việt cũng như người Tàu đều rất giàu tự ái nên không đứa nào chịu mở lời (trước) cả. Tôi không nằm chung giường với kẻ thù đã gần chục đêm nay.

Sáng hôm sau, có hồi âm ngay :

“Nị viết quá hay và quá đúng. Không chỉ đúng với dân Tàu mà còn

đúng luôn với dân Việt nữa. Bởi vậy chỉ cần thay hai chữ “Trung Hoa” bằng “Việt Nam,” và đổi lại cái tựa (“Mày Ăn Cơm Chưa?”) là coi như sẽ có thêm một bài viết mới. Nói cách khác là đem qua nị chỉ viết một bài thôi nhưng lại có thể biến thành hai nên có thể nhận được hai lần tiền nhuận bút. Nhớ là số tiền dư này phải dùng để mua thêm thuốc bổ gan, chớ đừng có mang đi nhậu hết (mang tội chết) đó nha – cha nội.”

TNT

P.S: I love you. Dù có giận, nị vẫn ái ngộ. Ngộ đừng ái ngại.

giữ trẻ ...

share phòng ...

sang tiệm ...

tim thợ ...

cái gì cũng có, mà sao thiếu món CHUỘT rang muối vậy ta?

tre PHƯƠNG TIỆN TIM KIẾM TỐT NHẤT...

TPB TRỊNH VĂN ĐƠ

Sinh năm 1949

Số quân 464.826

Cấp bậc Hạ Sĩ

ĐƠN VỊ: Đại đội 2, Tiểu đoàn 519
Địa Phương Quân, thuộc Tiểu
khu Vĩnh Long.

Bị thương cụt 2 đùi ngày
15/09/1972 tại Ba Càng, quận
Bình Minh.

Hoàn cảnh: Vợ chết sống với con
gái, bị bệnh lao ho nhiều tắt tiếng
nói không được.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc: Ông
Trịnh Văn Đơ.

ĐỊA CHỈ: 572 ấp An Phú, xã An
Khánh, huyện Châu Thành,
tỉnh Đồng Tháp.

ĐIỆN THOẠI: 0935 155 089

- Con gái 0939 110 780.

TPB PHẠM VĂN PHÚ

Sinh năm 1952

Số quân 836.609

ĐƠN VỊ: Nghĩa quân C/K Bình Minh,
T/K Vĩnh Long. Bị thương cụt chân
trái ngày 11/12/1971.

Té gãy khớp háng chân trái (bên
chân cụt đã lành), hiện bị gai đầu
gối chân phải đi lại rất khó khăn.

Nếu mạnh thường quân có nhã ý
giúp xe lăn cho TPB để giúp anh
Phú, chúng tôi xin thành thật cảm
ơn!

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc: Ông
Phạm Văn Phú

ĐỊA CHỈ: 1749 tổ 2, ấp Hóa Thành
2, xã Đông Thành H. Bình Minh,
Vĩnh Long.

ĐIỆN THOẠI: 079 438 9070

- Con gái 078 278 9627.

Xin cảm ơn quý ân nhân

BẢN VIẾT TẮT CÁC CHỮ DÙNG TRONG QUÂN ĐỘI

Trong hồ sơ thương binh đăng trên báo Trẻ, chúng tôi thường viết tắt các danh từ thường được dùng trong Quân Đội, chúng tôi xin có bản chú thích như sau:

- TPB: Thương Phế Binh	- ND: Nhảy Dù	- CK: Chi Khu
- SQ: Số quân	- TQLC: Thủy Quân Lục Chiến	- TR.Đ: Trung Đội
- QP: Quả phụ	- PB: Pháo binh...	- ĐĐ: Đại Đội
- ĐPQ: Địa Phương Quân	- TĐT: Trung Đội Trưởng	- TD: Tiểu Đoàn
- NQ: Nghĩa Quân	Tiểu Đoàn Trưởng	- SD: Sư Đoàn
- CLQ: Chủ Lực quân	- ĐĐT: Đại Đội Trưởng	- SD23BB: Sư Đoàn 23 Bộ Binh
- BĐQ: Biệt Động Quân	- TK: Tiểu Khu	- QYV: Quân Y Viện.
		- V.I, II, III...CT: Vùng I... Chiến thuật.

Quy định về số quân

NQ: Số quân của Nghĩa Quân chỉ có 6 số, không có hai số đầu.

BPQ: Số quân Địa Phương Quân, lấy năm sinh làm hai số đầu.

CLQ: Số quân của Chủ Lực Quân, lấy năm sinh +20= hai số đầu (Ví dụ sinh năm 1940, số quân là 60/000).

khi cần....

các loại dịch vụ

share phōng

bán nhā

sang tiệm

v.v.....

địa chỉ bạn có thể tin cậy

<https://baotreaoovat.com>

ngôn ngữ

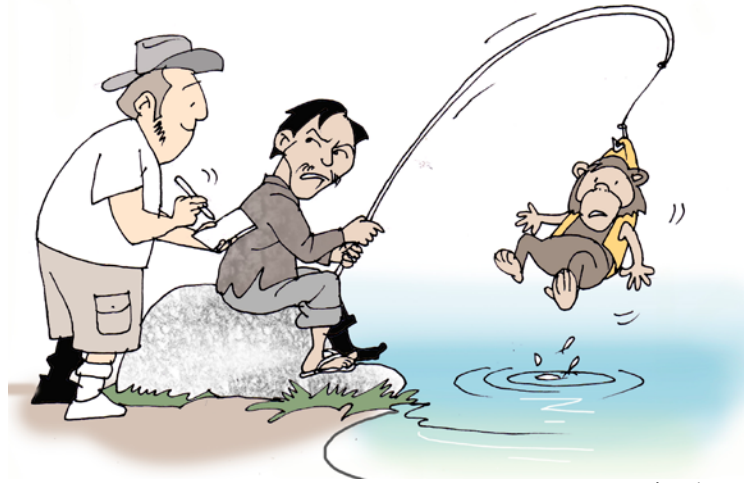
Một anh Tây đang học tiếng Việt. Một hôm, anh ghé xem mấy người đang câu cá. Một người lâu bầu:

- Sáng giờ chẳng dính được con khỉ khô nào!

Anh Tây hí hoáy ghi:

- Ở Việt Nam, con khỉ sống dưới nước, giống khỉ này lông không thấm nước.

PHAN ANH DŨNG (ATLANTAA - GA LŨY M VÀ CHẾ BIẾN)

BẢO HUÂN

thời thế

Hai du học sinh Việt Nam tại Nhật Bản gặp nhau ở một siêu thị. Một người nói:

- Dạo này giá cả đắt khiếp. Năm kia tớ cầm 100 yen đủ ăn cả tuần. Bây giờ chưa được một bó rau!

- Thì thế. Dạo trước tớ đem 20 yen ra siêu thị là có thức ăn cho cả tuần ấy chứ. Giờ thì không được vậy nữa rồi.

- Giá lên chóng mặt nhỉ?

- Giá thì không tăng. Nhưng họ gắn thêm nhiều camera quá!

N.N. LAN HUONG (email)

BẢO HUÂN

khi ta 18

Jack vừa sinh nhật 18 tuổi. Khi buổi tiệc kết thúc, Jack đồng dục nói với bố:

- Hôm nay con đã 18 tuổi rồi. Có nghĩa là con không cần phải về nhà trước 10 giờ nữa, phải không bố?

- Dĩ nhiên rồi!

- Tối nay tụi con sẽ đến quán bar và sẽ về rất khuya bố nhé!

- Được thôi, con trai. Con thì đủ 18 tuổi để đi chơi khuya nhưng chiếc xe hơi của bố chưa đủ tuổi, và nó cần có mặt ở garage trước 10 giờ!

VÕ NGỌC TIẾN (Gia Long, sưu tầm)